BIBL. NAZ.
Vitt. Emanuele III
165
F
10
NAPOLI

XIII. E 1

XIII. E. 1

PVNCTA ALIQVOT,
SEV
QVÆSTIONES,
IN QUIBUS
Varii exponuntur & deteguntur exceſſus,
QVI CONTRA INDVLTA ET PRIVILEGIA,
A
SANCTA SEDE
UNIVERSITATI LOVANIENSI,
ET
IN EA FACULTATI ARTIUM
GRATIOSE CONCESSA
SENSIM IRREPSERVNT.

ANNO M. DC. LXIX.

BIBLIOTECA NAZIONALE V.E. III NAPOLI

PVNCTA ALIQVOT,

SEV

QUÆSTIONES,

In quibus varii exponuntur & deteguntur exceſſus, qui contra Indulta & Privilegia à Sancta Sede Univerſitati Lovanienſi, & in ea Facultati Artium Gratiosè Conceſſa ſenſim irrepſerunt.

PRÖEMIVM.

IN primis licet nemo inficiari audeat poteſtatis plenitudinem eſſe, & ſemper fuiſſe penes Summum Pontificem circa omnia & quæcumque beneficia Eccleſiaſtica, & in iis Dominum abſolutum pariter & ſupremum haberi, diſponit enim non tantum de vacantibus, ſed jus etiam tribuit vacaturis, *cap. 2. de præbend. in 6.* quapropter *Bald. in l. reſcripta, Cod. de precib. Imp. offerend.* dixit *quod omnia beneficia totius mundi ſunt Papæ manualia.* Tamen illa poteſtatis & juriſdictionis plenitudo à multis parum honoratur, & maximè ab illis qui majoribus & amplioribus à Sancta Sede donati ſunt gratiis & favoribus. Exemplo erunt Lovanienſes, qui diverſimodè excedunt contra expreſſum Privilegii tenorem & Sanctæ Sedis intentionem.

j. Dum nominationes ſuas extendunt ad beneficia vacantia ante nominationem.

i j. Dum collatores gravant qui non habent plus quam ſex beneficia conferenda.

i i j. Quando beneficia acceptant incompatibilia.

i v. Dum acceptant ultra numerum privilegio convenientem.

v. Dum taxam regulatam excedunt.

v j. Dum beneficia affectata vel reſervata promiſcue conferunt.

v i j. Quando Privilegiorum Conſervator cognoſcit de beneficiis, quæ tanquam reſervata vel affectata contulit Pontifex uni, & Facultas Artium alteri.

v i i j. Dum nominant Sede Prælati, ſeu Collatoris vacante.

i x. Et ut illi abuſus & contraventiones magis eluceſcant, & palam fiant, operæ pretium viſum eſt, primò ex ipſorum Privilegiorum textu, & intentione fundamenta ſtabilire, & per exempla & caſus, abuſus hujuſmodi exponere, ſecundò rationes & fundamenta ex parte Vniverſitatis Lovanienſis & Facultatis Artium prætenſa, nec non in diverſis libellis impreſſis ac ſcripturis, quas hinc inde in variis cauſis exhibuerunt, contenta, referre & confutare, quod per examen & reſolutionem harum Quæſtionum ſeu Capitum fieri poſſe ſperamus.

QVÆSTIO PRIMA.

An Lovanienſes nominare poſſint ad beneficia vacantia.

1. CLarus ſanè eſt textus Privilegiorum *Sixti, Leonis, Clementis*, & aliorum pro negativâ, in clauſulâ, *quod poſt nominationem hujuſmodi perpetuis futuris temporibus vacare contigerit.* Et licet per hoc manifeſtè evincatur, quod beneficium poſt nominationem vacare debeat, ad hoc ut nominatio effectum ſortiatur, tamen Lovanienſes dicunt etiam vacare poſt nominationem quandiu non eſt collatum, & hoc pretextu ſuas nominationes contra Indulti Intentionem extendere conantur ad beneficia vacantia.

2. Prout non pridem fecerunt reſpectu præbendæ Nivellenſis, quæ per obitum Franciſci de Waitte vacaverat in *menſe Apoſtolico*, ſcilicet *in Martio anni* 1668. quia videntes quod *Summus Pontifex* eodem menſe de ea non diſpoſuerat, quia ad ejus notitiam vacatio non devenerat propter loci diſtantiam, ad eam Lovanienſes nominaverunt *Landelinum Tordoir*, dictæ Univerſitatis Studioſum, qui nonobſtante diſpoſitione Apoſtolicâ in favorem *Guilielmi Bouchault* legitimo tempore conceſſâ & publicatâ, non obſtante etiam poſſeſſione vigore litterarum Apoſtolicarum antea legitimè captâ, prætextu dictæ nominationis, Academicus, etiam poſſeſſionem ejuſdem præbendæ accipere, & proviſum Apoſtolicum turbare auſus eſt.

3. Sed abſque ullo ſanè fundamento, nec ille intellectus ſeu extenſio dictæ clauſulæ privilegii de jure & praxi ullo modo ſubſiſtere poteſt.

4. Primo de jure ſemper attendenda ſunt diſpoſitionis verba *l. 7. ff. de ſupellect. leg.* & conſiderandum tempus quod in eâ ex-

primitur,nec expreſſio unius temporis comprehendit aliud, prout clarè probatur in *l.* 33.*ff. de teſtam. tutel. & in l.* 33.§.1.*ff. de legatis* 3.

5. Inſuper *Albericus Gentilis ad l.* 123.*ff. de verb. obl.* notat certæ & exploratæ rationis eſſe,quod verbum unius temporis non capiatur pro altero, niſi ex adjunctis appareat eam fuiſſe ſcribentis ſeu concedentis voluntatem.

6. Hac ratione cum *Benedictus XI. Regi Franciæ* conceſſiſſet jus percipiendi ad certum tempus fructus beneficiorum, *quæ à Feſto Domini proximè venturo vacare contigerit*, reſpondit *Oldradus conſ.* 310. *non competere ipſi fructus beneficii quod antea vacaverat, licet vacatio perduraſſet poſt illud feſtum*, ubi id pluribus rationibus confirmat, eumque ſequitur *Fagnanus ad cap. ſicut unicè* X *de privilegiis & exceſſ. privil. num.* 40.

7. Nunc cum privilegium nominandi contineat etiam expreſsè verbum futuri temporis, & in eo dicatur nominatum poſſe acceptare beneficium,*quod poſt nominationem de ſe factam & preſentatam vacare contigerit*, illud comprehendere non debet quod ante nominationem vacare contigit.

8. Et quamvis rectè dicatur vacatio durare, quamdiu non eſt facta collatio, aliud tamen eſt vacationem durare & aliud vacationem contingere, hoc enim idem ſignificat quod evenire vel accidere, quod initium rei ſeu vacationis propriè denotat *Oldradus loco ſupracitato, & Fagnanus.*

9. Et ſic promiſcuè accipi in jure vocem *contingere* cuilibet leviter erudito notum eſt v. g. dum in *l.* 1.*ff. de acceptilat. dicitur contingere liberationem per acceptilationem in l.* 12.*ff. de ſolutionibus, per ſoluti ratihabitionem*, aut in l. 3. §. ult. ff. *de duobus reis, per ſolutionem ab uno correorum factam*, nullus aliter intelligit quam ipſius liberationis primo eventu.

10. Eo-

10. Eodem modo intelligunt quod dicitur in *l. 6. §. 5. ff. de injuſto* in *l. 9. §. 2. ff. de Statu liberis. in l. 25. ff. de uſucapion.* & plurimis aliis textibus quos refert *Briſſonius verbo contingere.*

11. Multo ſanè fortius debet cenſeri quod vox contigerit poſita in nominationum Bullis accipiatur in illa ſuâ propriâ & ſtrictâ ſignificatione, quod in privilegiis & maximè in litteris *ad beneficia*, verba ſtrictè, & in propria ſignificatione accipienda ſunt, *cap. 4. & 16. de prabendis in 6.*

12. Idque adeo verum eſt ut in privilegiis nulla admittatur extenſio, nec argumentum à majori, minori, nec à contrario ſenſu, prout videre eſt apud *Everardum in ſuis locis legalibus præſertim loco 82. num. 33.*

13. Vbi dat rationem, quia, inquit, *Privilegia dicuntur quaſi privatæ leges cap. privileg. 3. diſtinct. & cum illa privilegia regulariter ſint contra Ius commune, & tendant ad derogandum Iuri communi, debent ſtrictiſſimè intelligi in terminis, ut non extendantur in favorem privilegiati, & per conſequens in eis non poteſt ſumi argumentum à contrario ſenſu ad illum effectum*; hæc ſunt verba Everardi.

14. Et ſic ſtrictè intellectum & obſervatum fuiſſe privilegium ab initio, conſtat ex ipſiſmet nominationum regulis à Facultate Artium factis, parum poſt receptum *Leonis* privilegium, inter quas una erat, qua *nominandus praviè jubebatur jurare quod non acceptaret beneficium actu vacans.*

15. Quid concludentius poſſet adduci ad probandum dictæ clauſulæ privilegii non alium eſſe intellectum quam de vacaturo poſt nominationem, præſertim cum jure notum ſit quod quando de ſenſu legis quæſtio eſt, maximè inſpicitur quomodo ab initio lex intellecta, & ad uſum deducta fuit, *l. 37. ff. de legibus.*

16. Et licet hæc ita clara & dilucida eſſe videantur, ut nullus dubitandi locus relinqui poſſet, tamen Lovanienſes in contra-

rium

rium dicunt, & ſuſtinent nominatum Lovanienſem poſſe acceptare beneficium vacans ante ſuam nominationem, dummodo alicui legitimè collatum necdum fuerit, idque probare conantur per doctrinam *VVameſii conſil. canon.* 253.

17. Ex quo Doctore ſuo tranſcripſerunt Lovanienſes multa in libro quem de hac materia publicarunt anno 1664. cui præfixerunt titulum *Academia Lovanienſis, & in ea facultatis artium defenſio*, ubi *articulo* 74. *&* 75. dicunt:

18. Quod in dicto indulto dicitur, inquiunt, *de beneficiis quæ perpetuis futuris temporibus vacare contigerit, indubitatè ad vacantia tempore nominationis, perinde ut ad ea quæ poſt vacare primum incipiunt, referri & accommodari debet, & ita jam ſæpius in ſuperioribus Tribunalibus judicatum eſſe facilè comprobari poſſet ſi neceſſum foret.*

19. *Et ſic dicti indulti verba hactenus ſemper accepta & practicata ſunt, velut certâ & indubitatâ interpretatione*, ut ajunt.

20. Sed notoriè fallitur & errat tàm dictus *VVameſius*, quàm præfati libelli *Auctor.*

21. Quandoquidem in diverſis Catalogis nominationum factarum ad vacans, quos non ita pridem nominati in judicio exhibuerunt diligentia magna confectos, non fuit exhibitum antiquius exemplum quam de anno 1570. adeo ſcilicet conſtans fuit primitivus in contrarium uſus.

22. Nec ſententiæ quas jactat *VVameſius*, & dicti libri *Auctor* hactenus lucem viderunt, quamvis ſoleant Lovanienſes litium ſaccos ſententiis etiam extenſis implere, ſi quando aliquæ ſint in favorem eorum ſuper caſu controverſo.

23. Et eo tempore quo Conſilium illud ſcripſit *VVameſius* pauci admodum nominati fuerant ad vacantia.

24. Præ-

24. Præterea inter regulas nominationum expreſsè fuit poſita illa anno 1522. *quod nominatio non fieret ad vacans*, adeò ut mirum ſit quâ ratione *Auctor* dicti libri poſt *VVameſium* dixerit *articulo* 74. *verba Indulti ſic ſemper accepta, & practicata eſſe, velut certa & indubitata Interpretatione.*

25. Nec quidquam probant Doctores qui in dicto libro allegantur antea etiam allegati à *VVameſio.*

26. *Cynus* enim in loco à *VVameſio* citato, ſeu in *l. cum uxori. Cod. quando dies legati cedit*, tantum ait ex illa fieri, ſeu eſſe argumentum quod quando *Papa* confert præbendam primo vacaturam, ſi ignoravit præbendam vacatam quod illam videatur conferre, lex autem *cum uxori* ſolum ita habet, *cum uxori uſusfructus fundi legatur, & ejus proprietas cum liberos habuerit, nato filio, ſtatim proprietas legati cedit.*

27. Hæc lex nec apparenter probat quod dicit *Cynus*, non enim dicit ſufficere quod filius ſit natus ante teſtamentum, quomodo ergo inde poteſt inferri ſimiliter ſufficere quod vacaverit beneficium ante nominationem?

28. Et licet citata lex diceret ſufficere quod filius eſſet natus ante teſtamentum, nihil adhuc referret, quia non utitur lex ſimili legati formulâ, nec *Cynus* ſimili formula proviſionis, cum formulâ Indulti.

29. Quia lex non dicit legatum fuiſſe relictum ſub conditione, ſi legatariam filium poſt factum teſtamentum habere contigerit, nec *Cynus* dicit in proviſione de præbenda quam poſtea vacare contigerit, contineri actu vacantem.

30. Et tamen juxta hanc formulam deberet loqui dicta lex & *Cynus*, ut apparenter poſſent adduci in argumentum.

31. Item doctrinæ *Cyni* non parum obſtat *lex* 9. *ff. de conditionibus & demonſtrationibus*, in quâ dicitur, *ſolemus dicere*

eum qui in tempus liberorum, uxori legat, de his non ſenſiſſe quos jam tunc uxor habuit cum teſtaretur maritus.

32. Præterea *l.* 11. §. 1. *ibidem, ſciendum eſt, promiſcuas conditiones poſt mortem impleri oportere, ſi in hoc fiant, ut teſtamento pareatur, veluti ſi Capitolium aſcenderit, & ſimilia. Non promiſcuas, etiam vivo teſtatore exiſtere poſſe: veluti, ſi Titius Conſul factus fuerit.*

33. Et quando Doctores dicunt aliquas conditiones ante mortem Teſtatoris poſſe impleri ; requirunt quod poſt teſtamentum impleantur, ſic *Bruſſellius* explicat legem 60. *ff. de condit. & demonſtrat.*

34. Interdum quidem caſualis conditio impleta ante teſtamentum proficit ad legatum obtinendum, *d. l.* 11. *in princip.* ſed id nunquam obtinet quando Teſtator diſpoſitionem ſuam retulit ad futurum eventum his vel ſimilibus verbis utendo, *poſt, vel poſtea evenerit, acciderit, contigerit.*

35. Iaſon quem citant Lovanienſes in dicto libro intitulato, *Academia Lovanienſis, & in ea Facultatis Artium defenſio, pag.* 27. *art.* 84. docet potius contrarium ejus quod poſt *VVameſium* prætendunt.

36. Cum enim præmiſiſſet *Doctores* aliquos poſt *Baldum* docere ex *l. Titius. §. Lucius ff. de liberis & poſthum.* conceſſionem Pontificiam factam de beneficio vacaturo comprehendere jam vacans, ſubjungit, *tu autem adverte quod iſte textus non probat iſtud, quia Teſtator non eſt uſus verbo futuri temporis, imo præſentis, quia inſtituit id quod eſt in utero, vel id quod in utero haberet, & ſic inſtituit ventrem uxoris, non autem dixit Teſtator inſtituo Poſthumum naſciturum ex tali nepte mea.*

37. *Decius* citatus à Lovanienſibus *d. pag.* 27. *art.* 85. *poſt VVameſium*, nec de caſu præſenti agit, nec loquitur niſi cum re-

relatione ad *Cynum*, idcirco hic impendere ſufficiet, quod ſuprà dictum eſt adverſus allegationem *Cyni*.

38. *Alexander* adductus *art. citato* 85. & à *VVameſio d. Conſilio* 253. eodem modo loquitur quo *Decius*, *Alexandri* verba ſunt hæc, *per hoc dicitur quod ſi Papa mandat alicui provideri de primò vacatura in certa Eccleſia poſſit provideri de ea quæ vacabat tempore datæ, ſaltem ſi Papa ignorabat illam vacare, ut tenet Cynus in l. cum uxori, Cod. quando dies legati cedat.*

39. Denique nullus præfatorum Doctorum loquitur de caſu quo diſpoſitio concepta eſt ſimili verborum tenore quo concepta ſunt verba privilegiorum Lovanienſium, nec etiam de diſpoſitione ſimili loquitur *Baldus, Caſtrenſis, Albericus, Imola*, citati *dicta pag.* 25. *& à VVameſio.*

40. Itaque omnes illæ Auctorum citationes nituntur falſo ſuppoſito, quo ſupponitur eos loqui in caſu & formulâ Indulti, quod falſum eſt.

41. Vtpote etiam ex falſo præſuppoſito loquitur Doctor *Ioannes Blanche* in nupera diſputatione de conditionibus *art.* 75.

42. Supponit enim Ius collationis acquiri Sanctæ Sedi ſolum ſub conditione aliquâ facti, ſicuti legatum relictum uxori, *dum cum filio Capuæ erit, acquiritur eidem ſemper ſi per filium ſtet, ſin caſu, inquit, tantum his annis debetur, quibus morata fuerit cum filio.*

43. Contrarium enim certum eſt, ſcilicet, quod Ius conferendi competat Sanctæ Sedi purè ac ſimpliciter ratione univerſalis Iuriſdictionis ſuper omnes Eccleſias; Facultati Artium, non niſi ſub conditione, *ſi poſt nominationem vacare contigerit.* Itaque invertere potius caſum debebat, non autem cum tantâ hallucinatione confundere.

44. Propterea id quod dicit, Ius Pontifici quæſitum ad præbendam Nivellenſem caducitate benignè ab eo receſſiſſe, inver-

vertere ſimiliter debebat, & dicere Ius Pontifici quæſitum non potuiſſe ab eo auferri per ſupervenientem nominationem, nec per eam fieri caducum.

45. Quia ut Ius quæſitum fiat caducum opus eſt expreſſo privilegio inducente caducitatem, quale non reperitur Lovanienſibus conceſſum, cum Iure communi Inſpecto Ius alicui quæſitum non ſolet tolli, niſi ob culpam aut defectum.

46. Conceditur quidem Lovanienſibus nominatis Ius acceptandi aliqua reſervata, id eſt talia de quibus Collatores Inferiores diſponere nequeunt, ſed additur conditio, *ſi poſt nominationem vacare cõtigerit*, id eſt, *inceperit*, per leges ſupra-adductas.

47. Dicunt Lovanienſes in dicto libro *pag.* 28. *art.* 88. *gratias exſpectativas de beneficio vacaturo facilius executioni mandari in vacante, quia de vacaturis beneficiis proviſio eſt odioſa, at gratia de vacante eſt favorabilis.*

48. Sed potius dicere debebant quod valdè odioſum ſit nominationem factam ad beneficium, *quod poſt ipſam vacare contigerit*, trahi ad illud quod ante vacavit, ſic enim evenit quod quis beneficium vacans non audebit petere à Sanctâ Sede, ob periculum ne inter moras itineris, ſollicitationis, conceſſionis, ſuperveniat nominatus, aut ſi petitum ſit & obtentum ab eo qui putabat nullum nominatum ſuperventurum, is cogatur perdere omnes ſumptus, quos bonâ fide fecit.

49. Hoc inconveniens & alia graviora, præſertim in locis ubi vigent concordata metuentes Pontifices, optimâ ratione voluerunt nominationem præcedere, & *Sua Cæſarea Majeſtas in Concordato anni* 1531. *voluit nominationis fieri inſinuationem.*

50. Ob cujus defectum anno 1637. 16. Iulii à *Conſilio Mechlinienſi* condemnatus fuit quidam nominatus *M. Anthoni*, & obtinuerunt Canonici *Aulæ Valencenenſis.*

51. Vt-

51. Vtpote etiam nuper, ſcilicet anno 1665. in Ianuario, à *Conſilio Flandriæ* condemnatus eſt alius qui ad vacans fuerat nominatus.

52. Pergunt Lovanienſes *pag.* 30. *dicti libri* & *art.* 93. dicunt, *denique doctrinam illam etiam Summorum Pontificûm teſtimonio compertam eſſe probat regula Cancellariæ, quæ jam forma à ducentis annis per Innocentium VIII. ejuſque ſucceſſores, & noviſſimè per Innocentium X. conſtitutum eſt ut petenti ſibi provideri de vacaturo, dentur litteræ etiam de vacante.*

53. Verùm ſine fundamento, quia illa regula non pertinet ad exſpectativas gratias factas de beneficio vacaturo per obitum, quæ ſunt ſublatæ per Concilium Tridentinum.

54. Illud evidenter patet ex altera parte dictæ regulæ quam Lovanienſes ſubticuerunt, *& è converſo prout expedierit Impetranti.*

55. Quibus verbis ſignificatur quod petenti beneficium ut actu vacans, dentur etiam litteræ de vacaturo, quod cum non poſſit pertinere ad vacationem per obitum per *cap.* 1. *& ſequentia. de conceſſ. præbend.* nec gratias exſpectativas ejuſmodi, & pro ſola utilitate petentis voluerit *Innocentius X.* introducere, ſequitur quod illa regula pertineat ad alia ignota quidem *Auctori* dicti libri, ſed ſtylo Cancellariæ notiſſima.

56. Pertinet ſcilicet ad beneficia quæ quis poſſidet illegitimè ſive ratione matrimonii occulti, incompatibilitatis, aut criminis, ob quod ipſo Iure privatus eſt poſſeſſor, aut venit privandus, ut enim evitetur controverſia an Canon inferat pænam latæ ſententiæ vel ferendæ, aut etiam an matrimonium fuerit tempore impetrationis contractum nec ne, de quâ re tractat *Chocquier ad reg.* 68. litteræ expediuntur ſub duplici formâ, ita poſtulante ratione ſpeciali.

57. Idem etiam expreſsè notavit *Alphonſus Gloſſator* ad dictam regulam, item petenti provideri de vacaturo, quod cum

nitatur ratione ſpeciali, ex illa dicendum potius eſt quod Indultum nominandi loquens de eo quod vacare contigerit non pertineat ad vacans, ſicuti etiam notat idem *Alphonſus*, ibidem, & dicit, *quod verba, vacare contigerit, ſint futuri temporis, non præſentis.*

58. Ad auctoritatem *Rebuffi & Gloſſæ* quam etiam allegant Lovanienſes in dicto libro *pag.* 29. Item *Putei*, reſpondebitur infra poſtquam præmiſſa fuerint alia quædam quæ objiciunt.

59. Rurſus itaque dicunt eundem *VVameſium* tradere *Conſil.* 241. nominatos Lovanienſes poſſe etiam acceptare beneficia reſervata vel affecta Sedi Apoſtolicæ, dummodo non reſervatione vel affectione clausâ in corpore Iuris.

60. Quod clarè expreſſiſſe dicunt *Clementem VII.* in ſuo privilegio nominandi Facultati Artium conceſſo anno 1522. per clauſulam, *acceptare valeant beneficia etiam Apoſtolicæ diſpoſitioni quomodolibet præterquam reſervatione generali in corpore Iuris clauſâ, reſervata.*

61. Vnde, ajunt, cum præbenda Nivellenſis vacans per obitum dicti de Waitte, necdum collata eſſet tempore nominationis Magiſtri Landelini Tordoir, validè per eum acceptari potuit, licet vacaverit in menſe reſervato : ex quo non aliter reſervata quam ratione menſis.

62. Nec obſtare dicunt quod vacaſſet ante prælaturam modernæ Abbatiſſæ ad quam dicta nominatio dirigebatur.

63. Quia quemadmodum ſi vacaſſet in menſe non reſervato, & reperta fuiſſet adhuc vacare tempore hujus Abbatiſſæ, idem Tordoir validè acceptaſſet virtute ejuſmodi ſuæ nominationis.

64. Sic etiam, dicunt, in caſu quo vacavit in menſe reſervato, cum æque potuerit acceptare in menſe Apoſtolico ac ordinario.

65. Hæc

65. Hæc ſunt, & alia quæ infra tangentur, quæ Lovanienſes adducunt pro ſua intentione, ſed in vanum & ſine fundamento, ut ex ſequentibus rationibus patebit.

66. Nam quod dicunt beneficia vacantia tempore nominationis dici etiam vacare poſt illam, quamdiu non ſunt collata, eſt Impertinens in caſu privilegii, quia in illo non comprehenduntur omnia beneficia vacantia, ſed tantum id quod *poſt nominationem vacare contigerit*, quod dicitur tantum de eo cujus vacatio poſt nominationem accidit, & primò incipit, eadem enim ſunt poſt nominationem contingere, & accidere, quod de initio & eventu propriè dici oſtenſum eſt ſuprà.

67. Quod ſi tamen dubium aliquod circa intellectum dictæ clauſulæ Lovanienſes eſſe cogitabant, non ad auctoritates ſeu opiniones Doctorum quos citant, recurſum habere debebant, multò minùs ſub prætextu earumdem ſtatim ad vias facti excurrere, & ſuas nominationes ad vacantia beneficia inauditâ Sanctâ Sede extendere.

68. Sed, cum privilegia nominationum ſint planè odioſa, & contra jus commune conceſſa ex merâ *Sanctæ Sedis* gratiâ & motu proprio, debebant ſimiliter ſupplicare pro benigna interpretatione ante omnia habenda.

69. Hoc enim, expreſſo textu, ſtatutum eſt in *cap. cum veniſſent* 12. ✠ *de judiciis* ubi Pontifex dicit, *cum ſuper privilegiis Sedis Apoſtolicæ cauſa vertitur, nolumus de ipſis per alios judicari.*

70. Ex quo apparet quod cognitio & interpretatio privilegiorum reſervata ſit Sanctæ Sedi, ejus enim eſt interpretari cujus eſt condere *cap.* 31. *de ſent. excom. l.* 1. *&* 9. §. 1. *Cod. de legibus.*

71. Præſertim in hoc caſu quod cum modus ac ratio nominationum Lovanienſium procedat ex mero *Sanctæ Sedis* beneplacito, non poſſunt illæ nominationes haberi nec uſurpari con-

contra ejus voluntatem, omnis enim conceſſio ſumit ſuam rationem & eſſentiam ex ſola concedentis voluntate & intentione.

72. Citra quorum præjudicium dicemus contra *VVameſium*, ſcribentem *Conſil. can.* 253. in fine *verba Indulti nominandi ſemper ſic eſſe intellecta & practicata, ut poſſet acceptari beneficium vacans tempore nominationis*, id eſſe planè erroneum, quandoquidem nuſquam appareat quod unus fuerit nominatus ad vacans ante annum 1570. *die* 16. *Iulii*, quo tempore totum Belgium inteſtinis ſeditionibus & rebellionibus hæreticorum fuit turbatiſſimum, ut conſtare poteſt ex Strada.

73. Nec mirum eſt quod *VVameſius* plus debito faverit Vniverſitati & Facultati Artium, apparet enim ex tot, quot ſcripſit in eorum favorem conſiliis, quod fuerit impenſiſſime illis addictus; & tantum ut ſæpius inveniatur ſibi contradixiſſe: hoc eſt dum Facultatis vel Vniverſitatis cauſam ſuſcepit, aliter ſcripſiſſe quam ſcripſerat in cauſis aliorum, quod ipſi eveniſſe notarunt diverſi, & videri poteſt quod ſcripſit in cauſis Ioannis M. & Godefridi Chinge.

74. Et ejus minùs integra fides colligitur in caſu præſenti ex ipſomet *Conſil.* 253. ubi falſificat textum Bullæ [illegible]. & ſic exprimit quaſi Pontifex uſus fuiſſet verbo *contingeret quod inquit non omnino futuri temporis habet ſignificationē ſed mixtam, hoc eſt perinde præſentis ac futuri ſignificativam &c.*

75. Sed magna profectò audacia, vel cæcitas, & cauſa ob quam eo devenerit fortaſſe colligitur ex ipſius Conſilio 256.

76. Cum ergo Pontifex uſus ſit non verbo *contingeret*, ſed expreſsè verbo futuro *poſt nominationem contigerit*, iterum hic pro proviſo Apoſtolico adjungemus, quod ſcribit *Albericus Gentilis ſuper l.* 123. *de verb. ſignif. Cæterum regula erit, ut ex proprietate Sermonis verbum unius temporis pro alio non capiatur,*

tur, quod eſt certæ & exploratæ rationis: Itaque quod hic alibiq́; diverſum fiat, id ex adjuncto fiat; ergo præſens non pertinet ad futurum. l. 76. Si ſtipulatus. §. 2. l. 89. Si à Colono. l. 125. cum ſtipulamur ff. de verb. obl. quæ leges de ſtipulatione loquuntur, ſed idem in legatis l. 46. Si ita. ff. de legat. 2.

77. Et parum infrà, *præteritum non pertinet ad præſens, niſi ratione adjuncti, ut in l. noſtra, nec ad futurum l. 33. §. 1. ff. de legat. 3. niſi vulgaris clauſula adeſſet; nam tum & ad præſens & ad futurum, l. talis. §. ult. & l. ſeq. de legat. 1. Bartolus tamen dicit id eſſe in illa lege, quod totum ex voluntate defuncti pendebat, hactenus & de præterito futurum nec pertinet ad præſens, nec ad præteritum, fallit ſi diſpoſitio tractum habet l. noviſſima ff. Iudic. ſol. & Alciatus declarat in l. 7. vereor tamen ne non fallat l. 7. §. 4. ff. de pactis, fallit certè ex adjuncto, ut hic ubi tamen voluntas appellatur, quod quidem ex voluntate ſcribentis interpretandum eſt.*

78. Ceſſat itaque auctoritas *VVameſii*, ſic ut ejus Scriptura & Doctrina tanquam à parte & à membro Vniverſitatis procedens parvi ſit momenti.

79. Tanto minus quod Doctrina *Rebuffi* per eum & Lovanienſes citati ad concordata Galliæ. *tit. de collat. §. præfatiq́; graduati*, verbo *ante vacationem*, illi nec illis ſuffragari ullo modo poteſt.

80. Cum *Rebuffus* tantum dicat, *quod poſſet etiam fieri inſinuatio in continenti poſt vacationem, argum. §. Tutor Inſtitut. de auctorit. Tutor.* ubi dicitur quod *Tutor in ipſo negotio debet fieri auctor, poſt vero non valet niſi in continenti præſtetur auctoritas.*

81. Supponit ergo *Rebuffus* quod nominatio vacationem præceſſerit, quodque inſinuatio fiat incipiente tantum vacatione, ſeu in continenti, in caſu autem proviſionis præſentis, & vacatio diu nominationem præceſſit, nec in continenti, ſed diu pòſt facta eſt inſinuatio.

82. Et quod beneficium vacans non poſſit acceptari, quando Pontifex utitur hac vel ſimili formula, *quod poſt vacare contigerit*, teſtatur idem *Rebuffus in forma mandati Apoſtolici* ad verbum *poſt menſem*, ita ſcribens, *ergo beneficium ante menſem vacans mandatario non debetur*, ſumendo argumentum à contrario ſenſu, & parum infrà, *non poſſet mandatarius ſi eidem non conferretur per ordinarium acceptare beneficium quod vacavit ante menſem, licet vacatio duret poſt menſem, quia vacatio non contingit poſt menſem.*

83. Quibus verbis apertiſſimè diſtinguit illa duo, *vacationem contingere, & vacationem durare*, & intendit per priorem formulam ſignificari vacationis initium.

84. Et hoc evidentiſſimè confirmant Galliæ concordata *tit. de collat. §. præfatiq; ordinarii*, quibus beneficia quæ certis menſibus vacare contigerint reſervantur graduatis, & ſtudentibus, alia ordinariis, ut illa juxta Iuris diſpoſitionem conferant, nec enim ordinarius excludere poterit graduatos à beneficio, quod in menſe ipſorum vacaverit, etiamſi vacatio duret diebus v. g. decem vel duodecim, & pertingat uſque ad menſem ordinarii, nec viciſſim graduatus poterit acceptare beneficium vacans in menſe ordinarii, etiam ſi duret vacatio uſque ad menſem ſequentem, ſeu graduati.

85. Itaque non obſtat etiam Doctrina ejuſdem *Rebuffi de nominat. quæſt.* 15. ubi docet *nominatos poſſe acceptare beneficia ante nominationem vacantia.*

86. Quia longè alia eſt ratiò nominationum Galliæ, alia nominationum Lovanienſium, & ambæ diſtincto penitus verborum tenore, qui attendi debet, ſunt conceſſæ.

87. In Gallia beneficia quæ certis menſibus vacare contigerint conceduntur nominatis & graduatis, qui litteras ſuorum graduum & nominationis inſinuaverint. Ita habet textus privi-

le-

legiorum ſeu Concordatorum Galliæ. *tit. de collation.* §. *præfatiq; ordinarii:* Ita ut ad ſciendum an ſub nominatione beneficium cadat, nec ne, inſpici debeat, quo menſe vacaverit, hoc enim apertè ſonant dictorum concordatorum verba.

88. Sed in Lovanienſibus non inſpicitur quo menſe vacet, an ordinario an Apoſtolico, ſed dicitur, *quod poſt nominationem vacare contigerit*, ſub cujuſmodi forma beneficium ante vacans non venire ſentit dictus *Rebuffus* ſuprà relatus *nu.* 80.

89. Nonobſtat etiam deciſio 48. *Putei lib.* 3. in correctis, ubi exſpectativa gratia, ad beneficium vacans ſe extendit, non eſt enim mirum, cum in gratia dictum erat *ſi vacat vel vacare contingat*, & ita deciſio illa proviſum Apoſtolicum juvat contra nominatum Academicum, quandoquidem in privilegio nominandi non dicatur ſimiliter beneficium quod actu vacat, aut poſt nominationem vacare continget, ſed tantum hunc caſum, *quo poſt nominationem vacare contigerit.*

90. Deinde verba *Putei* deſcripta in dicto libro *Academiæ pag.*29. *art.* 90. ſic tantum habent, *mandatum Apoſtolicum de beneficio, quod intra menſem à notitia vacationis Impetrans duxerit acceptandum, etiam comprehendere actu vacans.*

91. Ex quibus conſtat *Puteum* non loqui de gratia conceſſa ſub formâ, *quod poſt vacare contigerit*, ſed conceſſa ſimpliciter ſine relatione ad tempus quo inciperet vacatio.

92. Præterea non obſtat etiam quod verbum futuri temporis aliquando comprehendat præſens, *l. verbum oportebit* 8. *ff. de verb. ſig.*

93. Quia in primis conſtat ex aliis ſupracitatis legibus quod unum tempus aliud non contineat, ideoque ut hoc argumentum concluderet, deberet probari, id quod in *d. l.* dicitur de verbo *oportebit*, pertinere ad cætera verba.

94. Se-

94. Secundo aliam eſſe rationem iſtius verbi patet, quia cum obligatio lapſu temporis non tollatur, niſi concurrat præſcriptio, & per moram quis non liberetur, ſed potius magis obligetur, rectè dicimus id quod hodie debetur, adhuc cras debitum iri, & deinceps, quamdiu non erit ſolutio facta, & ſic qui ſpondet pro omni eo quod Titium dare oportebit, etiam pro præſenti debito ſe obligat, & hic proprius eſt caſus dictæ legis.

95. Tertiò in privilegio Facultatis Artium non tantum habetur *tempus futurum*, ſed adjungitur particula *poſt* juncta verbo *contigerit*, cum ergo lex 8. non dicat, quod qui promiſiſſet ſolvere id quod Titium poſtea dare oportere contigerit, etiam teneatur ad id quod prius deberi cœpit, clarum eſt quod ad præſentem caſum non pertineat.

96. Ideoque nihil obeſt etiam gloſſa in *Clement. unica de conceſſione præbend.* verbo, *notitia*, quia in dicta *Clement.* alia eſt gratiæ ſpecies, ibi enim mandatum erat provideri de beneficio quod intra menſem à notitia vacationis, duxerit acceptandum, nihil autem dictum erat de tempore quo contingere, & evenire vacatio deberet.

97. Deinde eadem gloſſa ibidem dicit, quod *ſi in gratiâ dictum eſſet, ut provideretur de beneficio, quod intra menſem vacare incheabit, non poſſit acceptari actu vacans.*

98. Præterea dicta gloſſa, non loquitur de gratiâ conceſsâ tali formulâ, *quod poſt vacare contigerit*, nec etiam dicit ſimpliciter gratiam exſpectativam conceſſam ad beneficium vacaturum, etiam pertinere ad actu vacans, ſed requirit ut appareat de mente diſponentis, *ex quibuſdam adjunctis*, inquit *Albericus Gentilis ad l.* 123. *ff. de verb. ſignif.*

99. Notandum etiam quod gloſſa non alia nitatur probatione quam allegata lege, *verbum opportebit*, quæ ut jam oſtenſum eſt, ad caſum præſentem nihil facit.

100. *Gloſ-*

100. *Gloſſa in capit. Si poſtquam verb. poſtmodum, de præbendis in* 6. nihil etiam ſuffragatur intentioni Lovanienſium, ubi, cum Canonicatus [redacted] eſſet alicui à Pontifice collatus, & eidem data exſpectativa ad præbendam proximè vacaturam, putat deberi actu vacantem.

101. Quia præter ſolutiones hic ſupra propoſitas ad hoc primò reſpondetur Gloſſam etiam fateri quod de ſtylo Curiæ, futurum non contineat præſens, & propterea adjungi ſolet, ſi quæ vacat vel quæ primo vacaverit, eſtque textus deſuper expreſſus *in cap. conſtitutus* 19. ꝁ *de reſcriptis, cap.* 5. *de conceſſ. præbend. in* 6. *&* *cap.* 14. *de præbend. ibidem.*

102. Secundò Gloſſa fundat ſe in ſpeciali ratione illâ, quod hoc ipſo quo quis eſt creatus Canonicus, Ius abſolutè habeat ad præbendam in eadem Eccleſia, & ſic non eſt mirum quod ſi quæ actu vacat, illam habeat, cum hoc veniat vi Iuris quæſiti poſt actualem collationem Canonicatûs, & hæc ſolutio eſt etiam de mente *Felini* ad dictum *cap.* 19. ꝁ *de reſcriptis*, in verbis, *ſed illud eſt de ratione Canonicatus jam collati*, aliàs ſatis ibidem docet quod gratia de vacaturo non contineat vacans, dum dicit, *ſi materia ſit talis quæ poſſit iterum fieri; exſpectatur quod fiat*, & ita hic exſpectabitur alia vacatio.

103. Per hoc patet ſolutio ad aliam *Gloſſam* ejuſdem capitis *ſi poſtquam*, verbo *vacaturam*, quam citant Lovanienſes dicta *pag.* 29. *propè finem*, loquitur enim conformiter ad textum quem explicat, ſeu de caſu quo titulo Canoniæ prima præbenda vacans debebatur, & ita Ius ad præbendam vacantem non competit ex vi ſignificationis verbi *vacaturam*, ſed ut dicit *Albericus Gentilis ad l.* 123. *de verb. ſignif. ratione circumſtantiarum aliarum, quibus poſitis procedit dictum Gloſſæ.*

104. Deinde loquitur de Iure in re, ut patet ex ejus verbis, difficilius Ius conſtituitur in vacatura, quàm in vacante, dum

enim vacat præbenda,nihil impedit quo minus Ius alteri quæratur in ipſa, dum non vacat,eſt aliena, in qua difficilius Ius alteri conſtituitur.

105. At vero per nominationem non conſtituitur Ius in re, ſed Ius ad rem : non eſt difforme rationi Ius ad rem alienam alteri deberi, ſed benè difforme eſt in re alienâ, manente alienâ, Ius alteri ſine ejus conſenſu acquiri.

106. Denique *pag.* 30. allegant Lovanienſes *Oldradum Conſil.* 310. *&* *Baldum in cap.* 19. ※ *de reſcriptis*, ſed reſpondetur *Oldradum* potius contra ipſos facere. *Baldus* autem loquitur in caſu dicti *cap.* 19. *&* *cap. ſi poſtquam*, quem longè eſſe diverſum à caſu præſenti jam oſtendimus,& parum ante ex *Felino*,& inſuper gratia facta erat ſub hac forma, *Præbendam ſi qua vacat in dicta Eccleſia, aut proximè vacaturam conferant*, & ſic tempus præſens fuerat expreſsè à Pontifice ſpecificatum.

107. Ex præmiſſis patet ſolutio ad eos,quos Lovanienſes citant,Doctores,nempe ad *Cynum in l.cum uxori cod.quando dies legati cedat*, *Iaſonem*, *Caſtrenſ. Angel. in l. Titius* §. *Lucius ff. de liber. & poſthum. Immolam in dicto cap.* 19. *Alexandrum libr.* 5. *Conſil.* 146. *Decium Conſil.* 233.

108. Quia ut dictum, nemo illorum loquitur de privilegio ſimilis tenoris quale eſt privilegium nominandi conceſſum Lovanienſibus, deinde loquuntur conformiter ad gloſſam, quam etiam citant, & cui jam data eſt ſolutio.

109. Allegant inſuper Lovanienſes multorum annorum poſſeſſionem, ſeu quod plures beneficia vacantia tempore nominationis acceptaverint,& obtinuerint, ſed ad hoc reſpondetur quod ſi hinc inde beneficia ſic acceptata,non fuerint collata à *Sanctâ Sede*, id proveniſſe, quia non fuit nota vacatio, & quod nemo petiverit, ſive ratione turbarum, ſive quia credebatur non fuiſſe vitium in nominatione.

110.De-

110. Deinde ille prætenſus uſus nominandi ad vacans non fuit pacificus, ſed interruptus, & alteratus, quod poterit videri per multa exempla, inter alia per hoc quod inter cætera nominationis vitia quę allegata fuerunt contra *Iacobum Anthoni* nominatum, fuerit hoc, *quod non potuerit nominari ad vacans*, & ipſum in *Concilio Mechlinienſi* 16. *Iulii* 1637. ſuccubuiſſe notum eſt, utpote etiam *Henricum van VVickelen die* 24. *Ianuarii* 1656. *in Concilio Gandenſi.*

111. Præterea uſus contra textum apertum Privilegii quod quis exhibere tenetur, non debet prodeſſe, ut paſſim teſtantur Doctores quos refert & ſequitur *Gravet. de antiquitate tempor. part.* 4. §. *abſolutis. nu.* 59. *&* 60.

112. Ex prædictis patet etiam ſolutio ad ea quæ ex *VVameſio conſil.* 254. allegant Lovanienſes, illa enim ſunt Impertinentia,& nihil eorum intentionem juvant,propter expreſſum privilegii textum in ſæpius repetita clauſula, *quod poſt nominationem vacare contigerit.*

113. *VVameſius* ex eodem *Conſilio* 254. quod ſcriptum eſt ſuper eadem lite, ſuper qua ſcriptum eſt *Conſil.* 253. toties citatum, magno molimine conatur oſtendere, & oſtendit revera nominationem de qua agebatur,dudum factam eſſe & inſinuatam ante vacationem, & inſinuatio tantum fuit repetita poſt vacationem.

114. Quæ repetitio, inquit, *fuit requiſitionis loco*, itaque nihil in favorem nominationum ad vacans prodeſſet quod nominatus obtinuiſſet recredentiam, eò quod ipſo *VVameſio* teſte ibidem,illa fuerit lata antequàm ſcripſiſſet ſuum *Conſilium* 253. & demùm poſt illam motam apparet quæſtionem de præviâ vacatione.

115. Denique citra præjudicium præmiſſorum hic reflectere convenit,quod Lovanienſes nominaverint ad Canonicatum

præ-

prædictum Nivellenſem tempore quo Sedes Dominæ Collatricis vacabat, quod ipſis illicitum erat, ut ex reſolutione faciendâ ſuper quæſtione octava apparebit.

116. Igitur ex his præmiſſis & aliis rationibus quæ addi poſſent, manifeſtiſſimè conſtat, Lovanienſes malè & abuſivè ſuas nominationes voluiſſe extendere ad beneficia vacantia.

ADDITIO
AD
QUÆSTIONEM PRIMAM.

117. HIc abuſus nominandi ad vacans evidentius oſtenditur ex ipſis nominationum Regulis, & juramento ſuper earum obſervatione à nominandis & nominantibus præſtari juſſo, de quibus facta eſt mentio ſupra n. 14. & 24. quæ hic annectimus.

118. In primis Bullâ Leonis X. placetatâ, factæ ſunt certæ regulæ pro hujus uſu legitimo, ſeu ut habent Acta Facultatis 15. Maii anno 1517. *Facultas deputavit ordinarios, & cum illis ex qualibet natione unum Magiſtrum de Senioribus, adjunctis ex quolibet Pædagogio uno Magiſtro Seniore ordinariè legente &c.* Deinde die 18. Maii ſic habent Acta. *Convocatis Deputatis ordinariis, & uno ex Senioribus ex qualibet natione, & uno de ordinariè legentibus, ſuper examine Bullæ nominationis, & regulis circa executionem ejuſdem gratiæ, ne exceſſus vel abuſus in nominando committantur, &c.*

119. Inter regulas autem appoſitam fuiſſe illam, ut non fieret Nominatio *ad vacans*, apparet ex nominatione paulò poſt data N. Dulle, & in libro 1. Nominationum regiſtrata, ſuper qua hoc annotatur, *& hoc ad beneficia vacatura, & non ad actu vacantia.*

120. Deinde in eodem libro nominationum pag. 6. anno 1521. die 23. Jan. apponitur, *Domini ordinarunt, quod nemo petentium ſe ad alicujus Collatoris vel Collatricis collationem nominari, nominabitur niſi ad beniſicium vacaturum, & non ante eandem nominationem de perſona ſua faciendam vacans, & quod hoc expreſſè inſeratur in litteris nominationis ſuæ.*

121. Hæc autem regula ſtatim ad uſum redacta eſt, & in litteris nominationum dicta clauſula inſerta, nam paucis annis poſt in dicto libro 1. nominationum pag. 9. ſic habetur: *Nemo petentium ſe nominari, nominabitur ad beneficium vel officium actu, ſeu ante nominationem de perſona ſua factam vel faciendam vacans, ſed dumtaxat ex poſt vacaturum, & quod hoc expreſſè inſeratur in litteris nominationis, prout & quomodo nunc ponitur hac clauſula, proviſo & ſalvo, quod idem noſter nominatus non poterit vigore hujuſmodi nominationis ſic de perſona ſua facta, acceptare beneficium vel officium actu vacans, ſed dumtaxat vacaturum.* Exemplar nominationis cum dicta clauſula exſtat in libro Privilegiorum Academiæ Lovanienſis impreſſo Gandavi anno 1665. pag. 241.

122. Certè hanc clauſulam non addidiſſent, niſi ipſis conſtitiſſet evidenter id neceſſario importari per illa verba Bullarum: *Quod poſt nominationem hujuſmodi perpetuis futuris temporibus vacare contigerit.* Nam circa idem tempus Romæ ſollicitabant pro extenſione nominationis, ut conſtat ex litteris Archiduciſſæ dicentis: *Nous avons reçeu lettres des Orateurs de l'Empereur Monſeigneur & Néveu, que vous repreſentans la faculté des Arts & Univerſité, faites faire derechef importunnes pourſuites devers Noſtre S. Pere par vos Procureurs, afin d'obtenir ampliation des nominations*, &c.

123. Prædictam ampliationem obtinuerunt à Clemente VII. cujus Bullis receptis & placetatis anno 1531. pro illius & præcedentium Bullarum uſu factæ ſunt ſtatim Regulæ & formulæ juramentorum à nominandis præſtandorum, inter juranda hoc inſeritur: *Parebis Regulis & ordinationibus Facultatis factis*, deinde ſubſequitur, *Nominationum Regulæ, quæ ſic incipiunt.*

Sta-

124. *Statuimus & ordinamus, quod volens nominari, &c.* tum parum infrà: *Item quod nominatio ſolum fiat ad beneficia vel officia vacatura, & non vacantia, & Deputati vocati ad conſentiendum nominationi, prius jurent ſe non conſenſuros, niſi juxta has regulas.*

125. Duravitque hic uſus facilè uſque ad annum 1570. (prout dictum eſt ſupra numero 21. & 72.) ante quem annum nullus reperitur acceptaſſe beneficium, quod ante nominationem de ſe factam vacaſſet.

126. Cum autem per Concilium Tridentinum ſublatæ eſſent gratiæ exſpectativæ, & per conſequens privilegium nominationis, ſupplicarunt apud Gregorium XIII. pro confirmatione aut revalidatione dicti ſui Privilegii, quod ut facilius impetrarent, miſerunt ad eundem Pontificem ſuas nominationum regulas & *formulas juramentorum præſtari ſolitorum contra abuſus, ad exhibendas eas Illuſtriſſimis Cardinalibus, quorum erat privilegia nominandi recognoſcere*, ut habent Acta iſtius temporis.

127. Confirmavit Pontifex, ſed expreſsè fecit mentionem beneficiorum, quæ poſt nominationem vacare contingeret; Quare cum nihil quoad hoc ampliaverit, ſed ſolum quoad augmentum taxæ, evidens eſt, quod non alio ſenſu acceperit hæc verba, *quod poſt nominationem vacare contigerit*, quam quo illa intellexerant Prædeceſſores, & intelligenda fuiſſe declaraverat Facultas ipſo uſu adeò diuturno, & per regulas & juramenta. quæ ad facilitandam impetrationem confirmationis tranſmiſerat ad Rom. Curiam, ut illic faceret fidem de bono Privilegiorum uſu.

128. Quo non obſtante, turbato per bella inteſtina Belgio, cœperunt poſtea paucos aliquos paulatim nominare etiam ad beneficia ante nominationem vacantia: idque poſt adeo conſtantem non nominandi ad vacans uſum 90. circiter annorum, qui huc uſque intercеſſerant à dato Privilegio Sixtino; nam etiam non niſi ad poſtea vacantia nominabat Univerſitas, ut videre eſt ex libro Privilegiorum Academiæ Lovanienſis Gandavi impreſſo anno 1665. pag. 238. ubi in litteris nominationis datis die 27. Martii 1501. dicitur: *Nos igitur dicto indulto inhærentes, vobis pro Ottone Magiſtri ſuper hoc, ut beneficium Eccleſiaſticum, poſtquam illud vacare, & eundem M. Ottonem acceptare contigerit, aſſequi valeat, provideatur*, &c.

129. Hoc ipſum etiam cenſuit Wameſius Conſil. 16. n. 33. & 34. ſcribens: *Diſpenſatio hujuſmodi reſpicit tantum futura, non præterita, ita enim accipienda ſunt verba Bullæ, ſi tibi conferentur, præſentaberis, aut aſſumeris ad illa, quæ ſunt verba merè futuri temporis, nec præteritum aut præſens ex natura ſua comprehendunt.* Ex quibus verbis apparet, quod nimio zelo gratificandi Univerſitati ſupra citato Conſil. 253. velit ad præſens & præteritum trahere illud, *quod poſt nominationem vacare contigerit.*

130. Qui idem zelus eouſque Wameſium adduxit, ut dicto Conſil. 253. (quod ſcripſit circa annum 1580.) non erubuerit dicere verba illa, *Quod poſt nominationem vacare contigerit*, etiam comprehendere vacans ante nominationem, *& ſic dicti indulti verba hactenus ſemper acceptata & practicata eſſe, velut certâ & indubitatâ interpretatione*, quod evidentiſſimè falſitatis convincitur ex dictis à num. 117. & deinceps.

131. Huic impoſturæ ſubnectit inſignem laxitatem addens: *Ab ea interpretatione recedere non oportet, etiamſi aliquid abſurditatis contineret.* En aliam clariorem ex Conſ. 243. num. 6. quod ſcripſit in favorem cujuſdam, qui vi nominationis acceptarat beneficium incompatibile cum alio, quod prius impetrarat; cum enim objiceretur non licere acceptare incompatibilia, reſpondet ex uſu & obſervatione nominatos hactenùs ita conſueviſſe acceptare, & obtinere etiam Canonicatus, non obſtante alicujus alterius Canonicatus antecedente acceptatione. Tum addit: *A qua vetere interpretatione & obſervatione recedendum non eſt, etiamſi vel judicio rationis, vel ex verborum tenore deprehendi & demonſtrari poſſet, tam non planè rectam eſſe, vel à vero aberrare.*

132. Hæc Wameſius in favorem Univerſitatis, quem ſequuntur & tantoperè laudant ejuſdem Univerſitatis Doctores in libro, cui titulus, *Academia Lovanienſis & in ea Facultatis Artium defenſio*, relato ſupra n. 17. & ſeqq. Cæterum ſi legant Wameſium iis locis, quibus, utporè cauſam Univerſitatis non tractans, depoſito affectu rationem ducem ſequitur, invenient eum planè diſcrepantem à reſolutionibus jam dictis.

133. Nam Conſil. 18. num. 6. & 7. ita loquitur. *Unde eſt, quod per Pontificem caſſetur & irrita declaretur electio, non obſtante præcedente obſervatione. ..... Ita quod conſuetudo aliqua conſiſtens non debeat vel poſſit, non enim ſequi, ſed penitùs eradicare oportet malam conſuetudinem.* Et Conſil. 216. n. 4. recipi non vult conſuetudinem, *quæ Romana Eccleſia infert gravamen adverſus Pontificum regulas: cum vix ſit*, inquit, *ut* 30. *vel* 40. *ac nequidem centum annorum ſpatio (quod requiritur in præſcriptione adverſus Romanam Eccleſiam) ad hujuſmodi conſuetudinem ſtabiliendam ſufficere videatur.*

134. Malè autem dicto Conſilio 253. pro ſtabiliendâ conſuetudine in favorem ſuorum Lovanienſium allegat auctoritatem Bertrandi, quia loquitur hic auctor de ſententia arbitrali ante annos quadringentos lata, & ſic de caſu longè diverſo ab illo, quem tractabat Wameſius, pro quo ne paucorum quidem annorum poterat oſtendi conſuetudo, & tum fortè ne unica quidem nominatio ad vacans fuerat effectum ſortita, cum ne unum quidem exemplum in hoc ſuo Conſil. alleget, qui aliàs minimè parcus eſt in exemplis plurimis allegandis, quando ſuppetunt, ut videre eſt ex ejuſdem Conſil. 255. nu. 12. circa medium, & alibî.

135. Similiter licet jactet poſſe ſe plurimis ſententiis ſupremorum Tribunalium ſuam reſolutionem ſtabilire, ſi opus eſſet, ne unicum quidem adfert exemplum, neque credibile eſt vel unicam fuiſſe latam ſententiam, cum eo tempore tantum inciperent ad vacans nominare, & proprius uſus Facultatis ac Univerſitatis per tot annos præcedentes, verbis Bullarum adeo conformis, & in nominationum litteris ab ipſis expreſſus, omninò poſtulaſſet, ut contra nominatum judicaretur.

136. Et certè ſe ſententiis & rationibus fuiſſe deſtitutum ſatis indicat Conſilio ſequenti, ſeu 254. num. 8. ubi proſequens præcedentis Conſilii materiam, & litem motam adverſus Simonem Six nominatum, magno molimine conatur oſtendere, *non tantum poſt diem nominationis in menſe Maio factæ, verum etiam poſt diem præſentationis ſeu inſinuationis in Novembri factæ, capellaniam* (in utroque Conſilio controverſam) *per mortem Eliæ de Planques, quæ in ſequente menſe Ianuario acciderat, contigiſſe vacare: & ſic*, inquit, *per omnia verum eſt hanc nominationem & præſentationem non vacanti, ſed vacaturo beneficio accommodatam fuiſſe.*

137. Non magis pertinenter citat pro nominatione ad vacantia idem Wameſius Gloſſam Pragmaticæ Sanctionis titulo de Collationibus, §. *Statuit*, ſuper verbo, *inane*: nam ut inſinuatum eſt ſupra num. 85. & ſeqq. alia eſt ratio nominationum Galliæ, alia Lovanienſium, nam in Pragmatica Sanctione (quæ præceſſit concordatum factum cum Leone X.) ſtatuerant Galli, ut tertia pars præbendarum conferretur graduatis aliàs idoneis, qui de ſuis gradibus & ſtudio per legitima documenta fidem feciſſent.

138. Nihil vero in dicta Sanctione diſponitur de tempore, quo incipere debeat vacatio, ſeu acceptatio non reſtringitur ad beneficium, quod *poſt inſinuatum gradum & ſtudii documenta vacare contigerit.* Non eſt ergo mirum, ſi Gloſſa ibidem dicat poſſe acceptari vacans tempore inſinuationis, ſed potius mirandum, quod Wameſius Gloſſam adeo impertinentem in ſuum Conſil. intruſerit.

139. Prætendent fortaſsè Academici uſum & conſuetudinem ſequentium temporum, ſed ad hoc reſpondetur multipliciter.

Pri-

140. Primò, quod poſſeſſio clancularia non proſit, nec fraudulenta, aut adverſus Edicta Principum acquiſita. Princeps Belgii Carolus V. in placeto anni 1531. ſtatuit, ut fieret regiſtrum, in quo nominationes & acceptationes deſcriberentur, quodque dicti regiſtri daretur libera inſpectio, & extracta mediante ſalario.

141. At verò adeò externis acceſſus ille non permittitur, ut adhuc nuper Petrus le Noir, dictarum nominationum & acceptationum Notarius, Domino de Haye petenti inſpectionem dicti regiſtri & extracta, ſcripto reſponderit: *Domine de Haye non poſſum expedire extracta à te petita, niſi ad id primò à Facultate petitus & datus fuerit conſenſus, itaque poteris accedere Dominum Decanum, & ipſi hoc ipſum inſinuare, & nominare perſonam, à qua habuiſti commiſſionem illa petendi, quia res eſt omninò pluribus de Facultate ſuſpecta.*

142. Reſpondetur ſecundo etiam per res judicatas, & non ſolum oppoſitione extrajudiciali, uſum præfatum eſſe interruptum; v. g. anno 1637. Joannes Oolt poſt quatuor annorum litem causâ cecidit ſuper Paſtoratu Burburgenſi in Senatu Flandriæ, ad quem Paſtoratum nominatus fuerat, dum actu vacaret; Item quidam van Winckelen nominatus anno 1663. ad beneficia de Thilrode in Flandria, biennio poſt damnatus eſt eo ipſo titulo, quod jam beneficium vacaret, quando nominabatur. Quibus addi poſſunt N. Moſſis, de quo Wamelius *Conſilio* 39. Lambertus Rottarii, de quo idem Wameſius *Conſil.* 244. & 245. *&c.*

143. Quod diximus de acceptatione beneficiorum ante nominationem vacantium, fuit etiam ante objectum nominatis quoad beneficia, quorum vacatio contigit poſt nominationem, ſed ante *inſinuationem*, ut patet ex Wameſio *Conſil.* 244. *num.* 9. 245. *n.* 1. & *Conſilio* 254. qui Caroli V. decretum de inſinuatione facienda per nominatos, conatur eludere ſub prætextu, quod Imperator, ſeu Belgii Princeps non poſſet talem legem dare nominandis, cum tamen hi verè ipſius ſubditi ſint, utpotè in Ducatu Brabantiæ degentes.

144. Reſpondetur 3. cum eodem Wameſio in Conſiliis ſuprà relatis num. 133. quod conſuetudo adverſus Romanam Eccleſiam non valeat, niſi ut minimum centenaria, quodque conſuetudo juri contraria non toleranda, ſed penitùs eradicanda ſit.

145. Reſpondetur 4. quod per Bullam Pauli V. §. *in reliquis*, priores Bullæ Sixti, Leonis, & Gregorii fuerint denuò innovatæ, & per dictam innovationem rurſum reducta Privilegia ad primævæ conceſſionis naturam, & ſi quæ priorum temporum abuſus fuiſſet inchoata conſuetudo aut præſcriptio, hæc denuò ſubverſa eſt.

146. Quando enim lex innovatur, inducta contra illam medio tempore conſuetudo interrumpitur, ut traditur in lege 2. & ibi à Doctoribus, Cod. *quæ ſit longa conſuetudo*, ubi dicitur, *Conſuetudinis uſuſve longævi non levis eſt auctoritas, non tamen uſque adeo ſui valitura momento, ut legem vincat, aut rationem.*

147. Reſpondetur quintò, quod quando conſtat de origine & titulo, poſſeſſio adverſus eundem non habet vim, ut docet Molineus *in tract. de uſuris quæſt.* 17. *num.* 162. præſertim ubi deficit bona fides & poſſidendi cauſa, quæ requiritur in præſcriptione Rerum Eccleſiaſticarum, *cap.* 17. *de præſcript.* in verbis: *In præſcriptione Rerum Eccleſiaſticarum bona fides & juſtus titulus exiguntur, & etiamſi locum habere potuiſſet præſcriptio, non credimus centenariam præſcriptionem, quæ ſola currit adverſus Romanam Eccleſiam, poſſe probari.*

148. Non probatur autem hîc: nam, ut in ſuperioribus dictum eſt, nullus ad vacans reperitur nominatus ante annum 1570. & ſi quæ nominatio ad vacans fuiſſet exinde effectum ſortita, ſubduci deberet ut minimum tempus 25. annorum, ob tumultus Belgicos & inteſtina externaque bella, quæ exinde uſque ad initium ferè hujus ſeculi durarunt; ſubductionem faciendam eſſe tradit textus *cap.* 10. *de præſcript.*

Dein-

149. Deinde ſi qua poſt tumultus inchoata fuerit uſurpatio, ea rurſus interrupta eſt anno 1616 per innovationem confirmationemque Privilegiorum factam à Paulo V. qui decrevit illa ſervanda eſſe cum omnibus ſuis clauſulis, adeoque & cum illa, *quod poſt nominationem vacare contigerit*.

150. Item per interruptiones judiciales relatas ſupra num. 141.

151. Denique huic doctrinæ conſonat uſus gratiarum expectativarum in Belgio à Sua Cæſarea Majeſtate, à Catholico Rege, & Pontificibus conceſſarum, in quibus quando gratiarum auctores voluerunt comprehendere *actu vacans*, id ſemper expreſſerunt, v. g. in Bulla Clementis VII. data Carolo V. anno 1529. 8. idus Maii dicitur, quod per eum nominati poſſint acceptare beneficia, *ſi quæ nominationis tempore vacabunt*, *aut cum vacaverint*.

152. Idem repetitur in Brevi directo ad eundem Carolum V. anno 1530. 20. Feb. & in Indulto dato eidem per Julium III. an. 1552. Item in copia nominationis factæ in vim præfati Indulti an. 1553. necnon in Indulto dato per Pium IV. an. 1560. in favorem Philippi II. ac in nominatione per eum facta vigore illius Indulti an. 1568. die 24. Octob. & in alia data an. 1569. 26. Novemb. Item data anno 1505. in quibus nominationibus apponitur clauſula, *ſi quæ vacant*, aut *vacaverint*. Referuntur hæc indulta & nominationes in libro impreſſo Gandavi an. 1663 cui titulus præfigitur, *Privilegia Nominationum Lovanienſium primùm à Sixto IV. Pontifice*, &c.

153. Ad idem facit Bulla Adriani ſeu Clementis, in qua pag. 85. privilegiorum refertur, quòd poſtquam Leo revocaſſet omnes gratias expectativas, prætendebant nonnulli nominationes Lovanienſium eſſe ſublatas, Pontifex autem declaravit nullatenus eſſe ſublatas quoad beneficia ſub illis comprehenſa, *tam actu vacantia*, *quam ex tunc vacatura*.

154. Quibus verbis, ut oſtendat quod per revocationem ſuam noluerit eis præjudicari, decernit, quod ſi quæ tempore declarationis ſuæ vacabant actu beneficia nominatis vigore nominationis prius factæ debita, & nondum per eoſdem acceptata, æquè poſſent illa acceptare, quàm *vacatura*, quòd ſi vox, *vacaturum*, comprehendiſſet *actu vacans*, non expreſſiſſet Pontifex clauſulam, *actu vacantia*.

155. Ex prædictis colligitur nullo jure niſi nominationes ad *vacantia*, per quas contra Bullarum tenorem extendunt Lovanienſes ſua Privilegia, in magnum gravamen tàm Sanctæ Sedis, quàm Ordinariorum, qui aliquando vitâ & Prælaturâ Suâ pendente haberent beneficium aliquod conferendum, præripitur autem, dum per nominationem ejuſmodi perpetuô Academici ſatagunt, ut omnes tres nominationes eorum vitâ durante evacuentur, deinde Prælato ſic gravato brevi moriente, iterum tria beneficia acceptant ad onus ſucceſſoris, cujus frequenter vita brevis eſt, quia plerumque ſenes & ætate graves ad Prælaturam promoventur; & ſic tum aliis, tum etiam propinquis, quantumvis optimè meritis, proſpicere nullatenûs poſſunt.

156. Pro coronide, cum totius præſentis quæſtionis cardo vertatur ſuper intellectu verbi, *contigerit*, non abs re erit hîc examinare quiſnam receptus ſit illius ſenſus, & quæ propria ipſorum Lovanienſium praxis circa collationes beneficiorum in patria Leodienſi. Habet Facultas Artium à Paulo V. Privilegium conferendi omnia beneficia Patriæ Leodienſis, certis dumtaxat dignitatibus & quibuſdam aliis exceptis, quæ in menſe Novembri ſingulis annis, & etiam Januarii alternis per obitum *vacare contigerit*, unde ſimiliter hîc oriri poſſet quæſtio, & peti à Lovanienſibus, quidnam præcisè importent illa verba: *vacare contigerit*, an initium ſeu primum eventum, an verò etiam durationem vacationis? ſi ſolum initium, jam ex ipſorum ore deciſa eſt quæſtio, & clarum manet, quod privilegia ſic intelligi non poſſint, ut extendantur ad beneficia *vacantia ante nominationem*.

Sin

157. Sin autem etiam durationem comprehendant, inde ſequetur quod dicta Facultas conferre poterit omnia beneficia, quorum vacatio durabit in menſe Novembri ſingulis & Januario alternis annis, etiamſi vacare inceperint in menſibus ſibi non aſſignatis, v. g. Septembri vel Octobri, quod certè omninò erroneum eſt.

158 Siquidem per hoc Collatores Ordinarii exuerentur prærogativâ juris ſex menſium, quod ipſis irrefragabiliter & ſine contradictione competit ad diſponendum de beneficiis vacantibus in ſuis menſibus: imò, quod abſurdius eſt, plerumque in totum privarentur jure ſuo diſponendi, ſive propter vacationis ignorantiam, Collatorum, aut beneficiatorum decedentium abſentiam, ſive etiam propter vacationem in fine menſis, v. g. Octobris, quibus & aliis ſimilibus caſibus vacatione ex neceſſitate perdurante uſque ad Novembrim, hujuſmodi beneficiorum collationem non ſine ingenti eorum præjudicio ſibi vendicaret facultas.

159. Neque ſolum Collatoribus Ordinariis præjudicaret hoc interpretationis monſtrum, ſed etiam vel maximè Pontifici, cujus ita arctaretur jus & conferendi poteſtas, ut de Apoſtolica proviſione beneficiorum vacantium in Septembri, abſolutè apparere deberet ante initium Novembris, adeoque plerumque intra menſem à die vacationis, & ſic caſu ad impoſſibile deducto, non Pontifici reſervatus foret menſis September, ſed iterum Facultati A. quæ hâc viâ loco unius menſis ſingulis annis, aut duorum alternis, modo tres, modo quinque ſibi vendicaret; quæ adeò falſa ſunt & ridicula, ut omnium, qui planè non cæcutiunt, fugiant intellectum.

160. Et certè quod non niſi de primo vacationis eventu intelligi poſſint præallegata verba, omnino convincit ratio, & confirmat ipſorummet Lovanienſium praxis ſpatio 50. & amplius annorum à tempore Indulti Paulini ſemper conſtantiſſima, quo toto tempore nequidem auditum fuit, quod auſi ſint prætendere ſibi deberi collationem beneficiorum, quorum vacatio incepiſſet in aliis menſibus quàm Januarii aut Novembris, cavebuntque ipſi admittere, quod Collatores illius Patriæ, aut etiam Pontifex diſponere poſſint de beneficiis, quorum vacatio evenit in menſibus Facultati aſſignatis, licet illa non raro perduret uſque ad menſem Ordinariis vel Pontifici reſervatum.

161. Unde cum hoc caſu ſæpè dictum verbum, *contigerit*, intelligi debeat, & intelligant ipſimet de initio vacationis, mirum eſt quod adeò cæcutiant, vel potius alios cæcutire arbitrentur, ut non clarè videant idem dicendum eſſe, dum quæſtio eſt de nominationibus ad beneficia Patriæ Regiæ, & propterea concludendum, quod quidquid hactenùs practicarunt circa extenſionem privilegiorum ad beneficia *actu vacantia ante nominationem*, notorius fuerit abuſus, qui, cum ipſi nolint corrigere, ſuperiorum auctoritate venit retundendus.

QVÆSTIO SECVNDA.

An per nominationes Lovanienſes gravari poſſint qui non habent plus quam ſex beneficia conferenda.

1. NEgativa hujus Quæſtionis tam evidens & dilucida reperitur in ipſis privilegiorum verbis: ut mirum ſit quomodo in dubium revocari poſſit.

2. In bulla enim ſeu privilegio nominationis à *Sixto* conceſſo, & impreſſo Lovanii *pag.* 65. hæc clauſula appoſita eſt, *dummodo Collatores de plus quam ſex beneficiis diſponere valeant.*

3. Eadem clauſula repetita eſt in Privilegio *Leonis X. pag.* 74. in verbis, *nominatus acceptare valeat beneficium in dictis litteris Sixti prædeceſſoris expreſſum,* & *pag.* 75. propè finem idem *Leo* privilegium nominandi datum Vniverſitati Lovanienſi, extendit ad Facultatem Artium, additque, *cum ſingulis ejus contentis & clauſulis*, ergo cum clauſulâ, *dummodo de plus quam ſex beneficiis diſponere valeant*, quam in narrativa repetit.

4. Quod confirmatur per narrativam privilegii *Clementis pag.* 80. *Gregorii pag.* 99. *&* 106. *& Pauli V. pag.* 117. ubi & ſupplicationes Lovanienſium habentur eandem clauſulam continentes.

5. Et hoc optima ſanè ratione ita limitatum eſt, & diſpoſitum fuit, quandoquidem plurimi ſint Collatores qui tantum habent 2. 3. 4. 5. aut ſex beneficia conferenda. Quod ſi graventur per nominationes, non tantum illi excludentur, ſed maximè Summus Pontifex, quod non modo odioſum, ſed abſurdum dici poſſet.

6. Præterea aliqui Præpoſiti (v. g. *Sanctæ Pharaildis Gandavi*) *Cantores*, *Pœnitentiarii*, *Paſtores* plurimi qui conferunt

Cappellanias ſuarum Parochialium Eccleſiarum; ſi duplici nominatione onerentur, quæ ſuum poſſunt ſortiri effectum in menſibus Apoſtolicis, vix unquam aliquid conferet Sancta Sedes, quia raro ultra duo vel tria vacabunt beneficia in vitâ Prælati, ſeu hujuſmodi Collatoris.

7. Propter has & ſimiles prægnantes rationes, cum Facultas Artium nominaſſet quemdam *Gregorium Dens* ad beneficium ſpectans ad collationem dicti præpoſiti *Sanctæ Pharaildis*, *Conſilium Flandriæ anno* 1647. in Majo judicavit contra dictum nominatum, quod etiam *Parlamentum Mechlinienſe* poſtea confirmavit anno 1654. in Iulio, & manutenuit proviſum Apoſtolicum.

8. Illis tamen nonobſtantibus Lovanienſes adhuc nominant ad illos ſupradictos Collatores, & ſic de die in diem privilegiis abutuntur.

9. Fundamentum ſuum ponunt in ſequentibus verbis Bullæ *Leonis*, relatis dicta *pag.* 74. *in princip. habentibus diſpoſitionem etiam qualemcumque beneficiorum*, ſed malè & perperam.

10. Quia per ſe clarum eſt illam dictionem *qualemcumq;* non afficere vocem *beneficiorum*, ſed vocem *diſpoſitionem*, & ſolum ſignificare, gravari poſſe Capitulum, aut prælatum, ſive habeat collationem ſtrictè dictam, ſive præſentationem, ſive conjunctim, ſive diviſim.

11. Deinde particula illa *qualemcumque* non ſignificat quantitatem aut numerum, ſed tantum qualitatem ejus cum quo regitur, regitur autem apertè cum voce *diſpoſitionem*, & non cum voce *beneficiorum*.

12. Præſertim quòd in prædictis privilegiis ſatis conſtet de mente & intentione concedentium, quod nolint gravari Collatores non habentes plusquam ſex beneficia conferenda, per hoc quod illam clauſulam *dummodo de plus quam ſex beneficiis diſponere valeant*, omnes referant.

13. Et

13. Et ipſimet Lovanienſes in ſuis libellis ſupplicibus *Sanctæ Sedi* porrectis illam etiam clauſulam expoſuerunt,ut ex narrativâ privilegiorum conſtat.

14. Sic quod planè ficta & abuſiva ſit illa interpretatio & extenſio, quam facere conantur Lovanienſes.

15. Tantò magis quod omninò contraria ſit ſacris Canonibus, qui in litteris ad beneficia ſimilem extenſionem prohibent, & damnant,ut patet ex *cap.*4. 16. §. 2. 25. *& aliis de præbendis in* 6.

16. Et quod in privilegiis, qualia hæc ſunt,nulla prorſus admittatur extenſio, ut ſuprà in *prima quæſtione num.* 11. 12. 13. *& ſeqq.* probatum eſt ex *Everardo*, in odioſis enim & exorbitantibus à jure communi, qualia ſunt illa privilegia,nunquam fieri poteſt extenſio, per textus ſupracitatos.

17. Maximè in hoc caſu, ubi illa extenſio tenderet, non tantum in præjudicium *ordinariorum*, ſed & maximè *Sanctæ Sedis* Privilegium concedentis, quod admitti non poſſe omnia Iura clamant.

18. Ex his igitur concludendum eſſe conſtat quod Lovanienſes non poſſint per ſuas nominationes gravare Collatores illos qui plus quam ſex beneficia non habent conferenda, & quidquid hactenus contrafecerunt, ſubſiſtere non poſſit.

19. Sed multò melius in hoc puncto, ut & in præcedenti feciſſent Lovanienſes, & cum tutâ conſcientiâ egiſſent, ſi à *Sanctâ Sede* benignam deſuper petiiſſent interpretationem, & non privatâ auctoritate proceſſiſſent; Cum non debeant Privilegiati ſiniſtrâ interpretatione privilegia ſua contra & præter mentem concedentis producere, & extendere. per textus ſuprà allegatos.

ADDITIO
AD
QUÆSTIONEM SECUNDAM.

20. IMmò ſi promiſſam toties S. Sedi obedientiam (de quo latiùs infrà) aut debitam intentioni ſuæ Cæſareæ Majeſtatis ſubmiſſionem exhibere voluiſſent, prorſus abſtinere debuiſſent à gravandis ejuſmodi paucorum beneficiorum Collatoribus, non enim poterat illis eſſe ignota Pontificis aut Imperatoris circa hoc punctum voluntas & interpretatio.

21. Imperator enim in Placeto dato Gandavi anno 1531. ſatis oſtendit ſibi diſplicuiſſe, quod Collatorum Ordinariorum collationes in totum enervarentur. Enervabuntur autem in totum Collationes eorum, qui tantum duo vel tria beneficia conferenda habent, ſi duabus nominationibus à Facultate Artium vità durante graventur; quæ Imperatoris intentio clarius adhuc patet ex Edicto dato 16. Martii 1529. & relato inter Edicta Brabantiæ tomo tertio pag. 55.

22. Cum enim ad Prælaturam promoveantur ordinariè ſeniores, ad beneficia autem nominentur à Facultate paſſim juvenes, & hos ſupervivere Prælatis natum ſit, non eſt quòd ſucceſſor iterum bis gravandus, ſperet ſe poſſe ullum beneficium conferre.

23. Similiter Romana Curia in cauſa Lovanienſibus notiſſima, & pluribus annis Romæ agitata adverſus Joannem Judoci nominatum à Facultate Artium anno 1546. die 1. Junii, mentem ſuam apertiùs declaravit anno 1550. dum præfatum Judoci adſtrinxit ad probandum, quod Præpoſitus ad quem erat nominatus, poſſet conferre pluſquam 6. beneficia; pro indubitato ergo habuit gravari nullo modo poſſe vi privilegii Facultati Artium conceſſi, niſi illum tantum Collatorem, qui de plus quàm ſex beneficiis haberet diſponere. Extat præfata deciſio impreſſa apud Puteum *deciſionum lib. 3. deciſ.* 322.

24. Hinc rurſus patet fraus aut ignorantia Wameſii, dum Conſil. 244. ubi eâdem quæſtione poſt aliquot annos agitatâ adverſus Lambertum Rotarii à Facultate Artium nominatum, iterum conatur clientem ſuum *longo & aſſiduo uſu nominationum Facultatis Artium* protegere.

25. Eadem difficultas mota etiam fuit Joanni Noteleers, de quo Acta Facultatis Artium anni 1578. ita habent.

26. *Magiſter Ioannes Noteleers vigore privilegii Facultati conceſſi acceptavit beneficium ad collationem Paſtoris de Godſenhoven, habentis duorum tantum beneficiorum collationem, quod alius quidam Apoſtolicâ Auctoritate impetravit: & cum in eo verſetur difficultas, an quemadmodum in privilegio Sixti certus beneficiorum numerus requiritur, id etiam requiratur in privilegio Leonis, quod eſt per ampliationem ſeu coacervationem ſuperadditum; petiit Impetrans Apoſtolicus ad expenſas vitandas hujuſmodi controverſiam Officiali Leodienſi committi: ſed præfatus Magiſter putans hujuſmodi cõmiſſionem vim tranſactionis habere, quæ citra conſenſum Facultatis ex privilegio Gregorii XIII. admiſſa non eſt, noluit in hujuſmodi ſubmiſſionem deſcendere, niſi veniâ Facultatis. Supplicat proinde Facultati, ut ſi æquum videatur, in hujuſmodi ſubmiſſionem*

con-

conſentire velit; quâ re benè expenſâ, non placuit Facultati hujuſmodi ſubmiſſionem admittere vel approbare.

27. Sed longè æquius judicium tulerunt Senatus Belgici, nam quæſtione hâc ad judicium deductâ, ubi exceptio numeri ejuſmodi objecta eſt, conſtanter nominatos condemnaverunt.

28. Sic anno 1638. in Concilio Flandriæ condemnatus eſt Franciſcus Pollet ſurrogatus in locum Hieremiæ Vaes, & Capellania noſtræ Dominæ de Wahaigne in Gubernantia Inſulenſi ſita, adjudicata eſt Roberto Memboſch, quia ſcilicet Collator non habebat pluſquam ſex beneficiâ conferenda.

29. Eadem exceptio de inſufficienti numero allegata eſt adverſus Jacobum Antonii, qui vigore nominationis acceptaverat Paſtoratum Valencenenſem, & condemnatus eſt à Parlamento Mechlinienſi die 16. Julii anno 1637.

30. Angelus d'Ogimont à Facultate Artium nominatus anno 1634. ad magnum Vicarium Tornacenſem non habentem niſi duorum beneficiorum diſpoſitionem, ac propterea nominationibus non ſubjectum, liti & juri ceſſit 4. Dec. 1641.

31. Sed Gregorius Dens ab eadem Facultate nominatus ad Præpoſitum S. Pharaildis, non habentem diſponere niſi de ſex beneficiis, nolens prætenſioni & nominationi cedere, primò in Concilio Flandriæ causâ cecidit, deinde lite per appellationem deductâ ad Parlamentum Mechlinienſe, ibidem denuò per definitivam ſententiam condemnatus eſt die 7. Julii 1654.

32. Nec meliorem ſucceſſum habuit nominatio Joanni Treillier data 20. Martii 1646. ad onus Hoſpitalarii Cathedralis Eccleſiæ Tornacenſis: nam lite in Bailliuatu Tornacenſi agitatâ, cura Paſtoralis de Warcoing per eundem vigore dictæ nominationis acceptata, adjudicata eſt Antonio Cletii vigore proviſionis dicti Hoſpitalarii, dictuſque nominatus condemnatus eſt 7. Januarii 1651.

33. M. Philippus Vendoſme ab eadem Facultate nominatus anno 1652. ad Cantorem Tornacenſem, acceptaverat curam Paſtoralem de Nechin, & adverſarium paſſus Ferdinandum Maltaict cauſam ad Concilium Gandenſe evocaverat, ſed ab hoc cauſâ remiſsâ ad competentem judicem, nempè Bailliuatum Tornacenſem, ibidem condemnatus eſt die 8. April 1654. illo rurſus titulo, quod præfatus Cantor non haberet diſponere de pluſquam ſex beneficiis.

QVÆSTIO TERTIA.

An acceptari poſſint beneficia incompatibilia vigore Nominationum Lovanienſium?

1. TAm fortiter & inexpugnabiliter per ſacros Canones & *Sacri Concilii Trident. ſtatuta* hujus quæſtionis negativa reperitur ſtabilita, ut concipi non poſſit, quomodo contradictores adhuc reperiantur.

2. Nam præter diſpoſitionem *cap.* 7. 14. *&* 28. ✻ *de Præbend.* ſtatutum eſt per dictum *Concil. Trid. ſeſſ.* 7. *cap.* 4. *ut nemo incompatibilia beneficia acceptare & retinere præſumat*, & *ſeſſ.* 24. *cap.* 17. *ut in poſterum unum beneficium Eccleſiaſticum ſingulis conferatur. quod quidem ſi ad vitam ejus cui confertur, honeſtè ſuſtentandam non ſufficiat, tunc liceat aliud ſimplex ſufficiens eidem conferre, dummodo utrumque perſonalem reſidentiam non requirat.*

3. Huic diſpoſitioni Concilii Tridentini & anteriorum Canonum nullibi per Privilegia Lovanienſibus conceſſa reperitur derogatum, nec ullibi expreſſum quod poſſint vigore nominationis acceptari incompatibilia, ſed tantum dictum, quod unus idemque *poſſit nominari ſæpius*, quod certo certius ad incompatibilia referri nunquam poteſt, obſtantibus præcitatis textibus.

4. Et quod præterea per *cap.* 3. *propè finem de officio ordinarii* ſtatutum eſt, quod *habens beneficium, ſi aliud incompatibile velit obtinere, debeat primum liberè reſignare.*

5. Prætendunt Lovanienſes jura illa non obſtare, quia quando acceptant incompatibilia, dimittunt primum antequam habeant pacificam poſſeſſionem ſecundi, & hoc dicunt eſſe conforme juri communi & praxi, nec tenentur (dicunt) *dimittere purè & liberè*, ſed poſſunt permutare cum alio ſimplici & com-

patibili,& ob inæqualitatem fructuum accipere penſionem creandam etiam ab ordinario,quamdiu non habent in annuis proventibus taxam comprehenſam in Privilegio. hæc ſeu ſimilia contra proviſum Apoſtolicum, allegarunt pro Doctore Scaille, de quo infrà.

6. Fundamentum deſumunt ex ipſis Privilegiorum Bullis, in quibus dicitur, quod *poſſit unus idemq́ ſemel, bis, aut tertiò nominari.* inde inferunt, ergo etiam poſſunt acceptare incompatibilia, modo dimittant primum ante pacificam poſſeſſionem ſecundi.

7. Sed contra facit,quod Privilegium, ſeu gratia ad beneficium, perditur, ſeu ei renunciare cenſeatur, qui acquirit beneficium *quod non poteſt ſimul retinere cum eo quod vigore privilegii ſeu gratiæ expectatur*, nec excuſatur per hoc, quod paratus ſit primum reſignare,aut etiam reſignaverit.*Clementina de Reſcript. cap.* 4.

8. Verba *Clementinæ* ſubjungamus charitatis causâ: *Gratiæ, ut de dignitate, vel beneficio curato tibi provideatur, renunciare videris, ſi ante adeptionem ejuſdem, aliud beneficium pacificè aſſequaris: quod ſimul de jure cum dignitate, vel beneficio, virtute dictæ gratiæ tibi debito, retinere non poſſes, licet illud reſignaveris, aut ſis reſignare paratus.*

9. Dicunt Lovanienſes quod illa *Clementina* tantum loquatur de dignitatibus, vel Curatis beneficiis, *non autem de Canonicatibus*, & ſic poſſunt vigore Privilegii acceptari plures Canonicatus.

10. Sed contrà, *Clementina* non ponit rationem diſpoſitionis in qualitate beneficii, quod ſit dignitas vel curatum, ſed in eo *quod non poſſint ſimul retineri*, & tantum mentio fit dignitatis & beneficii curati, quia ſimilia ſunt frequentius inter ſe incompatibilia.

11. Ita

11. Ita docet *Gloſſa* ibidem verbo *gratiæ : expectans*, inquit, *beneficium, perdit gratiam, ſi conſequatur aliud quod cum illo, quod expectat, de jure tenere non poſſet*. Idem docet *Ioannes Andreas*, cujus Doctrina præfatæ *Clementinæ* pro ſummario eſt præfixa, & *Ioannes van Quel* in *Breviario Clementinarum*, & alii plures.

12. Nec juvat eos, quod dicunt, de jure communi, qui habet beneficium, poſſet ab ordinario acceptare aliud incompatibile, ſeu tale quod cum priori ſimul retineri non poſſet.

13. Nam talis diſpoſitio Iuris, ad gratias non extenditur, ut ex *Clementinæ* textu & citatis *Auctoribus* jam vidimus, & tradit in terminis *Gloſſa* ſuper dictâ *Clementinâ* verbo *paratus*, quę ſic ſcribit : *ſi tamen paratus vellet dimittere ſecundum beneficium, poſſet per collationem ordinarii conſequi primum olim ſibi debitum : non enim intendit quod ſit inhabilis ad illud, ſed quod ex vi gratiæ non eſt ſibi plus debitum : nec per executores gratiæ conferendum.*

14. Ex quibus apparet quam juſta fuerit reſolutio *Eminentiſſimorum Cardinalium* declarantium *Præſide Cardinali Caraffa*, clauſulam, *ſemel, bis, tertio*, in privilegiis *Lovanienſibus poſitam non extendere ſe ad incompatibilia.*

15. Iſtam reſolutionem non poſſunt ignorare Lovanienſes, quandoquidem de illa facta ſit fides Romæ ipſorum Agenti ſeu *Petro Lombardo*, qui deinde illud ſcripſit Vnuiverſitati per litteras, quarum copia hic annectitur *lit. C. & D.* pag. 58. et ſeqq.

16. Inſtitit quidem *Petrus Lombardus* ad habendam moderationem, ſeu quod poſſent nominati acceptare ſecundum incompatibile modo reſignarent primum, ſed illud non potuit obtinere, uti fidem faciunt ejuſdem litteræ *dicta lit. D.*

17. Cum autem mortuo *Clemente VIII. Paulus V.* conquereretur ſimiliter de abuſibus prædictis, ſeu de frequentibus

ca-

earumdem perſonarum nominationibus *& acceptationibus per eas factis beneficiorum etiam incompatibilium, ut plurium præbendarum* (ſic habent litteræ *Lombardi*) *tandem anno* 1605. *indicta fuit Vniverſitatis Congregatio ad concipiendos articulos, quibus abuſus omnes à nominationibus & nominatis removerentur & vitarentur. Lit. E. & ſeqq.*

18. Sed apparet nihil eſſe ſubſecutum, aut certè ſi quid ad abuſus tollendos factum eſt, non fuiſſe obſervatum, nam idem *Pontifex* advertens ſuas & *Clementis VIII.* Prędeceſſoris ſui querimonias intimatas *Lombardo*, non prodeſſe, nec adimpleri *Lombardi* promiſſiones, conqueſtus eſt *Legato Principis Alberti*, & *Princeps Doctori Ianſenio*, qui deinde illud retulit Facultati Artium. pag. 63. lin F

19. Similiter fuerat antea conqueſtus *Viglius Concilii Sanctioris Præſes lit. A.* pag. 57. lin A

20. Anno 1613. promiſerant emendationem litteris ad *Sanctitatem* ſuam ſcriptis, quæ decrevit viſitari *Vniverſitatem, & ejus membra*, certique articuli à *Viſitatoribus* ſunt concepti, quibus præcipuè multiplicibus aut etiam incompatibilium acceptationibus via ſecluditur; ſed non ſunt ſervati.

21. Nam *Guilielmus vande Velde* qui obtinuerat Præbendam, nominatus eſt ad Præbendas Cameracenſes.

22. *Ioannes Sinnich* ſimiliter obtinuit Canonicatum *Thurenhautanum & Brugenſem; Ioannes Schepperus Cameracenſem Sanctæ Crucis, & Brugenſem; Vldaricus Buterne S. Amati Duaci, & Aquiſgranenſem.*

23. Item dederunt uni *Cobbelgiers* Canonicatum in Flandria, & alium *S. Amati Duaci, Carolo Brants Foſſenſem Canonicatum in Patria Leodienſi & Inſulenſem, Pontano Paſtoratum & Canonicatum.*

24. Alii

24. Alii plures multos Canonicatus Eccleſiarum, quarum Collator confert octo vel plures Præbendas; obtinuerunt, nonobſtantibus dictæ Viſitationis Decretis, quorum unum ſingularem ſubjungemus.

25. *D. Henricus Scaille*, alias Sacræ Theologiæ Baccalaureus, & Amanuenſis *Domini Sinnichii*, nunc *S. Th. Doctor*, & in lectione Succeſſor, accepit anno 1649. per viam nominationis Paſtoratum de *Marcinelle in Patria Leodienſi*, cum necdum attigiſſet annum 25. quem permutavit cum Paſtoratu de *Covillet*, acceptâ etiam penſione, cujus poſterioris Paſtoratûs factus fuerat interim capax & ætatis ſufficientis.

26. Et quamvis ſtrictiſſimè præcipiatur per Privilegium *Gregorii XIII.* & *Pauli V.* ut proviſi de Paſtoratibus teneantur ad reſidentiam, Privileg. *pag.* 107. & 103. attamen cum eodem *D. Scaille* diſpenſavit Facultas Artium ſuper reſidentia, eumque pro Lovanii reſidente habuit, & poſtea dedit eidem viâ nominationis beneficium Foraneum in *Parochia de Remel*, vel *Remen*.

27. Denuo eundem nominavit Vniverſitas ad Præbendas *Antonienſes* prope Tornacum, vigore cujus nominationis obtinuit Canonicatum & Præbendam, quam poſtea reſignavit ſub penſione circiter 350. florenorum Brabanticorum, hoc eſt circiter 73. ducatorum aureorum de Camera.

28. Et nonobſtante tam hâc poſtremâ proviſione quàm aliis ſupra relatis, iterum dederunt eidem Canonicatum Chynacenſem Patriæ Leodienſis, quem *Summus Pontifex* ideo contulit alteri: ſed dictus *Scaille per D. Conſervatoris* auctoritatem impedivit executionem Bullarum jam à quadriennio.

29. Fortaſſe Lovanienſes volent excuſare aliquos ex his abuſibus, eâ ratione, quod aliqui acceperint duos Canonicatus vel Paſtoratum cum Canonicatu vigore diverſi Privilegii, ſeu vigore unius nominationis ex parte Facultatis, & alterius ex parte Vniverſitatis.

 30. Sed

30. Sed contrà primò facit quod *Samuel Loyarts* Paſtoratum non acceperat viâ nominationis, & tamen *Clemens VIII.* acceptationem Canonicatûs Trajectenſis poſtea factam improbabat ratione incompatibilitatis.

31. Item *Clementina Gratiæ* non reſtringitur ad duo beneficia accepta vigore gratiarum ejuſdem generis, ſed abſolutè dicit, *perdi gratiam ad ſecundum per acceptationem primi incompatibilis.*

32. Tertiò, illa in quibuſvis beneficiis incompatibilibus locum habet, ſed quando ſunt talia, ut non poſſit quis in utroque reſidere, etiamſi eſſent capellæ, ut dicunt (præter citatos *Auctores*) *Benedictus Capra*, & *Laudenſis* ad *Clementinam Gratiæ.*

33. Quartò, Bulla *Leonis* in illâ parte, quâ permittit nominatum ab Vniverſitate poſſe nominari à Facultate, & contrà, non magis exprimit poſſe acceptari incompatibilia vigore diverſarum iſtarum Nominationum, quàm vigore duarum datarum ex parte ſolius Facultatis Artium, uti etiam apparet ſenſiſſe Vniverſitatem in Nominatione *D. Mannars* hic juncta: *litt.* pag. 67 *M.* & tamen vigore iſtius Nominationis non poterat acceptare Cathedralem Præbendam *Tornacenſem*, quia Vniverſitas non nominat ad beneficia Civitatis *Tornacenſis.*

34. Quintò, *Henricus Scaille* ex parte Facultatis Artium acceperat prædictum Paſtoratum de *Marcinelle*, quem [redacted] permutavit cum Paſtoratu de *Covillet* accepta inſuper penſione, ex parte cujus Facultatis acceperat Canonicatum *Cynacenſem.*

35. Nec obſtat quod ſolum Paſtoratum de *Marcinelle*, non autem Paſtoratum de Covillet accepiſſet viâ Nominationis, & poſteriorem ſolùm viâ permutationis, quia ſi eo prætextu excuſetur à reſidentia, via aperietur eludendi id quod decrevere *Gregorius XIII.* & *Paulus V.* nec non Sua *Catholica Majeſtas*, ſtatuentes ut per Privilegium Proviſi reſiderent, nec ſe excu-

cuſare poſſent etiamſi eſſent Doctores ac Rector. *Privileg. pag.* 107. 111. 130.

36. Sextò, decreverunt *Viſitatores* conformiter ad *Concil. Trident. ut nemo poſſet habere plus quam duo beneficia*, & licet permiſiſſent (quod non) acceptationem trium, tamen Canonicatus *Cynacenſis* fuit quartum, & Canonicatus *Antonienſis* tertium, ergo proviſus de Paſtoratu, de beneficio in Flandria, & Canonicatu Antonienſi, non poterat habere Cynacenſem, quia Canonicatus *Antonienſis* cum eſſet tertium & inſuper ſecundi ordinis, debebat ut minimùm eſſe finalis proviſio, juxta ſtatutum quod propria auctoritate Magiſtri facultatis fecerunt, quamquam in eo extenderint (tamen perperam) id quod de duobus Beneficiis antea factum erat à Viſitatoribus.

37. Ex quibus redditur indubitatum quod tenuerit proviſio Pontificia de Canonicatu *Cynacenſi*, & quod D. Conſervator malè impediat executionem Bullarum.

38. Sicut etiam impedit quo minus plures aliæ legitimæ proviſiones *Apoſtolicæ Sedis* ſortiantur effectum, ac *S. Sedis* Sententias & Decreta non veretur caſſare, de quibus latius in Quæſtionibus ſequentibus.

39. Cum verò Caſſationes ejuſmodi & eluſiones Decretorum Apoſtolicorum non fiant à *Conſervatore* niſi inſtante parte ſeu Academico Proviſo, judex enim officium non impertitur niſi rogatus, & inter cætera dictæ Facultatis ſtatuta ſit illud, quo cavetur *ut is, cui ſit proviſio vigore Privilegii, promittat acquieſcere judicio Facultatis*, optima erit occaſio ſatisfaciendi *Sanctæ Sedi*, ſi Facultas iſtos exceſſus improbet, & proviſis ſuis injungat prout debet, ut à proſecutione deſiſtant, aut certè ſi putet ex præfatis proviſis aliquos non exceſſiſſe, exhibeat rationes ſuas, declarando quos tueri velit, nec ne, & cæteris imponat ſilentium.

ADDITIO
AD
QUÆSTIONEM TERTIAM.

40. NEque enim dictam acceptationem incompatibilium tueri poſſunt ex eo, quod in privilegiis ante Tridentinum conceſſis dicatur *poſſe eumdem ſæpius nominari*, ut tactum eſt ſupra num. 6. Nam, ut patet ex extractis citatis ſub litteris C. & D. clauſula illa non extendit ſe ad acceptationem incompatibilium.

41. Diſpenſatio enim, quâ contra Canones datur poteſtas, ut poſſit quis habere plures gratias expectativas, diverſa eſt à diſpenſatione, quâ conceditur ut poſſit acceptare incompatibilia, *cap. 3. de Officio Ordinarii in 6.* & Clementina *Gratiæ, de Reſcript.* nam quoad incompatibilia obtinenda, debet ſpecialiter conſtare de diſpenſatione, *d. cap. 3.* Sic ſi alicui detur gratia expectativa ad præbendam proximè vacaturam, per hoc non cenſetur diſpenſatum in ætate ad ſuſcipiendos Ordines, ſi fortè præbenda primò vacans eſſet Sacerdotalis, *cap. 29. de præbendis in 6.* ſed opus eſt diſpenſatione ſpeciali.

42. Idem ſentit *VVameſius Conſil. 33. n. 6.* ubi tradit diſpenſatum ad tria beneficia, non poſſe vigore diſpenſationis obtinere beneficium tertium in illa Eccleſia, in quâ Pater miniſtravit, eo quòd ſpeciali jure prohibeatur filius miniſtrare in Eccleſia, in quâ Pater miniſtravit.

43. Sic autem loquitur: *Ita quòd hujuſcemodi diſpenſatio ad duo ſimplicia, & unum curatum, beneficia, vires ſuas non extendat ad illa, quæ ſunt in illa Eccleſia, in quâ Pater diſpenſati intitulatus ſeu beneficiatus fuit; ſive ſit ſimile, ſive diſſimile. Unde etiam eſt quòd ſubreptitia dicatur eſſe diſpenſatio à Papa obtenta. quâ alicui ſic illegitimè nato conceditur, ut in Eccleſia, in quâ Pater ejus miniſtravit, Capellanus eſſe poſſit: ſi hoc quoque, quòd ſit in Sacerdotio Patris ſui genitus, non expreſſerit. Sunt enim duo diſtincta & ſeparata hæc vitia ſeu impedimenta; natum eſſe ex Presbytero, & Patrem Presbyterum in eâdem Eccleſia adminiſtraſſe, ſeu beneficiatum fuiſſe. Quorum altero ſublato per diſpenſationem, manet vis impediendi ex reliquo, cujus in diſpenſatione nulla mentio facta fuit: quot enim ſunt ſeu occurrunt impedimenta, ut res quæ agitur, progreſſum & effectum habeat, tot debent illorum eſſe ſpeciales, ſaltem per accumulationem, ſublationes ſeu diſpenſationes.*

44. Wameſio conſentit Pyrrhus Corradus in praxi diſpenſationum lib. 1. cap. 5. n. 14. *Generalis*, inquit, *regula conſtituenda eſt, videlicet, quòd in quibuſcumque diſpenſationibus ſeu mandatis ad diſpenſandum: illud jus tantum tribuitur, quantum exprimitur, ut per D. Io. And. in C. Ex eo de elect. in 6. & hoc propter naturam diſpenſationis, quæ propter receſſum à jure, ut dictum eſt, venit reſtringenda.*

45. Cum ergo per anteriora Privilegia non ſit ſpecialiter diſpenſatum, ſeu derogatum *Clementina Gratiæ* ſtatuenti, quòd per acceptationem unius, quis excludatur ab acceptatione alterius incompatibilis virtute gratiæ Apoſtolicæ facienda, manifeſtum eſt acceptationem incompatibilium non extendere ſe dicta Privilegia.

46. Quod etiam è Lovanienſibus docuit Peckius latiùs relatus infra quæſt. 4. n. 44. ubi etiam oſtendit non ſufficere, quòd quis paratus ſit primum reſignare; & hoc procedere in quacumque gratia cujuſcumque beneficii incompatibilis.

Hoc

47. Hoc ipſum etiam expreſsè docet Wameſius adverſus Joan. Molin. Conſil. 16. ubi num. 9. in fine, tradit dictam Clementinam eſſe editam, *ut tollatur incompatibilium pluralitas, & nimia cupiditas illorum, qui plurium ſtipendia occupare conantur.* Et num. 10. dicit non eſſe reſtringendam ad caſum aliquem ſpecialem, *cum ſit facta ex æquitate.* Et num. 18. *Canon ille generaliter illaqueat omnes, qui cupidè proſiliunt ad incompatibilia cum aliis prius acquiſitis vel ſperatis virtute gratiæ Apoſtolicæ.*

48. Itaque, neque ex Bulla Leonis, neque ex Bulla Adriani ſeu Clementis VII. poſſunt acceptare incompatibilia, quia, ut dictum eſt, in illis nulla reperitur ſpecialis diſpenſatio; aut Canonum derogatio circa incompatibilia.

49. Multò minus ea acceptare poſſunt vigore poſteriorum Bullarum Gregorii XIII. aut Pauli V. nam incompatibilitas iterum ſpecialiter prohibita eſt à Tridentino *ſeſſ. 7. cap. 4. de reformatione*, ubi præcipitur, ne quis incompatibilia recipiat contra formam priorum Canonum; prohibet ergo, ne quis recipiat contra formam Clementinæ *Gratiæ.*

50. Et licet Gregorius XIII. confirmando priora privilegia adjecerit clauſulam, *non obſtantibus Synodalibus & Univerſalibus Conciliis*, nihil tamen inde concluditur pro acceptatione incompatibilium.

51. Notandum enim eſt, quòd illa confirmatio data ſit ad petitionem Univerſitatis & Facultatis Artium, quæ non petiit, ut poſſent acceptari incompatibilia, ſed ut reſtitueretur privilegium nominandi ad vacatura, ſeu gratiæ expectativæ, quæ per idem Concilium ſublatæ erant, *ſeſſ. 24. cap. 19.* & *ſeſſ. 25. cap. 9. de Reform.* cujus ſublationis occaſione, dicta Facultas & Univerſitas ſuſpenderunt publicationem Concilii Tridentini in Academia per duos annos & amplius, ut patet ex Actis Univerſitatis hîc annexis litterâ P. & ex Faſtis Academicis litterâ Q. pag. 69

52. Quòd autem prædicta petitio verteretur circa reſtitutionem gratiarum expectativarum, patet ex litteris Ducis Albani ad Suam Majeſtatem hîc annexis litt. R. & ex litteris Epiſcopi Gandenſis annexis litt. S. pag. 69

53. Auxit præterea in eadem Bulla Gregorius XIII. taxam Sixtinam ad quantitatem taxæ Leoninæ, ſed & pro hoc diû & ſæpè ſupplicaverant, quod etiam innuit idem Pontifex, quia, dum augmentum concedit, nullam facit mentionem motus proprii.

54. Conformiter itaque ad petita intelligitur derogatio facta Conciliis, præſertim cum præfatus Gregorius in ſua Bulla dicat ſe confirmare & de novo concedere dicta Privilegia, quemadmodum per Prædeceſſores ſuos conceſſa & confirmata fuerant. Et inſuper, quia omnis gratia poſt Concilium prædictum data, intelligitur conformiter ad mentem prædicti Concilii quoad ea, in quibus dicto Concilio expreſsè non derogatur, per ea quæ tradit Pyrrhus Corradus *lib. 2. diſpenſationum Apoſtolicarum cap. 7. n. 13. & ſeqq.* nihil autem de incompatibilium acceptatione dixit Gregorius.

55. Idem plenius conſtat ex iis, quæ poſt datam à Gregorio XIII. Bullam, id eſt poſt annum 1572. ſunt ſubſecuta: Semper enim S. Sedes declaravit & ſuſtinuit clauſulam, quæ permittit eumdem ſæpius nominari, non extendere ſe ad incompatibilium acceptationem, ut patet ex extractis exhibitis ad calcem hujus Quæſtionis ſub litt. C. & D. quibus annectitur aliud ſub litt. T. pag. 58 et seqq. item pag. 70

56. Gisbertus Danielis, aliàs Moſſis, anno 1585. nominatus ad Abbatem Viſetenſem, acceptaverat eodem anno Canonicatum ibidem. Deinde anno 1586. nominatus ad Præpoſitum Tungrenſem, acceptavit 12. Maii anno 1588. Canonicatum Tungrenſem. Super quo lis ei Romæ mota eſt ratione incompatibilitatis.

57. Hanc litem commendavit Univerſitas Cardinali Montalto, qui ad commendationem reſcripſit; *Quod attinet ad Privilegia, de quibus mihi ſcribitis, ne ad Romanam Curiam trahamini, hortatur vos Sua Sanctitas, ut curetis illa ad Vrbem transferri, neque enim recuſabit, ubi fuerint recognita compertaq́; cum Romanorum Pontificum voluntate & ſententia conſentire, illa rata grataq́; habere, & ſi opus eſſe intellexeris, etiam ſuâ auctoritate confirmare.* Ita habent Acta Univerſitatis ſub finem dicti anni.

58. Miſit Univerſitas Privilegia, ut refertur in iiſdem Actis ad diem 8. Martii 1589. quibus viſis anno 1590. cum dictus Danielis eſſet Decanus Facultatis Artium, *accepit ab Vrbe latam eſſe contra ſe ſententiam in favorem ſui adverſarii, per quam ipſe declaratur in dicto Canonicatu & Prabenda intruſus, & ideo per Capitulum extrudendus, & ipſe adverſarius ad dicti Canonicatus & Prabenda poſſeſſionem admittendus.* Ita Acta Univerſitatis ad annum 1590.

59. Sed, cum non pareret latæ contra ſe ſententiæ, excommunicatus eſt. & in excommunicatione inſorduit, in tantum, ut etiam priore Canonicatu Viſetenſi Pontifex eumdem privandum cenſuerit: de quo ita habent Acta.

60. *Die Sabb. tertiâ Aprilis 1593. indicta fuit extraordinaria congregatio ſub juramento ad requiſitionem M. D. Rectoris, ob novam difficultatem, quæ mota eſt Gisberto Danielis ..... qui cum hactenus multa ſit paſſus in tuendis Privilegiis Vniverſitatis & Facultatis Artium cauſâ ſuæ nominationis, nunc rurſus infeſtatur ab alio quodam, qui prætendit ſibi proviſum eſſe de Prabenda quadam in Eccleſia S. Adelini Viſetenſi. quam hactenus pacificè poſſederat prædictus M. Gisbertus, tamquam nunc vacante per hoc, quod (ut prætendit adverſarius) M. Gisbertus in excommunicatione contra ſe lata perſiſtat & ſordeſcat. Quamobrem cum pro conſilio & auxilio,* &c.

61. Circa eadem tempora Godefridus Chineii prius proviſus de Canonicatu Hilverbecano vigore nominationis ex parte Univerſitatis, ut habet Wameſius Conſil. 243. n. 1. circa medium, poſtea ex parte Facultatis Art. nominatus ad Præpoſitum Eccleſiæ Collegiatæ Tungrenſis (Wameſius ibidem) acceptavit Canonicatum ejuſdem Eccleſiæ, ſuper quo ſimiliter lis mota eſt Romæ, ut conſtat ex litteris Cardinalis Montalto datis 20. Martii 1590. quæ ſic habent.

62. *Eruditiſſimi Viri, permotus Smus D. Sixtus V. litteris veſtris Lovanii 12. Febr. datis, nihil prius habuit, quàm ut vota poſtulataq́; veſtra benignè audiret, illiſque humaniter cederet. Itaq́; cauſam, quæ in S. Rota Auditorio ſuper Canonicatu & Prabenda Tungrenſi inter Godefridum Chineii ab iſta Vniverſitate nominatum ex una, & quemdam Matthæum familiarem Orani ejuſdem Rota Auditorii ex altera partibus agitabatur, ad ſe continuo à Rota avocavit, & Cardinali Pinello, quem quidem procuratores veſtri poſtulabant, audiendam, cognoſcendam, & debito fine terminandam delegavit. Erunt igitur partes veſtræ cum firmamenta rationeſq́;, quibus jus veſtri Collegii innititur, in judicio probare, tum aſſiduis precibus;* &c.

63. Quæ porro fuerit controverſiæ cauſa, exponit Wameſius Conſil. 243. nempè, *quòd præfato Godefrido objiceretur, Executores in Bullis privilegiorum deſignatos non poſſe nominatis, beneficium vel ex eodem, vel ex alio Indulto, vel alia ex cauſa habentibus, conferre aliud cum illo priore incompatibile; idque non tantum quoad retentionem; ſed etiam adeptionem poſterioris incompatibilis beneficii; quaſi ex vitio, incapacitate, & inhabilitate ipſius nominati & reſtrictiore poteſtate ipſius Executoris ſeu Collatoris, cui per dicta indulta mandatum eſt, nominatis acceptata beneficia conferre, & de illis providere, diſcrimine in hoc articulo conſtituto inter ordinarium Collatorem, & eum cui ex mandato Apoſtolico ſeu Apoſtolicâ delegatione alicui providere permittitur vel mandatur; ut Ordinarius poſſit ſaltem ad effectum adeptionis, non verò retentionis incompatibile beneficium conferre habenti aliud incompatibile, delegatus verò ne quidem ad effectum adeptionis ſeu aſſecutionis: & ſic in delegati collatione ſeu proviſione conſiſtat omnimoda nullitas collationis ſeu proviſionis ſecundi ſeu poſterioris beneficii, permanente ſolâ poteſtate retinendi primi; in ordinariâ verò proviſione, nulla ſit ſecundo loco collati beneficii nullitas, ſed*

pro-

proviſionis ſequentis hic effectus, ut per poſteriorem proviſionem & adeptionem inducatur prioris obtenti vacatio, adempta poteſtate illius retinendi.

64. Advertit ſatis Wameſius ſe non poſſe ſufficienter ſtabilire Ius collationis factæ de præſato Canonicatu Tungrenſi, & nimis notoriè obſtare Clementinam *Gratia*, licet hoc diſſimulet. Unde iterum malè ad uſum & conſuetudinem recurrit, & ita ſcribit n. 6. *de quâ interpretatione dubitandum non eſt ex inveterato uſu & obſervatione dictorum Indultorum, ex quibus nominati hactenus ita conſueverunt acceptare & obtinere etiam Canonicatus; non obſtante alicujus alterius Canonicatus antecedente acceptatione, quàmdiu ad præfinitam ſufficientiam non pervenerunt. A quâ vetere interpretatione & obſervatione recedendum non eſt, etiamſi vel judicio rationis, vel ex verborum tenore deprehendi & demonſtrari poſſet, eam non planè rectam eſſe, vel a vero aberrare.*

65. Verum talem uſum melius vocaſſet abuſum ſæpiùs à S. Sede reprobatum, ut conſtabit ex quæſt. 7. eâ in parte quâ juriſdictio Conſervatoris diſcutitur ex ipſis Actis, & propterea hoc ipſemet ſatis cernens confugit alio num. 7. & 8. & ait Canonicatum Hilvarenbecenſem tempore acceptationis Tungrenſis fuiſſe ipſi factum inutilem, utpotè, qui per inteſtina bella in eo reſidere non potuerit, nec fructus inde percipere.

66. Quis porro fuerit hujus etiam litis exitus facilè colligitur ex ſequentibus. Perſtitit Romana Sedes, Miſſa ſunt Romam Privilegia, Deputatus eo eſt Petrus Lombardus, ut conſtat ex Actis Univerſitatis & Facultatis annorum ſequentium, multis inſtitit præfatus Lombardus, ut ſicuti Ordinarius Collator poteſt habenti beneficium conferre aliud incompatibile, dummodo primum dimittat, ita quoque poſſet Privilegiorum Lovanienſium executor, ſed obtinere id non potuit, ut inſinuatum eſt ſupra num. 14. 15. 16. & habetur latiùs in extractis ſub litt. C. & D. pag. 58. et seqq.

67. Item in extracto ſub litt. T. ex quo conſtat à Congregatione Cardinalium interpretum Concilii Tridentini, præſidente Cardinale Caraffa declaratum eſſe, Clauſulam illam Privilegio inſertam, quod ſemel nominatus poſſit iterum nominari, *intelligendam eſſe de beneficiis compatibilibus duntaxat*. Ita ſonant litteræ Lombardi datæ Romæ 1601. ſub dictâ littera T. pag. 70

68. His exemplis, ut credibile eſt, territus Samuel Loyaerts Paſtor ad D. Michaëlis Lovanii, & ſic incapax acceptandi aliud beneficium incompatibile, noluit acceptare Præbendam Tungrenſem anno 1600. licet vacantem nominatione ſuâ ex parte Facultatis pendente, ut referunt Acta Facultatis Art. ad eundem annum.

69. Sed in Patria Regia acceptavit Præbendam Trajectenſem vigore nominationis ex parte Univerſitatis, verum rurſus obſtitit Curia Romana, ipſo Pontifice objiciente & improbante acceptationem incompatibilium. Neque impetrare Lombardus potuit, ut acceptatio rata à Pontifice haberetur. Vt patet ex extractis ſub litt. B. C. D. E. T.

70. Rurſus eadem difficultas mota eſt anno 1605. & deinceps, conquerente deſuper Paulo V. ut patet ex extractis ad calcem hujus quæſt. ſub litt. E. & F. uti & ſub litt. V. & X. pag. 62. 63. 70. 71.

71. Unde tandem Univerſitas & Facultas quaſdam Regulas ad vitandam ejuſmodi incompatibilium acceptationem compoſuit, ut videre eſt ex annexis ad calcem hujus quæſt. ſub litt. V. X. & Y. pag. 70 et seq.

72. Porro cum non ſatis huic abuſui cautum adhuc eſſet, perſiſtente in querelis Pontifice, Romam citatus eſt quidam N. Fraxinis, eoque ſe contulit ſub finem anni 1611. indeque acceptam quamdam formulam tollendorum abuſuum tranſmiſit anno ſequenti ad Facultatem Artium, de quâ ita habent Acta Facultatis ejuſdem anni.

73. *Convocati ſunt Deputati ſuper negotio Romano, & exhibitus eſt conceptus quidam ſeu formula rei conficiendæ, quam D. Fraxinis Româ miſerat ad Magnificum Dominum.* Rutluſque de abuſuum materia ſcripſit Româ idem à Fraxinis anno ſequenti circa finem Maii, de quo ita habent Acta menſis Junii 1613.

74 *Convocati ſunt ad inſtantiam Dni Robaux Deputati in majori numero, in quorum præſentia lectæ ſunt certæ quædam litteræ Dni à Fraxinis . . . . Conclusum fuit ſcribendum per Univerſitatem ad Suam Sanctitatem, Illuſtriſſimum Cardinalem Bellarminum, & Ampliſſimum D. Maſium, mittendamque copiam authenticam Statutorum concernentium nominationes, ſimulque quatuor vel quinque exemplaria Privilegiorum.* Litteræ ad Suam Sanctitatem exhibentur hîc ad calcem litt. Z. *pag. 71*

75. Statuta porrò, quæ occaſione querelarum de abuſibus facta erant, concernebant præcipuè acceptationem incompatibilium, ut patet ex d. Extract. ſub litt. Y. Sed neque hîc ſatisfactum fuit Pontifici, imò nec ipſi Principi. Ita enim habent Acta Facultatis anni 1614.

76. *Die 9. Auguſti Convocata fuit Facultas ad medium quartæ pomeridianæ, ad audiendum referri per Exim. D. Ianſonium acta præcedenti die inter Deputatos Univerſitatis, Civitatis, & D. Oratorem Maſium in Collegio Pontificis, quod nempè non obſtante omni ac ſummâ diligentiâ apud Summum Pontificem, tam per dictum D. Oratorem ex mandato Sereniſſ. noſtrorum Principum, ac etiam per D. Canonicum à Fraxinis huc uſque factâ, nihil potuerit ſuper privilegio tractus obtineri, nec ſpes ulla affulgeat quidquam obtinendi: quâ relatione auditâ, concluſum fuit convocandam eſſe Facultatem in diem ſequentem ſub juramento.*

77. In congregatione autem ſequentis diei exprimitur cauſa, propter quam nihil potuerit obtineri, ſic enim loquuntur ejus diei Acta.

78. *Decimâ Auguſti convocata fuit Facultas, in qua ſub juramento congregata propoſuit Decanus, quid vellet ultra Facultas fieri in negotio tractus, quodoquidem Summus Pontifex omninò deprehendatur alienus.* Et infrà.. *Quia Exim. D. Ianſonius mentionem ſubjunxerat factâ ſuâ relatione de abuſibus, qui putantur contingere in nominationibus, & de quibus ipſemet Summus Pontifex ac Principes Sereniſſimi noſtri graviter conqueruntur,* &c.

79. Denique perdurantibus adhuc anno 1615. querelis Pontificis de abuſibus, ut patet ex litteris D. Maſii Sereniſs. Principum noſtrorum apud Suam Sanctitatem Oratoris, hîc ſubnexis litt. A. A. *pag. 72*

80. Tandem indicta eſt Viſitatio Academiæ, ut per illam efficaciter obviaretur abuſibus, de quibus tam multiplices hactenus querelæ. In quâ Viſitatione, qui de nominationibus concepti ſunt & decreti per Viſitatores articuli, omnes diriguntur contra multiplicem illam beneficiorum, præſertim incompatibilium, acceptationem, ut patet ex articulorum tenore, qui ſubjicitur in quæſtione 4. litt. A. pag. 84.

81. Hæ Regulæ fuerunt omninò neceſſariæ adverſus incompatibilium acceptationes, quas acceptationes paſſim factas fuiſſe aſſerit ipſe Wameſius Conſil. 243. n. 6. & conſtat ex multis exemplis, quorum aliqua hîc ſubjicimus.

82. Joan.

82. Joannes Arneſt anno 1579. acceptavit Canonicatum Fúrnenſem, & 1581. Audomarenſem. Joannes Clarius Canonicatum S. Dionyſii Leodii 1581. & Inſulenſem 1585. Petrus Lambardus anno 1585. Canonicatum S. Amati Duaci, & anno 1594. Canonicatum Seclinienſem, denique anno 1598. Canonicatum S. Gaugerici Cameraci. Joannes à Raveſteyn Canonicatum Gandenſem 1588. & Furnenſem prius, ſeu anno 1584. Marcus à Mechlinia Canonicatum Viſetenſem anno 1586. & Curam Parochialem anno 1587. Joannes Wiringus anno 1588. Canonicatum Seclinienſem, & poſtea Canonicatum Gandenſem. Joannes de Bieven Canonicatum Arienſem & Cameracenſem, & ſic deinceps alii plures uſque ad viſitationem: inter quos plures ſunt, qui præter dicta beneficia incompatibilia, etiam alia ſimplicia acceptaverunt, ut Joannes Arneſt, Marcus à Mechlinia, Wiringus, &c.

83. Ex quibus patet, quàm juſtæ fuerint S. Sedis & Principum noſtrorum querelæ, quas enervare non poteſt prætenſa atteſtatio Viſitatorum, quam allegant Lovanienſes in libro, cui titulus: *Academia Lovanienſis, & in ea Facultatis Artium defenſio* pag. 89. quamque ſæpius in judiciis exhibuerunt: hæc enim ab ipſis fabricata eſt, & ob ſucceſſum particularis negotii Viſitatoribus, ut ſignarent, obtruſa: prout latiùs refertur ad calcem hujus quæſtionis ſub litt. G. *pag. 64.*

84. Per præfatos Viſitationis articulos credebatur utcumque obviatum abuſibus ſupradictis, ſed ſpem fefellit eventus, nam ſtatim ab illis receſſerunt, ut conſtat ex litteris & dictis Abbatis Parcenſis, exhibitis infra ſub littera H. & I. Item ex actibus eorum ſubſequentibus. *pag. 65*

85. Nam præter enumeratos ſupra num. 21. 22. 23. & ſeqq. Jacobus Renſon Facultatis Syndicus, ultra alia beneficia obtinuit vigore privilegiorum Canonicatum Thenenſem & Antonienſem, N. du Bay Zellarienſem Mechliniæ & Seclinienſem. Judocus Houbracken Zellarienſem ibidem & Antverpienſem. Arnoldus Mennekens Harlebecenſem & Secundariam Leodienſem. Joannes Buycx Dieſtenſem & Antonienſem. Gerardus van Werm Harlebecenſem & Thenenſem. Hi pauci ex multis, qui omnes reſpectivè impegerunt in ſecundum, quartum, & ſextum articulos Viſitationis.

86. Horum aliquos conatur excuſare Syndicus Facultatis, eo quod duos ejuſmodi Canonicatus incompatibiles non acceperint vigore ejuſdem Indulti, ſed unum ex parte Indulti à Sixto IV. conceſſi Univerſitati, alterum ex parte Indulti conceſſi à Leone X. Facultati Artium.

87. Verum hujus excuſationis nullitas convincitur ex multiplici capite. Primò, quia articuli Viſitationis non diſtingunt, an vi ejuſdem Indulti, an diverſi obtineantur, imò art. 4. generatim dicitur: *Quicumq; per nominationem Univerſitatis vel Facultatis obtinuerit*, &c.

88. Secundò, Godefridus Chineii, de quo actum eſt ſuprà n. 61. & ſequentibus, non obtinuerat utrumque Canonicatum vigore ejuſdem Indulti, ſed unum ab Univerſitate, alterum à Facultate Artium, ut conſtat ex Wameſio Conſil. 243. n. 1. & tamen Romana Sedes cenſuit ſecundum fuiſſe malè acceptatum, ut fatetur Wameſius ibidem.

89. Tertiò, Samuel Loyaerts Paſtoratum D. Michaëlis, ut dictum eſt, non acceperat per nominationem ex parte Univerſitatis, & tamen judicatus eſt malè acceptaſſe Canonicatum S. Servatii vi nominationis ex parte Univerſitatis.

90. Quartò, ex allegatis Curiæ Romanæ querelis ſatis conſtat, quod illæ non fundarentur in modo vel titulo acceptationis, ſed in eorumdem beneficiorum incompatibilitate.

91. Do-

91. Denique ipſa Acta Univerſitatis & Facultatis oſtendunt nihil referre, ſive ex eodem, ſive ex diverſo Indulto fiat nominatio: nam cum non ita pridem Martinus Bredael J. V. Doctor fuiſſet nominatus ex parte Facultatis Artium ad Capitulum S. Crucis Cameraci, & ex parte Univerſitatis ad Epiſcopum Audomarenſem, eidemque ſuper utroque effectu acceptato lis moveretur per proviſos ab Ordinariis, in Decembri 1658. *petiit à Facultate Artium poteſtatem componendi cum ſuo adverſario ſuper Præbenda S. Crucis Cameraci.* Reſolvit Facultas, *quod D. Bredael abſolutè deberet pergere in lite, & ſi contingeret eum lucrari litem quam habet pro præbenda Audomarenſi, antequam hæc ſit evacuata, quod potiùs Facultas ſuis expenſis procurabit ei diſpenſationem pro hâc ſecunda. Vel ſi reponat ad manum illius, quem Facultas determinabit, conabitur illi de ſimili penſione providere*: ita Acta relata ad Calcem litt. N. & O. pag 67. et 68.

92. Similiter *anno* 1644. *die* 30. *Nov. M. D. Rector* (inquiunt Acta Univerſitatis) *de Conſilio & aſſenſu quinque Magiſtrorum ſeu Deputatorum, auctoritate Apoſtolicâ ſibi conceſſâ R. D. Petrum Mannaerts nominavit ad collationes R. D. Epiſcopi Tornacenſis, eâ conditione, quod ſi contigerit prædicto D. Mannaerts de alia ac meliori nominatione ex parte Facultatis Artium provideri, priuſquam effectum hujuſmodi ſuæ nominationis obtinuerit, quod hanc nominationem ad manus M. D. Rectoris reponet.* Ita in extractis litt. M. pag. 67.

93. Notandum hîc, quòd ab Univerſitate nominati non poſſint acceptare beneficia in Eccleſiâ Cathedrali aut Civitate Tornacenſi, quia eò ſe non extendit Indultum Sixtinum, ſed tantum poſſunt acceptare beneficia conſiſtentia in illa parte Diœceſis, quæ Principi Belgii ſuberat, tempore Indulti conceſſi à Sixto IV. v. g. tenues Canonicatus Cominenſes & ſimiles; cenſuit nihilominus Rector, hos non compati aliam nominationem meliorem ex parte Facultatis.

94. Anno 1617. dum factæ ſunt regulæ ſecundum quas addicerentur minora beneficia Patriæ Leodienſis, addita fuit illa clauſula, *ut addictiones non forent incompatibiles cum nominationibus*, nullâ penitus factâ reſtrictione, an nominatio data eſſet, vel danda ex parte Facultatis, an ex parte Univerſitatis.

95. Sciebant enim, quòd dum Viſitatores articulo 6. Viſitationis ſuæ dixerant, *ut non facilè duo beneficia incompatibilia acceptentur, & junioribus contingat ſæpius minores nominationes relinqui, quicumque impoſterum nominationem unam evacuaverit ad collationem aliquam tertii Ordinis ſub quâ ſunt octo præbendæ, non poterit ampliùs nominari ad collationem cujuſcumque ordinis ſub quâ ſunt octo præbendæ, &c.* non voluiſſe permittere acceptationem incompatibilium beneficiorum etiam minorum, ſed viam ejuſmodi acceptationi voluiſſe præcludere, prohibendo ita nominationem, ut nequidem in ordine ad ſimplicia beneficia poſſet unus idemque gravare duos collatores ibi expreſſos.

96. Et antea anno 1607. ſtatuerant, quod qui obtineret aliquam præbendam Famoſam, v. g. S. Crucis Leodii (cujus tamen fructus unà cum omnibus diſtributionibus communiter non excedunt centum, aut ut ſummum 125. Ducatos) non poſſet nominari ad aliam ſimilem, ſive ex parte ejuſdem, ſive diverſi Indulti. Ut latius infra litt. Y. pag. 71.

97. Cum autem per dictas regulas anni 1607. non eſſet ſatisfactum S. Sedi quoad acceptationem incompatibilium, manifeſtum eſt Viſitatores, dum acceptationem incompatibilium plenius prohibuerunt, intellexiſſe ſuam prohibitionem conformiter ad mentem Clementinæ *Gratiæ*, Item reſolutionis Cardinalium interpretum Tridentini, necnon Clementis VIII. & Pauli V. prohibentium acceptationem incompatibilium indiſtinctè, ſive illa fieret vigore ejuſdem Indulti, ſive diverſorum.

98. Ex multiplicibus acceptationibus incompatibilium factis etiam vigore ejuſdem Indulti, & relatis hâc quæſt. n. 21. 22. 23. & 82. apparet quàm parum ſteterint promiſſis to-

toties factis de tollendis & cavendis abuſibus, de quibus nomine ipſorum Janſenius primus Gandenſium Epiſcopus & iſtius Academiæ Doctor anno 1569. ad Pontificem ita ſcribit: *Quòd ſi fortè de aliquo abuſu privilegii apud Sanctitatem Veſtram querimonia depoſita ſit, poterit eadem providere, ut per D. Cardinalem Granvellanum, quem huc venturum ſperamus, aut per alium quempiam deſignandum, quorundam abuſibus occurratur.*

99. Et ipſamet Univerſitas anno 1613. ad Paulum V. ita ſcribit: *Ipſis evocationibus prætexitur abuſus, qui nominationibus ſuggeritur irrepſiſſe; optat proinde Univerſitas dari de abuſu Nuntio per Belgium Apoſtolico mandatum cognoſcendi an ſit, & corrigendi ſi quis ſit, exhibebit Univerſitas per omnia ſe morigeram, ut in uſu privilegii perſeveret.* pag. 72. litt. z

100. Præſcriptus fuit modus & formula corrigendorum abuſuum, ſed nec hanc magis, quàm promiſſiones ſuas curarunt, quod conſtat non tantum ex factis jam allegatis, ſed ex propriis ipſorummet reſolutionibus. Nam anno 1621. die 28. Novemb. vix quadriennio à concluſa Viſitatione, *deliberant de moderatione facienda circa ordinationes nominationum & committunt D. Noyelle, ut eas examinet & moderationes concipiat.* Conceptos moderationis articulos prælegit Decanus die 29. Decemb. ejuſdem anni, & 23. Febr. 1622. concluditur non eſſe ſervandum articulum 8. Viſitationis concernentem publicationes nominationum, ac de facto nominationem Montenſem, quæ eſt ſecundi ordinis & propterea publicanda (ut conſtat ex dicto art. 8. & 4. Viſitationis) reſolvunt non debere publicari.

101. Anno 1628. die 13. Martii proponente Decano, an placeat aliquos deputare ad examen Statutorum Facultatis, *quandoquidem per concluſiones Facultatis, aut aliter, nonnulla jam aliter in uſu ſint, quàm Statuta habeant.* Concluſum eſt placere: & deputati ſunt DD. Maſſen & Froidmont poſteà S. Theol. Doctor.

102. Conformiter ad has & ſimiles reſolutiones loquens Doctor Henricus Scaille & Jacobus Renſon modernus Syndicus Facultatis Artium, in lite pro dicto Scaille contra Servatium des Martin allegantem Statuta Viſitationis quoad nominationes ad incompatibilia, ita recenter ajunt: *Hactenus nullus fuit excluſus à nominationibus tertii Ordinis eo prætextu, quod obtinuiſſet antea ex parte Univerſitatis vel aliunde præbendam ſecundi vel tertii Ordinis, licet caſus excludendi ſe ſæpius obtulerit.*

103. In tantum ut præfatus Syndicus agendo partes Advocati & teſtis, ac etiam cauſam propriam defendendo, auſus fuerit relaxare teſtimonium in favorem ſui clientis, quo oblato deſuper juramento, aſſerit *proviſum de præbenda ſecundi Ordinis ex parte Univerſitatis, manere adhuc capacem præbendæ tertii Ordinis ex parte Facultatis, & duorum aliorum beneficiorum &c.* prout latius in extracto ſub litt. BB. ubi videri poſſunt notulæ. pag. 72 et ſeq.

104. Neque hîc ſeſe continet Syndici audacia, ſed abuſum abuſui addendo, ſecutus Wameſium Ducem ad uſum Facultatis confugit, & dicit *ex uſu Facultatis præbendas Cynacenſes, Dionantenſes & ſimiles, non reputari pro præbendis, ſed pro beneficiis ſimplicibus duntaxat, adeo ut quemadmodum nonobſtante præbendâ Antonienſi per nominationem Univerſitatis obtentâ, licuiſſet per prædictas ordinationes adhuc obtinere tria beneficia ſimplicia, ita quoque licuerit & prædictam præbendam habere.*

105. Quibus ſi fides adhibeatur, poterit proviſus de præbenda ſecundi Ordinis ex parte Univerſitatis, adhuc acceptare tres præbendas Cynacenſibus ſimiles ex parte Facultatis, imò cum non ſit minor hîc in parte Univerſitatis quàm Facultatis poteſtas, poterit adhuc duas alias præbendas ex parte dictæ Univerſitatis ad normam beneficiorum ſimplicium acceptare, & ſic ſex beneficia incompatibilia cumulare.

106. Quæ certè abſurdiora ſunt, quàm ut refutationem mereantur, cum nullus adeò hebes, ut ipſorum terminis utar, reperiendus exiſtimetur, qui credat. Facultatem poſſe be-

ne-

neficiorum naturam immutare, & quæ ex naturâ ſuâ incompatibilia ſunt, compatibilia reddere; aut qui dictæ Facultati tantum tribuat, ut quidquid illa per fas & nefas practicarit, pro lege ſuſcipiat, & quidem tali, de quâ vetitum ſit ſupremo Chriſtianitatis judici cognoſcere.

107. Hoc ſi toleretur, actum eſt de diſciplina in beneficialibus, & apertiſſimus manet campus omnis generis laxitati; cum enim beneficia ſimplicia quæ quis de jure licitè poteſt acceptare, eadem & licitè poſſit retinere, ex præallegata doctrina ſequetur, quòd Academicus poterit tres, quatuor, ſex, & fortè etiam plures præbendas ex natura ſua incompatibiles ſimul retinere.

108. Pro quorum & ſimilium confutatione diverſa allegavit & produxit d. Servatius in præfata ſua lite, & inter cætera pulcherrimam quandam Facultatis reſolutionem, quâ paucis ante annis, rejectâ ſimili cujuſdam Academici ridiculâ petitione, ut ſcilicet ſibi conferretur præbenda Tudinienſis in patria Leodienſi *per modum beneficii ſimplicis*, apertè pronuntiavit d. Facultas, illum eſſe *incapacem, & ſtatuta ſic intelligenda, quòd nullus poſſit habere duas præbendas duorum Capitulorum, ubi ſunt octo, ſive in patriâ Regiâ, ſive Leodienſi*, ut videre eſt in extracto hîc juncto ad calcem ſub litt. K. pag. 66

109. Peremptoria omninò videbatur illa Facultatis reſolutio, eratque per omnia conformis DD. Viſitatorum intentioni, qui artic. Viſitationis 6. ut dictum eſt ſupra num. 95. decreverant ad vitandum beneficiorum incompatibilitatem, *non poſſe illum amplius nominari ad collationem cujuſcumq; ordinis, ſub qua ſunt octo præbendæ, qui nominationem unam evacuaſſet ad collationem aliquam tertii Ordinis, ſub qua ſunt octo præbendæ.*

110. Sed neque hæc, neque alia multa D. Conſervatoris aut Lovanienſium animos flectere potuerunt, quin imò palàm contendunt ſe eſſe in uſu acceptandi plura hujuſmodi beneficia incompatibilia, ac illo titulo D. Scaille proviſum de tribus incompatibilibus & alio ſimplici beneficio, ut & multos alios pergunt defendere, timendumque, ne quod de præbendis tertii Ordinis jam dicunt, hoc etiam brevi ad cæteras totius Belgii & patriæ Leodienſis primarias præbendas extendant; ſi enim illæ ideò pro beneficiis ſimplicibus reputari debeant, quia ſic placuit facultati; eâdem placiti facilitate fieri poterit, ut hæ quoque compatibiles cenſeantur.

111. Et certè niſi obſiſtatur, jam pedetentim ſerpere incipit hujus tam perniciosæ extenſionis lues, exſtatque exemplum, ut alios omittam, in perſona Domini Manneckens, qui proviſus ex parte Facultatis de præbenda primi Ordinis, non ita pridem ex parte ejuſdem Facultatis ſibi provideri obtinuit de alia præbenda ſecundi Ordinis, contra expreſſiſſimum tenorem ſtatuti ſecundi Viſitationis, quo prohibetur, ne ille amplius ad quidquam nominetur, qui, ſive ex parte Univerſitatis, ſive ex parte Facultatis, præbendam primi Ordinis obtinuerit.

112. Item in perſona D. Brants moderni Paſtoris S. Jacobi Lovanii, qui proviſus de Præbenda ſecundi Ordinis, obtinuit poſtea ſibi provideri de Præbenda Inſulenſi, quæ eſt primi Ordinis: ſuntque jam dudum jacta hujus moliminis fundamenta, & poſita in ſubverſione ſtatutorum Viſitationis, quod non diffitetur D. Brants in lite, quam protrahit adverſus filium Ampliſſimi D. de Blitterſwyck Conſiliarii Mechlinienſis, proviſum à S. Sede de eodem Canonicatu Inſulenſi, & contendentem hanc Sedis Apoſtolicæ proviſionem eſſe legitimam, quia D. Brants prius obtinuiſſet Canonicatum Foſſenſem, ad quod rotundè reſpondent idem Brants & Syndicus, *manere in arbitrio Facultatis pro libitu immutare ſtatuta per Viſitatores circa nominationes facta ſeu approbata*, quia, inquiunt, *in ſtatutis anno* 1639. *declaravit Facultas, quod reſervet ſibi poteſtatem & auctoritatem ſtatuta condendi, tollendi ex toto vel ex parte, eadem corrigendi, augendi, minuendi, quotieſcumq; videbitur expedire.*

Tum

113. Tum ſubjungunt, *& en ſuite la nomination* (ſcilicet ad Canonicatum controverſum) *eſt preſervée de nullité en cas qu'elle ſe ſit contre la teneure d'icelles*, ideſt, quamvis repugnaret Ordinationibus Viſitationis.

114. Tanti nempe Viſitationem ejuſque Statuta faciunt, dum quis illa contra ipſos urget: ubi verè eadem ſtatuta ipſis favent in cauſa contra alios, tum enimverò inviolabilia ſunt & indiſpenſabilia, etiam per ipſum Principem. Sciunt in quâ cauſâ ita ſcripſerint anno hujus ſæculi 18. *Accedit quod per Principes ultimâ Univerſitatis Viſitatione plurima ſint conſtituta & propoſita tamquàm inviolabiliter obſervanda* Et infrà: *Non erat futurum ex honore ſuæ Celſitudinis velle ſolemniter publicare, quod non obſervaretur, niſi velit N. ut Princeps conſtantiſſimus recedat à conſtituto publicato, & in uſum deducto, ut omnes ſuos labores in eam rem impenſos fruſtrà eſſe ſinat, ut Ampliſſimorum DD. Viſitatorum tot moleſtiæ, quas in accipienda pleniſſima cognitione de totius Univerſitatis, & ſingularum Facultatum ſtatu ſubierunt, abeant in ventos, & tota rei tanta moles ſpeciem quamdam habeat theatralis comediæ; in quâ operosè condatur magna multitudo legum optimarum nullibi obſervandarum.*

115. Nonne ipſi Academici theatralem comediam in ſcenam producunt? dum quoties à ſuperiore auctoritate monentur & reprehenduntur de abuſu privilegii circa nominationes, toties ipſi quaſi feriò rem acturi, de remedio & ordinationibus condendis deliberant, vel ordinationes jam ante factas ad Romanam Sedem tranſmittunt, ut per eas oſtendant quantopere cautum ſit abuſibus, qui objiciuntur: & interim nec quæ ipſi ſtatuerunt, nec regulas & ordinationes à Viſitatoribus factas obſervant, earumque mutationem, reformationem, & in iis diſpenſationem ſibi pro libitu reſervant; quaſi vero ſuperiorum de abuſibus querelis ſatisfactum ſit, & ipſis abuſibus remedium poſitum per regulas & ordinationes, quas illi, qui abuſus commiſerunt, pro libitu figere & refigere poſſunt, & hâc viâ priſtinos abuſus continuare.

116. Porrò ſæpius hoc uſi ſunt artificio, ut nempe ad querelas de abuſibus tamquam ſcutum opponerent ſuas ordinationes in materia nominationum factas; ſic præter ea quæ ſuperius deduximus, cum anno 1588. nuntiatum eſſet quoſdam Romæ graviter conqueri de abuſibus in materia nominationum, deputant aliquos ad Nuncium Apoſtolicum, qui ei ex ſtatutis & juramentis (*quæ ſtrictiſſimè*, inquiunt, *à Facultate noſtra obſervantur*) oſtendant falsò adverſarios calumniari. Ita Acta Facultatis dicto anno.

117. Similiter anno 1618. Epiſcopo Tornacenſi conquerente de abuſibus, & eo ſolùm titulo ſeſe oponente placeto ſuper Paulina, ad eum deputatus fuit D. Santvoert, qui nomine Univerſitatis expoſuit, *jam per nova ſtatuta & ordinationes per DD. Viſitatores factas, his abuſibus ſufficienter obviatum eſſe*: verum dum illarum inſpectionem petiit Epiſcopus, viſum fuit illud negotium altioris indaginis, & propterea re relatâ ad Facultatem, & propoſito per Decanum, *an & quid expediret ei de ſtatutis revelare*, reſolutum fuit in hunc modum: *commiſſum eſt Decano cum per eum aſſumendis, ut communicent cum Deputatis Univerſitatis quid ſit agendum, non tamen condeſcendant in communicationem ordinationum ſeu ſtatutorum ſine relatione.*

118. Cumque interim pendente adhuc deliberatione renuntiatum fuiſſet Reverendiſſimum Tornacenſem Lovanium adveniſſe, indicta fuit in hanc rem ſpecialis Facultatis Congregatio, ac tum propoſitum & reſolutum prout ſequitur.

119. *Die 12. Iulii indicta eſt congregatio Facultatis ſub juramento, in qua propoſuit Decanus Primò, quid reſponſi dandum videretur Reverendiſſimo Tornacenſi, qui dicebatur Lovanium adveniſſe, ſuper petita communicatione Ordinationum concer-*

nen-

nentium nominationes. Quod ad primum, concluſit Decanus adeundum Reverendiſſimum Tornacenſem per D. Decanum, D. L. Maſſen, & tertium aſſumendum per eum, nomine Facultatis rogatum, ut dignetur aperire ſi quid habeat contra Bullam novam, & ſi abuſus alleget, reſpondendum ut eos velit ſcripto exhibere, Facultatem viciſſim ſcripto reſponſuram, nihil autem agendum de communicatione Ordinationum concernentium nominationes.

120. Prævidebant ſcilicet futurum, ut impoſterum tolleretur abutendi libertas, ſi harum notitiam haberent Collatores Ordinarii, & propterea elegerunt potius ſcriptis & cavillationibus contendere, quàm ex illis quidquam revelare, habueruntque hoc ſemper in ſumma commendatione, ut ſtatuta ſine ulla communicatione ſecretiſſima conſervarentur, non alio indubitanter fine, quam ut integrum maneret ab illis pro libitu recedere & abuſus priſtinos continuare.

121. Quod ſtatim à limine Viſitationis factum fuiſſe conſtat ex deductis ſupra num. 84. 85. & 101. ubi ex propriâ ipſorum confeſſione oſtenſum eſt, quod anno 1628. *per concluſiones Facultatis aut aliter, nonnulla aliter eſſent in uſu, quam ſtatuta haberent*; nec tamen propterea erubuerunt anno immediate ſubſequenti aliquem mittere ad Illuſtriſſ. D. Nuntium Apoſtolicum, qui eum informaret de bono uſu privilegii & de exacta ſtatutorum obſervatione, de quâ re ſic loquuntur Acta Facultatis anni 1629.

122. 21. *Novembris fuit Congregatio extraordinaria Facultatis ſub juramento, in quâ poſuit Decanus in deliberationibus Dominorum ea quæ ſequuntur, Primò, an placeat deputare aliquem è gremio Facultatis ad Illuſtriſſimum D. Nuntium Apoſtolicum Bruxellæ reſidentem, qui informet eum cum Deputatis Univerſitatis de bono uſu privilegii nominationum, prout Nuntius petiverat informari, alioqui ſcripturus ad S. Sedem contra privilegia Lovanienſia, ſicut ipſe ſignificaverat DD. Deputatis Univerſitatis. Ad 1. placuit deputari D. Licentiatum N. qui exponat Illuſtriſſimo D. Nuntio Ordinationes Facultatis, & maximè ab ultima Viſitatione obſervatas, juxta quas Facultas Artium nominationes ſuas taliter diſpenſat atque diſtribuit, ut in eâ diſpenſatione vix ullus natus ſit abuſus contingere.*

123. Quod quàm fideliter dictum & deinceps practicatum, colliget lector ex hactenus deductis, & ex propriis iterum Facultatis Regiſtris, ubi ad diem 20. Auguſti 1639. legitur Ordinationes ſextam & ſeptimam Viſitationis *ad uſum eſſe revocatas*, quod ſignum evidens eſt illas tunc in deuſum abiiſſe, & propterea fundatas fuiſſe querelas, quæ & tunc & antea de abuſibus fuerant graviſſimæ: ad quas declinandas correctionem proponit Facultas, & ſtatuit ad uſum eſſe revocandas Viſitationis Ordinationes; quæ quidem in ſpeciem laudabilia videntur, ſed in rei veritate non niſi figmenta dici potuerunt, nam immediatè poſt ordinationum tenorem ſubjicitur hæc clauſula: *reſervat tamen ſibi Facultas aliter pro temporum mutatione ſtatuendi*, ex qua apparet ipſos non aliter abuſus tollere, quàm ut ſibi ſemper relictam velint rurſus abutendi poteſtatem.

124. Et hinc eſt quòd dicunt D. Brants & Syndicus manere in arbitrio Facultatis pro libitu immutare ſtatuta Viſitationis, quodque hanc poteſtatem ſibi reſervarit d. Facultas anno 1639. ſed quid hoc aliud eſt quàm projicere in ventos tot labores & moleſtias, quas Ampliſſimi DD. Viſitatores in accipienda pleniſſima cognitione de totius Univerſitatis & ſingularum Facultatum ſtatu ſubierunt? quid aliud quam Superiorum auctoritatem conculcare, ea ſcilicet conculcando, quæ ipſi ad vitiorum extirpationem propoſuerunt tamquam inviolabiliter obſervanda, ſeu (ut loquitur Abbas Parcenſis in citato extracto ſub litt. H.) *quæ magnâ conſideratione & debitâ auctoritate ad firmitatem ſunt ordinata.*

Et

125. Et tamen Clementiſſimo Principi audent obijcere non futurum ex ipſius honore velle ſolemniter publicare, quod non obſervaretur: ſolemniter publicatæ fuerunt Ordinationes in nominationibus obſervandæ, addiderunt ipſimet 9. April. 1615. ut fidem faciunt Acta illius diei, *poſt approbationem à Principe & Nuncio illis non cenſeri derogatum, niſi per Ordinationes aut concluſiones ſub iiſdem ſolemnitatibus factas*: eas non ſolum approbarunt, ſed quam ſtrictiſſimè obſervari mandarunt ſuperiores, etiam ſub cenſuris & pœnis, ac cum decreto irritanti, ſi ſecus attentari contingeret, nec niſi harum intuitu, ac poſt tranſmiſſum Romam Viſitationis teſtimonium, privilegii confirmationem & gratioſam extenſionem indulſit Pontifex Paulus V. & tamen uſque adeò falſum eſt illas obſervari, ut nequidem unica ſit ex omnibus, quam non depravarint multis abuſibus, per quos inſigniter in Ordinariorum Collatorum & S. Sedis jura involant, & plurima ipſorum diſpoſitioni aliàs ſubjecta beneficia ipſis eripiunt.

126. Cum enim, ut patebit in reſolutione quæſtionis quintæ, alia beneficia ſint majoris taxæ, alia minoris, & tantum ſit certus numerus Magiſtrorum capacium taxæ majoris, ut oſtendetur ibidem, non niſi numerus proportionatus beneficiorum majoris taxæ ab illis acceptari poterit, & reliqua, quæ jam per illam incompatibilium Præbendarum & Paſtoratuum acceptationem occupant, neceſſariò cadent ſub diſpoſitionem Ordinariorum & S. Sedis, eo quod ad illa beneficia, utpotè majoris taxæ, nominari minores Magiſtri non poſſint, ut in reſolutione quæſtionis 5. ex ipſa etiam Academicorum confeſſione oſtenditur.

EXTRACTVM EX LIBRO OCTAVO *Actorum & Concluſionum Venerandæ Facultatis Artium Studii Generalis Oppidi Lovanienſis fol. 57.*

DIe Martis 25. menſis Maii hora quarta à prandio, indicta fuit Deputatio Facultatis cum aliquot Senioribus Facultatis in rubra Camera Domus Facultatis, ad audiendum reſponſionem Domini Viglii, ad commendationem per Dominum Cancellarium factam, quæ continebat hæc, quod Dominus Viglius libenter accepiſſet commendationem Facultatis, illiuſque ſe fautorem & amicum offerret ſpecialem ubicumque poſſet. Vnum eſſe defectum in Facultate qui vehementer illi diſpliceret, quo ablato majus foret ejus commendatio, non ſolum apud ſe, *ſed & Regiam Majeſtatem, imo niſi per Facultatem tolleretur, ipſa Regia Majeſtas eundem tolleret noſtro malo & dolore, is autem erat hic, quod paſſim tam leviter & ſine diſcretione à quibuſvis vigore nominationum acceptentur Curæ, retineantur, alienentur, & ut eodem verbo, quo ille, dicam, vendantur*, nec decimus aut vigeſimus quiſque reſideat, ad hæc una acceptatio iis non ſufficiat, quæritur illico ſecunda, tertia, aut quarta, aut plures non ſine magno ſcandalo, &c. & infra habebatur. Collatione factâ cum libro intitulato, Liber octavus Actorum & Concluſionum Venerandæ Facultatis Artium Studii Generalis Oppidi Lovanienſis, &c. manuſcripto in folio & compacto in rubro corio, concordantiam atteſtor, ſubſignatum erat Ant. Sizair Notarius.

A. *Anno* 1557.

DIe Iovis 2. Novembris hora ſecunda poſt meridiem, in Domo habitationis Magnifici Domini Rectoris, fuit ſervata Deputatio ad videndum aperiri, & audiendum legi litteras ex urbe ab Eximio Domino & Magiſtro noſtro *Petro Lombardo ſcriptas*, ac deliberandum, quibus apertis, lectis & in deliberationem poſitis, ex Dominorum deliberationibus

B. *Anno* 1600.

concluſit eaſdem craſtinâ die Vniverſitati poſt Miſſam,quæ pro defunctis apud Prædicatores celebrabitur, proponendas.

Sequitur tenor prætactarum litterarum.

C. MAgnifice Domine Rector, cæterique Domini mei Reverendi: Poſt litteras Illuſtriſſimi Nuncii Apoſtolici de Cauſa noſtra cum Antverpienſi Capitulo huc allatas, ſcripſerunt huc ad Illuſtriſſimos Cardinales diverſi iſthinc Epiſcopi (ut mihi nominatim communicavit *Cardinalis Burgheſius*) *graviter querentes*, ſe nimium in ſuis Collationibus onerandos, ſi obnoxii fiant non tantum Nominationibus Decani Facultatis Artium, quas agnoſcunt habere locum in Eccleſiis ſuis Cathedralibus, ſed etiam Rectoris Vniverſitatis, quas alioqui Privilegium videtur extendere dumtaxat ad Eccleſias collegiatas, & Antverpienſes quidem (ne fortè non ſatis eſſet querelam hanc litteris proponi, cum mortuum intellexerunt Petrum Siguram Hiſpanum, quo hactenus uſi ſollicitatore) commiſſionem ad ſuam cauſam proſequendam dederunt cuidam hic Franciſco Hovio Antverpienſi, qui ante annos aliquot in Vniverſitate noſtra Convictor Reverendiſſimi Middelburgenſis, & dum ego in officio eſſem, promotus in artibus ex pedagogio Standonck ante menſes aliquot advenit huc ex Hiſpaniis uti puto, & is Commiſſionem iſtam acceptavit adjunctis ſibi eodem Procuratore quo Segura ante uſus,& quodam alio Hiſpano Sollicitatore,qua de re, cum ante pluſculos dies ſuſpicio aliqua injecta mihi eſſet, cum viderem eum aliquoties familiarius agere etiam in Palatio Illuſtriſſimi Burgheſii, cum jam dicto Procuratore,idem innotuit clarius cum poſtquam citatus, elapſo Sabbatho nocte intempeſtâ nomine Epiſcopi & Capituli Antverpienſis, nec non Franciſci del Rio,curaſſem inquiri à jam dicto Procuratore, quis mihi viciſſim eorundem Nomine conveniendus. Reſpondit is illum de quo dixi Hovium, nam hic ipſe à tempore novæ hujus Commiſſionis acceptæ mihi non

eſt

eſt locutus. Cauſa citationis fuit quod in eo perſiſtant nominationes Vniverſitatis non habere locum in Cathedralibus, quod ita tamen urgent & protrahunt, ut cum me citent ad comparendum coram Cardinalibus deputatis, poſtquam reſpondeo coram Burgheſio apud reliquos intelligam de Citatione eos nihil reſciviſſe, & poſtquam reſponſum adaptari curo ad adverſariorum oppoſitionem poſtquam illud trado Burgheſio, deprehendo adverſariorum Scripturam, cui reſpondetur ad eos nundum tunc allatam, ſed præter id quod injiciunt tædii per has tricas & moleſtias, non puto quod quidquam aliud obtinebunt, quia quantum ad caput quod illi oppugnant, dixit mihi etiam Burgheſius uti alias, ita & poſt noviſſimam hanc citationem ſibi ex noſtrâ poteſtate ſatisfactum, verum Blanchettus addidit, *nonnihil malè de nobis ſentiri in ſignatura gratiæ, quæ coram Sanctiſſimo Domino, in quâ & ipſe unus cum aliis, occaſione querelarum, quæ ſubinde fiunt de impeditis per nos Executionibus litterarum Apoſtolicarum, & de nimis frequentibus earundem perſonarum nominationibus & acceptationibus per eas factis beneficiorum etiam incompatibilium, ut plurium Præbendarum quas vel ſimul retinent ſine diſpenſatione, vel dimittunt ad arbitrium ſuum ſine decreto ullo Sedis Apoſtolicæ de modo dimittendi.* Quo ad prius puto ſufficientem à me datam ſatisfactionem poſtquam præcipuè adjutus litteris Illuſtriſſimi Nuncii. quoad poſterius monitus ſum ſerio ab amicis quibuſdam, ut V. V. D D. ulteriùs moneam ſerio, ſic cavendum iſthic, ut hic poſſit agi ne ex eo deterius valeamus, præſertim ob querelas delatas de ſatis recentibus quibuſdam nominationibus & acceptationibus quorundam beneficiorum, quæ ex iſto capite hic ſunt impetrata, & nominatim ſum monitus hoc ipſo die à Domino Doctore Voſſio diſponendum eſſe, ne occaſione Præbendæ cujuſdam Tungrenſis quæ elapſo menſe Apoſtolico Septembri vacavit, ex iſto eodem Capite nova oriatur querela. Vrgeo finem, & quoad cætera excepto hoc ultimo capite, Cardinales ſunt ſatis reſoluti ad imponendum, cum primum reverſus fuerit

rit Arregonius qui valetudinis causâ ad paucas ſeptimanas ex urbe ſeceſſit, qui ut à Vobis omnibus communiter deſideratur, ita ut quam citiſſimè imponatur nullius fortè ſic privatim ſicut mea intereſt, cum jam ſecundo anno ob abſentiam carere cogar emolumentis Præbendæ, & quia præſens poſſem facilius multò amovere difficultates, quæ in cauſa Præpoſituræ mihi motas, & tamen ex quo per Antverpienſes facta oppoſitione per modum proceſſus hic agendum fuit, mihi ſumptus valde accreverunt, unde mirum mihi certè & nimis grave, quod non major interim habita ratio in pecuniis & tempeſtivius & liberalius tranſmittendis, non dubito quidem hac in parte difficultatem pati, ſed mihi tamen ſoli difficilius, imo & impoſſibile hujus loci & negotii ſumptus ferre, cum & ipſa abſentia cauſa ſit, ut dixi, cur priver commodis, quibus præſens iſthic honeſtè poſſem vivere, nec is mihi manendi animus, ut exoptem aut expectem, hic aliquam conditionem. Rogo igitur, ut major ex nunc habeatur ratio hujuſce rei, & ut ſignificetur tempeſtivè unde accipiam quod pro Bullis ſolvendum &c. & infrà. Roma 14. Octob. 1600. Subſig. Magnificentiæ Veſtræ, cæterorumq́ue meorum Dominorum ſervus ad obſequium paratiſſimus, ſignat. Petrus Lombardus. Inſcript. Magnifico Domino Rectori, cæteriſq́ue Eximiis, Clariſſimis, & Celeberrimis Viris Dominis meis de Concilio Univerſitatis Lovanienſis, Lovanium: Et infrà habebatur: Collatione facta, concordantiam cum prædicto libro atteſtor, & ſubſignatum Ant. Sizair Notarius.

D. *Anno* 1602. Die Veneris octava Februarii hora quarta poſt meridiem in Collegio Domini Winckelii fuit ſervata Deputatio ad audiendum legi litteras miſſas Roma ab Illuſtriſſimo & Reverendiſſimo Domino Petro Lombardo ad Dominum & Magiſtrum Philippum Goudt Sacræ Theologiæ Licentiatum, quibus lectis, ex Dominorum deliberationibus concluſit Magnificus Dominus Rector Venerabilem & Eximium

mium Virum Dominum & Magiſtrum noſtrum Iacobum Bayum præſentem rogandum quatenus de contentis in dictis litteris agat cum Eximio Domino & Magiſtro noſtro Samuele Loyarts, eumque ſi fieri poteſt, inducat ad hoc ut in gratiam Vniverſitatis ſeſe quantum poterit accommodet deſiderio Reverendiſſimi Domini Datarii. Et parum infrà. Tenor prætactarum litterarum ſeu extracti ex iiſdem talis eſt: Cogor iterum ſcribere de negotio M. N. Samuelis, quod ſit è re & ipſius privatim, & communis cauſæ, unde id per te communicâri cupio Dominis de Vniverſitate, & ipſis & te procurante quamprimùm remitti reſponſum, ſcitote igitur quod elapſa ſeptimana ad compeſcendos rumores qui hic ſparguntur odiosè de iſta cauſa &c. Deinde infrà: Itaque conſulo omnino ut, etiam, ſi opus ſit, interpoſitâ auctoritate Vniverſitatis inducatur Dominus Samuel, ut mittat procuratorium ad reſignandum pro compenſatione beneficiorum pacificorum uſque ad jam dictam ſummam eo modo quo videbitur Domino Datario & mihi, ſive in favorem dicti ſui adverſarii, vel ſi non putet ſibi per aulam licere illum nominare, abſolutè Procuratores conſtituat ad reſignandum, & acceptandum Dominum Gerardum Harckens Notarium Rotæ & Ioannem Borgiam Sollicitatorem in Romana Curia, cujus opera in negotiis Belgii utitur Dominus de Mortau in hoc è re ipſius ut dixi, & communis cauſæ, cum alioqui ſi fortè nolit acquieſcere etſi contingat adverſarium excludi per aulam, non deerunt occaſiones ſuſcitandi ipſi alium & impræſentialem, quod illius Decreti de quo alias ſcripſi à Congregatione Concilii (*ſcilicet Clauſulam in noſtro Privilegio de acceptandis toties quoties uſque ad taxam in eo expreſſam intelligendam incompatibilibus*) *nondum ſit factum moderamen quod petii, ut ſcilicet in incompatibilibus ſervetur diſpoſitio juris communis, quæ non impedit acceptationem eorum, ſed retentionem.* Pendet ex iſtius cauſæ exitu, ut videlicet virtute illius Decreti excludatur Dominus Samuel, etſi nunc prætendat ſe velle reſignare Paſtoratum, ſequatur itaque pro ſuo &

comumuni bono conſilium ejus, qui magis ipſi favet quam adverſario, & non permittet reſignationem prius effectui dari quam ſit ei proviſum ſecurè uſque ad jam dictam ſummam ...... Et infra habebatur collatione facta cum præfato libro Concordantiam atteſtor, & ſubſignatum erat Ant. Sizair Not.

E, *Anno* 1605 DIe Sabbathi 17. Septembris hora 7. ante meridiem, fuit in parvo Collegio Theologorum ſervata Deputatio ad audiendas litteras heſterna die per Magnificum Dominum Rectorem acceptas tenoris infraſcripti & deliberandum deſuper, & ex Dominorum deliberationibus concluſit Dominos vocandos in majori numero, ut deſpiciant quid deſuper erit faciendum, & an tota Vniverſitas deſuper foret convocanda, ſequitur tenor prætactarum litterarum: Magnifice Domine Rector cæteriq́ue honorandi Domini, præter litteras quibus ad vos perſcripſi de obitu ſel. rec. *Clementis PP. VIII.* alias interea plures ſcripſi, primum de aſſumptione *Leonis XI.* deinde de ejuſdē obitu, poſtremo de aſſumptione *Pauli V.* &c. deinde infrà: Expediet etiam, ut R. R. V. V. ſcribant quamprimum ad jam dictos Dominos Cardinales, & ſi iſtæ vel ſuperiores meæ litteræ videantur materiam juſtam ſuppeditare, denuo etiam ad ſuam Sanctitatem, qui & hic mihi dum cauſam commendarem expreſſe *dixit, oportere iſthic cavere ne per nominatos committantur ejuſmodi abuſus, qui poſthac poſſint dare occaſionem novarum turbarum, ad quod reſpondi primum conſtare mihi certo, abuſus pleroſque qui deferebantur*, imputatos potius ab adverſariis, quam à noſtris verè commiſſos, deinde ſi qui per aliquos commiſſi fortè abuſus, neque Vniverſitati, *neque mihi propoſitum unquam in illis eos* defendere. Præterea ob quorumdam fortè abuſus (qui ſi deprehenſi in partibus haud dubiè caſtigarentur) durum eſſe ut violetur privilegium cum tanto præjudicio & damnò totius Vniverſitatis, addidi poſtremo ſcripturum me ad V. V. R. R. ut impoſterum diligentiſſima adhibeatur Cura, *ne qui ejuſmodi abuſus committantur, quam haud dubiè*

biè ſpectat adhibere ad Magnificum Dominum Rectorem, & Venerandum Dominum Decanum Facultatis Artium cum ſuis Deputatis, ut non prius attentent quempiam nominare quam probè norint,& nominationem habere locum ubi eam faciunt, & nominandum habere conditiones in Bullis requiſitas, ne ſi quempiam nominent non ex ſua ſcientia, ſed ipſius,ut aliquando auditum eſt,periculo non ſolum cedat Nominato,ſed abuſus imputetur etiam nominantibus tanquam tranſgreſſis facultatẽ ſub certis conditionibus ſibi datam,&c. deinde infrà: Roma hac 20. Auguſti anno 1605. ſic ſubſcriptum: R.R.V.V. ad obſequium omne paratiſſimus; Petrus Lombardus Archiepiſcopus Ardmacanus Prim. Hiberniæ. Et infra habebatur: Collatione facta cum prædicto libro Concordantiam atteſtor, & ſubſignatum erat Ant. Sizair Notarius.

Extractum ex libro undecimo Facultatis Artium Studii Generalis Oppidi Lovanienſis, in quo inter cætera fol. 18. *pag. verſa habentur ſequentia.*

DEcima Auguſti convocata fuit V. Facultas in qua ſub juramento congregata propoſuit Decanus, quid vellet ultra Facultas fieri in negotio tractus quandoquidem S. Pontifex omnino deprehendatur alienus. Deinde infrà. Similiter quia Ex. D. *Ianſonius mentionem ſubjunxerat facta ſuâ relatione de abuſibus, qui putantur contingere in Nominationibus, & de quibus ipſemet S. Pontifex ac Principes Sereniſſimi noſtri graviter conqueruntur*, placuit V. Facultati,ut quiſque apud ſe concipiat ea quæ ad hanc rem facere putaverit,quo captâ debitâ, ſuper hac querela, informatione per Dominos in majori numero deputatos de opportunis remediis provideatur. Et infra habebatur: Collatione factâ cum prædicto libro concordat, quod atteſtor, & ſubſignatum erat Ant. Sizair Notarius.

F.

Ex-

Extractum ex libro undecimo Facultatis Artium Studii Generalis Oppidi Lovanienſis, in quo pag. 42. habetur quod ſequitur.

G. DIe prima Auguſti indicta Congregatio Facultatis ſub juramento, in qua propoſuit Decanus, quomodo juxta concluſionem menſis Iulii die 18. captam ex Conſilio

Anno 1615. Deputatorum proceſſum ſit ad executionem, & adductus eſt adverſarius Domini Mantels Lovanium, atque in honeſta cuſtodia conſtitutus, quomodo etiam juxta Concluſionem die 21. Iulii deputati acceſſerint D. Prælatum Parcenſem, ad deferendum illud ſcriptum Profeſſorum litterariorum, qui ex occaſione fecerunt ei mentionem dictæ apprehenſionis, & ſuggeſſerunt, ad meliorem progreſſum hujus negotii utilè *forè ſi Domini Viſitatores vellent dare litteras teſtimoniales, quibus teſtentur ſe viſitaſſe Facultatem Artium*, & deprehendiſſe non eſſe eos abuſus circa Nominationes, qui ab adverſariis jactabantur, ad quod reſpondit D. Prælatus paratum ſe eſſe dare tale Teſtimonium, & committere Facultati, ut concipiat modo ſibi convenientiſſimo. An ergo placeat deputare aliquos qui ejuſmodi litteras concipiant, ut inde Romam tranſmittantur.

Ad 1. placere concipi per D. Noyelle, communicandum primo Deputatis, & deinde quibuſdam Doctoribus Superiorum Facultatum fol. 43. pag. verſa habetur quod ſequitur: Die ...... Auguſti indicta eſt Congregatio Facultatis ſub juramento, in qua propoſuit Decanus primo &c. deinde infrà. 3. An placeat plures copias litterarum Teſtimonialium DD. Viſitatorum fieri, & ad amicos Vniverſitatis, uti opus videbitur, tranſmitti.

Ad 3. placuit fieri plures. Et infra habebatur: Collatione facta cum prædicto libro Concordantiam atteſtor, & ſubſignat. Ant. Sizair Notarius.

Ex-

Extractum ex libro undecimo Facultatis Artium Studii Generalis Oppidi Lovanienſis, in quo inter cætera habetur pag. 326. quod ſequitur.

VEnerande Domine, ante dies aliquot *monueram D. T. ut ordinationes circa negotium nominationis factæ ſtrictè ſine ulla mutatione ſervarentur, cum ea quæ Viſitatorum auctoritate ad firmitatem ſunt ordinata, non debeant nec poſſint omni momento, & ad cujuſque placitum, voluntatemque mutari, cum autem intelligam quoſdam nonobſtante prædictâ monitione, in contrarium, imo niſi obſiſtatur prædictarum ordinationum unam convellendam, compellor 2. monere D. T. ac ſimul totam facultatem, ut nihil innovetur vel mutetur, ne ſi contrarium fiat, cogar vel invitus, aliis modis providere, ut quæ magnâ conſideratione & debitâ auctoritate ſunt conſtituta, non leviter inconſideratéque mutentur, ſed ſtabilia & fixa permaneant*, his opto D. T. totique facultati in hoc ſancto Tempore concordiam atque quietem, ex Parco. 15. Aprilis 1620. ſubſcriptum erat D. T. deditiſſimus Ioannes Abbas Parcenſis. H.

Quibus lectis ſuperſederunt Deputati &c.

Pag. ſequenti videlicet 327. habetur quod ſequitur.

DIe 23. Aprilis &c. deinde infrà. In eadem Deputatione comparens Dominus Zoënius declaravit ſe pridie adfuiſſe Dominò Prælato Parcenſi, eumque ſibi dixiſſe, quod nullâ ratione pateretur violari aut tolli Concluſionem de publicandis nominationibus, niſi rationes exhiberentur, ex eo quod *per Viſitatores eſſet approbata*, ac proinde prædictus Dominus Zoënius declarans fruſtra ac ſuperfluum ſibi videri examen actorum, ante deliberationem Dominorum Deputatione egreſſus eſt. I.

Et infrà habebatur Collatione factâ cum ſupraſcripto libro Concordantiam atteſtor, & ſubſignatum erat Ant. Sizair Not.

 Ex-

Extractum ex libro 13. Actorum Venerandæ Facultatis Artium, in quo ſub Decanatu Domini Petri Marcelis habetur ut ſequitur.

K. Anno 1657 DEcima ſeptima Ianuar. Deput. ad conferendum & propoſita primo, &c:

Tertio Paſtor Sancti Iacobi petiit ſibi conferri Præbendam Tudinienſem.

Ad tertium referendum ad Facultatem.

22. Cong. primo Paſtor Sancti Iacobi petiit Præbendam Tudinienſem per modum beneficii ſimplicis. Et infrà. Ad primum fuit judicatus incapax, & ſtatuta ſic intelligenda, quod nullus poſſit habere duas Præbendas duorum Capitulorum, ubi ſunt octo, ſive in Patria Regia, ſive Leodienſi. Et infrà. Eâdem die ad medium undecimæ Congreg. Facultatis. Primo publicata Præbenda Sancti Dionyſii. 2. Paſtor Sancti Iacobi petiit mentem Facultatis, eamque regiſtrari.

Ad ſecundum inhærendum præcedenti reſolutioni. Et infra habebatur: Collatione factâ cum prædicto libro Concordantiam atteſtor, & ſubſignatum erat Ant. Sizair Notarius.

Extractum ex libro Nominationum Almæ Univerſitatis Lovanienſis.

L. ANno 1645. menſis Febr. die 27. M. D. Rector de Conſilio, & aſſenſu quinque Magiſtrorum ſeu Dominorum Deputatorum Almæ Univerſitatis Lovanienſis auctoritate Apoſtolica ſibi conceſſa, & qua fungitur in hac parte nominavit Dominum Iudocum Houbracken Presbyterum Sacræ Theologiæ Baccalaureum formatum, ad Collationes RR. DD. Decani ſeu Vicedecani, & Capituli ſingulorumque Canonicorum Eccleſiæ Metropolitanæ Sancti Rumoldi Mechlinienſis, præſentibus. Anno Domini 1645. menſis Aprilis die ſexta Magnificus Dominus Rector de Conſilio & aſſenſu DD. Magi-

ſtrorum ſeu Deputatorum ad ſupradictas Collationes nominavit Dominum Henricum Sylnoltium Presbyterum S. T. ſed periculo ſuo propter nominationem de perſona Domini Iudoci Houbracken factam præſentibus Magiſtris Iacobo Weyms, & Laurentio Drap teſtibus.

De poſt hæc nominatio per Magnificum Dominum Rectorem & DD. Deputatos declarata eſt invalida.

EXTRACTVM.

ANno 1644. menſis Novembris die 30. Magnificus Dominus Rector de Conſilio & aſſenſu quinque Magiſtrorum ſeu Dominorum Deputatorum auctoritate Apoſtolicâ ſibi conceſſa, & quâ fungitur in hac parte, nominavit Reverendum Dominum *Petrum Mannarts* Presbyterum Diœceſis Mechlinienſis in civitate & diſtrictu Lovanienſi ad Collationes Reverendiſſimi Epiſcopi Tornacenſis, eâ conditione, *quod ſi contigerit prædicto Domino Mannarts ex parte Facultatis Artium provideri de alia ac meliori nominatione, priuſquam effectum hujuſmodi ſuæ nominationis obtinuerit, quod hanc nominationem ad manus Magnifici Domini Rectoris reponet, præſentibus Domino Ioanne Brouckart* Presbytero, Sacræ Theol. Baccal. Formato & Laurentio Drap teſtibus. M

Extractum ex libro 13. Actorum Venerandæ Facultatis Artium ſub Decanatu Domini ac Magiſtri Ægidii Martini.

DIe 23. Decembris indicta fuit Congregatio extraordinaria ad medium ſecundæ ad inſtantiam Domini Bredal, qui auditus fuit & petiit poteſtatem componendi cum ſuo adverſario ſuper Præbenda Sanctæ Crucis Cameraci, qui præſentat ei penſionem centum florenorum. N. *Anno* 1658.

Ad primum illud committi Dominis Syndico Birens Paſtori Sancti Michaëlis, cum poteſtate alios aſſumendi.

Deinde pagina ſequenti ſic habetur.

O. DIe 24. Decembris indicta fuit Deputatio ad medium nonæ in finem præcedentis Congregationis, & concluſum quod Dominus Bredal abſolutè deberet pergere in lite, & ſi contingeret eum lucrari litem, quam habet pro Præbenda Audomarenſi antequam hæc ſit evacuata, quod potius Facultas ſuis expenſis procurabit ei diſpenſationem pro hac ſecunda; vel ſi reponat ad manus illius quem Facultas determinabit, conabitur ipſi de ſimili penſione providere, vel alias habebit rationem ejus, ut quantum fieri poterit, ex ea parte reddatur indemnis, quodque de cætero in lite ſit juvandus, & ſignatum erat. Collatione facta cum prædicto libro Concordantiam atteſtor Ant. Sizair Notarius.

P

ANno 1567. 3. Sept. Rector narravit quòd aliàs 29. Octobris anno 1565. Univerſitas concluſiſſet Concilium Tridentinum eſſe publicandũ in hac Univerſitate, diemque & modum publicandi per Dominos ab Univerſitate deputatum, ſtatutum fuiſſe die 6. Decembris, deinde ſuperveniſſe Decanum Facultatis Artium, qui die 11. Decembris ex hinc ſequente porrexit D. Rectori ſupplicationem, quâ in effectu petebat publicationem dicti Concilii differri, donec ipſa ſuper nonnullis dubiis circa privilegium nominationis declarationem Summi Pontificis obtinuiſſet, atque ob id, toto fere biennio fuiſſe dilatam publicationem, neque tamen Facultatem Artium quidquam ſuper eo expediviſſe: quare poſuit in deliberationem, & concluſum eſt, quòd die S. Huberti in congregatione Univerſitatis proponetur, an placeat facere ſpecialem congregationem Univerſitatis deſuper, & interea DD. Decani ſingularum Facultatum admonebunt Seniores ſuæ Facultatis, ut maturè deſuper deliberare poſſint.

Ex Faſtis Academicis pag. 364.

Q

ANno 1567. 3. Kal. Decemb. inſequendo mandatum de recipiendis & obſervandis Decretis prædicti Concilii Tridentini, facta fuit ejuſdem publicatio in & ab Univerſitate.

Copie de la Lettre de Monſeigneur le Duc d'Albe, au Roy.

R

SIRE, Comme entre les autres choſes que Vôtre Majeſté m'a donné charge de promouvoir par deçà, une des principales eſt le bien & advancement des Univerſitez, Seminaires de gens doctes, defenſeurs & mainteneurs de nôtre ancienne Religion Catholique, ayant eſté ces jours paſſez requis de la part de l'Univerſité, Doyen & Faculté des Arts à Louvain, de vouloir écrire à N. S. Pere le Pape en faveur de leurs nominations, *Que Sa Sainteté auroit declaré au mois de May dernier eſtre compriſes ſous les Decrets du Concile de Trente, au chapitre 19. ſeſſ. 24. diſpoſant, que de là en avant l'on ne deveroit conceder mandemens de pourvoir, ny graces expectatives, au grand prejudice & dommage de ladite Univerſité*, comme ils diſent, je leurs ay accordé d'écrire à Sa Sainteté en leur faveur, ſelon que Vôtre Majeſté ſera ſervie d'entendre par la copie icy jointe; & pource qu'ils m'ont depuis requis de vouloir auſſi interceder vers Vôtre Majeſté, afin qu'elle ſoit contente de faire le méme à Sa Sainteté, je ne leurs ay voulu refuſer cette, qui ſera pour en ſupplier Vôtre Majeſté, comme je fait treshumblement. Sire, je ſupplie le Createur donner à Vôtre Majeſté une parfaite ſanté, & treslongue vie. De Bruxelles le 14. jour de Janvier 1569.

Copia Litterarum Epiſcopi Gandenſis ad Pontificem.

S

BEatiſſime Pater, intelleximus *Declaratione pronuntiatum eſſe, nominationes Univerſitatis Lovanienſis comprehendi ſub ſtatuto ſacroſancti Concilii Tridentini, quod eſt ſeſſ. 24. cap. 19*, ita ut illæ, *cum ſint gratiæ ad vacatura, abrogatæ ſint cenſendæ*. Cum autem Univerſitas prædicta his noſtris Inferioris Germaniæ Regionibus ſemper fuerit, & etiamnum eſt admodum neceſſaria ad defenſionem & conſervationem noſtræ fidei Catholicæ, atque Romanæ Apoſtolicæque Sedi ſemper fuerit addictiſſima, ex quâ præclara ingenia per univerſam Regionem ſparſa ſemper prodierunt, periculumque ſit certum, ne per prædicti privilegii ceſſationem magnum dicta Univerſitas acceptura ſit detrimentum, in damnum totius noſtræ Regionis: nomine illius & meo (qui me multum ei debere agnoſco) ad pedes Sanctitatis Veſtræ provolutus *ſupplico, ut de ſingulari gratia antiquum privilegium, dicta Univerſitati à diverſis Summis Pontificibus collatum, renovare & corroborare Beatiſſima Sanctitas Veſtra dignetur*, aut ſi id propter Concilii reverentiam impetrari non poteſt, ſaltem concedat de novo, ut nominationibus utantur cùm beneficia vacant, præfixo certo temporis termino Ordinariis Collatoribus, in-

intra quem providere abſolutè non poſſint. Certè cum juſſu Regiæ Majeſtatis Concilio Tridentino nomine Cleri inferioris Germaniæ intereſſemus cum aliquot Epiſcopis, cum multis Reverendiſſimis Concilio putavimus benè cautum fuiſſe Univerſitati Lovanienſi, per exceptionem additam in ſeſſ. 25. cap. 9. .... atque ob id ſecuros eſſe juſſimus Studioſos dictæ Univerſitatis, ut merito pro eiſdem apud Apoſtolicam Sedem intercedere debeamus. *Quod ſi fortè de aliquo abuſu antiqui Privilegii apud S. V. querimonia depoſita ſit, poterit eadem providere, ut per D. Cardinalem Granvellanum, quem huc venturum ſperamus, aut per alium quempiam deſignandum, quorumdam abuſibus occurratur.*

T *Extractum ex libro Actorum Univerſitatis Lovanienſis.*

Anno 1601. ANno 1601. menſis Auguſti die ultimâ, horâ decimâ ante meridiem, in magno Refectorio Fratrum Eremitarum Auguſtinenſium fuit ſervata ordinaria Univerſitatis congregatio, ad deliberandum ſuper articulis ſequentibus. Primò &c. deinde infrà fol. 57. verſo. Poſtremò lectum eſt extractum ex litteris Eximii Domini & Magiſtri noſtri Petri Lombardi, ex Urbe ad Eximium D. & Magiſtrum noſtrum Jacobum Baium ſcriptis, tenoris ſequentis.

Cauſa Univerſitatis feliciorem habitura exitum .... in quo tum more ſuo obſiſtunt, qui particularium cauſis, de quibus antea ſcripſi, ex profeſſo obverſantur, D. Subdatarius qui multùm ſeriò egit, ut concordia celebranda inter Eximium Dominum Samuelem & ſuum ſubſtitutum, ſic ut hic præbendam retineat, factâ alteri alibi honeſtâ compenſatione. Qua de re quod ſcribo, cupio ut communicetur tum ipſi D. Samueli, tùm Univerſitati, & quamprimum reſponſum quale ſuggero ad me remittatur: ſubſtitutus iſte ex certa ſcientia & ſpeciali favore Summi Pontificis fuit (ſupp. proviſus.) de iſta præbenda, poſtpoſitis quàm pluribus aliis competitoribus & eorum Patronis, inter quos non ſolum Nuncii Apoſtolici prætactarum partium, ſed & Cardinalis S. Georgii, idque in recompenſationem laborum, quos quinque continuos annos in Dataria obivit, & tunc quidem, ob circumſtantias quas aliàs ſcripſi, certò ſupponebatur nullum ex noſtris fuiſſe nominatum, qui poſſet eandem præbendam acceptare, poſteà vero emergente nominato, quæſitæ contra eum rationes, quæ in judicio, ut minimum petitorio (prout apparet) prævalebunt. *Maximè ob incompatibilitatem Curæ Paſtoralis & Præbendæ, quæ eſſe incompatibilia certum hîc habetur, ſic qui unum poſſidet, non poſſit citra diſpenſationem alterum acceptare, etiam id jam dudum eſt tempore Cardinalis Caraffæ, & ipſo quidem præſidente declaratum in Congregatione Concilii Tridentini, clauſulam illam in privilegio noſtro, quòd ſemel nominatus poſſit ſecundò, tertiò renominari, eſſe intelligendam in beneficiis compatibilibus duntaxat, cujus declarationis cùm mihi mentio primùm facta eſſet occaſione hujus controverſiæ, intellexi poſtea ex Cardinali Matthæi rem ita ſeſe habere*, unde nunc laboro pro aliqua ejus moderatione novis litteris facienda &c. deinde infrà. Româ 4. Auguſti anno 1601. ſic ſubſcriptum, Eximiæ T. Dominationi addictiſſimus Petrus Lombardus Archiepiſcopus Armachanus in Hybernia.

V Die Lunæ 19. Septembris horâ 7. ante meridiem in loco Capitulari ſuperiori Eccleſiæ Collegiatæ Divi Petri fuit indicta ſub juramento & ſervata Univerſitatis congregatio, indicta judicio DD. Deputatorum ad deliberandum ſuper duobus. Primò, ſuper litteris receptis ex Urbe ab Archiepiſcopo Armachano, inſertis in Deputatione 17. hujus ſervata, quibus per me Notarium hîc lectis, ex Facultatum unanimi deliberatione concluſit Magnificus Dominus Rector, Univerſitatis nomine ſcribendas litteras ad Summum Pontificem & Cardinales in litteris nominatos, necnon ad præfatum D. Archiepiſcopum Armachanum, ut dignetur negotium ad bonum & optatum finem perducere, *necnon concipiendos articulos, quibus abuſus omnes, ſi fieri poteſt, à nominationibus & nominatis removeantur & viteutur*, & ad id Deputari ex Facultate ſacræ Theologiæ Eximios Dominos Joannem Clarium & Jacobum Baium, ex Facultate Sacrorum Canonum Decanum illius Facultatis pro

Anno 1605.

tem-

tempore & Stephanum Weyms, ex Facultate legum Decanum illius Facultatis & Gerardum Corſelium, ex Facultate Medicinæ ſimiliter Decanum Facultatis & Thomam Fienum, & denique ex Facultate Artium, quos eadem Facultas poſtea nominabit.

Ex Actis Facultatis. X

PEnultimâ Septembris petivit Decanus, an placeat aliquos Deputare, qui diſpicerent 1605.
moduſne aliquis ſit, *quo obvietur abuſibus qui Romæ objiciuntur noſtris nominatis*, reſponſum eſt placere, & deputati ſunt Decanus & Receptor, qui agerent cum Deputatis Univerſitatis *occupatis etiam in tollendis abuſibus, qui irrepere ſolent in nominatis ex parte Univerſitatis*, qui tamen Decanus & Receptor referent omnes articulos conceptos ad ipſam Facultatem approbandos.

Y

DUodecimâ Januarii 1607. convocata eſt Facultas ſub juramento ad deliberandum ſuper articulis ſequentibus... & infrà... quoad primum, placuit pro nunc has cenſeri famoſas, idque pluſquam à duabus tertiis, omnes Metropolitanas, omnes Cathedrales, S. Joannis Leodii, S. Dionyſii ibidem, S. Pauli ibidem, S. Crucis ibidem, S. Ser- *Anno*
vatii Trajecti, Beatæ Mariæ Tungrenſis, S. Petri Inſulenſis, S. Amati Duacenſis, S. Petri 1607.
Arienſis... deinde infrà... occaſione ultimæ concluſionis concernentis uſum nominationum, aſcribitur hic conceptus Deputatorum circa earundem meliorem formam aliquot articulis diſtinctus, qui in hac ipſa congregatione iterùm lectus eſt, in Decanatu ultimo D. Raucini primùm approbatus.

Nemo qui obtinet, aut aliquando obtinuit præbendam Eccleſiæ Cathedralis aut Eccleſiæ Famoſioris, nominetur ad ſimilem Eccleſiam, niſi per ſententiam, aut vim majorem eâ exciderit, ut ſi hoſtes locum reſidentiæ occuparint, aut judicio majoris partis Facultatis, ei inutilis facta fuerit.

Qui nominatus eſt ex parte Univerſitatis ad aliquam ex præfatis Eccleſiis, non nominetur iterùm ex parte Facultatis Artium ad ſimiles Eccleſias, niſi juraverit ſe ceſſurum nominationi alteri, ubi pacificè præbendam ex altera obtinuerit.

Qui vero nominatus ad prædictas Eccleſias in lite eſt pro effectu ſuæ nominationis, non iterùm nominetur, niſi etiam juraverit ſe nominationi ceſſurum, ſi pacificus fiat in prori, antequam poſterioris nominationis effectum ſortiatur.

Sufficiat convocari Deputatos unâ horâ antequam nominatio fieri poſſit, non fiat tamen nominatio ante horam, etiamſi Deputati omnes comparuiſſent.

Litteræ Univerſitatis ad Pontificem. Z

Anno

BEatiſſime Pater, quanto Reipub. Chriſtianæ bono B. V. prædeceſſores Univerſitatem Lovanienſem, & in eâ Facultatem Artium privilegio nominationum olìm dota- 1613.
verint, res ipſa palam loquitur, multorumque, etiam Principum atteſtatione firmatur, cum illud doctiſſimos quoſque & quàm maximè habiles invitet, docendi provinciam per ſe penè indotatam in Univerſitate ſuſcipere, diſcipulos ſtudiorum labores ac diſciplinam non detrectare, eruditos promoveat regere Eccleſiam Dei, quam acquiſivit Sanguine ſuo, fructum optatum pro vigilantia ſua procul odorati prædeceſſores B. V. alii, cenſuerunt privilegium nominationum, ne proventu ſuo alienâ inſtantiâ fruſtraretur, alio quodam privilegio, quod tractus vocant, eſſe muniendum, ſeverè ſancientes, ut ſi quæ circa validitatem aut præferentiam factæ nominationis lis moveretur, de illa in prima inſtantia non cognoſceretur, niſi à judicibus à Sede Apoſtolica Univerſitati Lovanienſi datis, & in ipſa re-

reſidentibus. Benè profectò, & providè, cognoverunt enim illi PP. à Facultate Artium nominari non poſſe, niſi eos, quorum annui proventus *ſummam* 80. *Ducatorum auri de Camera non excedant, ab Univerſitate vero non niſi eos, quorum proventus in unum collecti ſummam Ducatorum conſimilium non ſuperent, omnes proinde nominatos eſſe debere fortunâ modicos, aut mediocres;* motâ proinde lite, ob facultatum inſufficientiam, cauſam ipſis eſſe domi dicendam, aut cum jactura boni publici deſerendam, ſed ab annis aliquot, prætérito hoc tractus privilegio, cœperunt nominati per Brevia Apoſtolica à parte quomodolibet obtenta Romam evocari, & privilegio tractus quaſi in contrarium verſo, qui vigore illius externos ad tribunalia Univerſitatis Lovanienſis valent trahere, à Domeſticis, ad procul poſita tribunalia extrahi. Quibus accedit, quòd ſi fortè ante motam litem vel ullam oppoſitionem, nominati beneficio vacante acceptato miſſi fuerint in illius poſſeſſionem, per Brevia Apoſtolica, quibus Romam ad dicendum cauſam evocantur, jubeantur acceptâ poſſeſſione cedere Romæ, alioquì in judicio non audiendi, quod certè nominatorum tàm cauſam extenuat quàm crumenam; exuuntur enim per id prærogativâ poſſidentis, & ſi cauſam obtinuerint, ſolvenda ipſis iteratò ſunt jura repetendæ poſſeſſionis, per quæ omnia privilegium nominationum redditur Lovanienſibus magnâ ex parte infructuoſum, non minore rerum publicarum jacturâ, quàm id fructuoſum eſſe ſolet cum earundem uſura : *& quidem ipſis evocationibus prætexitur abuſus, qui nominationibus ſuggeritur irrepſiſſe, nunquam autem, inauditâ præſertim parte, habitus eſt ullus incorrigibilis, optat proinde Univerſitas dari de abuſu Nuncio per Belgium Apoſtolico mandatum cognoſcendi an ſit, & corrigendi ſi quis ſit, exhibebit Univerſitas ſe per omnia morigeram, ut in uſu ſui privilegii perſeveret, qui ut innoxius, ita non tollitur corrigi paratus*, ſed & per nominatorum jam dictas evocationes, abuſus privilegiorum qui Univerſitati imponitur, in alium, ſi non graviorem transfertur: per illas enim præmia ſtudiorum ſubindè convertuntur in prædas aucupum, & quod eruditos deducere ſolet ad Eccleſiæ miniſterium, nunc imperitos deducit ad otium. Supplicat itaque Univerſitas præfata, ut B. V. his attentis, præfatum tractus privilegium ſuis privilegiatis, ut ſalvum, ita contrariantium brevium obſtaculo ablato, liberum & expeditum fieri mandet & velit.

AA *Ex Litteris Ampliſſimi Domini Maſii Legati Principis apud Pontificem ſcriptis ad Archid. Albertum.*

1615. QUelque Miniſtre m'a adviſé en ſecret, que la confirmation des Privileges, qu'ils demandent, n'eſt pas obligatoire, ou d'obligation, mais depend de la ſeule volonté & grace de Sa Sainteté, laquelle prenant à mal la rigueur que ceux de l'Univerſité ſemblent avoir uſé en prejudice de l'auctorité du S. Siege, comme aucuns l'entendent ici, pourroit cy-aprés cauſer difficulté, non ſeulement à ladite confirmation, mais le Pape pretenderoit les annuller du tout. En cette conformité me ſouvient, que paſſez deux ou trois ans faiſant par ordre de Voſtre Alteſſe inſtance pour cette confirmation, Sa Sainteté me dit ces paroles : *non ſiamo obligati à confirmare tutto quel ch' hanno fatto li voſtri Predeceſſori in queſto particulare, tutta via à l'inſtanza de l'Archiduca lo volemo fare, eſſendo levati prima li abuſi, che intendiamo fanno quelli dell' Univerſità.*

BB A. Infraſcriptus teſtor B non imputari in gratiam in Facultate Artium, beneficia quæ quis habuit ex parte Univerſitatis per nominationem, C niſi in ordine ad capacitatem vel incapacitatem quoad præbendas primi vel ſecundi Ordinis D adeo ut ſi quis per nominationem ex parte Univerſitatis, vel aliunde obtineat præbendam ſecundi vel tertii Ordinis, ſit adhuc capax alterius præbendæ tertii ex parte Facultatis, E & duorum aliorum beneficiorum, F ſtatutumque ſextum in ordinationibus ejuſdem Facultatis intelligi de nominationibus Facultatis dumtaxat, non verò Univerſitatis, G & ita vidi ſervari tempore quatuor aut quinque annorum, quibus functus fui officio H Syndici in prædicta Facultate. Teſtor inſuper quòd dum collata fuit præbenda Cynacenſis Exim. D. Scaille, eſſem

Pro-

Procurator nationis Brabantiæ,& in eâ qualitate monitus fuerim pridie de ejuſdem collatione facienda die ſequenti, ſciverimque ipſum obtinuiſſe præbendam Antonienſem per nominationem Univerſitatis, & examinaverim, an illa & alia beneficia quæ habuerat,non obſtarent quominùs præbenda Cynacenſis, quam petebat, ipſi conferretur, & poſtridie in Deputatione ipſa ſtatutâ horâ interrogaſſe alios Procuratores, an & ipſi exiſtimarent nihil obſtare? cumque reſpondiſſent ſe nihil ſcire,annui ejus petitioni, & reliqui mecum,& paulò poſt D.Decanus ipſi contulit præbendam,L paratus de cætero hoc præſens meum teſtimonium confirmare juramento ubicumque & quandocumque fuerit opus. Hâc ſecundâ Feb. 1665. ſignatum Jacobus Renſon.

Animadverſiones quædam in præfatum teſtimonium.

HAs pono juxta præinſertas ſupra litteras (A) Advocatus, teſtis, & propriam cauſam agens (B) quid ſi ergo proviſus de duobus aut tribus beneficiis ex parte Univerſitatis taxam impleviſſet,an illa non deberent imputari in gratiam?(C)ſi in uſu prætenſoFacultatis ſe fundat,& non in æquitate,juxta ea quæ dicta ſunt ſuprà,non erat opus ut exciperet præbendas primi aut ſecundi Ordinis, nam eo tempore quo Syndicus fuit, Præbendam ſecundi Ordinis ex parte Facultatis obtinuit D. Mennekens, licet antea ipſi proviſum fuiſſet de Præbendâ primi Ordinis. Similiter D. Brants modernus Paſtor S. Jacobi Lovanii proviſus primò de præbenda ſecundi Ordinis, obtinuit poſtea aliam primi Ordinis (D) aſſerti falſitas detegitur ex deductis fuſius per totam quæſtionem, & ſignanter ex Clementina *Gratiæ*, ex litteris Lombardi hîc junctis ſub litt. C. D. T. ex Cardinalium declaratione ibid. mentionata, & iis quæ Romæ geſta ſunt in ſimilibus occaſionibus, ex ſtatuto 6. Viſitationis relato inf. pag. 85. n. 6. quod expreſsè conditum eſt ad vitandam incompatibilitatem, ex doctrina Cuyckii & Molani celeberrimi nominis Theologorum Lovanienſium relata infrà ad calcem additionis ad quæſt. 4. ſub litt. C. & D. ex Peckio præclaro itidem Juriſta Lovanienſi infra pag. 82. num. 44. ex ipſo Wameſio hâc quæſt. ſup. pag. 46. num. 47. (E) conſtat ex ſtatuto Viſitationis 7. quod habetur infra pag. 86. num. 7. neminem poſſe acceptare pluſquam duo beneficia, & tamen teſtatur de præbenda & duobus ſimplicibus,præter alia prius obtenta ex parte Univerſitatis (F)contrarium evincitur ex dictis ad litt. D, & ex tenore ipſius ſtatuti, cujus cauſa finalis eſt obviare incompatibilitati. (G)eodem anno,quo collata eſt præbenda Cynacenſis D.Scaille,excluſit Facultas D. Hoppenbrawer J. U. L. & Profeſſorem à nominatione ad præbendas tertii Ordinis, eo titulo, quòd habuiſſet aliam ſimilem ex parte Univerſitatis (H) ovis commiſſa lupo, nam ex ſtatutis Facultatis cap. 8. pag. 20. conſtat officium Syndici eſſe, *Iudicialiter procedere contra omnes tranſgreſſores ſtatutorum & juramentorum Facultatis*, & tamen ipſemet per hoc præſens ſuum teſtimonium ſtatuta 6. & 7. Viſitationis funditus ſubvertit, neque ſolum illa duo, ſed & cætera omnia, ut apparet ex dictis ſupra hâc quæſt. num. 111. 112. & 113. (I)non potuit aliter judicare,niſi ſeipſum condemnando,nam obtinuerat ipſemet duas præbendas incompatibiles & alia plura beneficia ſimplicia(K)in confeſſo judiciali eſt,quòd non fuerint omnes Deputati præſentes, & hînc iterum nova prætenſæ collationis nullitas, quia licet privilegia dicant ſufficere majoris partis conſenſum, dubitandum tamen non eſt, quin fuerit omnium præſentia neceſſaria,quod probatur per l. 17. §. 7. ff. de Recept. qui arbit. ubi dicitur: *Celſus libro ſecundo digeſtorum ſcribit, ſi in tres fuerit compromiſſum, ſufficere quidem duorum conſenſum ſi præſens fuerit & tertius: alioquin abſente eo, licet duo conſentiant, arbitrium non valere, quia in plures fuit compromiſſum, & potuit præſentia ejus trahere eos in ſententiam.* Item per cap. 22. ✠ de offic. & poteſt. jud. deleg. cujus ſummarium ſic habet: *Si cauſa ſimpliciter delegatur tribus, duo ſine ſubdelegatione tertii procedere non poſſunt, quod ſi fecerint, ab eis poterit appellari. Idem ſi ſunt dati cum clauſula, quod ſi non omnes, non enim valet proceſſus duorum, tertio inconſulto.* Deinde ſi majoris tantùm partis præſentia requireretur, prout palàm cum ſuo cliente contendit idem Syndicus, evenire poſſet, ut ille beneficium aut nominationem ex ſolo duorum conſenſu reportaret, qui aliàs de conſilio trium paſſus fuiſſet repulſam, ſi omnes fuiſſent adhibiti præſentes. (L) quàm temerarius ſit auſus ille, ubi tot & tanta in contrarium concurrunt argumenta & rationes, judicet Lector.

QVÆSTIO QVARTA.

Quot beneficia poſſit quis vigore Privilegii acceptare?

1. HÆc Quæſtio præcedenti affinis eſt, & ex iiſdem ferè regulis & fundamentis reſolvi poteſt, ſcilicet ex *Cap.* 17. *ſeſſ.* 24. *Sacri Concilii Tridentini*, ubi habere dictum eſt, *quod habenti beneficium, non conferatur niſi ſimplex, & hoc tantum in caſu, quo primum foret inſufficiens*, nec idem Concilium Trident. permittit per inferiores conferri plus quam duo.

2. Ex quo apparet, quod nemini liberum ſit vigore privilegii acceptare tot beneficia quot vult, etiamſi in privilegiis dicatur *pag.* 75. in medio, & 89. in principio, *quod quis ſæpius nominari poſſit.*

3. Multo minus, quod quamvis illa privilegia fuerint confirmata per *Gregorium XIII. & Paulum V. privileg. pag.* 106. poſt medium, & *pag.* 120. *§. in reliquis*, certum ſit dicto *Concil. Tridentino* in hoc puncto non fuiſſe per ea privilegia derogatum.

4. Et ideo graves ſæpe motæ ſunt querelæ quoad prædictum numerum acceptandorum, ſic ut ad eas tollendas anno 1615. factæ ſint regulæ per *Viſitatores Apoſtolicos & Regios*, prout relatum eſt in præcedenti Quæſtione.

5. Inter quas una eſt, ſub *n.* 7. quæ dicit: *neminem poſſe per nominationem, vel Collationem Facultatis plura beneficia ſimplicia, & cum fructu acceptare, quam duo.*

6. Et licet hæc regula foret æqua & legitima & planè conformis dicto Concilio Tridentino, tamen Facultas Artium in modum ſequentem immutavit per quaſdam ordinationes quas fecit pro uſu privilegii *art.* 6.

7. Sufficiat uno anno obtinuiſſe unum beneficium cujuſcumque Ordinis, nec eidem diverſis annis plura conferri poſſint quam duo tertii, niſi eodem anno ſecundum, vel diverſis annis tertium quis petat pro finali proviſione & reſidentiâ.

8. Illis nonobſtantibus *Petrus Marcelis anno* 1647. duo beneficia per Collationem Facultatis accepit, ita ut, juxta illas regulas & propriam Facultatis extenſionem, fuerit factus incapax ulterioris proviſionis.

9. Non aliâ enim conditione ipſi collatum fuit ſecundum beneficium, quam ut, eo mediante, obtineret finalem proviſionem, ut conſtat ex actis dictæ Facultatis, in quibus, ad annum 1647. 26. Novemb. hoc habetur. videatur pag. 217. n. 14.

10. Proinde per puram ſubreptionem ſex annis de poſt à Decano & Deputatis Facultatis obtinuit Canonicatum *Tongrenſem*, fuitque illa Collatio irrita, tam ratione dicti *Concilii Tridentini*, quam Statutorum præfatorum, maximè cum hæc Statuta ſeu Decreta Viſitationis à *Sanctâ Sede* fuerint confirmata cum clauſulâ *irritante omnia quæ contra eadem Decreta fieri contingerent*, ut ex Faſtis Academicis apparebit anno 1617.

11. Si illa benè perpendantur, ſine dubio deſinet Univerſitas & Facultas ſuſcipere cauſam dicti Marcelis, & *Conſervator* abſtinebit à caſſatione ſententiarum Rotæ Romanæ, & adverſus illas invocare Conſilium Brabantiæ ad arreſtandas decimas Canonicorum *Tongrenſium*, & ad alia damna inferenda.

12. Ille etiam *Marcelis* ſimilibus auxiliis deſtitutus, diſcet cum aliis Sanctæ Sedis obſequi decretis, & ejus auctoritatem melius revereri, & ſimul apparebit, quam malè per annos quatuordecim contra eandem actum ſit.

13. Manebit igitur certum & reſolutum, quod quis plus quam duo beneficia non poſſit acceptare vigore *Privilegii Apoſto-*

ſto-

ſtolici, vel ad ſummum tria, & tamen plures acceptant 4. 5. 6. & amplius, etiam incompatibilia, quæ poſtea, ad libitum reſignant mediante recompenſâ, quibus obviare, æquum & ſalutare erit, prout videri poteſt in Sacra *Synodo. Tridentina* loco ſupra citato, *multi*, inquit, *improbæ cupiditatis affectu, ſeipſos, non Deum, decipientes, ea quæ benè conſtituta ſunt, variis artibus eludere, & plura ſimul beneficia obtinere non erubeſcunt.*

14. Non tantum autem per acceptationem multiplicem exceſſit *Petrus Marcelis*, ſed alii plures, v. g. *D. Iacobus Scleſſin. D. Antonius Daveus, D. Iacobus Renſon, &c.*

15. Dicent fortè Lovanienſes, quod in Privilegiis appoſita ſit clauſula, quâ dicitur, *quod poſſint nominari bis & ſæpius, quamdiu non habent centum triginta Ducatos auri annuos ſi ſint majores Magiſtri, aut quadraginta ſi ſint minores*; ſed reſpondetur quod non poſſit illa clauſula intelligi niſi ſic, quod demum tertiâ nominatione poſſit nominatus frui, ſi ſine culpâ ſuâ prohibeatur frui aliquo fructu primæ vel ſecundæ nominationis.

16. Ratio videtur clara, quia per *Concil. Trident.* fuerunt abrogatæ gratiæ expectativæ & nominationes conceſſæ per anteriores Pontifices, uti declaravit *Pius V.* & evidenter conſtat ex præfato *Concilio, ſeſſ.* 24. *cap.* 19. & *ſeſſ.* 25. *cap.* 9. & propterea petierunt à *Gregorio XIII.* renovationem & confirmationem.

17. In confirmatione autem data per *Paulum V.* nulla fit Concilii generalis derogatio, qua permittatur Facultatis Artium Decano in eundem cumulare tot beneficia.

18. Licet autem clauſula derogatoria adhibita in Bulla *Gregorii XIII.* ſit generalior, tamen illa accipit interpretationem à precibus porrectis, quæ maximè eo tendebant, ut reſtituerentur gratiæ expectativæ, *uti conſtat ex diverſis epiſtolis ad Regem & Pontificem*, non ut tot uni beneficia conferrentur, *ut conſtat ex continuis adverſus illam multiplicitatem querelis.*

19. Cer-

19. Certè ex Statutis Viſitationis, quæ hic annectuntur, apparet Viſitatores voluiſſe juxta *Tridentini* mentem explicare Bullas, nam articulo, *Quicumq; deinceps habuerit ex ſupradictis*, oſtendunt, quod non voluerit, ut quis haberet plures Præbendas, primi vel ſecundi Ordinis, articulo autem, *nemo poterit per Nominationem vel Collationem Facultatis habere plura beneficia quam Duo*, oſtendunt quod noluerint, ut quis haberet plura beneficia quam Duo.

20. In quo ultimo articulo non apponitur vox *Facultatis*, ad oſtendendum, quod poteſt quis habere tertium beneficium ex parte Univerſitatis, ſed ponitur explicativè, quia Univerſitas Ius conferendi non habet, hòc enim ſolum datum eſt Facultati Artium per *Paulum V*.

21. Item dum in eadem Viſitatione articulo, *Vt non facilè*, dicitur, *eum qui evacuaverit Nominationem ad Collationem ſub qua ſunt octo Præbendæ, non poterit Nominari ad Collationem cujuſcumque Ordinis, ſub qua ſunt octo Præbendæ*, non dicitur eo fine, ut permittatur acceptatio plurium Præbendarum, modo in aliquà Eccleſiarum, in quibus earum altera ſita eſt, non ſint plures quam octo, ſed ponitur ad cavendum periculum acceptationis plurium Præbendarum.

22. Sicuti ſi diceret Legiſlator, ut non facilè homicidia de nocte committantur, nemo eat ſine lumine, non concedit poſſe fieri homicidium ab eo qui erit cum lumine.

23. Ex quibus reſultat, quod quis vigore Privilegii poſſit acceptare duo ſimplicia beneficia pacificè, & cum fructu, item unum beneficium ſimplex cum Præbendâ aut beneficio ſecundi aut tertii Ordinis.

24. Nec per iſtam limitationem fit Univerſitati vel Facultati præjudicium, ſed potius ſervatur intentio *Pontificis & Viſitatorum* expreſſa in dicto articulo, *Vt non facilè*, ſeu providebitur plu-

pluribus, & ſi non ſint in Vniverſitate quibus provideatur, aut non ſint capaces beneficiorum majoris taxæ, qualia ſunt illa, quæ referuntur in primo & ſecundo ordine, libera maneat Collatio Ordinariorum aut Pontificis; fortè dicent, ſe in Statutis Viſitationis poſſe diſpenſare, & illa, ubi ipſis videtur, mutare, ſed hoc frivolum eſt, nam fruſtra viſitatio fuiſſet facta, fruſtra promiſiſſent exactam obedientiam, deinde Vniverſitas in lite, quam ſuſtinuit contra Ieſuitas anno 1618. & deinceps aliter cenſuit, & contrarium declaraverunt ipſi *Viſitatores*, & eo ipſo quo obſervari illa volunt, *ut arceantur abuſus*, non ſunt tàm Statuta perſonarum Viſitatarum quàm *Viſitantium*.

25. Nihilominus etiam operæ pretium eſt videre qualiter, quod à *Viſitatoribus Pontificis & Principis* auctoritate Deputatis Statutum eſt circa numerum beneficiorum acceptandorum, immutavit Facultas, & an obſervarit quod condidit.

26. En ab ipſis conditum Statutum: *Sufficiat uni uno anno obtinuiſſe unum beneficium tertii cujuſque Ordinis, nec eidem diverſis annis plura conferri poſſint, quam duo tertii, niſi eodem anno ſecundum, vel diverſis annis tertium quis petat pro finali proviſione & reſidentia, quam cenſebitur habere qui obtinuerit per Privilegium Prabendam primi, aut ſecundi Ordinis, aut notabilem Paſtoratum.*

27. Primam partem, concernentem eum qui duo beneficia eodem anno accepiſſet, violaverunt cõferendo *Petro Marcelis* Canonicatum Tongrenſem, uti oſtendimus in hac Quæſtione ſuprà.

28. Secundam partem, concernentem eum qui diverſis annis accepiſſet tertium beneficium, ſimiliter neglexerunt, ut patet ad Calcem ſub *litt. B.* pag. 89.

29. In tertia autem parte dicitur, *niſi diverſis annis tertium accipiat pro finali proviſione & reſidentia quam cenſebitur habere,*

qui per privilegium acceperit Præbendam primi, vel ſecundi Ordinis, vel notabilem Paſtoratum.

30. Si nolint quod tertium beneficium etiamſi ſit Paſtoratus, contineat finalem proviſionem, nec obliget ad reſidentiam niſi notabilis, directè Statutum illud contravenit *Pontificiis Bullis, & Placeto Suæ Majeſtatis*, quæ indiſtinctè acceptantes Paſtoratum, obligant ad reſidentiam.

31. Si nolint notabilem Paſtoratum, item Præbendam primi aut ſecundi Ordinis continere finalem proviſionem, niſi fuerit tertium quod diverſis, vel ſecundum quod eodem anno acceptatur.

32. Iterum ſtatuentes contraveniunt *Viſitationi*, in qua decretum eſt, quod quicumque habuerit Præbendam primi Ordinis, non poſſet amplius ad quidquam nominari, nec conſequenter aliquid aliud acceptare in *Patriâ Leodienſi*, quia illa pari paſſu procedunt.

33. Collatio enim ſurrogata eſt in locum Nominationis, Privilegia *pag.* 125. §. *& loco*, & declaravit Facultas in ſtatutis allegatis, & anno 1657. ſuper petitione *Paſtoris S. Iacobi.* ſupra pag. 66. lit K.

34. Inſuper qui haberent Paſtoratum notabilem, deberent obligari ad reſidentiam, licet non foret tertium beneficium, alias iterum impingeretur in *Bullas & Decretum* Principis jam citata.

35. Si autem non requiratur quod beneficia ibi expreſſa, ſeu notabilis Paſtoratus, Præbenda primi, vel ſecundi Ordinis, ſint eodem anno ſecundū, vel diverſis tertium beneficium, ut cenſeatur finalis proviſio, iterum ſequitur, non potuiſſe *D. Mennekens* proviſum prius de *Præbenda Harlebacenſi*, quæ eſt primi Ordinis, acceptare Præbendam *S. Petri Leodii*, nec *D. Henricum Scaille* proviſum de *Antonienſi*, quæ eſt ſecundi Ordinis, potuiſſe acceptare *Cynacenſem*.

36. Vnde

36. Vnde ſequitur ulterius, quod Proviſi *Apoſtolici* debeant obtinere adverſus illos, qui poſt acceptam Præbendam primi, aut ſecundi Ordinis, acceptarunt poſtea viâ privilegii aliud beneficium;ſaltem ſi in hoc poſteriori non ſint triennales pacifici, & ſi à lite nolint deſiſtere tales *Academici*, debeat eos Facultas vi juramenti præſtiti cogere, ſi abuſus nolit tueri.

37. Et certè ſatis etiam aliunde conſtat, quod per illa verba: *Quam cenſebitur habere qui per privilegium obtinuerit Præbendam primi vel ſecundi Ordinis aut notabilem Paſtoratum*, ſignificetur finalis proviſio, ſaltem quando antea unicum tantum parvum obtentum eſt,etiamſi Paſtoratus vel Præbenda ſecundi Ordinis, non ſit ſecundum eodem anno, vel tertium diverſis.

38.Nam conſtat ex Actis Facultatis annexis *litt.B.*quod tertium ſimplex debeat eſſe ſemper proviſio finalis, & ſic intellexerint ſtatuentes,ergo dum in parte ultima allegati ſtatuti dicitur, *quam cenſebitur habere qui per Privilegium obtinuerit Præbendam primi vel ſecundi Ordinis vel notabilem Paſtoratum*, excludentur beneficia ſimplicia, & diſpoſitio reſtringitur ad beneficia primi vel ſecundi Ordinis, &c. Satis convincitur quod beneficium ſecundi Ordinis v. g. *Canonicatus Antonienſis* ſit finalis proviſio,licet non ſit tertium.

39. Et hoc magis adhuc apparebit, ſi attendatur quod per Bullam *Pauli V.* quâ conceditur Ius conferendi,nullatenus derogatum ſit *Tridentino Concilio, & aliis Generalibus*,multitudinem beneficiorum prohibentibus, nam ubi derogavit *Conciliis*, addidit expreſsè clauſulam: *Provincialibus, & Synodalibus*: & unico tantum caſu derogavit *Concilio generali*, nempe in Ordine ad evocationem ultra duas diætas, *Privileg. pag.* 131.

40. Non obſtat quod per Indultum *Paulinum* ſit ſublata taxa, ſeu poſſit provideri per Decanum Facultatis de beneficiis, quæ excedunt valorem centum Ducatorum auri de Camera, & conferri iis qui habent plus in bonis temporalibus vel Eccleſia-

ſticis

ſticis quam 40. ſi ſint minores Magiſtri, aut 130. ſi ſint majores.

41. Quia reſpondetur primo hoc ita à *Paulo V.* fuiſſe conſtitutum ex ſpeciali ratione & intuitu, quia ſub illo indulto comprehenduntur etiam dignitates, ex quibus aliquæ non niſi à Canonicis poſſunt poſſideri, ne ergo excluderentur Magiſtri Artium, convenienter ſublata eſt taxa, ſed non apparet quod Sua *Sanctitas* voluerit aliàs quoſvis divites fieri capaces Privilegii, quod prius fuerat conceſſum pro Pauperibus, nam inter ordinationes pro bono uſu Privilegii *Paulini*, adhuc juramentum ſuper taxa patrimoniali jubetur injungi.

42. Secundo nullibi in dicta Bulla *Pauli V.* dicitur, quod poſſint acceptari pluſquam duo, aut incompatibilia, nec magis derogatur *Clementinæ Gratiæ*, quam derogatum ſit in anterioribus nominandi Privilegiis.

43. Et hoc adeo certum fuit antea Lovanii, ut *Peckius*, præclarus ibi Doctor & poſtea *Cancellarius Brabantiæ* (cujus dictata in manibus aliquorum adhuc extant) explicando dictam Clementinam anno 1578. 16. Ianuarii, docuerit in ſcholis publicis ſequentia.

44. *Ad cap. 4. execrabili quorumdam ambitione, qui ſemper plus deſiderant, eo magis fit inſatiabilis, quo ſibi amplius indulgetur.* Et parum infrà: *Et ampliatur hæc deciſio primo ut etiam in nominationibus Univerſitatum locum habeat, nam cum nominatio appellatione gratiæ contineatur, gloſſa pragmaticæ Sanctionis §. item quod ad dictas, tit. de collat. in verb. nominare, & in verb. potero. Si nominatus ab Univerſitate aliud deinde beneficium incompatibile cum eo quod in gratia continetur, Privilegio nominationis acceptet & acquirat, nominationi ſuæ renunciaſſe videtur, Rebuffus in tract. de Nominationibus, quæſt. 22. & 23. n. 11. Amplia 2. ut procedat ſive gratia illa expectativa ſit de certo aliquo, & in ſpecie deſignato beneficio ſive de incerto & proximè vacaturo in genere conceſſa, ut ait Bonifacius n. 1. ut ſic ea quæ conveniunt in ratione, conveniant quoque in eadem juris diſpoſitione cap. ſi poſtquam S. de elect. hoc lib. 6. nec tunc tantum quando ad ſupplicationem impetrantis conceſſa eſt, verum etiam ſi*

ex

ex motu proprio Pontificis veniat, quia clauſula motus proprii, licet uberrimam habeat utilitatem, numquam tamen ampliat gratiam contra Ius commune, Alexander in l. quidam conſulebant ff. de re judicata. Et rurſus. *Amplia 5. quod cum de privatione ad habitum nulla ſit regreſſio, l. qui res §. area ff. de ſolutionibus, gratia ejuſmodi per talem modum ſemel extincta, amplius non reviviſcit, ſi vel ille renunciat vel renunciare paratus ſit beneficio interim adepto, textus hic in fine, vel antequam ad effectum ſuum gratia perducta eſt, incompatibile aliud beneficium reliquit, quaſi ſemel ſuffecerit executionem à lege factam, eſt cap. ſi tibi conceſſo, & ibi Philippus Francus S. de Præbend. hoc libro, etiamſi poſtea deſinat poſſidere, Romanus Conſil. 356. ſemelq; acquiſitam poſſeſſionem fuiſſe ſatis eſt, cap. licet ſuprà de Præbend. hoc libro. cap. commiſſa. §. 1. S. de electionibus eod. lib. ut eodem inſtanti quo accedit incompatibile poſterius, inducatur extinctio prioris & ingreſſio iſtius ſit excluſio alterius, Dominicus Conſil.* 82.

45. Idem antea docuerat *VVameſius conſil.* 16. *n.* 9. *&* 25. ubi poſt plurimos alios addit *præfatam Clementinam procedere in quibuſvis gratiis & quibuſcumque incompatibilibus.*

46. Ex quibus elucet quam juſta fuerit reſolutio *Eminentiſſimorum Cardinalium* declarantium illam clauſulam Privilegii, quâ permittitur quod *poſſit quis ſæpius nominari, non extendi ad incompatibilia,* ergo nec ad incompatibilia extenditur *Indultum Paulinum*, quia nequidem in eodem habetur, quod poſſit uni & eidem illius virtute ſæpius provideri, hinc iterum vacillat proviſio facta *Petro Marcelis* prius proviſo de alio beneficio.

47. Et licet expreſsè diceretur poſſe eidem provideri ſæpius, tamen obſervanda eſſet *Clementina* citata, atque ita Proviſiones plures fuerunt & ſunt nullæ, & inter illas foret nulla proviſio facta *D. Henrico Scaille de Canonicatu Cynacenſi*, quamvis ſolum obtinuiſſet Paſtoratum de *Covillet* per citata à *VVameſio, Peckio*, & aliis ſuprà. Item factæ *D. Mennekens, D. Buterne, &c.*

Ordinationes Facultatis Artium, Die 9. Aprilis anno 1615. condita & à Reverendis, Ampliſſimiſq; Dominis Viſitatoribus auctoritate Apoſtolicâ, & Sereniſſimorum Archiducum eodem anno approbata.

A

1. QVicumque deinceps nominabitur, jurabit antequam nominetur, ſe vigore ſuæ Nominationis, non acceptaturum ullum beneficium cum cura animarum, niſi prius exhibitò Deputatis ordinariis, vel examinatoribus conſtitutis, ſufficienti (ex eorum judicio) morum & Doctrinæ teſtimonio.

2. Quicumque per Nominationem ex parte Vniverſitatis vel Facultatis Artium obtinuerit, aut quacumque alia via nunc obtinet, unum ex Canonicatibus aut Præbendis in hoc articulo comprehenſis, videlicet: Cameracenſem Beatæ Mariæ, Tornacenſem, Audomarenſem, Atrebatenſem, S. Servatii Trajectenſem, Inſulenſem Sancti Petri, Iprenſem Membri Sancti Martini, Gandenſem, Brugenſem, Harlebecenſem, vel Sancti Lamberti Leodii, Beatæ Mariæ Aquiſgrani, Thorenſem, non poterit amplius ad quicquam nominari, niſi via juris aut facti perturbetur, aut Iudicio Facultatis ſine ſua culpa ei facta eſſet inutilis, aut niſi pro ratione temporum proventus ita notabiliter minuantur, ut judicio Deputatorum non ſufficiant ad honeſtam ſuſtentationem pro Conditione ſtatus.

3. Item quicumque per acceptationem alicujus beneficii vel officii exhauſerit Nominationem ad Collationem aliquam prædicto articulo comprehenſam, ſub qua ſaltem contineantur octo Præbendæ, non poterit amplius nominari ad Collationes præcedentis aut ſequentis articuli, ſeu Ordinis, quantumvis nullam Præbendam dicti Ordinis acceptarit.

4. Quicumque deinceps per nominationem ex parte Vniverſitatis aut Facultatis Artium obtinuerit unum ex Canonicatibus

ac Præbendis ſimiliter in hoc articulo comprehenſis, videlicet Eurnenſem Ipris, majorem Furnis in loco, Mechlinienſem, Antverpienſem, vel aliquam aliam ex Cathedralibus ſupra non enumeratis. item S. Gaugerici Cameraci, SS. Amati & Petri Duaci, Rotnacenſem, S. Petri Caſletenſem, Antonienſem, Siclinienſem, S. Germani Montenſem, Arienſem majorem, Cortracenſem, Nivellenſem, Carpenſem, Oldenſalienſem, S. Gudulæ Bruxellæ majorem ad Collationes Capituli ſpectantem, vel per Collationem Facultatis Artium S. Mariæ Trajectenſem, vel Huyenſem, vel Tungrenſem, vel aliquam aliam Civitatis Leodienſis ſecundariam; non poterit amplius ad Præbendas hic expreſſas nominari, multò minus ad expreſſas in primo Ordine, niſi quoque in ea viâ juris aut facti perturbetur, aut judicio facultatis ſine ſua culpa ei facta eſſet inutilis, aut pro ratione temporum proventus notabiliter minuātur, ut judicio Deputatorum non ſufficiant ad honeſtam ſuſtentationem pro Conditione ſtatus.

5. Quicumque deinceps habuerit ex ſupradictis Præbendam illam, pro qua litigat, poterit ad aliam ſimilem vel ſuperiorem nominari; ſi tamen fiat in altera pacificus, tenebitur per juramētum ante præſtitum alteram nominationem ad manus facultatis reponere, & ſi contingat eum evacuare ſecundam nominationem, obligabitur Ius primæ nominationis reſignare in favorem alicujus à facultate ſub juramento congregata deſignandi.

6. Vt non facilè duo beneficia incompatibilia acceptentur, & junioribus contingat ſæpius minores nominationes relinqui, quicumque impoſterum nominationem unam evacuarit ad collationem aliquam tertii Ordinis, ſub qua ſunt octo Præbendæ, non poterit amplius nominari ad collationem cujuſcumque Ordinis, ſub qua ſunt octo Præbendæ, niſi via juris aut facti in ea perturbetur, vel ei ſine ſua culpa inutilis ſit facta, aut fructus beneficii ſic acceptati notabiliter poſtea ſint imminuti.

7. Ne-

7. Nemo poterit per nominationem vel Collationem Facultatis plura beneficia ſimplicia pacificè & cum fructu acceptare, quam duo.

8. Publicabuntur impoſterum nominationes omnes, quæ deſeruntur, item ſecundæ, ſive primi ſive ſecundi Ordinis, & ut nemo poſſit ignorare faciendas eſſe ejuſmodi nominationes, non poterunt eæ fieri, niſi ſex ad minimum horis poſt publicationem.

De Collationibus beneficiorum in Patria Leodienſi & Diœceſi etiam non Patria.

Habet Facultas Artium Privilegium à Paulo V. Pontifice conceſſum, conferendi beneficia in Patria Leodienſi, & Diœceſi etiam non Patria per obitum vacantia menſe Novembri quotannis & ſemper, alternis vero annis etiam Ianuario, per Decanum, aſſentientibus receptore & quatuor nationum facultatis ejuſdem procuratoribus, aut majori eorum parte, ſive interim beneficia ſint cum Cura animarum, ſive Canonicatus & Præbendæ, ſeu alia quæcumque ac cujuſcumque valoris; exceptis dignitatibus quibuſdam in Bulla.

Porro in conferendo ſupradicta beneficia, ſervabitur idem modus & ordo, qui in nominando præſcriptus eſt, ſecundum facultatis ordinationes hic ſequentes.

Ordinationes pro bono uſu Privilegii conferendi beneficia in Patria, vel Diœceſi Leodienſi vacantia in menſibus Facultati Artium conceſſis.

1. Petens collationem alicujus beneficii per Patriam vel Diœceſim Leodienſem vacantis in menſe Facultatis, tenebitur præſtare juramenta, quæ à nominandis exigi ſolent, mutata tamen forma 80. Ducatorum ad 130. Ducatorum auri de Camera, conformiter ad augmentum taxæ noviter obtentum.

2. Secundo ſi plures pro obtinenda alicujus beneficii Collatione concurrant, ſervabitur inter concurrentes Ordo in Nominationibus ſervari ſolitus, quia ille Ordo generaliter etiam in Nominationibus ad beneficia Patriæ Leodienſis ante ſervabatur, & Bulla nova iiſdem prorſus verbis prærogativam, & ordinem continentibus concepta eſt.

3. Reducantur omnia beneficia Patriæ & Diœceſis Leodienſis ad tres beneficiorum Ordines in Patria Archiducum conſtitutos. Ad primum ordinem Præbendæ Cathedrales Leodienſes. item Thorenſes & Aquenſes B. Mariæ. Ad ſecundum omnes ſecundariæ Præbendæ Civitatis Leodienſis (exceptis parvæ menſæ & S. Martini) videlicet S. Ioannis Evangeliſtæ, S. Pauli, S. Dionyſii, S. Martini, S. Crucis, S. Petri, S. Bartholomei, item Præbendæ Tungrenſes, Huenſes, Trajectenſes B. Mariæ, Foſſenſes. Ad tertium Ordinem reducantur Præbendæ Viſetenſes, Trudonenſes, Dionantenſes, Tudinienſes, parvæ menſæ, S. Materni in Eccleſia Leodienſi, cætera denique beneficia primo aut ſecundo ordine non comprehenſa.

4. Obtentâ igitur collatione alicujus beneficii ſervetur id quod juxta noviſſimas Nominationum Ordinationes in viſitatione factas, ſervari debet, quando vigore nominationis acceptum eſt aliquod ejuſdem ordinis beneficium, videlicet, ut qui obtinuerit beneficium primi Ordinis, non poſſit amplius à Facultate Nominationem, aut Collationem ullam obtinere, niſi via juris aut facti perturbetur, aut Iudicio Facultatis ſine ſua culpa ei facta eſſet inutilis ejuſmodi Collatio, aut niſi pro ratione temporum proventus notabiliter minuantur, ut Iudicio Deputatorum non ſufficiant ad honeſtam ſuſtentationem pro conditione ſtatus. Similiter, qui ſecundi Ordinis beneficium obtinuerit, non poſſit amplius ullam Nominationem ad beneficia primi aut ſecundi Ordinis aut collationem talis beneficii obtinere, niſi quoque in ea collatione hujuſmodi beneficii ſecundi Ordinis, via juris aut facti perturbetur, aut judicio facultatis

ſine ſua culpa ei facta ſit inutilis, aut pro ratione temporum proventus notabiliter diminuantur, ut judicio Deputatorum, non ſufficiant ad honeſtam ſuſtentationem pro conditione ſtatus.

5. Cum vacabit beneficium primi Ordinis, fiat ejus publicatio, convocata ad hoc facultate ſub juramento, & nulli tale, vel etiam ſecundi Ordinis conferri poterit, niſi prius deſerat nominationem, ſi quam habet ad beneficia primi vel ſecundi Ordinis pendentem.

6. Sufficiat uni uno anno obtinuiſſe unum beneficium tertii cujuſque Ordinis; nec eidem diverſis annis plura conferri poſſint, quam duo tertii, niſi eodem anno ſecundum, vel diverſis annis tertium, quis petat pro finali proviſione & reſidentia, quam cenſebitur habere, qui obtinuerit per Privilegium Præbendam primi aut 2. Ordinis, aut notabilem Paſtoratum; ne autem propter ignorantiam vacationis beneficiorum multæ collationes Facultati pereant, poterunt ſimplicia beneficia diſtribui in certos diſtrictus, & ad uſum Privilegii in quolibet diſtrictu admittantur tres Artium Magiſtri, & prius admiſſo fiet per Decanum collatio beneficii vacantis, ſi illud acceptare voluerit, accedente tamen conſenſu Deputatorum, & præmiſſis juramentis pro Collationibus in Patria Leodienſi ordinatis.

7. Quod ſi vacatio alicujus beneficii ad tres ferè menſes ignota manſerit, conferetur illud ſine concurſu ei, qui primus vacationem ultimâ ſeptimanâ trimeſtris, à die vacationis computandi, denunciaverit, niſi defectu Magiſterii eſſet incapax collationis, quo caſu aſſignabitur ei per dictos Deputatos honeſtum pro vigilantia honorarium ſumptu ejus, qui illud obtinuerit.

8. In beneficiis curam animarum habentibus, prætermiſſis Ordinationibus anterioribus, ut ea digniſſimis conferri poſſint, deputentur ſingulis annis, ante menſem Facultatis colla-

lationibus reſervatum, Theologi ex corpore Facultatis, qui vacante tali beneficio, concurſum inſtituant; & per examen, ac per atteſtationes, aliaſque legitimas probationes, de doctrina & capacitate cujuſque adſpirantium ſedulo inquirant, & attentâ doctrinâ, gradu, vitâ, moribus, patriâ, cæteriſque qualitatibus officio Paſtorali convenientibus (prævio de ſincerè declarando juramento) declarent magis idoneum, cui de vacante cura provideri poſſit.

9. Deſignatis examinatoribus loco honorarii pro laboribus, placuit à ſingulis examinandis dari 50. aſſes diſtribuendos inter præſentes, qui non poterunt eſſe pauciores Quam Tres.

10. Non intendit autem Facultas per præſentes Ordinationes cuiquam in jure ex bulla competente præjudicare, nec etiam ſic irrevocabiliter ſtatuere, quin retineat ſibi poteſtatem hæc ſtatuta immutandi, ſicuti reliqua à ſe condita.

Extractum ex Actis Facultatis Artium.

DVodecima Novembris indicta eſt deputatio in medium quartæ, in qua D. ac M. Iacobus Scleſſin petiit ſibi in vim ſuæ addictionis conferri beneficium vacans in Eccleſia Huenſi, per mortem N. N. ſed quia objiciebatur per aliquem Dominorum dicto Domino Scleſſin una ordinatio Facultatis quæ habet, illum qui ex vi addictionis accepit duo beneficia in Patria Leodienſi, non poſſe acceptare tertium, niſi illud velit pro ſua proviſione finali, & D. Scleſſin contra objiciebat illam ordinationem non eſſe in uſu. Ex deliberationibus Dominorum concluſum eſt, referendum eſſe negotium illud ad facultatem ſub juramento convocandam. B. 1633.

13. Novembris indicta eſt Congregatio Facultatis in medium decimæ ſub juramento, in qua Decanus relata difficultate ex-

exorta in deputatione præcedentis diei, propoſuit primo quod D.D. deſuper judicarent.... & infrà.... Et ex deliberationibus Dominorum concluſum eſt ad 1. non eſſe in præſenti caſu attendendum ad dictam Facultatis Ordinationem adeoque D. L. Scleſſino conferendum eſſe beneficium petitum, cæterum committi Decano cum Deputatis ordinariis, ut ipſi diſpiciant, an illa ordinatio inpoſterum debeat deduci in uſum.

Die 12. Septembris, congregatio Facultatis ſub juramento in medium duodecimæ ad inſtantiam D. Scleſſin in qua congregatione inter cætera ac tertio loco petiit prout ſequitur.

1634. 3. Iterum petit ſine ullo reſpectu declarari, quod ordinatio illa de non acceptandis beneficiis in Patria ac Diœceſi Leodienſi, ultra certum numerum non debeat ipſi objici contra proviſionem finalem, ſed hanc liberè valeat obtinere, quamvis contra illius Ordinationis Diſpoſitionem quædam beneficia obtinuiſſet... Et infrà... Ad 3. diſpenſat Facultas cum eo pleniſſimè, omnemque ei ſcrupulum eximit. Infrà habebatur: Collatione factâ cum præfatis Actis, concordantiam atteſtor. Servatius Des-Martins Notarius Apoſtolicus.

ADDITIO
AD
QUÆSTIONEM QUARTAM.

48. HAnc beneficiorum multiplicitatem, & ex eâ incapacitatem ad ulteriorem nominationem aut collationem agnoverunt & ſibi invicem objecerunt Academici, quando diverſi pro eadem nominatione aut collatione concurrerunt.

49. Sic anno 1633. cum D. Scleſſin peteret ſibi conferri beneficium in Eccleſia Huenſi, objecit illi quidam alius, quòd cùm jam duo beneficia accepiſſet in Patria Leodienſi, non poſſet juxta ſtatuta Facultatis ulterius acceptare hoc tertium, niſi pro finali proviſione.

50. Et rurſus anno 1647. cum D. Huart Profeſſor Primarius in Porco, peteret ſibi conferri beneficium ſimplex, objecit D. Randaex illum jam obtinuiſſe tria beneficia, ac proinde nihil poſſe ulterius ei cõferri, cujus objectionis veritatem & robur agnovit D. Huart dùm non aliud oppoſuit, quàm quòd dictum Paſtoratum accepiſſet, non viâ nominationis, ſed per concurſum. Sic enim habent Acta Facultatis ad annum 1647.

51. *Die 7. Decemb. indicta eſt Congregatio DD. Deputatorum in medium tertia ad nominandum in qua D. Huart petiit ſibi conferri à Decano beneficium ſimplex ſub invocatione Sancti Laurentii in Eccleſiâ B. Mariæ ad Fontes Leodii, in vim addictionis quam habebat ad Eccleſias Parochiales Civitatis Leodienſis, è contra comparuit D. Randaex, qui eandem addictionem habebat, & aſſeruit Dominum Huart obtinuiſſe per Facultatem tria beneficia, ſcilicet Paſtoratum unum, beneficium unum in S. Lamberto Leodii, & Prabendam Aquenſem, ac proinde ulteriùs illi nihil poſſe conferri per Facultatem, ſed D. Huart negabat ſe Paſtoratum, quem habuit, obtinuiſſe per privilegia Facultatis, ſed per concurſum habuiſſe ajebat.*

52. Quâ controverſiâ ad Facultatem relatâ, cenſuit hæc 9. Dec. dicti anni, *beneficium illud conferendum D. Huart, modò ſufficienter doceret, ſe Paſtoratum non obtinuiſſe in vim nominationis,* quod cum dictus Huart non oſtenderet, beneficium controverſum collatum eſt D. Pauli, conſentiente D. Huart, quo ſatis ſignificavit Facultas, non poſſe uni plura beneficia conferri in vim Privilegiorum quàm tria, ſive tertium debere eſſe finalem proviſionem.

53. Similiter anno 1659. cum ad eandem collationem concurrerent D. Buytenbach & D. Stevenot, huic objecit D. Buytenback quòd tria beneficia quæ dictus Stevenot obtinuerat, eum ab ulteriori uſu privilegii excluderent. Et Deputati præbendam Hougardienſem controverſam contulerunt Domino Buytenbach rejecto altero, idque ob multiplicitatem beneficiorum, de quo ſic habent Acta 2. Decemb. *fuit habita ratio multitudinis beneficiorum, quæ per ſe etiam multùm diſplicuit.*

54. Optandum profectò foret, ut ſemper efficaciter diſplicuiſſet illa multitudo beneficiorum uni eidemque collatorum, nec ſuppeterent tot exempla eorum, qui quatuor, quinque, aut plura beneficia acceptaſſent, quorum aliquos hîc ſubjungemus.

55. Andreas du Bay, ſeu Bajus, quatuor obtinuit Capellanias & Paſtoratum, Joannes Arneſt Capellaniam & duos Canonicatus, Joannes Milmort duas Capellanias, Paſtoratum, & Canonicatum, Petrus Lombardus tres Canonicatus, Gisbertus Danielis Capellaniam

&

& duos Canonicatus, Marcus à Mechlinia duos Canonicatus & Paſtoratum, Jacobus Blavirius duos Paſtoratus, Capellanias quatuor & aliud beneficium, Joannes Wiringus duos Canonicatus & Capellaniam, Joannes Silvius Canonicatum & tres Capellanias, Ludovicus de la Grainge Capellaniam, Paſtoratum, Canonicatum, &c.

56. Hæc exempli tantùm causâ, generalem enim fuiſſe abuſum ejuſmodi conſtat ex oratione Domini Cuyckii S. Th. Doctoris, & poſtmodum Ruremundenſis Epiſcopi, habita in ipſamet Univerſitate Lovanienſi, quam (quia ad rem pertinentiſſima eſt) integram adjungimus ad calcem hujus quæſtionis lit. C. pag. 95.

57. Ex dictis colligi poteſt quàm juſtæ fuerint olim S. Sedis querelæ etiam hac in parte, & quid fidei mercatur atteſtatio, quam aliqui de gremio Facultatis compoſuerunt in ſui favorem, & modo pro documento veritatis authentico, ex libro ſtatutorum ſuorum excerptam Conciliis Regiis occaſione diverſarum litium obtruſerunt.

58. Ut his abuſibus obviaretur, decreverunt Viſitatores juxta Tridentinum Concilium, *quod nemo poſſet habere plura beneficia ſimplicia quàm duo*, ut patet ex annexis ſupra pag. 86. num. 7.

59. Quæ limitatio ad ſimplicia non eo fine facta eſt, ut liceret acceptare plura duplicia, aut Canonicatus plures, ſed, ut dictum eſt, ad multitudinem acceptationum coërcendam, de qua prius & Viglius Concilii Privati Præſes, & Doctor Cuyckius, & Pontifices, & Principes, ac generatim omnes collatores tantopere conqueſti erant.

60. Placuit tamen Academicis illud Viſitatorum decretum ſiniſtrâ interpretatione extendere & inſigniter laxare, dicendo primò, hoc intelligi de iis beneficiis, quæ quis acceptat eodem anno, ſtatuentes auctoritate propriâ, quod quis poſſet acceptare tantum unum beneficium uno anno, niſi eodem anno ſecundum, aut diverſis annis tertium acceptaret pro finali proviſione.

61. Inſignis profecto lappa, cui aliam aſſuunt & dicunt, hoc intelligi de beneficiis acceptatis vigore ejuſdem Bullæ ſeu Privilegii, ita ſcilicèt, ut ex parte Facultatis Artium ſufficiat obtinuiſſe tria, per hoc tamen non impediunt acceptare alia ex parte Univerſitatis.

62. Sic excuſant Henricum Scaille, cui de Paſtoratu, Canonicatibus duobus & alio beneficio providerunt, ultra patrimonium honeſtum, & Præſidentiam Collegii Divæi, interim, ſeu inter præfatas beneficiorum acceptationes adeptam, quod qualiter conveniat gratiis Pontificum, & ipſorum ſupplicationibus intuitu paupertatis factis & conceſſis, edocebit reſolutio ſuper quæſtione 5.

63. Alteram ſuperaddunt lappam ex ſtatutis ſuis anni 1639. in quarum proœmio reſervarunt ſibi poteſtatem addendi, mutandi, interpretandi, & hoc extendunt ad Decreta Viſitationis, eaque ſuo nutui ſubjiciunt, & ſupra leges eſſe volunt.

64. In cujus rei fidem Acta litis, quam ſuſtinet filius Ampliſſimi D. Conſiliarii Blitterſwyck contra Carolum Brants Paſtorem D. Jacobi Lovanii, de pluribus beneficiis etiam incompatibilibus proviſum, annecteremus, niſi prolixitate timeremus parere tœdium.

65. Et ſic non ſibi, ſed Principi ſuo, Senatibus Regiis, Pontifici volunt eſſe impoſitas Viſitationis leges, ad quas non ſemel recurrerunt, ut lectionum Regiarum Collationes, ipſi Principi liberas, impugnarent. Videatur ad calcem quæſtionis 7. lit. B. CC.

Am-

66. Ampliationem Viſitationis à ſe factam quoad numerum beneficiorum, auxerunt ulteriori abuſu, quo ultra numerum in dicta ſua ampliatione præſcriptum, multipliciter uni eidemque providerunt.

67. Sic Antonius Daveus præter duos Canonicatus obtinuit alia quatuor, ut minimùm, beneficia, Scleſſinus de quo actum eſt ſupra, ut minimùm tria, præter Canonicatum Cathedralis Eccleſiæ Leodienſis, ac de eo quidem legitur in Actis, quòd Facultas pleniſſimè cum eo diſpenſarit, omnemque ſcrupulum (licèt valdè ſalutarem) ei exemerit. extract. ſub lit. B. ſuprà pag. 89. & ſeq.

68. Similiter exceſſerunt circa perſonas DD. Wiggers, N. Molle, Petrum Mercelis Paſtorem S. Michaëlis, Simonem Birens, qui præter Metropolitanam Cameracenſem (quæ apparenter ſola taxam excedit) tria alia beneficia obtinuit, Nicolaum Meys Regentem Falconis, cui poſt acceptata tria beneficia & Canonicatum Cathedralem S. Lamberti Leodii, præſumpſerunt conferre (ſed nulliter) Archidiaconatum Hasbaniæ controverſum, de quibus adhuc aliquid tangitur quæſt. 7.

69. Contra hujuſmodi multiplicitatem magno animi zelo etiam ſcripſit Molanus Doctor itidem Lovanienſis, de quo Faſti Academici dicunt pag. 121. quòd fuerit *vir in Eccleſiaſtica antiquitate plurimùm verſatus, & de Eccleſia Sanctiſq; Dei, ac veritate Catholica optimè meritus.* Hic autem in opere ſuo quod de Canonicis edidit lib. 3. cap. 43. conformiter ad ſtatutum 7. viſitationis & Conc. Trid. abſolutè improbat acceptationem pluſquam duorum beneficiorum, etiam tenuiſſimorum; quid autem ſentiat de occupantibus plura incompatibilia, aut tria, quatuor vel plura ſimplicia, videri poſſunt, quæ hîc ad calcem ex ipſo juncta ſunt lit. D.

70. Sed neque hos abuſus diſſimulare potuerunt moderni quidam magis timorati in ipſa Univerſitate, propterea in Actis anni 1660. legitur: *Die Iovis 12. Auguſti horâ decimâ indicta & ſervata eſt deputatio extraordinaria in majori numero, in qua &c.* Deinde infrà. *Quartò, quòd circa collationem nominationum, tàm ex parte Univerſitatis, quàm Facultatis Artium*, magni annotentur defectus, ſeu abuſus committantur, ex eo quòd illæ aliquando non debitè, ac non ſatis qualificatis *conferantur, quòd ea propter plurimi ſuggerant circa hæc concipiendum eſſe regulamentum aliquod, & an communi manu; & ſi ſic, an placeat aliquos deputare, qui illud cum magnificentia ſua & Dominis Deputatis ordinariis concipiant. Quoad primum, ex deliberationibus Dominorum concluſum &c.* Deinde infrà. *Ad quartum verò, committi arbitrio Rectoris, ut aſſumat ſibi placentes ad concipiendum regulamentum* tollendi abuſus, qui circa nominationes committuntur.

71. Sed nihil ad effectum deductum eſt, nam manutenent ſic malè proviſos, & ut manuteneantur movent lapidem omnem, tantum abeſt, ut præſcriptis ſibi, dum à Gregorio XIII. confirmatio & augmentum fuit obtentum, regulis & juramentis ſe conforment.

72. Pro dicta confirmatione obtinenda recurſum habuerunt ad Cardinalem Granvellanum Romæ tunc agentem, videatur latius ad calcem ſub lit. E.

73. Hic Cardinalis factâ pro ipſis inſtantiâ, deprehendit quòd abuſus, de quibus querelæ fuerant expoſitæ, remoram confirmationi injicerent, ut ergò illis obviaretur impoſterum, ipſo agente conceptæ ſunt certæ regulæ.

74. In quarum una ſtatuitur, *quòd ſi nominatus beneficium vigore nominationis acceptatum cedat vel reſignet, referet ad librum Facultatis, vel Univerſitatis quantum penſionis nomine acceperit, ad hoc, ut valeat poſtea in taxam imputari.*

Item

75. Item conceptum fuit, *ut nominati acceptationes ſuas curarent annotari*, ut ſcilicèt obviaretur multiplici acceptationi, quæ nata eſt contingere, ſi ignoraretur, an is qui nominari cupit, alia beneficia obtinuiſſet. Et ut per nominatos nulla hac in parte fraus fieret, acceptâ confirmationis Bullâ, pro executione eorum quæ fuerant promiſſa anno 1574. Magnificus D. Rector & DD. Deputati, ex commiſſione Univerſitatis ordinarunt, quòd per D. Rectorem nominandi mediante juramento promittent, quòd ſi contingat eos vigore nominationis aliquod beneficium acceptare, quòd hujuſmodi acceptationem à die ejuſdem infrà menſem notario Univerſitatis inſinuabunt, ad finem, ut idem Notarius illam annotet.

76. Bonæ profectò leges & neceſſariæ ad abuſus avertendos, ſi fuiſſent obſervatæ; ſed uti cæteræ, ita hæ brevi neglectæ ſunt: nam plurimi ſunt qui acceptationes ſuas negligunt referre, ſeu annotari non curant. Quoad penſiones verò, vix unus retulit, aut annotatum eſt retuliſſe quid penſionis habuiſſet, licèt plurimi, & unus idemque diverſa beneficia ſub penſione reſignarint.

77. Inter præſcriptas ab eodem Cardinali, ſeu ex mandato ipſius factas leges, in quas nominandus jurare juſſus eſt, fuit una de dimittenda nominatione, ſi deprehenderetur incapax, inidoneus, vel aliàs abuſus.

78. Hæc regula relata eſt poſtmodum in ſtatuta Facultatis Artium, quæ ſic habent: *jurabis, quòd ſi oriatur quæſtio ſeu contentio ſuper abuſu nominationis de perſona tua factæ vel faciendæ, & judicaverint Deputati maturâ deliberatione praviâ te eſſe abuſum, quòd ſtabis ex toto dictamini & ſententiæ illorum, nec contravenies ſub pœna perjurii.*

79. Si non voluiſſent Academici approbare omnia vitia proviſionum factarum D. Scaille, de cujus abuſu, præſertim in acceptatione Præbendæ Cynacenſis, quæſtio eſt; poterant eidem injungere, ùt à prætenſione ejuſdem deſiſteret, & ille parere cogeretur, quia clarè vitioſa fuit addictio.

80. At verò tantum abeſt ut hoc declarent, quin potiùs eumdem tueantur; argumentum omninò evidens, quòd non corrigere ſed fovere ulterius velint multiplices acceptationes etiam incompatibilium, & pluſquam trium beneficiorum, quoties ipſis cum extraneis quæſtio eſt.

Henrici Cuyckii S. Theolog. Doctoris,

C

PANEGYR. SEPTIMA.

Beneficiorum Eccleſiaſticorum pluralitatem, ſacris Canonibus rectè prohiberi.

QUæ in unam & adamatam Chriſti Sponſam, Catholicam Eccleſiam, multis jam antiquatam maculis & rugis, deformitas irrepſit; eam, ſi Paulo Apoſtolo credimus, philargyriæ morbus magna ex parte; hoc eſt auri & argenti invexit cupiditas: quam Paulus Apoſtolus Timothæo ſcribens, malorum omnium dicit eſſe radicem; & eos qui eam experiverunt aberraſſe à fide, & multis ſe doloribus inſeruiſſe teſtatur. Ac ut à noſtri ordinis hominibus quàm longiſſimè eam arceret, in altera illa ad Timothæum ſcripta Epiſtola, laborare jubet illum, ut bonum Chriſti militem: memorabilem illam ſubjiciens gnomen: Nemo militans Deo implicat ſe negotiis ſæcularibus, ut ei placeat, cui ſe probavit. In quam etiam ſententiam Calchedonenſis Concilii ſexcenti triginta Patres ſanxerunt, ne Clerici aut Monachi propter turpis lucri ſuſpicionem, alienorum agrorum fiant conductores, & ne ſæcularia negotia, niſi forte pupillorum, viduarum, aut eorum quorum miſeranda ſors eſt; inexcuſabilem curam ſuſcipiant: vel niſi civitatis Epiſcopus jubeat illos Eccleſiaſticorum proventuum curam admittere. Non temerè profectò (quod ad Nepotianum ſcribens D. Hieron. aſſerit) tanquàm poſthabitis rebus omnibus, qui Clericatui initiantur coram Epiſcopo jubentur illud quintidecimi Pſalmi pronunciare: Dominus pars hæreditatis meæ & Calicis mei, tu es qui reſtitues hæreditatem meam mihi. Pervetuſtus hic in Eccleſia mos fuit; eo pertinens, ut qui Eccleſiaſtico deſtinantur miniſterio, in ſortem Domini ſe vocatos eſſe intelligant; nec ſortem aliam expectare aut conſectari debere: non aurum, non argentum, non variam aut copioſam ſuppellectilem, non fluxas & perituras mercedes: quia cum partibus iſtis (ſicut B. Hieron. loquitur) Dominus pars eorum fieri non dignabitur. Ac ut nihil hîc de filiis Levi dicamus, qui nullam in medio aliarum tribuum Iſraeliticarum ſortem habere permiſſi ſunt; quòd Deus ipſe pars & portio illorum eſſet: illa mihi ab ipſis Eccleſiæ Chriſti initiis ſanctiſſima, & ad excludendum è Clero inexplebilis avaritiæ peſtem, utiliſſima viſa eſt Conſtitutio; quâ univerſi Eccleſiarum proventus in quatuor partes dividebantur: quarum prima Epiſcopo, Presbyteris, Diaconibus, & reliquo Clero altera cedebat: tertia in Fabricæ uſum vertebatur, poſtrema in peregrinorum pauperum, & ægrorum impendebatur ſuſtentationem. Quam etiam laudatiſſimam conſtitutionem, cum Eccleſiæ Catholicæ primùm pax reddita fuiſſet, in Romana Synodo ducentorum ſeptuaginta quinque Epiſcoporum, Silveſter Pontifex in uſum voluit revocari etſi exiguo admodum tempore duraturam. Nam illa ipſa cupiditas, quæ indè à conſtitutione mundi, communem rerum omnium uſum, ad privatam cujuſque traduxit utilitatem; Silveſtrinam quoque, quam diximus, conſtitutionem, in diſſuetudinem mox adduxit. Πλεονεξίαμ vocat Apoſtolus, hoc eſt, immoderatam habendi cupiditatem, quæ in illa, ſenſim accreſcente rerum omnium affluentiâ, multorum animos ita occupavit, ut communis vitæ pertæſi, hanc quæ nunc in Eccleſia conſpicitur, Sacerdotiorum induxerit multitudinem, & varietatem: ut ſingulis muneribus ſui attribuerentur Proventus, & feneſtra aperiretur cupidis & avaritiâ obcæcatis hominibus, plura in ſacculum unum congerendi beneficia: & illud hîc Apoſtoli locum haberet, quod Corinthiis ſcribens dicit: Unuſquiſque ſuam cœnam præſumit ad manducandum: & alius quidem eſurit, alius autem ebrius eſt. Indè hæc deploranda Eccleſiæ facies, & hæc deformitas, quæ ex immoderata cupiditate, tanquàm malorum omnium pullulans radice, in omne vitiorum genus latiſſimè progerminavit. Indè fit, ut non contenti unius Sacerdotii pro-

1. Timoth. 6.

2. Timoth. 2.

Canon. 3.

1. Cor. 11.

proventu, qui tanquam Clerici Eccleſiæ miniſterio deputantur, nec uni ſe Eccleſiæ tanquam illius mariti & ſponſi (ſicut Ambroſius loquitur) adſcribi curant, plura ſemper & meliora aucupantur beneficia: & hunc ſibi propoſitum ſcopum habentes, varias adhibent artes ſæpenumero quidem illicitas, ſemper autem parum honeſtas: & his qui ab illa avaritiæ lue immunes ſunt, minimè probatas. *Nec vero neceſſe eſt, ut longè petitis exemplis quod dicimus comprobemus: domeſtica in promptu habemus. Dicam breviter & depromam aliquid de juſto cordis mei dolore in hac Panegyricarum Diſputationum cataſtrophe, quod omnium animis altiſſimè opto eſſe impreſſum. Nominationum Lovanienſium privilegia à Sanctiſſimis Pontificibus huic Academiæ, magno totius Eccleſiæ bono conceſſa fuiſſe, nemo eſt qui ambigat: nec habet Univerſitas noſtra, vel majus ornamentum, vel ad ſui conſervationem amplificationemq; quicquam magis neceſſarium: ſed dolendum valdè eos, qui ſtudiorum cauſâ huc commigrant, vix ſusceptâ in artibus magiſterii laureâ, & vix altioris ſtudii limen ingreſſos, de accumulandis mox beneficiis ſollicitos eſſe; nec ſine ſtudiorum jactura, implicamentis illis detineri illaqueatos, non deeſſe quoque Nemrothæos, quos voco robuſtos & argutos beneficiorum venatores; qui junioribus illis viam ſternunt & conſilia ſuggerunt, quemadmodum mortibus & morbis beneficiatorum in ſingulis Eccleſiis, ubi opimiora ſunt Sacerdotia inhiare debeant & invigilare; Pontificios in ſingulis obſervare menſes, & eos à menſibus ordinariorum, aliorumve, accuratè diſcernere, de Regio placito, de precibus Imperialibus, quousque pertingant cognoſcere: nec uno eſſe contentos beneficio, quando plura & meliora adipiſci queant; ad meliora ſemper conniti; à Paſtoratibus expetendis abſtinere; otioſam magis & canonicalem vitam conſectari. Hæ ferè leges ſunt & hæc placita illorum, qui in hac ſe paleſtra Magiſtros ac Duces profitentur. Quod ſi religione aliquâ ducti, qui in hanc primùm arenam deſcendunt, abhorrere ſe dicant à beneficiorum pluralitate; quod ea Canonibus ſacris ſit interdicta, & in ſe ipſa turpitudinem habeat conjunctam (nam hanc mox cogitationem ingerit timorata conſcientia) habent in promptu artifices illi, unde metum illum excutiant, ſcrupuloſam hanc eſſe, non timoratam conſcientiam, ubi extant exempla eorum, qui plura retinuerunt beneficia; quærenda eſſe vitæ ſubſidia, eaq; non anguſta; mortalium vitam multis egere. juvandos eſſe parentes & amicos, liberalitatem in pauperes exercendam eſſe: poſt mortem in pios uſus aliquid eſſe relinquendum. Plauſibilia hæc omnia & illecebroſa. Ita fit ut inſitæ cupiditatis, veluti illectamento quodam, & eorum quos hîc Anteceſſores agnoſcunt auctoritate ſuperati; huic ſe ſtudio dedant: ut tempus illud quod melioribus ſanctioribusq; ſtudiis in Academia impendere debuerant, beneficialibus illis tricis implicati, magna ex parte inutiliter tranſigant; & ut Forenſi ſtrepitu (qui iſtam beneficiorum aucupationem plurimùm comitari ſolet) pro ſui & Lovanienſis privilegii defenſione, multas bonas horas conſumere debeant.* Hæc mihi magna & deploranda in hac litteraria Republica pernicies eſſe videtur; & in totius Chriſtianæ, maximè vero in Reipublicæ Belgicæ redundare detrimentum: *cui & hoc interdum accidit, quòd pluribus ad nominationem unam concurrentibus, non ſatis juſto delectu, hoc nominationis confertur beneficium: prævalentibus his, qui non aliud quàm captant beneficia, & illis præteritis, in quos cum ſint emeriti ſtudii, ex Summorum Pontificum mente, beneficium conferendum fuerat.* Neque vero de illis hîc tantum beneficiis loquor, quæ vel propter ſui præſtantiam, vel propter Paſtorale miniſterium quod annexum habent, in unũ eundemq; hominem nequeunt conferri: & de quibus in primo & tertio Decretalium libris, & in rigida illa Joan. XXII. Extravagante, cujus initium eſt, *Execrabilis*, conſtitutũ habemus, ut per adeptionem poſterioris, prius amittatur: ſed in univerſum de omnibus, ſive in una eademq; ſive in pluribus Eccleſiis conſtitutis beneficiis, hoc quod adverſus accumalationẽ diximus, eſt intelligendum. Et quidquid tandem prætexant qui plura occupant, nunquam ſe cupiditatis illius opinione quæ Clericos dedecet maximè, & quâ paſſim laborant qui accumulant beneficia liberabunt; nunquam (niſi diſpenſationis legitima interceſſerit auctoritas, quieto animo, quæ in plures miniſtros majore Eccleſiæ bono diſtribui poſſent beneficia, occupabunt. Scio equidem Tridentinum ſtatuiſſe Concilium, ut unum uni conferatur beneficium, permittere verò ut ſi unicum ad ejus, cui confertur, vitam honeſtè ſuſtentandam non ſufficiat, alterum quoque ſimplex adjiciatur beneficium, dummodo utrumque perſonalem non requirat reſidentiam. Sed quænam illa ſint, quæ unius ſufficiant ſuſtentationi, perdifficile eſt definire: & hîc ſæpe numero cæca inexplebilis, & cui nihil unquam ſatis eſt, cupiditas impingit. Proinde qui à ſuis abſunt Eccleſiis, in quibus obti-

De Dignit. Sacerd. cap. 4.

Lib. 1. Decretal. tit. 6. cap. 54. & lib. 3. tit. 5. cap. 28.

nent

nent beneficia (quod Nicæna primùm, tum vero Antiochena quoque, & Arelatenſis Synodi, fieri vetuerunt) quod ab uno non percipiunt, à ſecundo, tertio, aut pluribus ſuppleri beneficiis volunt : & ſui ſuſtentationem quam frugalem in Clericis eſſe oportet, hoſpitalitatis & beneficentiæ obtentu volunt eſſe magnificam: metiuntur hujus vitæ impendia non pro neceſſitate, aut pro eo quod naturæ ſatis eſſe queat, quæ parvo eſt contenta; ſed pro affectu & pro habendi libidine : & aucto proventu pro cujuſque beneficii acceſſione, præſentium rerum uſum cumulationem quoque eſſe debere definiunt : nec in æſtimationem referri patiuntur, quæ vel ex Domeſtico patrimonio, vel aliunde opes fortaſſe acceſſerunt. Artificioſa hæc & palliata cupiditas eſt, & à D. Hieronymo ad Nepotianum ſcribente meritò reprehenſa: qui melius eſſe aſſerit, non habere quod tribuas, quàm impudenter petere, quod recondas. Jam verò ut propiùs pluralitatis hujus periculum expendamus, quis obſecro à fraudis vitio plurales iſtos immunes pronunciabit, ſi pro affectu & cupiditate ſua, abſque ullâ ſuperioris veniâ beneficia cumulaverint. Fortaſſe vafer aliquis Canonum & juris Conſultor; qui quæ ſanctis ſunt ſancita legibus, ad affectus illorum noverit accommodare. Sed quomodò non defraudant Eccleſiam, qui non poſſunt Eccleſiis omnibus quibus inſcripti ſunt, debitum exhibere miniſterium ? cum ſit Jure conſtitutum, unumquemque, beneficium obtinentem, in eo quod obtinet, reſidere debere, quod videre eſt in cap. Conquerente, de non reſidentibus Clericis : quæ omnium eſt Juris interpretum in illud Capitulum recepta ſententia. Quomodo non defraudant Miniſtri Eccleſiam; qui dum plura invadunt miniſteria, arcent alios, qui legitimi tituli defectu prohibentibus canonibus ſacris, non poſſunt in Miniſtrorum ordinem cooptari ? unius hîc Clarevallenſis Bernardi, qui inſtar omnium erit, attexam teſtimonium; qui ad Comitem Theobaldum de beneficiorum pluralitate ſcribit in hæc verba : Offendo procul dubio Deum, ſi facio quod requiritis : Nam honores & dignitates Eccleſiaſticas non ignoro deberi iis, qui dignè eas, ſecundùm Deum adminiſtrare velint & poſſint. Porrò eas acquiri parvulo veſtro meis & veſtris precibus; nec vobis juſtum, nec mihi tutum eſſe noveritis : nec cuique vel adulto plures habere in diverſis Eccleſiis, niſi diſpenſatoriè quidem, ob magnam Eccleſiæ neceſſitatem, vel perſonarum utilitatem. Quamobrem ſi vobis videtur hic durus ſermo; & placet quod cogitaſtis implere : parcite mihi in hoc : nam vos ſatis (ni fallor) per vos & per alios amicos veſtros iſtud obtinere poteſtis. Ita nec vos minus quod vultis efficitis; nec ego peccavi. Sanè Willelmulo noſtro benè cupio per omnia, ſed antè omnia Deum. Hinc eſt quòd contra Deum nolo aliquid habeat, ne non habeat Deum. Quod ſi alius ſecus voluerit, nolo per me habeat; ne perdam & ego Deum. Quid à Bernardo vel quovis alio dici apertius poterat ? Neminem ille in duabus conſcribi Eccleſiis permittit, niſi vel magna urgeat neceſſitas, vel evidens ſuadeat utilitas : nec ſinit uniuſcujuſque hoc definiri judicio (quod nimiùm ſibi ſuffœna cujuſque cupiditas ſit) ſed diſpenſatione (quam vocamus) & veniâ ab eo petitâ, cujus ſit ex auctoritate de his rebus ſtatuere : eamque diſpenſationem (ne ſit evanida) non levibus de cauſis faciendam eſſe, in libris de Conſideratione ad Eugenium Papam, diſertè & graviter demonſtrat. Si ſecùs fiat non vacare culpa offenſionis divinæ. Sed & Tridentinum Concilium Bernardo hîc ſuccenturiatur. Quorſum igitur ad alios Conſultores confugitur, qui turpis lucri gratiâ, non ſatis ſecura ſæpè conſilia depromunt. Qui benè ſibi in acquirendo Eccleſiæ proventu conſultum cupiat, audiat ſeptimum decimum vigeſimæ quartæ ſeſſionis Tridentinum Canonem : Sanius nihil proferri unquam poterit, nihil ſecurius. Verba Concilii ſunt : cum Eccleſiaſticus ordo pervertatur, quando unus plurium occupat officia Clericorum; ſanctè ſacris Canonibus cautum fuit, neminem oportere in duabus conſcribi Eccleſiis. Verùm quoniam multi improbæ cupiditatis affectu, ſe ipſos, non Deum decipientes, ea quæ benè conſtituta ſunt, variis artibus eludere, & plura ſimul beneficia obtinere non erubeſcunt; S. Synodus debitam regendis Eccleſiis diſciplinam reſtituere cupiens, præſenti Decreto (quod in quibuſcumque perſonis, quocumque titulo etiamſi Cardinalatus honore fulgeant mandat obſervari) ſtatuit, ut impoſterum unum tantùm beneficium Eccleſiaſticum ſingulis conferatur. Emphatica ſunt omnia quæ in hujus Decreti verbis continentur : quæ ſi à conſcientia ſuæ ſalutis ſtudioſa ſedulo expenſa fuerint,

non

Nicæn. cap. 16. Arelat. 1. can. 22. Antioch. can. 3.

Epiſt. 171.

Bern. de Conſid. lib. 3. cap. 10.

non parum momenti conferre poterunt ad coërcendas comprimendaſque vitioſæ cupiditatis habenas. Equidem arbitror eum, qui hujus vitæ continuò labentis incertitudinem, & divinorum judiciorum rigorem ante oculos ſibi ponet, ad eam animi moderationem facilè redigi poſſe; ut cum ſeniore Tobia parvo contentus vivere malit, quàm plurium beneficiorum proventu ditare atque augere loculos ſuos: indè, de ſui nominis exiſtimatione apud probos omnes periclitari, inſuper & ſempiternam ſuam ſalutem propter avaritiæ peſtem in diſcrimen periculumque adducere.

D. *EXTRACTUM EX LIBRO, CUI TITULUS:*

D. JOANNIS MOLANI S. Th. Lovanii Profeſſoris, Pontificii & Regii librorum Cenſoris, de Canonicis libri tres: Lovanii typis Georgii Lipſii, anno 1643. *ubi lib. 3. cap. 43. habetur.*

CAPUT XLIII.

Quàm turpe ſit duos aut plures habere Canonicatus.

QUid verò de iis dicemus, qui duos, aut tres, aut etiam plures poſſident Canonicatus, & indè ſe majores Dominos eſſe putent? Dicam quod puer è Pipini Roſæ ſacris concionibus excepi. Exclamabat ille in miſeros homines, quibus non ſatis ſit plura poſſediſſe beneficia, ſed quaſi hoc honorificum ſit, etiam poſt mortem in marmoribus & epitaphiis, memoriam ejus conſervari cupiunt, cum ipſe non aliter hoc interpretari potuerit, quàm vitæ anteactæ accuſationem, quomodo ad patibulum aſcribi ſolent cauſæ, ob quas nebulo laqueo ſit adjudicatus. Extant contra hujuſmodi plurales, editi complures libelli & tractatus, in quibus paſſim concluditur eos, qui plures ſunt in beneficiis, plures quoque futuros in pœnis inferni. Sed quia hujuſmodi opuſcula non tantæ ſunt auctoritatis, ut contradictionem non admittant, præſtat adducere

Seſſ. 24. c. 17. Decretum Concilii Tridentini, cui acquieſcere & obedire nolle, magna eſt impietas & improbitas. Cùm, injungunt Patres, *Eccleſiaſticus ordo pervertatur, quando unus plurium officia occupat Clericorum, ſancte ſacris Canonibus cautum fuit, neminem oportere in duabus Eccleſiis conſcribi: verùm quoniam multi improbæ cupiditatis affectu ſeipſos, non Deum, decipientes, ea quæ bene conſtituta ſunt, variis artibus eludere, & plura ſimul beneficia obtinere non erubeſcunt; ſancta Synodus debitam regendis Eccleſiis diſciplinam reſtituere cupiens, præſenti Decreto, quod in quibuſcumque perſonis quocumque titulo, etiamſi Cardinalatus honore fulgeant, mandat obſervari: ſtatuit ut in poſterum unum tantum beneficium Eccleſiaſticum ſingulis conferatur. Quod quidem ſi ad vitam ejus, cui confertur, honeſte ſuſtentandam, non ſufficiat, liceat nihilominus aliud ſimplex ſufficiens, dummodo utrumque perſonalem reſidentiam non requirat, eidem conferre.* Hactenùs Concilium. Ex quo intelligitur, eos qui contra tam ſanctam conſtitutionem plura occupant beneficia, indignos eſſe qui honoris causâ Domini dicantur, & multo abſurdius eis propter pluralitatem beneficiorum, abundantiorem tribui honorem, cùm ſecundùm veritatem fures ſint, & latrones, dicente Chriſto in cauſa non abſimili: *Qui non intrat per oſtium in ovile ovium, ſed*

Joan. 10. *aſcendit aliunde, ille fur eſt, & latro.*

Sed

Sed ſunt multa tenuia beneficia, quæ etiamſi duo aut tria poſſideantur, vix ſufficiunt vitæ ſuſtentandæ; undè nonnulli moniti, ut ſe à pluralitate exonerent, reſpondent, *Dominus his opus habet*. An omnes illos ut fures & latrones dijudicabimus? Reſpondeo ſemper Eccleſiam judicaſſe ordinem ſuum Eccleſiaſticum perverti, quando unus plurium officia occupat Clericorum, ideóque plura poſſidere beneficia, res eſt turpis, & non tolerandi, niſi ea turpitudo aliundè tegatur; quâ ratione Patres Tridentini permittunt duo poſſideri beneficia: Si autem nec duo, propter attenuatos fructus ſufficiant, longè præſtat tenuia beneficia uniri, juxta Decreta in eodem Concilio de unionibus prolata, quàm triplicem, aut quadruplicem eſſe in beneficiis. Quod ſi ordinarii negligentes ſint in hujuſmodi unionibus, nihil ſaltem abſque auctoritate ſummi Paſtoris attentetur, ne qui Concilii Tridentini Sacroſancta Decreta reverenter acceptavimus, ex iiſdem in extremo judicio, velut prævaricatores dijudicemur, & condemnemur. *Matt.* 21.

Commendatur cauſa Privilegiorum Cardinali Granvellano. E.

EXTRACTUM

EX ACTIS FACULTATIS.

ANno à Nativitate Domini 1571. menſis Ianuarii die 20. inter decimam & undecimam horas ante meridiem indicta fuit extraordinaria congregatio Facultatis Artium in ſcholis Artium ſuper ſequenti articulo, ad audiendum videlicet concluſionem Univerſitatis in negotio nominationum captam, & ex matura Dominorum deliberatione concluſit Dominus vice-Decanus, Dominum & Magiſtrum Ottonem Poſthauwer principaliter & Magiſtrum Matthæum Boden Regentem Porci conjungendos eſſe duobus Commiſſariis Univerſitatis, ad communicandum & peragendum quæ expedire videbuntur, videlicet ad tractandum ea quæ concernunt nominationes tàm Univerſitatis quàm Facultatis Art *&c.* Omnibus perpenſis concluſerunt, quod Dominus Dictator Univerſitatis litteras ſcribat ad dictos Commiſſarios, in quibus eiſdem Commiſſariis Univerſitatis & Facultatis mandetur, quod adeant Illuſtriſſimum & Reverendiſſimum Dominum Antonium Perenottum ſacro Sanctæ Romanæ Sedis Cardinalem Archiepiſcopum Mechlinienſem, ſuæque Reverendiſſimæ Gratiæ negotium hujuſmodi nominationum affectuosè commendent, atque eidem ſuæ Reverendiſſimæ Gratiæ declarent, quòd ita dirigent præfatas nominationes, quòd nemo nominatorum illis utetur in præjudicium Collationum ordinariarum ſuæ Illuſtriſſimæ Gratiæ, neque etiam in præjudicium indulti Apoſtolici, quod ſua Reverendiſſima & Illuſtriſſima Gratia habet à Sancta Sede Apoſtolica etiam in menſibus Apoſtolicis.

QVÆSTIO QVINTA.

An Lovanienſes in ſuis Collationibus & Nominationibus poßint excedere taxam in Privilegiis Apoſtolicis expreſſam.

1. SI rectè & ſano ſenſu tenor Privilegiorum & intentio Summorum Pontificum illa concedentium capiatur, facilè erit pro negativâ reſolvere.

2. Apparet enim ex Privilegiis, quod ſicuti in Vniverſitate Lovanienſi duplicis ſunt Ordinis Magiſtri, ſcilicet majores, & minores, ita etiam eſt duplex beneficialis taxa conſtituta, quam non poſſunt excedere, nempe una centum Ducatorum de Camera, pro majoribus, & alia triginta pro minoribus Magiſtris.

3. Et hoc primò conſtat ex Privilegio *Paulino* in libello Lovanii impreſſo *pag.* 129. in fine, in verbis, *ut eandem Artium Facultatem ac etiam Vniverſitatem amplioris gratiæ favore proſequamur taxam beneficiorum prædictorum, &c. uſque ad Ducatos centum auri de Camera augendam duximus, &c.*

4. In Privilegio autem *Gregorii XIII. pag.* 107. in princip. prohibitiva, & pænalis clauſula & limitatio habetur, *Ita tamen quod fructus ſingulorum beneficiorum prædictorum valorem annuum præſcriptum non excedant, & ſi ad beneficia quorum fructus, reditus, & proventus majoris valoris fuerint Nominationes, & alia prædicta fiant, illa omnia nullius ſint roboris, vel momenti.*

5. Et quandoquidem hæc clauſula annullativa confirmata ſit per Privilegium *Paulinum pag.* 130. §. *in reliquis*, in verbis, *prædicta Indulta & litteras Sixti, Leonis, Adriani & Gregorii prædeceſſorum noſtrorum, ac omnia & ſingula in eis contenta quæ præſentibus non adverſantur, &c. confirmamus & approbamus.*

6. Certum eſt quod Nominationes factæ ad beneficia majoris valoris, nullius ſint roboris & momenti.

7. Quod attinet ad minores ſeu juniores Magiſtros, illi acceptare non poſſunt beneficia majoris valoris quam triginta Ducatorum, ſeu quorum groſſi fructus non excedunt triginta aureos florenos Rhenenſes, ita habet Privilegium *Sixti* Vniverſitati conceſſum *pag.* 65. circa finem.

8. Hoc confirmatur per Bullam *Leonis* Facultati Artium conceſſam *pag.* 75. in medio tenoris ſequentis, *Et quod nihilominus juniores Magiſtri ejuſdem Facultatis, de quibus ſuprà non fit mentio, ſeu qui dictum tempus non attigerint, poßint per eandem Facultatem ſeu perſonas illius prædictas nominari & acceptare beneficia valoris in dictis litteris expreßi, ſcilicet quorum fructus, reditus, & proventus triginta Florenorum Rhenenſium aureorum ſecundùm communem æſtimationem valorem annuum non excedant.*

9. Rhenenſis autem aureus correſpondet Ducatui de Camera ſaltem ferè, ſic ut paucorum aſſium ſeu ſtuferorum ſit differentia.

10. Et quamvis circa prædictas taxas nullum poſſit cadere vel excogitari dubium, prætendunt tamen Lovanienſes acceptari poſſe quæcumque beneficia Belgii, exceptis aliquot præpoſituris conſiſtorialibus, illaque beneficia, quamvis majoris valoris, cadere & comprehendi volunt ſub taxis prædictis tàm majorum quàm minorum magiſtrorum.

11. Ita ut ſub hoc prætextu abuſivo nominarint minores Magiſtros ad Canonicatus *Inſulenſes*, *Brugenſes*, & alia ſimilia beneficia pinguia, ſuper quibus adhuc hodie pendent duæ aut tres lites.

12. Vna inter *Dominum Blitterſwyck* & *Carolum Brants* ſuper *Canonicatu Inſulenſi*, de quo in quæſtione tertiâ; altera inter

Na-

Natalem Prus & *Bonaventuram Prou*, & tertia ſuper Canonicatû *Brugenſi*, ſed hæc compoſitione & penſionis conſtitutione nuper terminata fuit.

13. Quantum autem colligere licet ex ſcriptis & libellis etiam impreſſis & exhibitis in litibus diverſis duo allegant Lovanienſes pro prætenſo fundamento, primò quod beneficia omnia Belgii exceptis conſiſtorialibus conferantur ſub taxa 24. Ducatorum de Camera.

14. Secundò allegant quod tempore *Sixti Papæ* potuerit comparari plus alimentorum & neceſſariorum cum 30. Ducatis quam hodie cum centum, vel ducentis.

15. Et ideo dicunt minores Magiſtros poſſe acceptare beneficia excedentia etiam centum, aut etiam ducentos Ducatos annuos, ſed malè & abuſivè.

16. Quia quantum ad primum, nihil ad rem facit, quandoquidem certum ſit, & appareat ex deciſione expreſſa *Rotæ Romanæ*, quæ refertur per *Zypæum de reſcriptis conſultatione* 6. *quod expreſſio Ducatorum* 24. *in proviſionibus Apoſtolicis fieri tantummodo ſoleat ad effectum juſtificandi narrativam, & evitandi ſolutionem annatæ in Curia juxta Concordata, non autem ad alios effectus.*

17. *Aliàs*, inquit eadem deciſio, *fruſtrà in prædictis Indultis conceſſis Vniverſitati fuiſſet limitata facultas nominandi ad beneficia valoris* 60. *vel* 100. *Ducatorum, cum ſcirent Summi Pontifices valorem cujuſcumque, etiam opulentiſſimi beneficii in illis partibus non exprimi niſi in* 24. *Ducatis, & alioquin etiam illuſum eſſet voluntati Romanorum Pontificum, ſi dum ipſi reſtrinxerunt Indultum ad beneficia valoris Ducatorum centum dumtaxat, ſub hac tamen poſtea cautelâ conſuetudinis Germaniæ exprimendi in Ducatis tantum* 24. *Lovanienſes invaderent beneficia valoris trecentorum & quadringentorum & ultra Ducatorum,*

ſunt

ſunt verba dictæ deciſionis, quæ primi illius objecti extravagantiam pateſaciunt.

18. Idipſum etiam videre eſt in *Rota coram Merlin. deciſ. 139. num.* 1. *&* 6. *cum ſeqq.* ubi etiam firmat *ex num.* 2. *quod in fructibus groſſis Canonicatuum cenſentur nedum ii qui colliguntur ex Prabenda, ſed etiam illi qui percipiuntur ex maſſa groſſa & ſtatutis menſibus dividuntur inter Canonicos.*

19. Quoad ſecundum falluntur Lovanienſes in æſtimando valore beneficii, inſpicitur enim tempus proviſionis comparatione factâ ad reditus quatuor vel quinque præcedentium annorum, prout ſæpius per Rotam Romanam decretum & deciſum fuit.

20. Nam in æſtimanda quantitate deductâ in contractum, tempus contractûs inſpicitur, non quo contrahi potuit; in æſtimanda quantitate hæreditatis, vel legati, tempus mortis, quia cenſetur diſpoſitio firmari tunc, cum amplius non poteſt mutari. In æſtimando valore reſcripti inſpicitur tempus quo de beneficio providit Pontifex, non autem anterius quo providere potuit; & generatim numquam inſpicitur tempus quo à natura vel jure conceſſa eſt diſponendi poteſtas, ſed diſpoſitionis aut exactionis tempus inſpicitur, quoties de valore, ſubreptione, æſtimatione, quantitate rei de qua diſponitur, quæſtio eſt.

21. Hoc innumeris teſtibus & auctoritatibus probari poſſet, ſed paucis erimus contenti, videlicet *l.* 22. *ff. de rebus creditis l.* 37. *ff. Mandati, Godef. & alii ad l.* 4. *ff. de reb. cred. l.* 3. §. 2. *ff. Commodati, cap.* 7. ✠ *de reſcriptis, cap.* 9. *de reſcriptis in* 6.

22. Et ſic in æſtimando valore beneficii ut ſciatur an cadat ſub taxâ, nec ne, non debet inſpici tempus Privilegii *Sixtini*, quia per illud non fit ulla proviſio aut nominatio, ſed tantum datur poteſtas nominandi, quæ demum incipit exire in actum per nominationem, ſicuti per contractum & teſtamentum deducitur in actum poteſtas contrahendi, & teſtandi.

23. Sed

23. Sed propinquius ex ipſis uſu & facto abuſum oſtendere operæpretium eſt.

24. Taxa patrimonialis non poteſt ſpectari in Ordine ad tempus conceſſi indulti, quia qui nominatur nullum habuit eo tempore patrimonium, ſed refertur ad tempus nominationis, ergo beneficialis ad tempus indulti non poteſt referri, ſed ſimiliter ad tempus nominationis, vel acceptatiònis, quia *Pontifex* loquitur de ſimili valore Ducatorum, dum dicit, *quod nominari poterunt qui habent ultra quadraginta Ducatos aureos, & nominati acceptare poterunt beneficia quæ non excedunt Ducatos triginta.*

25. Secundò, acceptant modo beneficia quæ non cadebant tempore indulti ſub gratiâ v. g. quæ poſtea ſunt erecta, aut quæ ex regularibus facta ſunt ſecularia, ergo ſi in æſtimandâ naturâ beneficii ſpectetur tempus nominationis, vel acceptationis, cur idem non attenditur in æſtimandâ taxâ?

26. Tertiò, admittendi ad nominationem, etiam minores Magiſtri, jurant, quod non habent ulta octoginta Ducatos annuos (circa quod tamen error eſt de quo infrà) hoc autem non poteſt intelligi de valore qui fuit tempore *Indulti Sixtini*, nec poteſt quis dicere, *cum meis reditibus non poſſum habere tot vini, olei, ciborum, veſtimentorum, quot habuiſſem tempore Sixti cum tali ſummâ*, quia ignorant ipſi, & ignorant etiam illi, qui exigunt juramentum, quid & quantum eo tempore potuiſſet comparare cum patrimonii ſui proventibus præſentibus.

27. Quartò, dicunt quod poſſint modo acceptare Paſtoratus cujuſcumque taxæ, quia poſtquam nominati obligari cæperunt ad reſidentiam in Paſtoratibus, nullos amplius dant fructus in abſentiâ, ut patet ex adjunctâ atteſtatione Tornaco tranſmiſſâ, & per Academicos in judicio exhibitâ, hoc autem non conſiſtit cum relatione taxæ ad tempus *Indulti Sixtini*; quia eo

tempore nominati non tenebantur reſidere: verum ergo eſt quod poſſit ſtatui taxa frûctuum non minus quando acceptatur Paſtoratus, quam dum acceptatur aliud beneficium.

28. Quintò, quâ conſcientiâ nominati v. g. minores Magiſtri beneficia quæ valorem 30. Ducatorum monetæ currentis longè excedunt, acceptant, prætendentes quod non excederent tempore datæ *Bullæ Sixti IV.* unde enim ſciunt illum non exceſſum, & maximè cum diverſorum beneficiorum fructus ab eo tempore vario modo fuerint immutati.

29. Sextò, ante annum 1560. nullum *Cameracenſis Eccleſiæ Canonicatum* acceptaverant, illâ indubiè ratione quod fructus excederent taxam, ſed poſtquam rebus poſtea bello turbatis aliquos acceptaſſent: ex actibus turbidis (ex quibus poſſeſſio non firmatur *Gonzales ad Regul.* 8. *Cancell. gloſſ.* 45. §. 2.) quærunt manutenentiam, & motam quæſtionem taxæ eludunt, dicendo, æſtimationem reduci ad tempus dati privilegii, ut ſic probatio exceſſus reddatur adverſario impoſſibilis ex defectu regiſtrorum & documentorum iſtius temporis.

30. Septimò, in ſupplicatione quam exhibuerunt *Leoni X.* & quæ inſerta eſt in Bulla Privileg. *pag.* 71. dicunt *beneficia vigore Sixtinæ Bullæ accepta & acceptanda fuiſſe exigui ſatis valoris*, quâ ratione ergo Lovanienſes in diverſis litibus dixerunt triginta Ducatos auri illo tempore pluris valuiſſe, quàm centum aut ducentos hodie, non enim valoris exigui debet cenſeri beneficium quod in abſentiâ redderet Ducatos aureos centum, & amplius.

31. Saltem non deberet cenſeri exigui valoris reſpectu ſimplicium Magiſtellorum in Artibus, quos ad beneficia ejuſmodi taxæ nominari poſſe conceſſit *Leo*, ſenioribus autem vel iis qui aliquo tempore rexiſſent, aut ad docendum Logicam eſſent aſſumpti, conceſſit ut nominari poſſent ad beneficia duplo majoris taxæ.

32. Octa-

32. Octavò, ſi prædeceſſoribus modernorum Academicorum fuiſſet perſuaſum æſtimationem referri ad tempus conceſſi privilegii, non autem ad tempus nominationis, vel acceptationis beneficii, fruſtra petitum fuiſſet à *Paulo V.* augmentum taxæ, ſeu ut majores Magiſtri qui poterant acceptare beneficia, quæ darent annuè proventus ad Ducatos ſexaginta (hoc eſt juxta ipſorum computum trecentos & amplius Ducatos auri annuos juxta præſentis monetæ curſum) poſſent acceptare beneficia valoris centum Ducatorum.

33. Fruſtra inquam augmentum ejuſmodi à *Paulo V.* petiviſſent, quia vigore antecedentium Privilegiorum poterant acceptare beneficia longè pinguiora quam ſunt illa ad quæ poteſt fieri nominatio per Bullam *Pauli:* non enim concedit hic Pontifex ut nominationes fieri poſſint ad beneficia excedentia Ducatos centum.

34. His argumentis ex uſu & facto depromptis ſubjūgamus alia ex Bullarum verbis, *Gregorius* ea in parte quâ de taxâ beneficiorum acceptandorum agit, ſic loquitur, *Et ut majori gratiâ dictam Univerſitatem afficiamus, redditum & proventum annuum beneficiorum in litteris Sixti Prædeceſſoris hujuſmodi expreſſum, ad eam ſummam quam dictus Leo Prædeceſſor in ſuis litteris Facultati Artium conceſſis hujuſmodi expreſſit, eâdem auctoritate extendimus: ita tamen quod fructus ſingulorum beneficiorum prædictorum valorem annuum præſcriptum non excedant, & ſi ad beneficia quorum fructus, redditus, & proventus, majoris valoris fuerint, nominationes & alia prædicta fiant, illa omnia nullius ſint roboris vel momenti.*

35. Non utitur *Pontifex* verbo præſentis temporis, quod referri poſſit vel debeat ad tempus datæ Bullæ, ſed verbo *fuerint*, quod pertinet ad futurum: ſicuti pertinet illud quod parum poſt ſubſequitur, *Præterea volumus quod qui ad beneficia curam animarum habentia nominati fuerint, &c.* nullus autem hactenus

ſic

ſic Bullam intellexit, ut diceret loqui *Pontificem* de nominatis tempore datæ Bullæ.

36. Cum ergo verbum *fuerint* tractum habeat temporis ſucceſſivum,& ad futuras nominationes pertineat,neceſſario ſequitur quod valor fructuum adjunctus verbo *fuerint*, dum dicitur, *Si ad beneficia quorum fructus majoris valoris ſuerint nominationes fiant, nullius ſint momenti*, habeat ſimilem tractum temporis, & cujuſlibet beneficii,ad quod fit nominatio,fructus ſpectentur pro præſenti tempore, quia valor beneficii eſt qualitas, *& qualitas adjuncta verbo refertur ad tempus verbi*, uti in Iure notiſſimum eſt. *l. in delictis* §. *Si extraneus*, *ff. de noxalib. action.* ubi id omnes tradunt.

37. Similiter antecedentes Pontifices ubi de valore beneficiorum acceptandorum agunt, non utuntur verbo præſentis & indicativi modi quod debeat referri ad datam Bullæ, ſeu non dicunt, *quorum fructus non excedunt* 30. *aut* 60. *Ducatos*, ſed utuntur verbo, ſubjunctivo,*non excedant*, *Privileg. pag.* 65. 74. quod ſimiliter tractum habet temporis,& futuros actus,ſeu futuras nominationes reſpicit, per *l.*16.*ff. de auro & argento legato*, quem ad ſimilia allegat *Zyppaus & alii.*

38. Ex dictis ſatis patet quod longè recedant Lovanienſes à contextu Privilegii, dum volunt taxam acceptandis beneficiis præfixam, referri ad tempus, non quo fit nominatio vel acceptatio, ſed quo data eſt Rectori vel Decano Facultatis poteſtas nominandi, de quo poſteriori certiſſimum eſt nunquam Pontifices cogitaſſe, aut voluiſſe eos, quibus in dies provident, adſtringi ad probandum valorem beneficii, qui fuit tempore Privilegii Lovanienſibus conceſſi.

39. Sed non in eo ſolo à Privilegiis ſuis in hac taxæ materiâ recedunt iidem Lovanienſes, ut patet iterum ex ſequentibus.

40.Cer-

40. Certum eſt minores Magiſtros non poſſe nominari ſi ultra quadraginta Ducatos aureos habeant in annuis reditibus, nec quo ad illos taxam iſtam auxit *Gregorius XIII.* ut conſtat ex *VVameſio Conſil. canon.* 254. quod multis annis poſt datam ab eodem *Pontifice* Bullam ſcriptum eſt.

41. Nec *Leo X*. qui permiſit, ut Magiſtri minores Facultatis Artium poſſent acceptare beneficia valoris expreſſi in litteris *Sixti*, ullibi voluit quoad taxam patrimonialem æquiparare eoſdem majoribus, conſtanter enim in omnibus nominationum Bullis ſervata eſt illa proportio taxæ beneficialis, & patrimonialis ut hæc non excederet beneficialem, niſi circiter quartâ ex parte.

42. Nihilominus Facultas nominat minores Magiſtros etiamſi habeant in annuis reditibus 60. 70. & amplius Ducatos aureos, nec exigit aliud Iuramentum quam de 80. Ducatis & aliquando tantum de Ducatis 30.

43. Quæ taxa tantum eſt conceſſa majoribus Magiſtris, uti patet ex Privilegiis *pag.* 129. *propè finem*, de quibus etiam majoribus, certum eſt loqui *Imperatorem in Concordato anni* 1531. quia per illud non intendit ampliare, ſed reſtringere intra fines debitos nominationum uſum, nec id ignorat Facultas, ſeu ii qui cauſas in favorem nominatorum direxerunt, ſæpius enim aut ſpontè declararunt, aut confeſſi ſunt, taxam patrimonialem minorum Magiſtrorum eſſe aureorum niſi quadraginta.

44. Accedat & alius quoad taxam abuſus, declaravit Facultas quod in Paſtoratibus taxa non attendatur, quia nullos dant fructus in abſentiâ, poſtquam nominati juſſi ſunt per *Gregorium*, & *Paulum V*. reſidere in iiſdem.

45. Sed rationem hanc eſſe frivolam & ad fallendum adinventam facilè demonſtratur, nam ut oſtenſum eſt ſupra repu-

gnat alteri intentioni Facultatis, volentis reducere æſtimationem taxæ ad tempus datæ *Bullæ Sixtinæ*, aut *Leoninæ*.

46. Secundò, etiamſi nominati recedere debeant, non ſequitur tamen omnes paſtoratuum fructus conſiſtere in diſtributionibus quotidianis, & obventionibus incertis funerum, miſſarum &c. & ita ſeparari poſſunt fructus groſſi qui attendendi veniunt quando quæſtio eſt taxæ, prout declaravit *Carolus V. anno* 1531. *privileg. pag.* 95.

47. Tertiò, Facultas ſæpius ſuos de Paſtoratu proviſos diſpenſat à reſidentiâ, & inter cæteros nuper *Henricum Scaille*.

48. Quartò, licet ipſa diſpenſavit malè, tamen poſſet diſpenſare *Pontifex*, & ex gravi cauſâ Epiſcopus: ergo videri debet quid Paſtoratus daret caſu quo diſpenſatio legitima haberetur.

49. Fertur etiam quod Facultas aliquos honorarios, & ſupernumerarios aliquando admittat ad Concilium ſuum, ut gaudeant beneficio majoris taxæ, quod *Servatius Martini* eo tempore quo Lovanii habitavit contigiſſe, & antea aſſerit, & probari poteſt ſic aſſumptos fuiſſe *Dominos Someillon, Mons, Brants, de Hamere, Vlockmans, &c.*

50. Dicunt Lovanienſes quod ſi taxa beneficii referatur ad hodiernum, non poterunt acceptare niſi tenuia beneficia, ſed profectò tenuia non ſunt quæ centum Ducatos annuos, etiam abſentibus conferunt, aut triginta pro minoribus Magiſtris.

51. Et ſi tempora jam ab aliquot ſæculis immutata ſint, ſic ut centum Ducati modo non tantum faciant ad ſuſtentationem vitæ, quam ante 30. vel 40. Ducati, ex hoc non ſequitur quod Lovanienſes privatâ auctoritate potuerint taxam per Privilegia limitatam excedere, & acceptare beneficia excedentia taxam centum, & taxam triginta Ducatorum.

52. Sed

52. Sed debuiſſent illa *Sanctæ Sedi* expoſuiſſe, & pro augmento taxæ ſupplicaſſe, pro ut ante hac fecerunt dum taxam 60. vel 80. ad centum augeri & extendi procurarunt.

53. Præterea in Indulto *Paulino* pag. 129. in fine mutatio etiam facta eſt quoad taxam patrimonialem, in verbis, *quantitatem vero patrimonii, alias per eadem Indulta ad Summam annui reditus* 80. *Ducatorum ſimilium reſtrictam, uſque ad Ducatos* 130. *ſimiles reſpectu Magiſtrorum Seniorum ut ſupra qualificatorum, &c. augemus.*

54. Ex hoc augmento, ſicut & ex præcedenti ſæpiſſime accidit quod grave præjuditium inferatur pluribus *tàm ordinariorum quàm Suæ Sanctitatis Collationibus.*

55. Nam plurimi ex illis qui majoris taxæ ſunt capaces, curant ſe nominari tertio, quarto, quinto, & nominationum ſuarum vigore, aut etiam vigore collationis beneficiorum Diœceſis Leodienſis, acceptant tria, quatuor, quinque, & plura beneficia, è quibus duo vel tria priora ſimul annuè inferrent v. g. 125. Ducatos auri in abſentiâ deductis oneribus; & quia necdum habent beneficia aſcendentia ad 130. Ducatos, accipiunt primarios adhuc canonicatus, etiam Cathedrales & Metropolitanos, qui licet in præſentiâ 300. 400 aut etiam 500. Ducatos inferrent, tamen abſentibus & in loco privilegiato reſidentibus ultra centum Ducatos non tribuunt, juxta computandi modum quem inire conantur.

56. Ex his facilè colligi poteſt quot in hoc taxæ articulo abuſus committantur cum gravi ordinariorum & *Sanctæ Sedis* præjudicio, & magno abutentium periculo. Et quod mirandum eſt, non verentur recurrere ad Tribunalia, ut eorumdem auctoritate poſſint abuſus quoad exceſſum taxæ continuare, ut patet ex eorum libello ſupplici ſimiliter accepto è Flandria, & hic annexo. pag. ſeq.

57. Quæ

57. Quæ omnia non Iuris aut veræ Theologiæ principiis,ſed incredibili laxitati, & humanis utilitatibus accommodata conſonant.

Copia atteſtationis articulo 27. mentionata.

DEcanus & Facultas Artium ſtudii generalis Oppidi Lovanienſis omnibus &c. Rationi congruit ut ad veritatis teſtimonium &c. præſentibus fidem facimus & atteſtamur, quod poſtquam Gregorius Papa XIII. fel. record. ordinavit, ut ſi qui ad beneficia curam animarum habentia, virtute nominationis promoti fuerint, in iis perſonaliter reſidere teneantur, nec ſe eo nomine excuſare poſſint, quod in Vniverſitate ſeu Facultate Artium Scholares ſint ſeu docentes aut Magiſtri (nulla habita ratione taxæ, quæ ſolum æſtimanda eſt ex illis quæ percipi poſſunt à Reſidentibus in Vniverſitate) nominati acceptaverint, & obtinuerint beneficia curata cujuſcumque valoris, & ſignanter ſequentia, Paſtoratum pagi de Galloo, Grimbergenſem propè Teneramundam, Clermont Ducatus Limburgenſis, pagi de Aſſche Ducatus Namurcenſis, de Gordes in Hannoniâ, de Roeſelaer in Flandriâ, Paſtoratum Eccleſiæ Collegiatæ & Parochialis Cortracenſis, Paſtoratum Oppidi Dravienſis, Oppidi Furnenſis, Paſtoratum Anderlacenſem, S. Nicolai in Oppido Montenſi. S. Iuliani Oppidi Athenſis, S. Iacobi Oppidi Valecenenſis, Pagi de Beveren in Waſia, S. Gaugerici Civitatis Attrebatenſis, S. Ioannis Baptiſtæ Tornaci, de Bettencourt, S. Iacobi Gandavi, S. Ægidii Teneramundæ, S. Eliſabethæ Montibus Hannoniæ, de Hermal, præter innumera alia hic non expreſſa, quorum pleraque in annuis proventibus plus minus mille florenis Brabanticis valere deprehenſa ſunt. In quorum ſingulorum & omnium fidem &c. Lovanii anno 1647. 5. Iulii, ſignatum erat Martinus Berckmans.

Copia Libelli ſupplicis articulo 46. citati.

AV ROY.

REmontre en toute humilité Maiſtre Bonaventure Prou Preſtre & Bachelier formel en la S. Theologie, qu'eſtant pourveu de la Cure de Lers en Tourneſis, par voye de nomination de la Faculté des Arts en l'Vniverſité de Louvain, il auroit eſté contraint de ſur icelle Cure entrer en proces pardevant le Bailliage de Tournay contre Maiſtre Noël Prus, & la recredence eſté adjugée au Remonſtrant à plaine cõnoiſſance de cauſe, iceluy Prus en auroit appellé au Conſeil de Flandres, & y obtenu de prime abord, & ſur une ſimple Remonſtrance ſans communication à partie ſurceance de ladite recredence, ſous pretext qu'elle eſtoit notoirement inique, nulle, & de nulle valeur, & par ainſi ne meritoit aucune execution, & ce pour diverſes cauſes, & particulierement pource que ladite Cure excedoit aujourd'huy la tauxe de trente Ducats limitée aux privileges des nominations de ladite Vniverſité & Facultaté, mais le Remonſtrant en ayant appellé au Grand Conſeil, & y fait voir le non exces, comme auſſi les erreurs de ladite Remonſtrãce, icelle ſurceance y fut revocquée, & declaré que ladite recredence ſortiroit ſes effects, partie neantmoins entiere de pourſuivre ſon appel quant au principal audit Flandre, en tant *quod Iudex qui ſemel gravavit, præſumatur adhuc magis gravaturus*, & qu'en effect il y eſt déja jugé, veu que ſi ladite recredence y at eſté ſurçeue pour cauſe de notoire nullité & iniquité, elle ne peut eſtre confirmée, à moins que le Iuge advoüe d'avoir mal jugé, ce qui n'eſt à preſumer qu'il advoüera, ains bien qu'il maintiendra ſon faict, *d'autant auſſi qu'il y va du publicque que ces privileges des nominations fuſſent maintenus, & les nommez conſervez en la poſſeßion d'accepter les be-*

 ne-

nefices, qui ſelon la valeur d'aujourd'huy excedent ladite tauxe, pourveu qu'ils ne l'ayent excedé au temps de la conceſſion d'iceux Privileges, ce que pour les raiſoins ſuſdites, on ne peut eſperer en Flandre.

Ledit Remontrant ſe retire vers Voſtre Majeſté, la ſuppliant bien humblement, afin que pour ledit maintien, & de ſon bon droit, elle ſoit ſervie d'evocquer la cauſe dudit Flandre, & s'en retenir la cônoiſſance, ou bien la commettre à ſon Grand Conſeil, qui eſt déja imbu; & en cas de communication, ou advis, tenir entretemps toutes procedures audit Flandre en état & ſurceance. Quoy faiſons &c.

Copie de l'Apoſtille marginale.

LE Suppliant ſe pourra addreſſer à ceux du Grand Conſeil, leſquels pourvoiront ſur ce que ſe requiert ſelon les merites de la cauſe, & qu'ils trouveront en Conſeil convenir, les auctoriſants à ce en tant que de beſoing. Fait à Bruxelles le 2. d'Octobre 1660. Signé I. le Comte.

ADDITIO
AD
QUÆSTIONEM QUINTAM.

58. Porro ut tota hæc materia de taxa melius intelligatur, juvat totam rem paulò altius repetere.

59. Certum eſt Privilegium nominandi petitum & conceſſum eſſe in favorem pauperum ſtudioſorum, ne adjumento deſtituti cogerentur premente paupertate ſtudia deſerere, aut etiam ne poſt exantlatos in ſtudiis & aliorum inſtructione labores, cogerentur reliquum vitæ & ſenectutis in paupertate tranſigere.

60. Sic in Bulla Sixti IV. ſub initium, Univerſitatis nomine exponit Ferricus Cardinalis Pontifici: *Quod multi, qui aſſiduis laboribus ad ſummam Philoſophiæ, divini humaniq́ue Iuris notitiam in præfato ſtudio pervenerunt ..... exactâ ætate ſine præmio, ſine honore, etiam paupertatem in ſenectute (quod duriſſimum eſt) tolerare coguntur, & preſſi inopiâ, veluti inertes, triſtem vitam degunt in obſcuro, jacturam temporis & errorem ſuum mæſti conquerentes &c.* Addens horum exemplo deterritos alios, quamlibet viliſſimam artem ducere eſſe potiorem.

61. Et infrà additur, huic malo occurſum iri, *Si Vniverſitati prædicta concederetur Facultas nominandi perſonas in ea Studentes paupertate gravatas.*

62. Conformiter ad hæc in Placeto ſuper Bulla Sixtina, dato à Maximiliano & Philippo Archiducibus Auſtriæ, exponunt Rector & Univerſitas, *qu'ils avoient obtenu en la Cour de Rome certaines lettres de nominations, au proffit des pauvres Eſtudiants de ladite Vniverſité.*

63. Hinc Sixtus IV. petentium intentioni inſiſtens, conceſſit Univerſitati poteſtatem nominandi ad beneficia talis valoris ſeu taxæ, quæ ſufficerent quidem ad hoc, ne ſtudia cogerentur deſerere, aut ſenectutem in paupertate degere, ſic tamen ut aliquod majus commodum non præſtarent. Unde Univerſitas circa annum 1562. petiit augeri taxam privilegii nominationum, ut conſtat ex Actis.

64. Hinc etiam eſt, quòd Facultas Artium in Bulla Leonina anno 1513. exponat ſuæ Sanctitati, quod *beneficia vigore dictarum nominationum* (nempe conceſſarum à Sixto IV. quæ non excederent valorem 30. Ducatorum) *acceptata vel acceptanda, exigui ſatis ſint valoris, ex eiſq́; commodè & decenter in eadem Vniverſitate ſuſtentari non poſſint.*

65. Petunt proinde concedi majorem taxam beneficialem, nempe ad 60. florenos auri de Camera, idq́ue ut nominatus commodius ſuſtentaretur, quod etiam ipſis concedit Leo X. ſed pro ſolis Magiſtris majoribus (relicta taxâ Sixtinâ pro minoribus Magiſtris) idq́ue, ut ibidem addit Pontifex, ut ex tali beneficio *commodius ſuſtentetur* nominatus, volens nimirum majoribus Magiſtris concedere aliquid ultra id, quod planè neceſſarium eſt ad paupertatem & inopiam vitandam.

66. Nam illud commodius notoriè relativum eſt ad præcedentem paupertatem, quæ nominatim in Bulla Sixti & Placeto Regis fuerat expreſſa, non autem poſitū eſt abſolutè, multò minus in illa amplitudine, quam modo prætendunt, dum dicunt trecentos aut quadringentos Ducatos non ſufficere, & quod ad ſublevandam paupertatem conceſſit Pontifex, ipſi ad valde lautam, & quæ nobilibus perſonis Eccleſiaſticis ſufficeret, extendunt fortunam.

67. Et cum taxa patrimonialis expreſſa in Bullis ſit major beneficiali, quæ juxta ipſorum computum proportionaliter aſcenderet ad 400. aut 500. Ducatos monetæ currentis, conſequens eſt ut jam velint non in pauperum tantùm, ſed & valdè divitum gratiam, conceſſum eſſe privilegium nominandi.

68. Cum tamen privilegium Leoninum non niſi in gratiam pauperum conceſſum eſſe ſæpè fateatur & contendat Facultas, nam eadem inprimis in ipſa Bulla Leonina ad movendum Pontificem hoc pro motivo allegat, *quod plerique ex eis* (id eſt ſtudentibus) *paupertate maximâ gravati ſint.*

69. Cumque anno 1521. Gubernatrix Belgii ſeſe vellet interponere, ad componendas controverſias circa privilegium nominationum; exortas inter Epiſcopum Clerumque Leodienſem ac Facultatem, negant vel in minimo à privilegiis recedi poſſe, quia data illa ſunt in favorem pauperum: ita enim habent Acta Facultatis. *Die* 19. *Octob. Commiſſarius Regius &c.* & infrà. *Facultas declaravit, quia privilegium Facultati Artium conceſſum eſt in favorem pauperum, in utilitatem Eccleſiæ eſt acquiſitum, non eſſe tutum & conſultum recedere ab eo. Nihilominus ne videatur Illuſtriſſimæ Dominæ ac toti Concilio Regio reſiſtere velle, propter utilitatem Patriæ, contenta eſt Illuſtriſſimæ Dominæ & Concilio ſe ſubmittere, ut ordinent ſicut ipſis videbitur magis expedire, inſpiciendo tamen oculis miſericordiæ ad utilitatem pauperum, ne nimium ſuſtineant detrimentum.*

70. Rurſus anno 1583. in cauſa contra Patres Societatis allegant, privilegia non niſi in gratiam pauperum Profeſſorum conceſſa eſſe, ita enim loquuntur: *Alia inſuper ex hac re emerget noxa, circa privilegium nominationum noſtræ Facultati Artium conceſſum, quo fortaſſe contentioſè uti volent, qui ab iis promovebuntur, cum tamen* non niſi in gratiam pauperum profeſſorum *Academiæ Lovanienſis datum ſit.*

71. Et in litteris ad Pontificem datis anno 1605. infra exhibendis ad calcem hujus quæſt. litt. C. inter cætera aſſerit Facultas non niſi pauperes *frui nominationibus poſſe.* Quibus ſimilia repetunt in litteris ad Cardinalem Blanchettum eodem tempore ſcriptis.

72. Denique in ſententia extenſa lata in Concilio Flandriæ 16. Iunii 1627. pro Guilielmo Deutels nominato, allegant Academici vel eorum Syndicus, quod cum ii qui nominantur debeant eſſe *Clerici probi & Graduati, atque ita docti &* pauperes, *quibus non ſuppeterent ad victum & amictum honeſtum neceſſaria, non poterat autem rationabilius provideri, quàm ejuſmodi Clericis, cum illa fuiſſet primaria voluntas donantium ſeu legantium bona ſua Eccleſiæ. Conveniebat enim ejuſmodi Clericos bonis Eccleſiæ ſuſtentari, quibus parentum aut propinquorum nulla ſuffragabantur bona, quibus attentis clarum erat nominationes non eſſe odioſas.*

73. Porrò licèt conſtanter faſſi ſint, privilegium nominandi in gratiam pauperum ſolummodo conceſſum eſſe, ad eorum paupertatem levandam, ad quem effectum videri poterat ſufficere ea taxa quam Sixtus IV. conceſſerat, inſtitit tamen ſæpè tàm Univerſitas quàm Facultas pro dictæ taxæ augmento, allegantes beneficium vigore privilegii Sixtini eſſe *exigui valoris*, quorum proventibus ali commodè & decenter non poſſent.

74. Sic anno 1513. petiit Facultas poſſe acceptare beneficia quorum valor 60. florenos auri de Camera non excederet, ut vidimus num. 65.

75. Deindè anno 1522. die 12. Martii deliberat Univerſitas de novis privilegiis ab Adriano VI. petendis, ut referunt ejus diei Acta, inter nova autem privilegia unum erat. *Extenſio privilegii nominationum Univerſitatis per Sixtum IV. conceſſi*, ut patet ex iiſdem Actis ad diem 2. Decembris exhibitis ad calcem quæſt. 7. *lit. A. & ſequentibus.* pag. 199. et seqq.

Cir-

76. Circa idem tempus deliberat & concludit Facultas Artium, petere extenſionem Privilegii nominationum, ſed cupit id fieri ſecretiſſimè, ut refertur in Actis Facultatis ad diem 2. Iunii 1522. & diem 2. Iunii 1624. exhibitis ad calcem quæſtionis 7. *lit. A. & ſequentibus.*

77. Sollicitat rursùs eadem Facultas pro augmento taxæ ſub initium hujus ſæculi, & diu multumque urget hoc negotium apud S. Sedem.

78. Et tandem anno 1616. augmentum taxæ petitum impetrat, ſed ſolum pro majoribus Magiſtris, invariatâ ſemper manente taxâ 30. Ducatorum pro iis, qui tantum eſſent Magiſtri juniores, ita ut pro majoribus taxa beneficialis demum extenſa ſit ad 100. Ducatos auri de Camera, & hâc ratione magnum inductum eſt diſcrimen inter taxam majorum, ſicuti magna quoque eſt diverſitas quoad taxam patrimonialem inter Magiſtros majores & minores, quæ differentia aſſignata eſt ſupra num. 53. & ſeq.

79. Hæc differentia taxæ agnita eſt ab Academicis, & regulis munita, & dum duo Academici inter ſe pro obtinenda nominatione concurrerent, uni ab altero competitore objecta, & à Decano ac Deputatis ſæpè, qui petebant nominari rejecti ſunt, eo ſolo titulo, quòd beneficia ad quæ nominatio petebatur eſſent majoris taxæ, cum illam petentes, utpotè Magiſtri minores, incapaces eſſent taxæ majoris, quod exemplis comprobabimus.

80. Sic anno 1521. & rurſus 1531. ordinavit Facultas, ut Regentes non admittant plures legentes in Logica vel Phyſica quàm duos, qui eo titulo ſint capaces majoris taxæ. Ita enim habent Acta Facultatis ad annum ſupradictum: *Sequuntur nominationum Regulæ.* Et infrà. *Regentes non poſſunt plures admittere ordinariè legentes in Logica vel Phyſica, quam duos, qui in ea qualitate nominentur ad majorem taxam.* Quòd etiam dudum poſt agnoverunt, nempè circa annum 1604. in negotio Strechei, de quo latiùs Acta illius temporis.

81. Similiter Franciſcus Schorenbroot, quia ad hoc ut capax eſſet majoris taxæ, debebat ex vi Bullarum Apoſtolicarum eſſe novem annis biredatus, & de Concilio Facultatis, cum non eſſet Legens aut Regens, petiit conſenſum Facultatis ut à Pontifice petere poſſet diſpenſationem in novennio biredationis, & impetratâ illâ diſpenſatione acceptare beneficium majoris taxæ, ſic ut illâ acceptatione cenſeretur nominatio exhauſta, & plenum effectum ſortita. Cujus petitioni annuit Facultas, ut videre eſt in extracto ad calcem hujus quæſtionis *lit. D.* pag. 137.

82. Conformiter etiam ad Bullas Apoſtolicas, rejecerunt à nominatione majoris taxæ eos, qui ſolius minoris taxæ capaces erant. Sic 14. Maii anno 1655. factâ deputatione ad nominandum ad Capitulum S. Gaugerici Cameraci, cum nullus concurreret niſi D. Taedts J. U. Licentiatus, judicarunt DD. Deputati illum non poſſe concurrere, ex eo quod ipſe non eſſet de Facultate, & dicta nominatio ſit majoris taxæ, quod Judicium Facultas ratum habuit, undè ad dictum Capitulum nominatus eſt Clariſſimus D. Loyens; quæ omnia conſtant ex Extracto ſubjuncto in calce *lit. E.* pag. 137

83. Ob eandem cauſam à nominatione ad præpoſitum S. Amati rejectus eſt D. le Duc, de quo ſic habent Acta ad diem 7. Januarii 1658. *Congregatio extraordinaria &c.* tum infrà. *Tertiò, an placeat nominationem ad Præpoſitum S. Amati conferri Domino le Duc . . . ad tertium reſolutum quod non, tum ex eo quod non eſſet capax majoris taxæ, tum &c.*

84. Magnâ quoque curâ & labore teſtimonia conquiſierunt contra Magiſtros litterarios, quibus teſtatum facerent, eos non contineri primo membro Bullæ Leoninæ, agente de majore taxa, ut videre eſt ex Extracto ad calcem hujus quæſtionis, *lit. F.* pag. 138

Hinc

85. Hinc ne minores Magiſtri à nominationibus excluderentur, ſtatutum eſt 23. Junii 1641. in hunc modum : *Et ne juniores Magiſtri, qui nondum ſunt qualificati ad acceptandum beneficia majoris taxæ, propter prærogativas à nominatione excludantur, debebunt DD. Deputati præter qualitates ipſorum ſupplicantium, etiam habere rationem collationum, ad quas nominandum erit, ita quod juniores præferantur in Collationibus habentibus plerumque beneficia minoris taxæ, & pauca majoris taxæ.*

86. Et vi hujus ordinationis contendebat D. Mytens anno 1613. in Mayo, ſe alteri præferri debere in ſimili nominatione, ut habent acta ejus temporis.

87. Taxam autem utramque agnoverunt non ex ſua pro libitu æſtimatione, ſed ex ipſis Apoſtolicis Bullis prout ſonant accipiendam eſſe. Hinc Antonius Carton junior Magiſter, cum acceptaſſet beneficium valoris circiter 145. flor, adeoque aliquanto majoris quam 30. Ducatorum juxta valorem illius temporis, ſollicitè inquiſivit, an ejuſmodi acceptationis extaret exemplum.

88. Ita enim habent Acta Facultatis anni 1615. die 11. Maii *Convocata fuit Facultas &c.* Deinde infrà : *in eadem congregatione exhibuit Magiſter Antonius Carton libellum ſupplicem, quo petebat declarari per Facultatem, quòd Magiſtri juniores aliquando acceptaſſent beneficia æqualia ſuo, erat autem ipſius beneficium valoris circiter centum quadraginta quinque florenorum, & remiſſus fuit ad Notarium nominationum.*

89. Taxam quoque patrimonialem legitimè intellexerunt, dum inter diverſos Academicos ad eamdem nominationem adſpirantes erat quæſtio.

90. Sic anno 1653. cum ad eandem nominationem adſpirarent Dominus Hayau & Dominus Wera, huicque Dominus Hayau objiceret exceſſum taxæ patrimonialis, ſeu ejus quod nominandus habet in patrimonialibus, vel beneficialibus, vel utriſque ſimul, Facultas negotium commiſit Clariſſimo Domino Creſt, ſed hunc expreſsè monuit, taxam minorum Magiſtrorum non eſſe niſi 40. Ducatorum; audito autem judicio Clariſſimi Domini Creſt dedit Facultas nominationem Domino Hayau, eo quod alter taxam excederet, patet ex extracto ad calcem annexo ſub *lit.* G. pag 139

91. Eumdem exceſſum taxæ Patrimonialis objicit Dñs Philippi Dño Regenti Porci, de quo ſic habent Acta Facultatis anno 1620. *die* 10. *Aprilis ſupplicuit Dñs Philippi pro nominatione Brugenſi, & concurrit Dñs Regens Porci pro eadem nominatione .... & quia Dñs Philippi deſiderabat terminum ad probandum, D. Regentem Porci excedere taxam .... DD. Deputati annuerunt ei terminum octo dierum.* Huc etiam ſpectat, quod habent Acta Facultatis ad 15. Junii anno 1646. ubi refertur, Dominum Philippum Huart citatum à quibuſdam de Facultate in Concilio Brabantiæ, eo quod ultra effectum in Capitulo Aquiſgranenſi obtentum, peteret ſecundam nominationem majoris taxæ.

92. Et diu ante ita intellexerat Univerſitas ex cujus actis anni 1574. die ult. Aug. hæc habemus : *Univerſitas ſolemniter congregata ordinavit & ſtatuit, quòd quicumque impoſterum nominatus, præſtabit juramentum ſe non habere amplius in bonis, quam Bulla nominationis admittat.*

93. Atque hæc ut dixi quandoque, ac præcipuè tum, quando inter eos de Academia erat controverſia. Aſt ubi nullius ex Academicis intereſſe vertebatur, vel dum cuipiam cupiebant gratificari, aut aliam ob cauſam, ſæpè contra Bullas Apoſtolicas minores Magiſtros admittunt ad nominationes majoris taxæ.

94. Id autem faciunt variis viis & artificiis. Primò enim admittunt ſupernumerarios in Concilium Facultatis, ut ſic plures reddant capaces majoris taxæ.

95. Hoc

95. Hoc autem eſſe contra mentem Bullarum, patet ex regula, quam inter cæteras ſtatim à Placeto Bullarum condiderunt ad impediendos abuſus, ſcilicet anno 1521. poſt placetatam Bullam Leonis, & anno 1531. poſt placetatam Bullam Adriani, quam regulam habes ſupra num. 80. ubi vetantur plures admitti ordinariè legentes, quàm duo in quovis Pædagogio, qui eo titulo admittantur ad majorem taxam, adeoque multo minus, qui nullam habet functionem, admitti poterit ſupernumerarius ad Facultatem.

96. Et tamen ſupernumerariè Præſes Collegii S. Annæ admiſſus eſt anno 1633. de quo ita habent Acta menſis Januarii: *Decanus indixit Congregationem*: & infrà: *In qua propoſuit primò, an placeat audire ſupplicantes admitti ad Concilium Facultatis, &c.* & infrà. *Ex deliberationibus Dominorum concluſit Decanus poſt multam controverſiam, ex eo quod non vacaret locus: declarat tamen quod M. Chriſtophorus Gerardi admiſſus fuiſſet uti ſupernumerarius, D. Præſidem Collegii S. Annæ eâdem diſpenſatione hâc vice admitti.* Addunt tamen ibidem Acta, *Servanda interim Statuta & Concluſiones Facultatis de hac re diſponentes, nec impoſterum talibus admiſſionibus cludenda.*

97. Meritò profectò, cum talis admiſſio repugnet iis, quæ ſæpius Facultas ſtatuit; ut enim jam vidimus repugnat allegatæ regulæ. Repugnat item ſtatuto tempore Viſitationis condito, *ut numerus admittendorum* (ad Concilium Facultatis) *non excedat unquam numerum quadraginta octo perſonarum*, ut habent Acta Facultatis menſe Aprili 1616. & anno ſequenti die 28. Aprilis, admittitur Vincentius Loncin ſub conditione, ſi numerus non ſit completus, ſic ut aliàs admiſſiò futura ſit nulla.

98. Rurſus anno 1643. die 23. Junii ſupernumerarius admittitur D. Henricus Hegelſon Præſes Collegii S. Willebrordi, idque per diſpenſationem, ut habent Acta ad dictum diem.

99. Nec in uno ſupernumerario res ſtetit, ſed quinque ſimul admittuntur anno 1658. de quâ admiſſione ſic loquuntur Acta ad diem 7. Januarii: *Propoſitum ſecundò, an placeat aliquot ſupplicantes admittere ad Concilium Facultatis, petitumque quot loca vacarent, reſponſum quinque, unde electi fuerunt ſequentes DD. Badeus, vander Horſt, de Bay, Lovinus, Lackman. Propoſitum verò poſteà, an placeret admittere aliquos ſupernumerarios, & reſolutum eſt quòd ſic, unde electi fuerunt DD. Moens, Brants, de Hamer, Pater Standonicus, Vlockmans, cum ea tamen conditione, quòd non eſſent in Facultate habituri ſuffragium, quamdiu eſſent ſupernumerarii.*

100. Hoc autem cõtigit trimeſtri circiter, poſtquam Internuntio Apoſtolico in Octobri aliquem pro loco ad Concilium commendanti, ſeſe excuſaſſent eo titulo, quòd nullus locus vacaret: cum tamen initio Januarii vacaverint 5. loca, difficulter perſuadebitur iis, qui tunc in Academia verſati ſunt, quinque loca ab Octobri ad Januarium vacare cœpiſſe.

101. Quin imò iſta admiſſio ſæpè merè ficta eſt, & non alium habens effectum, quàm ut titulo admiſſionis ad Concilium, capax quis fiat majoris taxæ; quoad cætera autem maneat excluſus à dicto Concilio Facultatis.

102. Sic anno 1640. Michael Someillon minor Magiſter, cùm vacaret Præbenda ſpectans ad Collationem Præpoſiti S. Amati (ad quas fuerat nominatus) petiit admitti ad Concilium Facultatis ſaltem in ordine ad hunc effectum, ut ſic ſecurè acceptaret dictam Præbendam, quæ dicebatur eſſe majoris taxæ. Admiſſus autem eſt præciſè & tantum ad effectum nominationis ſuæ, & veluti Conſiliarius honorarius, *non habens vocem nec locum in Concilio, ut patet ex extracto ad calcem ſub litt.* H.

103. Hæc autem ficta & umbratilis admiſſio in Concilium Facultatis, merè inventa ad Collatorem ordinarium ſuâ collatione fraudandum, adeò turpis & indecens viſa eſt ipſis

ad-

admittentibus, ut judicaverint illam ſtrictiſſimâ ſilentii obligatione tegendam, ne ejus notitia ad alios dimanaret: *Nam impoſuit Decanus juramentum Dominis præſentibus, ne ejuſmodi limitatam admiſſionem revelarent*, ut ſubditur in eodem extracto.

104. Meritò autem ſolliciti fuerunt, ne talis admiſſio divulgaretur, cum & ficta ſit, & menti Pontificum contraria, ac multùm derogans juri Collatorum ordinariorum: fruſtranea enim erit diſtinctio taxæ majoris & minoris, quæ in favorem collatorum cedit, ſi ipſi quos volunt, ſimulatâ hâc admiſſione poſſunt reddere capaces majoris taxæ.

105. Similis ferè fuit admiſſio Dñi Taedts in Concilium Facultatis, qui cum acceptare vellet præbendam Arienſem, ad quàm, utpotè minor Magiſter, incapax erat; petiit *admitti ad Concilium Facultatis, ut tantò ſecurius effectum acceptare poſſit*, prout propoſuit Decanus Facultati 30. Decembris 1658. & admiſſus eſt interveniente diſpenſatione aliquâ 4. Januarii anni ſequentis, & eodem die præbendam Arienſem acceptavit.

106. Quin etiam prætermiſsâ fictâ illâ, & quaſi ſcenicâ in Facultatis Concilium admiſſione, minoribus Magiſtris immediatè per ſolam diſpenſationem dant nominationes ad beneficia majoris taxæ. Nam à nominatione ad Capitulum S. Gaugerici Cameraci anno 1655. rejecerant Dominum Taedts, eo titulo, quòd eſſet minor Magiſter, ſeu quòd non eſſet de Concilio Facultatis, & dicta nominatio ſit majoris taxæ, eamque propterea contulerunt Clariſſimo Domino Loyens, ut dictum eſt ſupra, *num.* 82.

107. Et nihilominus quinquennio poſt, ſeu anno 1660. cùm Clariſſimus D. Loyens dictam nominationem ad Capitulum S. Gaugerici, repoſuiſſet ad manus Decani Facultatis, illam contulerunt filio Notarii le Noire, qui tamen minor Magiſter erat, nec de Concilio Facultatis. Ita habent Acta Facultatis diei 31. Januarii 1660. *Indicta Congregatio*, & infrà, 7. *expoſitum quòd Clariſſimus D. Loyens repoſuiſſet ad manus Decani Facultatis nominationem, quam habebat ad Capitulum S. Gaugerici Cameraci, & propoſitum an placeat diſpenſare in ſtatuto Facultatis, ut illa poſſit conferri filio le Noire propter commendationem &c.* ... Ad 7. *diſpenſatum in Statuto in favorem filii le Noire.*

108. Et cum ipſum, licet incapacem majoris taxæ beneficialis, nominaſſent nihilominus ad taxam majorem, conformiter etiam ipſum admiſerunt ad juramentum taxæ patrimonialis majorum Magiſtrorum, id eſt, quòd non haberet in bonis patrimonialibus ſupra 130. ducatos auri de Camera, ubi debebat jurare ad 40. adeoque extenderunt taxam patrimonialem in privilegiis præſcriptam ad 90. ducatos.

109. Varios quoque minores Magiſtros recenter nominarunt ad beneficia majoris taxæ ſecundi, imò etiam primi Ordinis, v. g. N. Cobbelgiers ad Canonicatus S. Amati Duaci, Carolum Brants, qui non erat de Concilio Univerſitatis, nominarunt ex parte Univerſitatis ad Canonicatus Inſulenſes, N. de Vroye ad Brugenſes, item ſimplices Baccalaureos Juris ad Rothnacenſes, Antonienſes, &c. quorum tamen fructus, qui in abſentia percipi poſſunt, longè excedunt triginta florenos Rhenenſes aureos.

110. Imò minoribus Magiſtris, adeoque incapacibus taxæ majoris, dant teſtimonium ad taxam majorem, qua de re ita habent Acta Facultatis anno 1614. 3. *Aprilis indicta fuit congregatio &c.* & infrà. *Item dictus Dominus Robaulx petiit pro Domino de Geldre teſtimonium Facultatis taxa Prebendæ Harlebecanæ (quam obtinuit Dominus de Geldre antequam eſſet capax majoris taxæ) quod & datum eſt.* Notandum autem Præbendam Harlebacenſem eſſe Præbendam Primi Ordinis, ut patet ex Ordinationibus Viſitationis annexis poſt quæſt. quartam pag. 84. n. 2.

Hos

111. Hos abuſus paulatim augentes tandem audent prætendere, quòd juniores Magiſtri, quorum taxa beneficialis à Pontificibus reſtricta eſt ad 30. ducatos, poſſint modo acceptare quævis beneficia, etſi excedant 200. ducatos, prout ſuſtinent in cauſa cujuſdam Prou. Fundamenta autem, quibus abuſum hunc intolerandum, & adeo contrarium menti Pontificum ibidem tueri conantur, refutabimus infrà.

112. Juvat autem referre; quibus artificiis hunc abuſum celare & roborare conentur.

113. Ac imprimis dum nominatus ab Univerſitate vel Facultate Artium lite in poſſeſſorio contendit cum proviſo à Sede Apoſtolica vel ab Ordinario, ſi hic objiciat nominato exceſſum taxæ patrimonialis, prætendit nominatus id in lite de poſſeſſorio diſcuti non debere; ſed ſufficere juramentum præſtitum Rectori aut Decano Facultatis Artium, de non exceſſu taxæ patrimonialis.

114. Probari id poteſt ex ſententia extenſa lata Mechliniæ 22. Junii 1650. pro J. Sceppero nominato contra Rogerium Ooms: in qua ad objectionem exceſſus taxæ patrimonialis hæc refertur nominati reſponſio, quòd Actor quoad hoc deberet acquieſcere, ſine ulteriori impugnatione aut inquiſitione, quandoquidem nominatus in manibus Decani Facultatis præſtitiſſet ſolitum juramentum, quod talem ſummam in annuis reditibus non haberet, quod juramentum vi Placeti Regii præſcriptum eſſet per modum formulæ, mediante quâ nominatus ſatisfaceret, & procederet nominatio, & ſufficere deberet tale juramentum *in poſſeſſorio beneficiali, quod conſtat eſſe judicium ſummarium, & in quo titulus coloratus ſufficit.*

115. Nec aliter procedunt dum objicitur exceſſus taxæ beneficialis, cujus examen volunt reſervari ad petitorium. Sic in ſententia extenſa lata Gandavi die 14. Junii anno 1636. ad objectionem taxæ beneficialis reſpondet nominatus, quæſtionem hanc requirere *altiorem indaginem, ac proinde ad judicium petitorium debere rejici.*

116. Imò prætenderunt, taxam beneficialem non poſſe à Conciliis in poſſeſſorio diſcuti, ſeu ut eorum verbis, relatis in ſententia extenſa lata in Concilio Mechlinienſi 18. Junii 1625. pro Domino vanden Velde, utar; *Veu qu'en ce point il s'agit ſeulement du poſſeſſoire de ladite Prebende, & maintenue en icelle, il n'appartient d'examiner ici, ſi le Doyen de ladite Faculté a droit de nommer aux Prebendes de ladite Metropolitaine de Cambray, ou non, à raiſon du pretendu exces de la tauxe. . . . . Car outre que ce point, altiorem latioremq; indaginem requirit, cujus generis quæſtiones in poſſeſſoriis judiciis præſertim beneficiorum Eccleſiaſticorum, ad petitorium rejici debent . . . .* Item, *ledit Impetrant n'entend aucunnement conteſter ſur le point de ladite tauxe, dans ce Conſeil de Malines, lequel eſt incompetent en ce regard.*

117. Quandoque etiam recurrunt ad poſſeſſionem & uſum, quo conſuevit Facultas aut Univerſitas ad beneficia, de quibus eſt quæſtio, nominare, & nominati ea acceptare; quo recurrunt nominati in ſententiis proximè relatis: adeo nimirum ſolliciti ſunt, ne quæſtiones hæ ad normam privilegiorum examinentur, cum ſatis ſciant, ex horum tenore ſe manifeſtè condemnandos.

118. Cum autem velint in petitorio in prima inſtantia Judicem competentem eſſe Conſervatorem, jam tota controverſia de exceſſu vel non exceſſu taxæ tàm patrimonialis, quàm beneficialis, ad Tribunalia Academiæ evocanda & decidenda eſt, cum autem Academici, ut in præcedentibus dictum eſt, taxam utramque præter & contra Bullarum, ac privilegiorum apertum ſenſum & mentem interpretentur, & aliquando taxam patrimonialem minorum Magiſtrorum extendant ad 130. ducatos, ordinariè vero ad 80. id eſt augeant in duplum & triplum, quæ alia in dictis tribunalibus ſententia exſpectari poteſt, quàm quæ Bullis Pontificiis circa taxam planè difformis ſit, adeoque injuſta.

Et

119. Et ut in Conciliis Regiis planè tolleretur & ſopiretur objectio de taxa, anno 1650. in Auguſto deliberavit Facultas, *an non videretur conſultum ad hoc, ut impoſterum impedirentur lites contra taxam, exhibere libellum in Concilio Privato, pro obtinendis litteris inhibitorialibus ad omnia Concilia, quatenus non admitterent impoſterum lites contra taxam.*

120. Et aliquot annis antè, nempè 1633. cum nuntiatum eſſet Facultati Artium, quòd Illuſtriſſimus Nuncius haberet Breve ſeu Bullam Apoſtolicam publicandam circa taxam, omnem adhibuerunt conatum, ad dictam publicationem impediendam, quem in finem recurſum habuerunt ad Univerſitatem, ad Civitatem, & ad Medicum ſuæ Celſitudinis, ut patet ex Extractis infrà, *lit.* I. K. L. M. pag. 140 et ſeqq.

121. Conatus autem præcipuus fuit, ut impedirent Placetum dicti Brevis ſeu Bullæ, & hâc ratione publicationem, nam aliquot annis poſt: *Propoſuit Decanus, an placeret ſatisfieri ſollicitatori Hermans pro expenſis quas fecit ad impediendum Placetum Concilii Privati in materia taxæ beneficialis*, uti loquuntur Acta Facultatis, circa quod tempus conati ſunt obtinere à Concilio Privato litteras inhibitoriales ad omnia Concilia, ne admitterent lites ſuper taxa.

122. Dictum autem Breve ſeu Bulla Apoſtolica (ut conſtat ex litteris Treviſii relatis ad calcem *lit.* M. continebat, quòd Pontifex Summum valorem Præbendarum ſtatueret eſſe centum ducatorum Cameræ, qui ad ſummum facerent 400. florenos. Adeoque erat Declaratio, quæ ſumma, per centum ducatos in privilegiis expreſſos, veniret intelligenda; nempe ea, quam ipſa privilegiorum verba præ ſe ferunt. Unde dicta Bulla nullum inferebat præjudicium privilegiis, nec conſtringebat nominationes, ſed ad rectum & debitum uſum revocabat, tollebatque abuſus ab Academicis contra Bullarum tenorem invectos, mirum igitur eſt, quòd ipſi hoc Breve Pontificium dicant *derogare privilegiis nominationum, ea conſtringere, diminuere, &c.* ut loquuntur in Extractis proximè relatis.

123. Non parum etiam conducit ad dictos abuſus quoad taxam celandos, dum qui beneficium reſignant, non referunt ad librum Facultatis vel Univerſitatis, quantum penſionis ex beneficio habeant, quod tamen omnino facere deberent, nam Gregorius XIII. non voluit prius concedere confirmationem privilegiorum, quàm facta fuiſſet ordinatio, quâ caveretur, *quòd nominandus juraret ſi beneficium vigore nominationis acceptatum reſignaret mediante aliquâ penſione, ſe infra menſem relaturum ad librum Facultatis vel Univerſitatis, quantum penſionis ex beneficio haberet, ut poſtea penſio in fructibus poſſet computari*: & tamen nec juramentum illud exigitur, nec ordinatio, quamvis juſtiſſima & ad vitandas fraudes neceſſaria, ſervatur ullatenus, & ſic peccatur clarè in conditionem Confirmationis, & contra taxam abuſus varii per hoc foventur.

124. Atque hæc de taxa quoad beneficia generatim; nam ſi agatur de beneficiis habentibus annexam curam animarum, abſolutè & rotundè fatentur, non tantum Syndicus aliquis aut particulares pro beneficio litigantes, ſed Decanus & Facultas publico inſtrumento teſtatum fecerunt, in beneficiis curatis nullam habendam rationem taxæ, ſed poſſe nominatos acceptare, & ſæpè acceptaſſe beneficia curata cujuſcumque valoris, Copiam dicti Inſtrumenti habes ad calcem ſub *litt. A.* ſupra pag. 112.

125. Rationes quibus hunc abuſum tuentur ſolutæ ſunt ſupra num. 44. & ſequentibus, eaſque non ſubſiſtere judicarunt ſæpius Regia Concilia, latis contra nominatos ſententiis ſuper Paſtoratibus ratione exceſſus taxæ. Sic Senatus Flandriæ 9. Novemb 1647. ſententiam tulit contra Guilielm. Wera ſuper Paſtoratu de Zomerghem. Similiter in Parlamento Mechlinienſi 18. Novembris 1651. contra Joannem Baptiſtam Golier. Item Gandavi data eſt ſententia contra Servranx ſuper Paſtoratu de Ham 19. Decembris 1659. & rurſus in eodem Concilio 20. Decemb. 1661. contra Prou ſuper Paſtoratu de Lers in Diœceſi Tornacenſi.

Ha.

126. Hactenus vidimus quomodo Academici præter & contra mentem Pontificum, qui privilegia conceſſerunt, per inſignem abuſum pro libitu ſuo taxam tàm patrimonialem quàm beneficialem, in duplum, triplum, & ulterius extenderint, quod cum diffiteri non poſſint, videamus quibus rationibus id velare conentur.

127. Primum ſeu præcipuum argumentum quo utuntur tum paſſim alii, tum in ſua lite expreſsè Bonaventura Prou nominatus à Facultate, petitur à vilitate victualium aliarumque rerum tempore dati priviligii, quarum valor cùm jam ſit longè major, æquiſſimum eſt ut gratia Pontificia jam non ſtatuatur minor, quàm tempore dati privilegii, adeoque ut taxa beneficialis ſumatur major eâdem proportione, quâ auctus eſt valor ſeu pretium rerum.

128. Verùm hoc argumentum ex pluribus capitibus infirmum eſt, & caducum, nam primò ut illo aliquid probarent, non ſufficeret oſtendere quòd res quæpiam, quæ tunc vendebatur v. g. tribus aſſibus, nunc vendatur novem aſſibus, ſed neceſſarium eſſet oſtendere, quòd id quod tempore conceſſi privilegii comparari poterat uno ducato de Camera, vel uno floreno Rhenenſi (quæ eſt ſpecies monetæ in privilegio expreſſa) nunc ſimili ducato aut floreno Rhenenſi obtineri nequeat, ſed ad id opus ſit duobus aut tribus. Id autem nunquam oſtendent.

129. Nam licèt quod tres tunc aſſes valebat, nunc valeret novem, hinc tamen nullo modo ſequitur id jam valiturum tribus ducatis aut florenis Rhenenſibus aureis, quod unico tunc comparari poterat. Ratio hujus manifeſta eſt, quia valor ducatorum de Camera & florenorum Rhenenſium (quâ ſpecie pecuniæ utitur Bulla Sixtina) paulatim crevit circiter in triplum.

130. Ducatus enim qui paulò antè datum privilegium Sixtinum non valebat niſi 30. aſſes, poſtmodum anno 1548. valebat aſſes 40. Anno deinde 1559. aſſes 45. & anno 1576. aſſes 52. Decenniò poſt valebat tres florenos 4. aſſes. Anno 1602. tres florenos 7. aſſes. Anno 1611. tres flor. 18. aſſes. Anno demùm 1633. florenos 4. denique anno 1644. excrevit valor ad 4. flor. & 9. aſſes, & jam vulgò æſtimatur ad duos patacones, neque id mirum cùm ipſa nummorum materia, nempe aurum, quæ etiam ſe habet per modum mercis, etiam creverit in æſtimatione.

131. Porrò cum taxa eorum conſtituta ſit in ducatis de Camera, ſeu florenis aureis Rhenenſibus, & valor horum aliorumque aureorum nummorum creverit circiter in triplum, manifeſtum eſt perperàm Academicos prætendere jam ad victum neceſſarios eſſe tantò plures ducatos, quantò pluris venduntur modò victualia, quàm olim.

132. Nam anno 1553. ut habent Acta Facultatis in Novembri, menſura ſiliginis, vulgò *Halſter*, vendebatur in foro Lovanienſi pluris quàm novem aſſibus, & minoris quàm octodecim. Ponamus valuiſſe 14. aut 15. aſſibus: cùm eo tempore ducatus non valeret niſi aſſes 40. non poterant pro ducato haberi tres tales menſuræ, hoc autem tempore valdè rarum eſt, quòd pro ducato emi non poſſint tres menſuræ ſiliginis, vulgò *Halſter*.

133. Sic ex reductione granorum Bruxellis facta, computando ab anno 1530. quo agebatur de placetanda Bulla Leonis XI. uſque ad annum 1573. (quo obtinuerunt augmentum taxæ per Gregorium) ſi per 44. dictos annos in unum colligantur & ſupputentur ſingulorum annorum pretia per reductionem granorum ſtatuta, conſtabit quòd ſummâ inæquali dictorum plurium annorum per ſingulos illos annos æqualiter diſtributâ, pro pretio menſuræ ſiliginis Bruxellis aſſignari debeant aſſes 15. cum dimidio ferè. Cum ergò maximâ parte temporis jam ſupputati, ducatus non valeret niſi aſſes 40. non poterant pro ducato obtineri niſi circiter duæ menſuræ cum media. Initò autem ſimili

mili computu ab anno 1600.(quo tempore petebant augmentum taxæ à Pontifice)uſque ad 1620.reperietur,æquâ in ſingulos annos diverſorum pretiorum factâ diſtributione,eandem menſuram valuiſſe aſſes triginta quatuor. Cum autem ducatus anno 1602. valeret tres florenos & aſſes octodecim, potuerunt etiam illo tempore pro uno ducato comparari duæ tales menſuræ ſiliginis cum mediâ circiter.

134. Ex hactenus dictis manifeſtum fit perperàm Academicos contendere triplò, quadruplò, imò & ſextuplò plures ducatos requiri nunc ad victum, aliaque neceſſaria, quàm requirerentur tempore Sixtinæ aut Leoninæ ad eundem effectum, prout loquuntur in cauſa cujuſdam Prou (quam tota Univerſitas commendavit Concilio Mechlinienſi) *Or ſi* (inquit) *pour lors trente ducats ſuffiſſoient, maintenant deux cent ſeroient peu.*

135. Et licèt verum ſit, aliquantò minùs hoc tempore comparari 30. aut 40. Ducatis, quàm tempore Sixti IV. aut Leonis X. non poſſunt tamen Academici propriâ authoritate taxam à Pontificibus in privilegiorum Bullis determinatam augere.

136. Ac inprimis id eos non poſſe circa majores Magiſtros evidens eſt, cùm ad horum inſtantiam ipſorum taxa tàm patrimonialis, quàm beneficialis, paulatim à Pontificibus aucta ſit pluſquam in triplum illius taxæ,quam præſcripſerat Sixtus IV.& inſuper ducatus de Camera (quâ ſpecie pecuniæ taxam exprimunt Bullæ)excreverit in valore fermè in triplum, ut ſupra vidimus.

137. Deindè majores Magiſtri paſſim vel ſunt Præſides Collegiorum, in quibus præter habitationem, victum, famulatum &c. habent ſtipendium ſæpè ſatis lautum, quibus ſi addas taxam patrimonialem ad 130. ducatos auri de Camera, & taxam beneficialem ad centum ſimiles ducatos, prout habere poſſunt vi privilegiorum, quis non videt Pontificem cum illis ſatis liberaliter egiſſe, adeò ut quando obtinent ea, quæ illis privilegia permittunt, poſſint æquè commodè & commodius ſuſtentari à loco beneficii abſentes, quàm poſſint plerique in Belgio Canonici reſidentes, quibus de lauta præbenda proſpectum eſſe cenſent omnes.

138. Alii ſunt Profeſſores Philoſophiæ: hi præter habitationem, famulatum, & victum pro magis principalibus integrum, pro aliis ferè integrum, accipiunt lauta didactra à Diſcipulis, (qui ſæpè ſunt 150. & plures) Quanta autem debeant eſſe illa didactra patet ex ordinatione Univerſitatis facta anno 1627. ut nempè ſingulis trimeſtribus ſolverent Nobiles alteri Profeſſorum tres florenos, alteri duos florenos: illi verò, qui ſunt primæ menſæ, uni 2. florenos, alteri unum & decem aſſes, & ſic conformiter de aliis, vetaturque ne Profeſſores quovis prætextu plus exigant, imò neque oblatum à juvenibus recipiant.

139. Jam tamen duplum didactrum recipiunt, quia nempè jam non timent, ne aliqui gratis doceant, de quo dum ageretur, moderata didactra ſtatuerunt.

140. Hi autem Profeſſores, ſi habeant taxam patrimonialem & beneficialem in Bullis permiſſam, id eſt ſupra mille & centum florenos præter victum & didactra, certè poterunt in ſtatu Eccleſiaſtico non tantum decenter & commodè vivere, ſed meritò cenſebuntur eſſe planè divites.

141. Quòd ſi fortè aliqui tales ſint, ut nullum illis ſuppetat patrimonium, tunc poterunt in duobus compatibilibus beneficiis acceptare uſque ad 130. ducatos annuè, quæ ſanè ſumma valdè conſiderabilis eſt,præſertim dum accedit illis, quæ Magiſtri majores paſſim, ut dictum eſt, percipiunt in Univerſitate, vel docendo, vel Præſidendo in Collegiis.

142. Neque etiam quoad juniores Magiſtros taxam illis à Pontificibus definitam poſſunt Academici ſuâ auctoritate augere: cùm enim Sixtus IV. anno 1483. determinaverit borum taxam beneficialem ad 30. ducatos, patrimonialem verò ad 40. cumque Leo X. anno 1513. (id eſt triginta annis poſt datum privilegium Sixtinum) conquerentibus Academicis beneficia vigore Sixtinæ acceptata vel acceptanda eſſe exigui admodum valoris, perſtiterit nihilominùs quoad minores Magiſtros, dixeritque: *nihilominùs minores Magiſtri, de quibus non eſt facta ſupra mentio, poſſint acceptare beneficia valoris in litteris Sixti Prædeceſſoris noſtri expreſſi.*

143. Cum inſuper Gregorius XIII. in Bulla data anno 1572. petente Univerſitate augeri ſuam taxam, illud augmentum concedens pro majoribus Magiſtris, nihil tamen mutaverit quoad taxam Magiſtrorum juniorum, ſed eam reliquerit in iiſdem terminis, quibus conceſſerat Sixtus IV. Bullam ejus ibidem confirmans & innovans; cumque inſuper addat: *Ita tamen, quod fructus ſingulorum beneficiorum prædictorum valorem annuum præſcriptum non excedant; & ſi ad beneficia quorum fructus, redditus, & proventus, majoris valoris fuerint, nominationes & alia prædicta fiant, illa omnia nullius ſint roboris vel momenti.*

144. Cùm denique Paulus V. anno 1616. rurſus augens taxam tàm patrimonialem quàm beneficialem reſpectu majorum Magiſtrorum, immutatam reliquerit juniorum Magiſtrorum taxam, prout ea in litteris Sixti IV. aliorumque Pontificum (quas ſuis inſerit) fuerat conceſſa & confirmata.

145. Cum inquam hi omnes Pontifices, qui poſt Sixtum privilegia Academicorum confirmarunt vel ampliarunt nunquam tamen auxerint taxam juniorum, ſed illam ſemper reliquerint in terminis primariæ conceſſionis, neque potuerit illis eſſe ignota mutatio valoris rerum, quam urgent Academici, quâ ratione ipſi propriâ auctoritate eam taxam pro libitu, & in immenſum audent augere?

146. Alterum argumentum pro illa ſuæ taxæ extenſione petunt ex intentione & fine Pontificum dantium privilegia, de quibus præſumi minimè debet, quòd dederint beneficia nullius ferè valoris, ita enim loquuntur in cauſa Bonaventuræ Prou.

147. *Les fins que les Papes ſe ſont propoſez, accordans leſdits privileges eſtoient, ut nominati de fructibus beneficiorum acceptandorum in abſentia percipiendis haberent, ut libros emere, & commodius in ſtudiis ſe ſuſtentare valerent. Tellement que leur but n'eſtoit, de pourvoir par iceux privileges leſdits nommez de benefices de neant, & de petit revenu, ains bien d'importance & de conſideration, & deſquels ils auroient de quoy honneſtement vivre. Or ſi pour lors trente ou ſoixante ducats ſuffiſoient, maintenant deux ou quatre cens ſeroient peu.*

148. Reſpondetur frivolam eſſe ejuſmodi præſumptionem, nec tantùm deſtitutam omni Juris fundamento, ſed etiam clarè repugnantem. Nam ut habet recepta Juriſtarum regula. *Vbi non eſt ambiguitas in verbis, non admittitur quæſtio voluntatis* l. 137. §. *cum ita ſtipulatus* ff. *de verb. obligat.* l. 12. ff *qui & à quibus manumiſſi*. Et in tantum verbis inhærendum eſt, ut etiamſi æquitas & ſententia legis ſit incerta, illorum proprietas prævaleat. l. 1. §. *ſi cui* ff. *de actione exercitoria.* Non enim aliud cenſendus eſt quis loqui, quàm quod protulit, *verba enim ad mentem explicandam inventa ſunt* l. 7. ff. *de ſupell. legata*, & ſi quid ſenſit, quod tamen non expreſſerit, pro nullo reputatur, propoſitum enim in mente retentum nullum parit Juris effectum, *l. 7. Cod. de condict. ob cauſam datam.*

149. Cùm igitur Sixtus IV. & Leo X. expreſsè illam taxam ſtatuant pro junioribus Magiſtris, eamque reliqui Pontifices reliquerint invariatam, dum taxam majorum Magiſtrorum augerent, malè recurrunt ad intentionem Pontificum pro prætenſa ſua taxæ extenſione.

Ne-

150. Neque etiam ſatis bonâ fide agunt in dicta cauſa Prou, dùm quod à Pontifice dictum eſt de majoribus Magiſtris, ipſi applicant junioribus Magiſtris, qualis erat prædictus Bonaventura Prou.

151. Deinde cùm ex ſuptadictis pateat, illa beneficia minoribus Magiſtris data eſſe merè ad levandam paupertatem, ne nimirum ob illam ſtudia cogantur deſerere, & ad hunc effectum ſufficiant triginta ducati, qui ſuperant pretium menſæ in Collegiis, cenſenda ſunt illa ſatis magni valoris eſſe, ſpectatâ intentione Pontificum. Neque ex ullo capite probari poteſt, Pontifices junioribus Magiſtris, qui nullum præſtant Academiæ obſequium in docendo aut regendo, quidquam amplius voluiſſe concedere.

152. Præſertim cùm Pius V. declaraverit ad congruam Vicariorum ſufficere ſcuta 50. monetæ currentis, quæ non efficiunt 32. ducatos, & Epiſcopi Belgii ad titulum Ordinum non requirant niſi circiter 25. ducatos, & conſequenter dum per Indulta nominandi permittitur junioribus Magiſtris acceptare beneficia valoris uſque ad 30. ducatos, licet in bonis patrimonialibus habeant uſque ad 40. ducatos, cenſendi ſunt tales ſatis commodè poſſe ſuſtentari.

153. Undè perperàm illa vocat dictus Prou beneficia de pertica, cum tamen ordinariè ſint ſatis lauta; beneficia enim, quæ in abſentia dant 30. ducatos, ſæpè in præſentia dant centum & amplius.

154. Dum autem dicunt in cauſa ſæpè dicti Bonaventuræ Prou, quòd ſi tempore Leonis X. ſufficiebant 30. aut 60. ducati; jam ad eundem effectum non ſufficere 200. aut quadringentos ducatos auri, manifeſtè repugnat intentioni Pontificum privilegia concedentium, & propriæ Academicorum atteſtationi expreſſæ in diverſis litteris ad Pontificem, dum ſollicitant privilegia intuitu paupertatis, prout fusè oſtenſum eſt ſupra num. 59. & multis *ſeq.*

155. Nam ex ipſorum factis & dictis ſequitur, nominari poſſe illos, qui planè divites ſunt, nempè qui in patrimonialibus haberent ſupra 500. ducatos auri de Camera.

156. Cùm enim taxam beneficialem à Leone X. præfixam nempè 60. ducatorum extendant ad 400. adeoque eam augeant ferè ad ſeptuplum; cumque Pontifex taxam patrimonialem æqualiter æſtimet per ducatos, quis non videat eâdem proportione æſtimandam venire, quâ beneficialem, adeoque etiam patrimonialem augendam in ſeptuplum. Cum autem taxa patrimonialis per Leonem X. ſtatuta ſit 80. ducatorum, jam juxta illorum computum nominari poterit, qui in patrimonialibus habebit ſupra 500. ducatos auri de Camera, talem autem in hac patria nemo judicabit pauperem, ſed potiùs notabiliter divitem.

157. Tertium & præcipuum argumentum deſumunt ex conſuetudine & poſſeſſione.

158. Reſpondetur primò hanc conſuetudinem abuſum eſſe, & poſſeſſionem non fuiſſe niſi malæ fidei; cum ipſi inter ſeſe pro nominatione contendentes, variis temporibus agnoverint taxam legitimam prout ea à Pontificibus fuit determinata, cum diſtinctione majoris & minoris taxæ, ut patet ex iis quæ deduximus ſupra, *num.* 79. *& ſeq.* Sic anno 1653. Facultas, dum committeret Domino Creft examinandam controverſiam de exceſſu taxæ objecto Domino Wera, expreſsè monuit dictum Dominum Creft, taxam patrimonialem minorum Magiſtrorum non eſſe niſi 40. ducatorum, quæ ipſiſſima eſt, quam ſtatuit Sixtus IV. & ſequentes Pontifices retinuerunt, & firmarunt. vide ſupra num. 90. Exceſſum quoque taxæ patrimonialis majorum Magiſtrorum objecit Competitori Dominus Philippi ſupra num. 91. anno 1620.

De-

159. Deindè cum Leo X. anno 1515. Clemens VII. anno 1523. Gregorius XIII. anno 1572. ac denique Paulus V. anno 1616. in ſuis Bullis ſemper inſerant Bullam Sixtinam, aliorumque Pontificum ſuorum reſpectivè Prædeceſſorum, eas confirmando & in quantum opus eſt innovandò &c. per hoc ſufficienter omnis contrarii uſus ſeu potiùs abuſus, omniſque poſſeſſionis vim infregerunt, adeò, ut ne in minimo quidem illis ſuffragari poſſit dictus uſus.

160. Hoc enim ſenſu Doctores in l. 2. Cod. *quæ ſit longa conſuetudo*, docent procedere dictam legem, dum in ea dicitur: *conſuetudinis uſuſvè longævi, non levis eſt authoritas, non tamen uſque adeò ſui valitura momento, ut legem vincat, aut rationem.* Quibus verbis improbatur conſuetudo, ſeu indicatur quòd non curiat, quando ſucceſſive per leges reſiſtit legiſlator.

161. Reſtiterunt autem Pontifices dupliciter, nempè per dictarum Bullarum confirmationem & innovationem cum ſuis clauſulis & contentis, & per Decretum irritans inſertum Bullæ Gregorii XIII. cujus decreti tantam eſſe vim volunt Academici in motivo, quod referemus infrà, ut nulla conſuetudo poſſit in contrarium præſcribere.

162. Eandem poſſeſſionem infregit Pontifex, dum circa annum trigeſimum hujus ſæculi per ſuum Breve declaravit centum ducatos auri de Camera in privilegiis nominationum expreſſos, ad ſummum facère quadringentos florenos, ut dictum eſt ſupra nu. 120. 121. & 122. cumque hujus Brevis publicationem omni conatu niterentur tunc temporis impedire, prætendere non poſſunt ulteriorem poſſeſſionem niſi malæ fidei.

163. Fuit etiam dicta poſſeſſio prætenſa enervata per plures ſententias in Conciliis Regiis, quas retulimus ſupra num 125. quibus addi poteſt ſententia Romæ lata præcedente ſæculo circa annum 15[illegible] contra N. Dervillers nominatum à Facultate, *de quo agetur latius infra quæſt. 7.*

164. Denique anno 1659. Illuſtriſſimus Epiſcopus Tornacenſis graviter queſtus eſt apud Alexandrum VII. quòd Academici nominent ad Præbendas, quarum proventus notoriè excedant ſummam & taxam in privilegiis Pontificum deſignatam, & notoriè præſcriptam: & quandoque à Conciliis in poſſeſſione manuteneri, eo quod nominati forſan probant ſuos Prædeceſſores Academiſtas in eadem Eccleſia Præbendas acceptaſſe, ſeu eſſe in poſſeſſione acceptandi, conſentientibus pro ea vice, vel diſſimulantibus ordinariis Collatoribus.

165. Proindè quærit dictus Epiſcopus *an præcisè non ſit ſtandum taxa Apoſtolica in Privilegiis expreſſa, & ſecundùm eam judicandum? & an in hoc caſu poſſit contraria poſſeſſio ſuffragari?*

166. Reſponſum autem Eminentiſſimorum PP. fuit, *Taxam Apoſtolicam ſervandam eſſe, contrariâ poſſeſſione minimè ſuffragante.* Conſtant hæc per Extractum authenticum ex Archivo Epiſcopatus Tornacenſis indè tranſmiſſum.

167. Conſtat etiam ex propria confeſſione Academicorum, nihil adverſus tenorem privilegiorum poſſe contrariam poſſeſſionem. Nam in motivo, quod non ita pridem compoſuerunt ſuper cauſa immunitatis à teloniis &c. ſcribunt, Adverſus privilegium Martini V. Academiæ conceſſum, nullam currere præſcriptionem; quia in illo habetur clauſula irritans: *Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac aliis contrariis quibuſcumque.* Non enim minùs prægnans eſt clauſula ſpecialiter quoad taxam inſerta in Bulla Leonis X. ſuprà allegata, & æquè prægnantes ſunt aliæ generales inſertæ in cæteris Privilegiorum Bullis, & quæ ſe extendunt ad omnia eorumdem contenta, adeoque æquè pertinent ad conſtringendum uſum nominationum intra debitos limites, quàm ad conceſſionem earumdem.

Con-

168. Contendunt item omnia beneficia, quæ tempore Bullæ Sixtinæ aut Leoninæ cadebant ſub taxam, eadem etiam modò ſub illam cadere, & hâc ratione prætendunt, minores Magiſtros poſſe acceptare præcipuos Canonicatus Belgii, dicentes eos acceptatos fuiſſe ſub taxa 30. ducatorum, antequam taxa augeretur per Leonem X. alioſque.

169. Id autem contendunt tum ipſo facto (cujus exempla aliquot exhibuimus ſuprà num. 109.) tum etiam ſcripto judiciali: Nam in cauſa Bonaventuræ Prou ita loquuntur. *Quoy que Leon X. ait fait diſtinction inter Magiſtros Seniores & Iuniores, & ordonné à ceux-là une plus grande tauxe, qu'à ceux-cy: Cependant que ſous la tauxe de trente florins de Rhin, ou 30. ducats au temps dudit Leon X. les nommez de ladite Vniverſité en vertu de la Bulle de Sixtus IV. acceptoient les Prebendes de Gand, Bruges, & Vtrecht.*

170. Verum præterquam quòd ſciri de pleriſque beneficiis non poſſit, utrum tempore Sixti aut Leonis excederent taxam necne, Reſpondetur primò, quòd ea, quæ tum facto tum ſcripto prætendunt, quòd ſcilicet Canonicatus Brugenſes, Gandenſes, Inſulenſes, &c. olìm acceptati fuerint ſub taxa 30. ducatorum, falſitatis convincantur proprio Academicorum teſtimonio, dum ſæpius petierunt taxam augeri, eo quod beneficia vigore Sixtinæ acceptabilia eſſent exigui valoris.

171. Sic in Bulla Leonina dicunt, *cùm beneficia vigore dictarum nominationum* (nempè conceſſarum à Sixto IV.) *acceptata vel acceptanda exigui ſatis ſint valoris, &c.* hoc autem falſiſſimò expreſſiſſent in ſua ſupplicatione, ſi vigore dicti Indulti poterant acceptare tam pingues Canonicatus, prout aſſerunt ſe potuiſſe.

172. Imò non tantum minores Magiſtri, ſed nequidem majores ſeu Regentes & Profeſſores poterant acceptare quoſvis Canonicatus. Patet id rurſus ex ipſorum Actis, nam anno 1601. primà Decembris reſolverunt à Pontifice petendum per Lombardum augmentum taxæ pro Regentibus & ordinariè legentibus in Logica vel Phyſica.

173. Reſpondetur 2. cùm beneficia multa poſſint modo eſſe majoris valoris, quàm antiquitus fuerunt, ex eo quòd *illa* tunc caderent ſub eorum nominationem, non ſequitur etiam jam cadere, & hoc ipſum clarè agnovit Facultas Artium, dum 4. Julii 1555. in Deputatione ita propoſitum fuit, *An ſit petenda declaratio taxæ in Bulla nominationum contentæ, ut nimirum ſupplicemus Summo Pontifici, ut Sua Sanctitas dignetur declarare illa Beneficia non excedere taxam, quorum fructus tempore datæ Bullæ non excedebant, non obſtantibus, quod citra dictam datam hujuſmodi beneficiorum fructus ſint majoris valoris, & eamdem taxam nunc excedant.*

174. Debuerant ergo docere, quod dictam Declarationem à Pontifice obtinuerint, priuſquam beneficia jam taxam excedentia acceptarent, eo titulo quòd illa taxam non excederent tempore datæ Sixtinæ, & non propriâ auctoritate ſine ulla Declaratione in illla beneficia involare.

175. Aliam etiam in diverſis litium ſcripturis inierunt rationem acceptandi beneficia cujuſcumque taxæ, ſeu tranſgrediendi limitationem à Pontifice datam, & dixerunt inſpici debere tempus dati privilegii (vide infrà ſub *litt.N.*) jura ad hoc nonnulla allegantes, quæ ſtatim referemus & refutabimus. Secundò dixerunt beneficium ſemel taxatum ſemper debere manere taxatum, & per conſequens beneficium quod ſemel acceptaverunt, & pacificè obtinuerunt, tamquam ſub taxa comprehenſum, ſemper manere nominationi & acceptationi obnoxium.

176. Sed ad hoc & ſimilia breviter reſpondetur: Primò ſi fuiſſet mens Pontificis, ut attenderetur valor redituum pro tempore conceſſi Indulti, debuiſſet quamprimùm à receptis Bullis fieri æſtimatio dictorum redituum, ut ſciretur, quænam beneficia impoſte-

rum

rum caderent ſub gratia, quæ non; ut nominati futuris temporibus non exponerentur innumeris difficultatibus & dubiis, an beneficia hæc vel illa tempore Indulti cecidiſſent ſub gratia, nec ne.

177. Reſpondetur ſecundò: ipſæ leges & Canones, quos allegant ad probandum debere inſpici tempus dati privilegii, potiùs oſtendunt contrarium: ajunt enim in ſtipulatione inſpici tempus contractus, *l. ſi fundum de verb. obligat.* in æſtimando legato tempus mortis. *l. 74. ff. ad l. falcidiam*, & in Reſcriptis tempus datæ, *cap. Eam te* ✠ *de Reſcriptis, cap. ſi eo tempore de Reſcriptis in 6. cap. 12. & 14. ibid. Clement. ult. de Reſcriptis.*

178. Hæc inquam & ſimilia potius contra ipſos faciunt. Nam advertendum eſt quod per Indulta nominandi nec confertur ulli jus ad beneficium, nec ulli obligantur Collatores, ſed tantum conceditur poteſtas nominandi & obligandi Collatorem, eaque obligatio demum naſcitur per ipſam nominationis inſinuationem, & conſequenter argumenta pro parte contraria deſumpta ex legibus, quibus dicitur inſpici tempus contractus ſeu initium obligationis, potius oſtendunt debere pariter inſpici tempus inſinuatæ nominationis, quo naſcitur obligatio, quàm tempus dati privilegii.

179. Eodem modo in ineunda ratione facidiæ, inſpicitur tempus mortis, quia ab eo tempore incipit deberi hæreditas & legata.

180. Imò vero ex præfatis pro parte adverſa argumētis, apparet debere inſpici tempus acceptationis; quia tunc demum naſcitur obligatio ad certum beneficium, nominatio autem tantùm dirigitur ad beneficium incertum, ſeu illud quod poſt nominationem vacare contigerit, & ipſe nominatus duxerit acceptandum. Ergo cum fructus illius quod acceptatur ſint æſtimandi ad hoc ut ſciatur an cadat ſub taxa, nec ne, inſpicere oportet valorem temporis quo illud deberi incipit, hoc eſt cum acceptatur.

181. Sed priuſquam reliqua ipſorum argumenta excutiamus, videamus plenius Doctores inter quos Abbas, *in cap. Dilectus 27.* ✠ *de Prebend.* ſcribit: *quando quæritur de viribus Reſcripti reſpectu capacitatis ejus pro quo ſcribitur, tunc ſi ceſſat ſubreptio, attenditur tempus quo Reſcriptum mandatur Executioni.* Et parum infrà num. 9. addit, *quod quando gratia non eſt perfecta, ſed mandatur fieri, inſpicitur tempus inchoationis mandati.*

182. Ergo inſpiciendum erit, non tempus datæ poteſtatis nominandi, ſed vel nominationis vel acceptationis; quia per privilegia nominandi non perficitur gratia reſpectu hujus vel illius beneficii, de cujus æſtimationē agitur, ſed datur poteſtas perficiendi.

183. Similiter Federicus Petrucius in cap. Dilectus ✠ de Præbendis. Docet expreſsè inſpiciendum eſſe tempus, quo ligatæ fuerunt manus collatoris: en ejus verba, *Si Executores dati fuerint ſub hac forma, provideant de primo beneficio, quod impetrans duxerit acceptandum, tunc nec per præſentationem, nec per proceſſum Executorum affecta eſt Prabenda, niſi primò Impetrans accepeet beneficium, & Executor ejus inſinuet Ordinario, qualiter Impetrans acceptaverit, & quod intendit conferre ei beneficium acceptatum, iſte eſt caſus de conceſſione Prebendæ, libro ſexto.*

184. Item Rebuffus ad Concordata Galliæ titulo de Collationibus §. Volumus, verbo *tempore Vacationis*, in verbis: *Sed an habeat ſummam taxatam, inſpicitur tempus Vacationis.*

185. Et Albertus Brunus de Monetarum augmento declarat. 11. in fine: *Eſt advertendum quòd quando gratia ſe refert ad beneficium Vacaturum, debeamus conſiderare pecuniam ſecundùm tempus Vacationis. & quo gratia ſortitur effectum, additq; ibidem rationem, quòd in gratia ſe referente ad beneficium vacaturum, qualitas adjecta verbo ſit reſtringenda ad tempus Verbi, & quo beneficium vacabit, l. in Delictis §. Si detracta ff. de noxa, & latè notatur in l. ex facto, in principio ff. de vulg. & Pupill.*

186. Item Felinus *in cap.* Eam te *de Reſcriptis num.* 18. ſcribens: *Tempus data regulariter attenditur, textus hic & in clem. finali de Reſcriptis*, tùm parùm infrà ſubjungit: *Fallit primò in conſideranda habilitate Impetrantis quia attenditur tempus Vacationis, cap. ei cui, de Præbend. in 6. &c. cap. Is cui, eodem titulo & libro. Iterum num.* 22. *fallit v. in attendenda natura & qualitate beneficii, quia non inſpicitur tempus datæ, ſed hodiernum, Oldrad. ſolemniter conſil.* 58. *quidam impetravis dicens, quod ſi ſcribitur pro beneficii certi valoris, & tempore datæ excedebat: ſed hodie non, attenditur tempus præſens, quia tunc quæritur plenum Ius in beneficio, cap. Final. de Præbend. in 6.*

187. Idem pluribus confirmat Oldradus, *conſil.* 58. item Rota Romana *deciſ.* 10. *de conceſſ. præbend. in antiquis*, in qua etiam multa dicuntur, ex quibus ad allegatas objectiones eruitur ſolutio, & juxta hanc opinionem de attendenda taxa tempore acceptationis vel proviſionis judicatur.

188. Idem tradit Fagnanus in cap. Dilectus 27. ✠ de Præbendis, ubi num. 2. ſcribit: *Regula eſt quòd in litteris ad beneficia quoad habilitatem vel inhabilitatem, non inſpicitur tempus Datæ, ſed tempus Executionis.* Idem repetit num. 13. & 19. niſi quæſtio ſit de ſubreptione, quia tunc inſpicitur tempus Datæ, Idem Fagnanus n. 4. & 5. ibid. & Oldradus dicto Concilio 58.

189. Item Geminianus, *in cap. Ei cui, de Præbend. in 6.* ſcribens, quod attendatur capacitas & habilitas illius temporis, quo contrahitur obligatio: ex quo infertur, ut dictum eſt, non poſſe attendi tempus, quod præceſſit inſinuationem nominationis, quia non fuit contracta obligatio reſpectu acceptati beneficii, ſeu illius de cujus æſtimatione agitur, niſi à tempore acceptationis, quia tunc demum incipit obligatio reſpectu illius.

190. Unde iterum Felinus in cap. Ad aures num. 17. ✠ de Reſcriptis ait: *In impetratione beneficii attenditur communis æſtimatio valoris præſentis temporis, non antiqui*, & in terminis talis gratiæ, qualis eſt nominatio, agens idem Felinus ibidem docet, quòd ubi habetur gratia ad vacatura, teſtes debent deponere de tempore vacationis, non impetrationis.

191. Similiter apud Verallum Deciſ. 330. parte 3. dicit Rota: *Valor beneficii probandus eſt de tempore proviſionis, non de tempore antiquo.*

192. Et Leoninus ex Doctore Lovanienſi Cancellarius Geldriæ conſil. 31. cujus verba ſubjungo: *Si illimitatè facta ſit promiſſio, non conſideramus tempus diſpoſitionis, ſed illud potiùs, quo diſpoſitio applicatur ad actum: præſertim ſi agatur de annua penſitatione, quæ cum ſemper ex nova obligatione prodeat, ex mutatione temporis facilè mutari poteſt: ita ut ultima pecunia ſeu curſus poſterior conſiderari debeat. Id quod pulchrè expreſſiſſe videtur Iacobus de Aretio, quem refert Bald. dum dicit: Quod ſi mutuo pecuniam, vel aliquid quod conſiſtat pondere, numero, vel menſurâ; vel, ſi es mihi obligatus ad ſolvendam pecuniam ad certum tempus, & ante reſtitutionem, vel antequam agere poſſim, ſit mutata pecunia, quia facta eſt deterior, prout quandoq; fit per Principes, quod debeat reſtitui talis, qualis reperitur tempore, quo ſolutio facienda eſt, & non qualis erat tempore contractus. Quod & pulchro Iuriſconſ. reſponſo confirmatur, in quo teſtator legavit centum pondus argenti, nullâ declaratâ ſpecie; cumq; dubitaretur, quid præſtari oporteret, reſpondit Iuriſconſ. hæredem non teneri præſtare materiam; ſed ſufficere quod præſtet æſtimationem, quæ eſt ſolutionis tempore. Et ita in ſpecie annuæ præſtationis expreſſè tenent Rom. & Gemin. decidentes in ſpeciali caſu cujuſdam redditus annui, conſtituti inter duos Abbates ex homologatione Papæ, quòd poteſt ſolvi in moneta uſuali, & currente tempore ſolutionis, etiam intrinſecus diminuta abſque ſuppletione bonitatis intrinſecæ, quæ erat tempore diſpoſitionis.*

193. Denique pro ſupradictorum confirmatione adduci poſſunt textus in cap. *Ei cui* 29. *& cap. Is cui* 19. *de Præbend. in 6.* ex quibus conſtat, quòd dum de capacitate perſonæ quæſtio eſt, inſpicitur tempus faciendæ proviſionis, quod etiam tangit aliis citatis Barboſa ad dictum cap. 29.

Ea-

194. Eadem veritas magis elucebit, ſi ſingularum Bullarum verba conferamus cum jure.

195. Imprimis in Bulla Sixti dicitur: *Beneficium cujus fructus, reditus &c. triginta florenorum Rhenenſium, ſecundùm communem æſtimationem, valorem annuum non excedant, quod poſt nominationem vacare contigerit, ipſeq; nominatus duxerit acceptandum, Prælati, Capitula, aliiq; Collatores providere teneantur.* Idem repetitur in Bulla Leonis.

196. In Bulla vero Gregorii XIII. poſtquam Pontifex extendiſſet taxam 30. florenorum aureorum ad ſexaginta, ſubjungit, *Ita tamen, quòd fructus ſingulorum beneficiorum prædictorum valorem annuum præſcriptum* NON EXCEDANT, *& ſi ad beneficia quorum fructus, redditus, & proventus, majoris valoris fuerint, nominationes, & alia prædicta fiant, illa omnia nullius ſint roboris, vel momenti.*

197. Quo loco per illud, *nominationes & alia prædicta*, intelligitur nominandi actus, acceptatio & collatio. Cum ergo illud, *fuerint*, Item *ſi fiant*, ſit futuri temporis, non ad tempus datæ, ſed ad futurum pertinet, id eſt ad illud, quo fiunt nominatio & alia prædicta, ergo nominatio non valet, ſi beneficium fuerit majoris valoris tempore nominationis vel acceptationis.

198. Deinde illud, *majoris valoris*, eſt qualitas beneficii, quæ adjuncta verbo FUERINT, debet referri ad tempus Verbi, *Creſcentius deciſ.* 10. *de Privilegiis.*

199. Tertiò illud, *non excedant*, Item, *ſi majoris valoris fuerint*, pertinent ad capacitatem, quæ attenditur tempore aſſecutionis beneficii, quando non fuit à principio ſubreptio, *Creſcent. loc. cit. n. ult.*

200. Quartò illa verba, *quod ipſe nominatus duxerit acceptandum*, important conditionem. *Clem. unic. de conceſſ. Prabenda*, in conditionali autem diſpoſitione attenditur tempus conditionis, *Creſcent. ibid. n.* 5. *&* 6.

201. Quintò etſi ad tempus dati privilegii referretur qualitas beneficii, illa tamen deberet perdurare, Wameſius *conſiliorum civilium centuria* 1. *conſil.* 1. *n.* 37. Staphileus *de Litteris Gratia, de Prarogativis Expectantium, in quinta parte Regula principalis, n.* 1.

202. Rationem elegantem & præſenti caſui accomodam dat Peckius *de teſtam. conjug. lib.* 4. *cap.* 33. *n.* 3. Scilicet quòd Privilegium concedens nominandi Facultatem, non complet actum ipſum nominationis, acceptationis, collationis, ſed horum conſummatio adhuc pendet à futuro, & ſic debet adeſſe capacitas tempore conſummationis.

203 Sextò ſimiliter Everardus *conſil.* 88. *n.* 6. docet quantitatem legati relicti per Verbum, quod ſonat futurum, æſtimari ex tempore verbi, concordat conſil. 152. nu. 2. ubi quæſtio eſt de collatione per turnum.

204. Septimò ad præſentem caſum proximè accedens Loterius de re beneficiaria lib. 2. quæſt. 47. n. 92. 93. 94. 95. ait, objectio ſic debet concludi, ut defectus ordinis percutiat
,, tempus ipſum proviſionis, non autem vacationis, ut conſtat ex præcedentibus, quia ubi
,, perſonæ habilitas requiritur ad actum certum, ſufficit quòd adſit tempore, quo exercetur
,, actus ille, per applicationem ad perſonam. *Innol. in Clem. ut iis qui ſub num.* 22. *ad fin. verſ. ex-*
,, *tra gloſſ. de ætate & qualit. ex text. in ſæpè citat. cap. ei cui.* Unde etiam eſt, quòd quia ſimplex
,, nominatio non tribuit jus aliquod nominato: *Abbas in cap. ult. ex num.* 4. *de jure patron. Creſ-*
,, *cent. deciſ.* 6 *n.* 9. *eod tit.* & fuit reſponſum in una *Hipponegien. Plebania*, 25. *Iunii* 1610. *co-*
,, *ram Reverendiſſ. Epiſcopo Atrebaten.* nil referat quòd tempore Vacationis, & nominationis,

præ-

præſentatus eſſet Laïcus, dummomdo tempore præſentationis ſit Clericus, ut decidit Rota *in cauſa Burgen Abbatia de Saborzo* 19. *Decembris.* 1588. *coram Penia*, & *in Antien. parochialis*, 22. *Aprilis* 1611. *coram eodem.*

„ 205. Tota vis conſiſtit in eo momento, quòd actus applicatur perſonæ, unde in gratiis
„ præventivis ad vacatura, ſi ante vacationem (quo ſolo tempore poteſt jus plenum quæri)
„ ſuperveniat habilitas, quæ non erat de tempore conceſſæ gratiæ, iſta ſupervenientia uti-
„ que proderit, cum res fuerit deducta ad eum caſum, à quo potuit incipere, antequam
„ actus conſummaretur; at è converſo ſi ſupervenerit inhabilitas, antequam actus à quo non
„ poteſt incipere, utique gratia corruet, ex regula quam habemus in *l. Si à me, de juriſd. omn.*
„ *judic.* prout ita diſtinguendo, ſubtiliter deducit *Oldrad. conſ.* 58. *ſub num.* 2. *verſ. contra vi-*
„ *detur, cum tribus numeris ſeqq.* & conferunt tradita per eumdem *conſil.* 168. *num.* 2.

206. Eodem pertinet quod tradit *eâdem quæſtione à n.* 5. *uſque ad num.* 13. & Menochius conſil. 97. n. 107. dicens: *Cum qualitas determinat verbum, quo ſignificatur tempus à quo diſpoſitio ſumit effectum, ab eo determinatur*, idque pluribus textibus confirmat.

207. Cùm ergo privilegia de quibus quæſtio, & nominatio eorum vigore facta, effectum ſumant ab acceptatione & proviſione, qualitas beneficii ad illud tempus referetur, ad quod referetur verbum cui jungitur, undè ſequitur quòd illud (*cujus fructus valorem annuum tot ducatorum non excedant*) quo præcisè importatur qualitas beneficii, reſpicit tempus, quo diſpoſitio ſumit effectum.

208. Eandem Doctrinam latiùs confirmat idem Menochius *conſil.* 106. *n.* 105. 106. & *conſil.* 106. *n.* 28. addit, quòd in gratia penſionis relata ad tempus futuræ vacationis, conſideranda ſit pecunia ſecundùm tempus vacationis.

209. Itaque non obſtant, ut diximus jura, quibus in contractibus aliiſque dicitur inſpici tempus celebrati actus, Menochius *d. conſil.* 109. *n.* 30. & *ſeqq.* Quia loquuntur de tali diſpoſitione per quam actu jus quæritur, at vero nominato v. g. hodierno, non eſt quæſitum jus ad beneficium talis vel talis valoris per nominandi privilegium datum Rectori vel Facultati Artium, ſed per actualem nominationem & acceptationem.

210. Non obſtat capitulum, *Eam te* ꝏ *de Reſcriptis*, ubi dicitur attendi tempus datæ, Reſpondeo enim tempus datæ, ibi eſt tempus gratiæ ad Canonicatum conceſſæ. Unde ex illo capite ad ſummum poſſet concludi, quòd inſpiciatur tempus conceſſæ nominationis. Prætereà gratia ibi non fuit data ad beneficium vacaturum, eo enim tempore erant raræ ejuſmodi gratiæ, ſed bene creabantur actu Canonici cum expectatione præbendæ proximè vacaturæ, *cap.* 19. ꝏ *de Reſcriptis, cap.* 8. ꝏ *de Conceſſ. Præbend.* & certè ex textu apparet fuiſſe datam gratiam ad actu vacans, Canonici enim reſponderunt quòd non potuerint exequi mandatum Pontificium, quia ad ipſos non ſpectabat collatio.

211. Non obſtat cap. *Inſtitutus* ꝏ *de Reſcriptis*, in verbis, *antequam litteras impetraſſet*, ex quibus videtur inſpici tempus datæ.

212. Reſpondeo, tantum vult ille textus non inſpici tempus, quod præceſſit datam, ſed non dicit ſolum tempus datæ inſpici, quando quæſtio eſt de habilitate perſonæ in ordine ad beneficium tanti vel tanti valoris. Deinde agitur de æſtimanda ſubreptione gratiæ, in qua ſemper attenditur tempus datæ, eo quòd caſus futuri temporis divinare Impetrans non potuit. Oldradus dicto conſil. 58. in fine, Abbas, Felinus & alii ad d. cap. Eam te, Zabatella ad Clem. ult. de Reſcriptis in 6. Gemin. van Quel, Probus & alii ad cap. Si eo tempore.

213. Non obſtat cap. *Si eo tempore de Reſcript. in 6.* ubi in ordine ad obtinendum curatum beneficium vigore gratiæ expectativæ, inſpicitur an fuerit capax tempore datæ, Reſpondeo enim non negari, quin etiam debeat eſſe capax tempore acceptationis, hanc capacitatem etiam tunc requiri latè docet Loterius dictâ quæſt. 47.

214. Itaque ex d. cap. *Si eo tempore*, potiùs concludi deberet non ſufficere quòd nominatus capax fuerit tempore acceptationis, ſed etiam debuerit fuiſſe talis tempore nominationis, ſeu conceſſæ gratiæ.

215. Non obſtant cap. 12. & 14. eod. tit. *de Reſcriptis in 6.* quia ſolùm volunt ut in ordine ad prælationem inter concurrentes attendatur prioritas datæ, ſupponiturque utriuſque capacitas, at in caſu præſenti de capacitate quæritur ſeu habilitate ad talem vel talem taxam, in qua inſpicitur tempus, quo diſpoſitio debet ſortiri effectum, *cap. 29. de Prabend. in 6.* & *27. eodem.*

216. Similiter ad Clementinam ultimam de Reſcriptis dicentem, ſub gratia ad beneficium vacaturum non cadere beneficium poſtea creatum, reſpondetur ex illa ſolum ſequi, quòd beneficium poſt nominationem creatum non cadat ſub nominatione. Deinde nominati acceptant beneficia poſt datam Bullarum Leonis aut Sixti creata, ergo ſupponunt, illam Clementinam non concernere privilegium ſuum, & ut diximus ipſa nominatio eſt gratia expectativa. Indultum vero nominandi nondum eſt gratia expectativa, ſed per illud ſolum tribuitur poteſtas expectativam dandi.

217. Objiciunt præterea quòd Adrianus Pontifex conceſſerit Facultatem acceptandi Canonicatus Cathedrales & Metropolitanos, & derogaverit alternativis litteris Cameracenſium, Leodienſium, &c. Verba enim Bullæ ſic habent: *Etiamſi hujuſmodi beneficia, cum cura vel ſine cura, Clerico ſæculari in titulum conferri & per talem regi & gubernari ſolita, Canonicatus, & Prabenda, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, vel officia etiam curata & electiva, in Cathedralibus etiam Metropolitanis, vel Collegiatis, aut Scholaſteria, Matricularia, ſeu Cuſtodia, in Parochialibus Eccleſiis, vel Capella, ſeu quocumque alio nomine nuncupata.*

218. Reſpondetur ibidem præmitti, *dummodo valorem annuum ſexaginta ducatorum auri non excedant*, ſunt enim etiam in Cathedralibus Eccleſiis ſæpè diverſi valoris Canonicatus v.g. in Eccleſia Cathedrali Leodienſi, in Metropolitana Mechlinienſi, in Cathedrali Brugenſi, Odomarenſi, Collegiata Arienſi, &c.

219. Non ſequitur itaque, quòd ex Facultate acceptandi Canonicatus Cathedrales & Metropolitanos, poſſint quoque acceptare illos, qui pinguiores ſunt, aut quòd ad quaſuis Cathedrales & Metropolitanas Eccleſias privilegium extendatur, nam propoſitio conſtans genere non diſtributo, non infert ſingulas iſtius generis ſpecies, Everardus in loco *à genere.*

220. Ac proinde non rectè ex privilegiis ſuis inferunt, quòd acceptare poſſint Præbendas & Canonicatus Metropolitanæ Eccleſiæ Cameracenſis.

221. Novum argumenti genus petunt ex Viſitatione, quam minimè obſervant, & dicunt in dicta Viſitatione haberi, *quicumque per nominationem ex parte Univerſitatis vel Facultatis Artium obtinuerit, aut aliâ quâcumque viâ obtinet Canonicatum Cameracenſem, Beatæ Mariæ Tornacenſem, Iprenſem membri S. Martini, Leodienſem S. Lamberti &c.* ex quo concludere volunt, quòd omnes illi Canonicatus ſub taxa & nominationibus comprehendantur.

222. Reſpondetur eſſe certum, quòd Viſitatores non voluerint determinare per illum articulum, an iſta beneficia & Canonicatus caderent ſub taxa necnè, quia in ordine ad

iſtam

iſtam determinationem oportuiſſet inquirere in eorumdem valorem & audiri ordinarios Collatores, & alios qui habent intereſſe.

223. Deindè ſi ex iſta articuli generalitate Viſitationis poſſent acceptare quoſvis ibi expreſſos Canonicatus, ſequeretur quòd poſſent etiam acceptare Canonicatus graduatos, quia hi non magis excipiuntur, quàm illi, qui taxam excedunt.

224. Hiſce adjungitur quòd Viſitatores intenderint excludere à nominationibus, qui ejuſmodi Canonicatus obtinuiſſent, quia addiderunt, *aut quâcumque aliâ viâ nunc obtinet.* Non autem decernere voluerunt, quòd omnes illi acceptari poſſent. Nam ibidem etiam expreſſerunt Canonicatus Ipreuſes membri S. Martini, & Cathedrales S. Lamberti, qui tamen judicati ſunt excedere taxam, & eo titulo à nominationibus fuerunt exempti, & quando per Paulum V. conceſſum eſt, ut Decanus Facultatis poſſet Canonicatus S. Lamberti conferre, expreſſè quoad illos ac ſimilia beneficia patriæ Leodienſis, ſuſtulit taxam, *privileg. pag.* 125. *in fine.*

225. Sit & hæc quarta ſolutio, quòd Facultas & Univerſitas pro augmento taxæ, aut etiam ſublatione ejuſdem ſollicitabat tempore Viſitationis, quod augmentum conceſſum eſt per Paulum V. uſque ad centum ducatos pro beneficiis Patriæ Regiæ, & ſublata eſt taxa quoad beneficia patriæ Leodienſis.

226. Indè factum eſt quòd Viſitatores, ignari quid tandem eſſet Pontifex determinaturus quoad taxam, indiſtinctè dixerunt, quòd qui unum ex præfatis Canonicatibus obtineret vel obtinuiſſet, nominari ulterius non poſſet.

227. Objiciunt etiam quòd pinguiſſimi Canonicatus Galliæ & Belgii collati ſint tempore Leonis X. & conferantur adhuc ſub taxa 24. ducatorum de Camera, *Les opulens benefices de ces Païs n'eſtoient tauxez qu'à la valeur de 24. ducats, au deſſous de laquelle ils s'impetrent encor aujourd'huy en la Cour de Rome*, ita in motivo impreſſo.

228. Reſpondetur quòd hujus argumenti futilitatem dudum oſtendit Rota, cujus deciſionem citavimus & retulimus ſupra hâc quæſt. num. 13. uſque ad num. 19.

229. Item prætendunt quòd nulla ipſis incumbat probatio, ſed omnis ſit rejicienda in adverſarios, nam ut dictum eſt ſuprà, dum quæſtio eſt de taxa patrimoniali, dicunt ſufficere ſi coram Decano & Deputatis juraverint ſe non habere in annuis reditibus tot ducatos, nec ulteriùs inquiri volunt. Quando autem eſt quæſtio de taxa beneficiali, probationem pariter à ſuis humeris excutiunt, aut ſuper illa (ut patuit ſupra ex lite D. vande Velde) conteſtari nolunt, & ut ſit impoſſibilis Adverſario probatio, eam referri volunt ad tempus dati privilegii. Lata profectò & laxa via ad beneficia.

230. Verùm quoad hæc omnia condemnat eoſdem proprius ipſorum Advocatus Wa-
„ meſius conſil. 66. n. 1. ſcribens „ qui in qualitate aliqua ſe fundat, præſertim ſi ſine ea jus
„ fundantis ſtare non poteſt, qualitatem illam antè omnia probare debet, *gloſſ. & DD. in l.*
„ *cum actum, de negot. geſt. Alexander conſil.* 24. *Animadverſis nu.* 2. *vol.* 2. etiamſi alioqui in aliis
„ facilè præſumi poſſet illa qualitas; veluti paupertas, quæ licèt naturaliter magis præſuma-
„ tur, quàm divitiæ, probanda tamen eſt ab eo, qui paupertatem intentionis ſuæ cauſam
„ proponit, *gloſſ. Bart. & alii in l. ſi verò* 5. *qui pro rei. qui ſatiſd. cog. Baldus in l. non prius in princ.*
„ *C. quando fis. vel privat*: „ ſimilia tradit *conſilio* 305.

„ 231. Conſilio autem 227. num ult. „ cum anniverſaria hujus Eccleſiæ longè excedant
„ viginti libras groſſorum; non poteſt fieri ut ſub limitata gratia dictæ nominationis cadat
„ hoc, de quo nunc controvertitur beneficium. Taxa enim pars gratiæ eſt; quam acceptans

„ be-

,, beneficium virtute gratiæ excedere non debet. *c. cui de non ſacerdotali, cap. quamvis 1. de præ-*
,, *bend. lib. 6.*

,, 232. Et conſil. 505. nu. 6. ,,Quoties ex ſtatuto, conſtitutione, aut privilegio quali-
,, ficato, vel actio, vel exceptio fundatur, oportet diligentiſſimè omnes requiſitas qualita-
,, tes ſpecificare, & ſpecificatas ſeu deductas probare; alioqui obtinendi nulla eſt ſpes.
,, *Ioan And. in c. 1. per illum textum de homicid. lib. 6. Bart. in l. 1. §. quod autem, ne quid in flu. pub.*
,, *Baldus in l. edita C. de edend. Molin. in tract. contract. uſur. q. 41. n. 312. Alex. conſ. 214. vol. 2.*
,, *Decius conſ. 268. in princ. vol. 1.* Undè etiam eleganter admonet Baldus *in l. ſi quis n. 3. 6. de*
,, *Epiſcop. & Cler.* Advocatos, ut dum formant articulos, ſubſerviant verbis legis, vel ſta-
,, tuti, & iis probationes accommodent: quod in privilegiis, quæ Juri communi repugnant,
,, & ſtrictam interpretationem, quatenùs alterius commodum & damnum reſpiciunt, tan-
,, tum admittunt *l. Reſcripta 6. de prec. Imp. offeren. Bart. in l. 1. C. de legibus Anton. de Butrio in*
,, *6. ſanè de privileg. Decius conſil. 516. n. 27.* maximè dicendum eſt.

233. Itaque utrumque intentionis ſuæ fundamentum juxta doctrinam ſui Wameſii probare deberent Academici, hoc eſt, tàm patrimonialem quàm beneficialem taxam.

334. Ex his omnibus patet quantum per exceſſum taxæ utriuſque præjudicium inferant non modò collationibus S. Sedis, ſed etiam juribus quorumcumque Ordinariorum, Epiſcoporum, aliorumque Prælatorum & Capitulorum, ac etiam toti Reipublicæ Chriſtianæ.

235. Nam certus eſt tantùm numerus eorum, qui ſunt capaces majoris taxæ, cæteri autem qui iſtius taxæ capaces non ſunt, debent eſſe pauperes ſeu non habere 40. ducatus annuos, & contenti eſſe beneficiis non excedentibus triginta.

236. Quotieſcumque continget vel eos qui capaces ſunt taxæ majoris eſſe proviſos, vel vacare nominationes ſimiliter majoris taxæ, quas reſpuent ii qui illius capaces ſunt(ſicuti contingere natum eſt ſæpius & vidimus contigiſſe in Præbendis Arienſi, S. Amati, S. Gaugerici) manebit quoad ejuſmodi beneficia, libera collatio Ordinariorum, qui benemeritis de Eccleſia poterunt providere, vel etiam pauperibus, & ad Eccleſiæ merita idoneis, proſpicere.

237. Eodem modo manebit ipſis libera collatio quotieſcumque paſtoratus notabiles, aut alia beneficia majora excedent taxam pro Magiſtris majoribus præſcriptam. Deindè Eccleſiæ providebitur per hoc quo plures promovebuntur, ubi è contra dum taxam pro arbitrio æſtimant, nunquam ſaccus plenus eſt, ſed unus idemque ſæpè manens in Academia, nec Eccleſiis ullis deſerviens, obtinet ſtipendia multorum, non ſine magna & injurioſa diminutione divini cultus, ob quem beneficia ſunt inſtituta.

C

Litteræ Facultatis ad Pontificem.

BEATISSIME PATER,

Cum ad totius Eccleſiæ Chriſtianæ tranquillitatem reſtituendam Pontificem Summum, te divinâ miſeratione renuntiatum omnes arbitrantur, tum verò nobis tuâ creatione veluti ſalutare aliquod ſidus exoriri viſum eſt, ad reddendam ſtudiorum noſtrorum quietem adverſariorum molitionibus plures per annos labefactatam. Oppugnantur enim variis artibus beneficia, quæ cum ab aliis ſummis Pontificibus S. T. anteceſſoribus, tùm verò Leone X. & Clemente VII. beatiſſimæ memoriæ accepta habemus, quibus tuendis, reſarciendis, atque adaugendis S. Tuam deſtinaſſe Deum Opt. Max. omninò ſperamus. Privilegium Facultatis noſtræ magiſtros nominandi ad beneficiorum Eccleſiaſticorum Collationes Leo X. pro eximia illa ſua in bonas artes propenſione primus nobis indulſit, auxit deindè Patrui inſiſtens veſtigiis Clemens VII. iterumque Gregorius XIII. Ei privilegio neceſſariò alterum annexum eſt fori, ne Doctores, Magiſtri, Scholares hujus Gymnaſii in prima inſtantia ex quacumque cauſa etiam beneficiali extra muros oppidi Lovanienſis, & nequidem ad Curiam Romanam evocari poſſint. Poſterius hoc convellere adverſarii antè plures jam annos aggreſſi ſunt, evocatis Magiſtris & Scholaribus noſtris ad tribunal Auditoris Apoſtolicæ Cameræ, quod intelligerent hoc everſo & alterum collabi neceſſe eſſe. Dici non poteſt quantum à nobis laboratum ſit ad avertendos, miſſo etiam ad urbem ex cauſa collega tum noſtro Petro Lombardo, Archiepiſcopo nunc Armacano, nec hactenùs tamen ſatis profecimus, etſi aliquoties cùm Sixtus tùm Clemens VII. S. M. voluerint privilegium nobis ſartum tectum eſſe. *Tandem ex Clementis VIII. voluntate Illuſtrimis Cardinalibus Burghesio, Blanchetto, & Arragonio commiſſum eſt, ut lectis & expenſis privilegiorum noſtrorum diplomatibus diſquirerent, an per Facultates Auditori Cameræ conceſſas derogatum fuerit, derogarivè in futurum poſſit antedictis noſtris privilegiis, de quo ut ad Sanctitatem Tuam benignè referant exſpectamus*, utque tandem nobis quies & tranquillitas ſtudiorum noſtrorum reddatur factâ declaratione, quæ integrum & illibatum nobis privilegiorum noſtrorum uſum eſſe ſinat. Neque enim dubitamus, quin quæ cauſæ anteceſſores ad danda primùm hæc privilegia permoverunt, ſcilicet bonarum Artium fovendarum, & quæ indè in omnes Reipubl. & Eccleſiæ partes dimanant multiplicis utilitatis, eædem T. S. facilè ſint inducturæ ad eadem conſervanda, atque augenda, quod vel horum temporum conditio maximè poſtulat, quibus hæreſis magnam Chriſtiani orbis partem & Belgii hujus etiam non minimam infecit, adversùs quam præſidia & arma ſumenda ſunt à doctrina ſaniore. Et fuit certè toto ſuperiore ſæculo Schola hæc unica in Belgio arx, quâ hæreſum pariarum impetus retunderetur: quin & vaſtitatem plures per annos ſenſit pro pietate & fide tuenda adversùs hæreticos perduelles, nec adhuc ſatis priſtinam celebritatem recuperavit, quam nec receptura, facilè eſt, niſi ſervatis iis privilegiis Apoſtolicæ Sedis, per quæ frequentiam, famam, ſplendorem conſecuta fuit, quibus alias omnes orbis Chriſtiani aut ſuperavit aut æquavit. Et fori quidem illud quod nunc in controverſo eſt, vel maximè neceſſarium eſt, nè Doctores à ſuo docendi munere, ſcholares a ſtudiorum ſuorum aſſiduitate avocentur: tum quia illo ſubverſo corruit & alterum, quod in nominando benè meritos ad Eccleſiaſtica beneficia conſiſtit, in quo tamen maximum ornamentum & incrementum hujus Gymnaſii conſtitutum eſt. *Cum enim non niſi pauperes, quorum annui reditus ad* 40. *tantum florenos aureos, vel ut optimè meriti ſint ad* 80. *ſimiles fl. pertingant, frui nominationibus poſſint*, quis non intelligit fruſtrà illis iſtud beneficium forè, ſi juris ſui tuendi cauſâ, neceſſe illis ſit Romæ tàm longè à Domo cauſam agere, fortunis omnibus vel ſolo initio litis mox abſumendis. *Quare Beatiſſime Pater ad ſacros pedes projecti ſupplices oramus, ut pro ſua in virtutem & litteras propenſa voluntate, pro Anteceſſorum ſuorum ſummorum Pontificum gentilium maximè ſuorum in nos vetere beneficentia & noſtra in illos perpetuâ obſervantiâ, S. T. dignetur benignâ privilegii interpretatione* neceſſariam ſtudiis noſtris quietem reſtituere, ut eò majoribus &

libe-

liberioribus animis in Eccleſiæ juvandæ & orthodoxæ Religionis tuendæ ſtudium incumbere poſſimus. Deus Opt. Max. Pontificatum hunc tuum felicem, diuturnum, & Eccleſiæ toti ſalutarem eſſe ſinat. Datum Lovanii 4. Kal. Majas anno 1605. S. T. devotiſſimi Decanus & Facultas Artium Academiæ Lovanienſis.

Ex Actis Facultatis.

D 1635.

Die 25. Novemb. 1635. indicta eſt Congregatio, deinde infrà,

Ornatiſſimis & Venerab. D. Decano, cæteriſque Dominis de Concilio Facult. Artium Univerſ. Lovanienſis. Exponit reverenter Joannes Franciſcus Schorenbroſt Artium Magiſter & Mechlin. Diœceſis Clericus, ſe aliàs per D. Decanum de aſſenſu DD. Deputatorum dictæ Facultatis legitimè nominatũ ad collationes ſeu proviſiones beneficiorum vel officiorum Eccleſiaſticorum Ampliſſimi Domini Præpoſiti inſignis Eccleſiæ Collegiatæ S. Servatii Oppidi Trajectenſis ad Moſam, at cùm effectum ejuſdem ſuæ nominationis habere non poſſit, niſi novem annis in ſupradicta Facultate biretatus exiſtat, quod Legentium & Regentium in eadem Facultate ac aliorum præjudicium foret, ſi modernum Præpoſitum vitâ defungi contingeret, et que tempore Præbendæ in dicta Eccleſia vacarent. Quare huic futuro præjudicio obviando ſuggerit & ſupplicat Reverendis Dominationibus veſtris dictus exponens, ut ſi aliquandò ſuæ biretationis novennio nondum expleto, de ſpeciali indulto ſeu gratia Summi Pontificis, ac aliàs diſpenſatione ſuper novennio ſuæ biretationis, Canonicatum & Præbendam dictæ Eccleſiæ Collegiatæ S. Servatii Oppidi Trajectenſis ad Moſam in vim ſupradictæ ſuæ nominationis obtinere valeret aut poſſit, quatenus per apoſtillam huic per Notarium ſuum adſcribendam & ſubſignandam, dicere ac declarare dignentur, quod ſi hujuſmodi Summi Pontificis gratiam ſeu diſpenſationem obtinuerit, ac ejus vigore Præbendam Trajectenſem aſſecutus fuerit, ſupradictam nominationem pro eâ vice eſſe exhauſtam, pleneque effectum ſuum ſortitam. Quod faciendo &c.

Quo libello prælecto propoſitum à Decano quid placeret fieri, & ex deliberationibus Dominorum concluſum Facultatem annuere petitioni expreſſæ in libello, ac conſentire ut eidem adſcribatur, & per Notarium Facultatis ſubſignetur apoſtilla: requirere tamen eandem Facultatem ut libellus exhibendus Summo Pontifici non mittatur Romam, niſi in Facultate prælectus, & ab eadem approbatus.

Ex Actis Facultatis Artium.

E *Anno* 1655.

Die decimâ-quartâ Maii ad medium nonæ indicta eſt congregatio Facultatis, in qua D. Decanus propoſuit, an placeat publicari nominationem ad Capitulum S. Gaugerici Cameraci.

Ad primum concluſit D. Decanus dictam nominationem haberi pro publicata, conferendam à meridie ad medium quartæ.

Eâdem die à meridie ad medium quartæ habita eſt hæc Deputatio ad nominandum ad Capitulum S. Gaugerici Cameraci, ſed quia nullus concurrit niſi Dominus Taedts J. U. Licentiatus, *quem Domini judicabant non poſſe concurrere; ex eo quòd ipſe non ſit de Facultate, & quòd dicta nominatio ſit majoris taxæ*, concluſit D. Decanus ex reſolutionibus Dominorum hoc negotium referendum eſſe ad Facultatem poſt feſta Pentecoſtalia.

Die ultimâ Maii horâ octavâ 1655. habita eſt hæc Congregatio Facultatis, in qua D. Decanus primò propoſuit &c.

Se-

Secundò, quid placeat fieri circa nominationem ad Capitulum S. Gaugerici Cameraci, ad quam (publicatione illius factâ & conſtitutâ horâ ad conferendum) ſolus concurrit Dominus Taedts Presbyter & J. U. Licentiatus, cui per Dominos Deputatos mota fuit difficultas ex rationibus in concluſione die 14. Maii ult. capta contentis, & idcirco fuit concluſum dictam difficultatem referri debere ad Facultatem poſt feſta Pentecoſtalia, interea in feſtis proceſſum fuit per DD. vice-Decanum & Deputatos ad collationem dictæ nominationis factam Clariſſimo D. Loyens. Ad primum ex deliberationibus Dominorum concluſit D. Decanus &c.

Ad ſecundum referendum eſſe ad Facultatem ſub juramento convocandam.

Die ultimâ Auguſti 1655. habita fuit Congregatio ordinaria Facultatis ad eligendum novum Decanum &c. . . . Deindè parum infrà . . . propoſuit D. Decanus an placeat electio & ſubſtitutio electi & ſubſtituti.

Secundò, an placeat Acta habere rata & grata.

Ex deliberationibus Dominorum ad primum concluſit Dominus Decanus placere.

Ad ſecundum Acta haberi rata & grata,& magis infrà habebatur prout ſequitur . . . in fidem quorum Actorum habitorum in præfato Decanatu Reverendi D. Geulinx per Facultatem approbatorum, eadem tanquam Notarius ſubſignavi, & ſignatum P. le Noire cum ſuo parapho.

F *Extractum ex libro undecimo Facultatis Artium ſtudii generalis Oppidi Lovanienſis, in quo inter cætera habetur quod ſequitur.*

ANno 1622. primâ Decemb. *& infrà.* Commiſſum eſt Domino Licentiato Froidmont, ut conncipiat teſtimonium ſignandum per Dominos Prælatos alioſque Seniores qui de Facultatis Concilio aliquando fuerunt, quo per eos fiat declaratio, *quòd Profeſſores Litterarii hactenus nunquam tales habiti fuerint, qui virtute privilegii poſſent aſpirare ad nominationes majores ſeu primo membro in privilegiis contentas, hactenusq; & poſſeſſione immemoriali & exiſtimatione omnium ſolos Regentes & Philoſophiæ Profeſſores dicto primo membro contineri , & in vim illius ad nominationes illas admiſſos fuiſſe*,& ad hunc finem commiſſum eſt D. Licent. Zoënio, ut tale vel ſimile teſtimonium ſignari curet per D. Licentiatum Petrum van Wiele Archidiaconum Mechlinienſem modo in urbe agentem, cumque agat, ut ſimile per Illuſtriſſimum D. Mechlinienſem ſignetur. Item commiſſum eſt Domino Decano, ut ſimilia teſtimonia ſignari curet per alios Dominos Prælatos, & ad hunc effectum perſonas idoneas deſignet, qui ad dictos Prælatos & alias perſonas ſcribant pro ſignatura eorundem.

Pag. 514. habetur quod ſequitur.

PRimâ Octobris 1623. congregati erant D. Deputati in negotio contra Profeſſores Litterarios ad audiendum relationem D. Licentiati Maſſen, qui exiſtens ob alia negotia Mechliniæ, memor mentionis ſæpiùs factæ quòd expediret procurare ſubſignationes eorum qui aliquando de Facultate Docentes aut Regentes fuiſſent, ac maximè Reverendiſſimi Antverpienſis & aliorum ibi exiſtentium, *de non viſo aut audito , quòd Profeſſores Litterarii iſto titulo admiſſi unquam fuiſſent ad primarias nominationes.* Ad has procurandas iviſſet 28. Septemb.

temb. Antverpiam, *ſimileſq́; ſubſignationes obtinuiſſet à dicto Reverendiſſimo Antverpienſi ac* DD. *VVillems & Caſtelet de* 29. *Septemb. & Mechliniæ in reditu ab Ampliſſimo Domino Conſiliatio ſenatt de* 30. *Septemb. quæ officia pro Facultate præſtita laudarunt & ratificarunt* DD. *Deputati*, conſentientes ut D. Decanus vel Vicedecanus eidem de vacationibus prodictis duobus diebus curaret ſatisfieri.

Collatione factâ cum prædicto Libro concordantiam. Atteſtor

Ant. Sizair Not.

Extractum & libro 13. *Actorum Venerandæ Facultatis Artium, in quo ſub Decanatu D. Guilielmi van Gutſchoven Profeſſoris in Pædagogio Falconis, habentur ſequentia.* G

Die 12. Decembris congregati fuerunt Deputati extraordinarii ad dirimendam controverſiam inter DD. Hayau & Wera pro præferentia ad nominationem Hallenſem.

Reſolutum argumenta utriuſque ſimul cum ſpecificatione expenſarum factarum in lite per Dominum Wera eſſe tradenda Clariſſimo D. Creſt, ut iis perpenſis judicet. An D. Wera poſſit nominari, ejuſque judicio ſtandum eſſe, ſed interim monendum eſſe Dominum Creſt, *taxam minorem non eſſe niſi* 40. *ducatorum auri de Camera.*

Die 19. Decembris congregati ſunt Deputati ad nominandum, retulitque Decanus Clariſſimum D. Creſt judicare D. Wera non eſſe nominandum, eò quod non videret probabilem ſpem obtinendi contra eum, qui dicto D. Wera objiceret exceſſum taxæ, ex quo acceptaſſet opulentum Paſtoratum de Somergem & aliud beneficium, ex quibus accepit notabiles penſiones. Itaque nominatus eſt Dominus Hayau ad perſonam Hallenſem &c.

Extractum ex libro duodecimo Vdæ Facultatis Artium Studii generalis Oppidi Lovànienſis, in quo inter cætera habentur ſequentia. H

Die 5. Januarii 1640. indicta eſt Deputatio ordinaria in horam octavam, in qua propoſitum fuit primò, &c.

Secundò, an placeat admittere, ad ſupplicandum admitti ad Concilium Facultatis DD. Michaëlem Someillon, & N. Caſens, & placuit.

Eâdem die ad medium nonæ fuit Congregatio Facultatis ordinaria, in quæ Decanus propoſuit primò &c. deinde infrà.

Quintò, an placeat admittere ad Concilium Facultatis Magiſtrum Michaelem Someillon juxta libellum ſupplicem, cujus tenor hîc ſequitur.

Reverendo Domino Decano Venerandæ Facultatis Artium cæteriſque Venerabilibus Dominis de Concilio ejuſdem Facultatis.

EXponit debita cum reverentia Magiſter Michael Someillon, juris utriuſque Baccalaureus, quòd per commendationem Reverendi quondam D. Claudii Loſſon Pædagogii Falconis, dum viveret, Regentis (cui octo annis ſervivit, multamque curam & labores adhibuit & etiam nunc adhibet, & ejus executoribus in computibus ædificii, & cæteris) nominatus fuerit 28. Novembris 1632. per Venerandum Dominum Decanum hujus Facultatis ad collationes Domini Præpoſiti Sancti Amati Duacenſis, & quia in prædicta Eccleſia Amatenſi viget jus Gallicanum, dictus ſupplicans hactenus non potuit acceprare ulla beneficia ſpectantia ad ejus collationem, ſed cum jam expletum ſit decennium in Decembri ultimè elapſo; ut nulla ſit exceptio contra perſonam ipſius nominati, petit admitti ad Concilium prædictæ Facultatis, ut eo titulo poſſit eſſe *capax majoris taxæ.* Dubium enim eſt an præbendæ ſub hâc nominatione comprehenſæ non ſint majoris taxæ, ex eo quod computentur inter *beneficia ſecundi ordinis quæ ordinariè ſunt majoris taxæ*, & cum dictum Capitulum abſenti det ſolummodò centum florenos, hinc eſt quod videantur tantum eſſe minoris taxæ; ne autem acceptando ſe exponat periculo litis, petit pro omni ſecuritate admitti ad Concilium ejuſdem Facultatis, ad minimum in *ordine ad hunc effectum*, putat enim prædictus ſupplicans (ſub correctione tamen) talem eſſe mentem Facultatis, quod quando ſunt Præbendæ & alia ſimplicia beneficia ad diſpoſitionem ejuſdem Collatoris, vigore nominationum potiùs acceptentur Præbendæ, quàm alia ſimplicia beneficia.

Sextò, an placeat etiam admittere ad idem Concilium Magiſtrum N Caſens, ut ſic meliùs juvaretur in lite ſua quam habet pro præbenda Sancti Materni in Eccleſia Cathedrali S. Lamberti Leodii, ſibi collata in vim privilegii noſtri in Patriâ Leodienſi.

Ad 5. admiſſus eſt dictus Magiſter Michael Someillon ad Concilium Facultatis juxta libellum ſuum ſupplicem videlicet præciſè, *& tantùm ad effectum nominationis ſuæ ad collationes Domini Præpoſiti ſancti Amati Duacenſis, & veluti Conſiliarius honorarius non habens vocem nec locum in Concilio, impoſuitque Decanus juramentum Dominis præſentibus, ne ejuſmodi limitatam admiſſionem revelarent.*

Ex Actis Facultatis Artium.

DIe 7. Maji convocata fuit Facultas in medium nonæ matutinæ ſub juramento, & præmiſsâ deputatione perlectæ ſunt in ipſa congregatione Facultatis litteræ quædam Bruxellis ſcriptæ ad aliquem de Facult. quibus ſignificabatur per Illuſtriſſ. Nuntium Apoſtolicum obtentam eſſe Bullam quandam à Pontifice derogantem privilegiis nominationum, deinde infrà.

Ad 1. concluſum eſt rem eſſe referendam ad Univerſitatem quandoquidem illa quoque paſſura eſſet præjudicium, deindè agendum Bruxellæ *ad impediendum Placetum*, & ſcribendum Romam ad Illuſtriſſ. D. Cardinalem Bannez ſive à Balneis, qui dicebatur ſuſcepiſſe patrocinium Facultatis, & ſimiliter Bruxellam ad Clariſſ. D. Doctorem Andream Treviſum Sereniſſimæ Principis medicum.

Extra-

Extractum ex libro Actorum Vniverſitatis Lovanienſis incipiente ab anno 1625. uſque ad annum 1635. K

ANno 1633. die 8. Maji, ad inſtantiam D. Decani Facultatis Artium expoſuit Magnificus Dominus quomodo Facultas Artium peteret manuteneri in uſu correctionis, quem ſeſe, ſervaſſe dicit in ſibi diſcipulos ſubditos, & hoc ipſum ad Univerſitatem referri.

Præterea ad inſtantiam ejuſdem propoſuit quomodo eidem Facultati Artium ſuggeſtum eſſet, quod ſcilicet Illuſtriſſimus Dominus Nuncius Apoſtolicus haberet Breve ſeu Bullam aliquam Apoſtolicam publicandam, quâ conſtringerentur nominationes tàm ipſius Univerſitatis quàm Facultatis *quo ad Taxam.* Super quibus duobus ultimis articulis, habitis Dominorum deliberationibus concluſit Magnificus Dominus utrumque referendum eſſe ad Univerſitatem.

Et infrà, Die 12. Maii in ſuperiori loco Capitulari D. Petri Lovanii fuit indicta, & ſervata congregatio Univerſitatis ad deliberandum ſuper articulis ſequentibus.

Primò &c. .. Secundò, ſuper petitione Facultatis Artium quo ad Bullam Apoſtolicam nominationibus præjudiciabilem &c. .. ſuper quibus habitis Dominorum deliberationibus concluſit Magnificus Dominus ad primum, &c. .. ad ſecundum committi Magnifico D. Rectori ut cauſam illam examinet, diſpiciatque de meliori modo obviandi hujuſmodi diminutioni privilegiorum.

ANno 1634. die octavâ Januarii in ſuperiori loco Capitulari D. Petri Lovanii, fuit indicta & ſervata Congregatio Univerſitatis ad deliberandum ſuper ſchedula D. vanden Velde per Facultatem Artium Magnificentiæ ſuæ porrecta, & ex judicio Dominorum Deputatorum ad iſtam Univerſitatis congregationem relata, & habitis deſuper Facultatum deliberationibus concluſit Magnificus Dominus, rogandum eſſe Magiſtratum per Dominos à Magnifico Domino deputandos, ad finem ut dignentur Commiſſariis ſuis Bruxellam proficiſcentibus mandare, ut velint apud Gubernatores intercedere, ne præjudicium fiat Privilegiis Univerſitatis. L

Ex Actis Facultatis. M

MAji die 14. congregata fuit Facultas in medium nonæ in qua propoſitum eſt, primò an placeat audire litteras miſſas, ad Facultatem ab Ampliſſimo Domino Doctore Andrea Treviſio, &c. deinde infrà.

Ad primum placuit illas legi & lectæ ſunt, erat autem illarum hic tenor.

Admodum Reverende Decane venerabileſque Domini, &c. quod promiſeram exſolvi, apud illuſtriſſimum Nuntium ita egi, ut non ſolum intellexerim nihil novi ipſum habere contra venerabilem Facultatem, ſed acceperim copiam Bullarum ſtatuentium ſummum valorem præbendarum. Ad illud autem quod allegabat N. Illuſtr. *Summum Pontificem dictum valorem ſanxiſſe eſſe centum ducatorum Cameræ, qui ad ſummum faciunt* 400. *flor.* Reſpondi Summum Pontificem non poſſe intelligere ut tantorum meritorum in Univerſitate Lovanienſi Eccleſiaſtici Doctores indignè & abjectè viverent, quod eſſet neceſſarium, ſi præbendæ non eſſent majoris valoris. Ad hanc rationem ſuggeſſit Summum Pontificem exiſtimare eos honeſtè degere non tantum ex præbendarum reditu, ſed & propriæ hære-

di-

ditatis proventu. Contra quod ego in Univerſitate Lovanienſi, hi qui aſſequuntur Dignitates & commoditates Eccleſiaſticas, ex paupertate ferè omnes aſſurgunt, ſicq; &c. Dixit autem neque ſe ipſum aliquid contra Univerſitatem præſtiturum fuiſſe, niſi data fuiſſet occaſio defendendi jus Pontificium, deinde infrà V. & M. R. D. V. Bullam examinare poterunt, &c. Bruxellæ 10. Maii 1633.

N

Anno 1659.

Ex Actis Facultatis.

AV ROY.

Remonſtre en toute humilité le Doyen & Faculté des Arts en l'Univerſité de Louvain, que Maximilien Premier, & Charles Cinquiéme, de glorieuſe memoire, Predeceſſeurs de Voſtre Majeſté, leurs ont impetré diverſes Privileges pour l'advancement des Lettres, & entre autres celuy de nommer aux benefices Eccleſiaſtiques de ce Pays, & combien que celuy Privilege ait eſté accordé pour le bien commun, & ainſi ſoit favorable, pluſieurs neantmoins ſe ſont oppoſez à l'execution, & ſuſcité auxdits nommez divers proces ſur l'interpretation de celuy, particulierement ſur la Tauxe ou valeur des benefices, qui ne doivent ſurpaſſer la ſomme de cent ducats de Camera en revenus annuels. *Percipiendi in abſentia & in loco Studii*, Les nommez ſouſtenans *que ladite Tauxe, ou valeur ſe doit eſtimer ou raporter au temps de la conceſſion deſdits Privileges*, & leurs adverſaires *au temps preſent*, Mais les Conſeils ont tousjours jugé pour leſdits nommez, & dernierement encor en l'an 1650. celuy de Flandres au regard des Prebendes de Bruges, & celuy de Malines en l'an 1652. pour celles de Cambray, tellement que cette difficulté de Tauxe ſemble maintenant aſſoupie au regard de toutes les Prebendes deſdits Pays. Maintenant on s'attaque aux Cures, ſous pretexte que tous leurs fruits doivent eſtre computez en icelle Tauxe, & point ſeulement ceux qui ſe peuvent recevoir en abſence, & loco Studii Privilegiati, là où eſt à correction le contraire, puis que leſdits nommez ſont obligez de reſider en icelles, & n'en reçoivent rien en abſence, & comme les difficultez ſur les points capitaux ſont grandement importans, les Remonſtrants y ont tousjours ſerieuſement veillé, & obligé leurſdits nommez par ſerment de ne tranſiger ſur icelles ſans leur conſentement expres, afin d'obvier par ce moyen aux conſequences. Mais nonobſtant ledit ſerment, certain Salomon Servranx pourveu de la Cure de Ham au Pays de Waes par ſemblables nominations, traite avec ſon Advers, & eſt preſte de luy quitter ladite Cure ſous penſion, quoy que ledit conſentement luy ait eſté denié: ſe vante n'en avoir beſoin, puis qu'il s'en peut defaire par diſpenſe, & comme cette façon eſt grandement prejudiciable auxdits Remonſtrants, & de dangereuſe conſequence, veu que tous les autres nommez, pourront ſuivre la méme trace, & donner ſujeꝰ aux Collateurs ordinaires de leur tousjours oppoſer des adverſaires, ſous eſpoir d'emporter pieces, & rendre à la fin les Privileges......

Ils ſe retirent vers Voſtre Majeſté, & la ſupplient tres-humblement, afin que pour le maintien d'iceluy Privilege elle ſoit ſervie d'ordonner audit Salomon de ne paſſer outre à aucun accord ſur ladite Cure ſans leur conſentement expres, attendu qu'ils preſentent de ſouſtenir les fraix du proces d'appel, en cas qu'il viendroit à ſuccomber en la premiere inſtance audit Conſeil de Flandres, & en cas de communication, interdiction par proviſion, ou y pourveoir autrement. Quoy faiſant, &c.

Extra-

QVÆSTIO SEXTA.

An, & quæ beneficia affectata vel reſervata poßit conferre Facultas Artium?

1. QVamvis in Privilegio *Paulino* hujus Quæſtionis deciſio clarè & evidenter pateat §. *in prædictâ autem*, *pag.* 127. dum dicitur, *Quod in facultate conferendi conceßâ Decano & Vice-Decano Facultatis Artium, quoad beneficia in Diœceſi Leodienſi, non comprehendantur quæcumque apud Sedem vacantia, & alias reſervatione vel affectione in Corpore juris clauſa Sedis Apoſtolicæ diſpoſitioni reſervata.*

2. Tamen Lovanienſes clauſulam illam ſuo modo interpretantes & reſtringentes, intendunt conferre varia beneficia reſervata & affecta, illa ſcilicet quæ reſervata vel affecta ſunt affectione clausâ in extravagantibus, & ſpecialiter in *extravagante ad Romani*, ſuſtinentes quod citato §. *in prædictâ*, illa ſola reſervatio vel affectio dicatur clauſa in Corpore juris, quæ clauditur in *Decreto*, *Decretalibus Gregorii IX.* in *Sexto & Clementinis*, non autem quæ in *extravagantibus*.

3. Et ſub hoc pretextu, & ſiniſtro intellectu, alias reſervationes, affectationes, & manus appoſitiones *Sanctæ Sedis*, quæ fiunt v. g. per *dationem Coadjutoris*, *mandatum de providendo*, & alio ſimili modo contemnunt, adeo ut ſi *Coadjutus* moriatur in menſe eorum ſcilicet in Novembri, ſingulis annis, vel in Ianuario alternis annis, ſtatim confert Facultas Artium nullo reſpectu habito ad dationem *Coadjutoris* per *SanctamSedem* antea factam.

4. Vnde fit ut ſæpius oriantur magnæ contentiones, inconvenientia & ſcandala, inter tales *Coadjutores*, & *proviſos Academicos*, prout videmus circa Canonicatũ in *Eccleſiâ Tongrenſi*,

Ar-

Archidiaconatum Hasbaniæ, & *Canonicatum Sancti Dioniſii Leodii.*

5. Quoad primum, ſcilicet Canonicatum in Eccleſia *Tongrenſi*, caſus eſt talis; *Sancta Sedes* anno .... conſtituit *Lamberto Lens* Canonico ejuſdem Eccleſiæ, *Coadjutorem Franciſcum Freſart*, cum futurâ ſucceſſione, ob prægnantes & cognitas rationes, iſque vigore litterarum *Apoſtolicarum* ad *Coadjutoriam* receptus, & in poſſeſſionem immiſſus fuit, & pacificus.

6. Sed cum depoſt, ſcilicet anno 1652. in menſe Ianuarii qui erat Facultatis, obiiſſet dictus *Lambertus Lens*, eadem Facultas contulit eumdem Canonicatum *Petro Marcelis*, nonobſtante illâ datione *Coadjutoriæ*, & appoſitione manus *Sanctæ Sedis*, &c.

7. Quæ inde ortæ ſunt rixæ, & querelæ, ac juriſdictionum conflictiones, in ſequenti Quæſtione clarè demonſtrabitur, ex eo quod hoc capite, ſeu quæſtione diſcurrere tantum intendatur ſuper hoc puncto, *an Canonicatus ille Tongrenſis & alii ſupradicti fuerint reſervati vel affecti, ſic ut Facultas conferre non potuerit?*

8. *Proviſus Apoſtolicus* & *Tongrenſe Capitulum* affirmativam ſuſtinent ratione primi, his fundamentis & rationibus, quod notorii juris ſit, Canonicatum per appoſitionem manus *Pontificis* in conceſſione Coadjutoriæ cum futura ſucceſſione, eſſe *Sanctæ Sedi* affectum *affectione in Corpore juris clauſâ*, per *textum in cap. Vt noſtrum* ⁑ *de appellat.*

9. Idque adeo verum eſt, quod etiamſi proviſio beneficii eſſet nulla aut vitioſa, tamen per appoſitionem manus *Pontificia* dicatur affectum, prout tenet *VVameſius Conſil. can.* 239. *nu.* 4. & probatur per textum in *extravaganti ad Romani de præbendis inter communes*, quæ ex ſententiâ ejuſdem *VVameſii*, habetur clauſa in Corpore juris, Conſil. 224. n. 1. & per ea quæ fuſè deducta ſunt, à *Gonzales in* 8. *regulâ Cancell. Gloſſa* 52. *n.*7.

&

& ſeqq. ubi *num.*9. *cum aliis* aſſerit affectionem ex appoſitione manus *Papæ* dici reſervationē in Corpore juris clauſam, *VVameſium* ſecuti ſunt Lovanienſes alii, apertè tradentes quod extravagantes faciant partem Corporis juris, inter quos *Valerius Andreas in Proœmio Synopſis ſuæ*, Quæſtionem ita proponit; *Corpus juris Canonici, quibus membris conſtat ac libris?* deinde reſpondet, *Decreto Gratiani, Epiſtolis Decretalibus Gregorii IX. Sexto Decretalium, Clementinis, & Extravagantibus, tum Ioannis 22. tum Communibus.*

10. Et *Andreas Vallenſis in proœmio* §. 8. *nu.* 2. Vniverſum Corpus juris Canonici ſcripti, quo hodie in ſcholis ac foro utimur, conſtat *Decreto Gratiani, quinque libris Decretalium Gregorii IX. Sexto Decretalium Bonifacii VIII. Decretalibus Clementis V.* & denique *extravagantibus, tàm Ioannis* 22. *quàm Communibus*, id eſt: aliorum *Summorum Pontificum.*

11. Quis credat *Pontificem* concedentem Privilegium Vniverſitati Lovanienſi, aliud intellexiſſe per *Corpus juris*, quam id quod in Vniverſitate pro tali intelligendum, tradendum, explicandumque erat.

12. Quod ſi juxta tantos Doctores, extravagantes clauſæ ſunt ſeu continentur in *Corpore juris*, nullâ ratione in eâdem Vniverſitate negari poteſt reſervationem contentam in *Extravagante ad Romani* clauſam eſſe in Corpore juris.

13. Et eo magis reſervatio orta ex appoſitione manus cenſenda eſt clauſa in Corpore juris, quod dudum ante dictam extravagantem fuiſſet inducta, nempe *per cap. Vt noſtrum de Appellat.* ex quo capite pleriquе alii docent induci reſervationem per appoſitionem manus.

14. Præter *Simonettam quæſtione* 64. ſic docet *Rebuffus in praxi titulo de reſervat.* num. 30. *alia*, inquit, *eſt reſervatio per manus Papæ appoſitionem cap. Vt noſtrum* 56. *de appellat. ut ſi*

Papa conferat beneficium nulliter, tunc illud erit affectum & reſervatum.

15. Item *Tholoſanus de re beneficiariâ cap. 17. beneficium eſt reſervatum collationi Pontificis, ubicumque Papa appoſuit manum, cap. ut noſtrum de appellat. ita ut ſi ſuper nullitate proviſionis, requiratur cognitio cauſæ, beneficium dicitur ita Papæ affectum, ut ab alio conferri non poſſit.*

16. Rationem elegantem, ex qua per appoſitionem manus inducitur reſervatio dat *VVameſius Conſil.* 241. ubi relatâ reſervatione contentâ in dictâ *Extravagante ad Romani* ſcribit *num.* 2.

17. *Cujus generis beneficia ut ſpecialem notam habent, mirum non eſt ſic peculiariter affici, & reſervari, propter Pontificiæ poteſtatis & auctoritatis praeminentiam & prærogativam, ut etiam in dubio non cenſeatur comprehendi ſub quocumque indulto de beneficiorum diſpoſitione agente.*

18. Et quod diximus reſervationem per appoſitionem manus fuiſſe inductam etiam ante dictam *Extravagantem ad Romani*, non tantum conſtat ex citatis Auctoribus, ſed etiam ex ipſamet *Extravagante*, quæ potius eſt declaratoria juris veteris, quam novi conſtitutiva.

19. Conſtat enim in primis fuiſſe altercationem inter juris Doctores ſuper variis ſpeciebus reſervationum, id patet *ex proœmio ejuſdem Extravagantis*, Item *ex medio* ejuſdem in verbis: *Cupientes dubiis finem imponere*, tertio parum ante finem dicitur: *Decernimus & pariter declaramus, quod tàm in pendentibus per appellationem, quàm in futurum, &c.*

20. Leges & Canones qui merè aliquid novi juris inducunt, ad præterita negotia non pertinent, ſed ſi deſuper lis moveatur decidenda eſt juxta leges veteres, *cap.* 2. ✠ *de conſtitut. l. 7. C. de legibus. Quid enim,* inquit, alibi *Iuſtinianus, peccavit anti-*

qui-

quitas, quæ præſentis legis inſcia priſtinam ſecuta eſt obſervationem.

21. Sed redeamus ad Doctores Lovanienſes, inter quos non parvi nominis eſt *Zoëſius*, qui *in titulo de Præbendis n.* 26. etiam ſcribit, *ubi ſe offert quæſtio, quæ dicatur reſervatio Corpore juris clauſa? R. Doctores Gallicæ nationis eam habere Iuris corpore clauſam, quæ continetur Decreto, Decretalibus Gregorii IX. Sexto, Clem. non etiam Extravagantibus, aut Regulis Cancellariæ per d. Concil. Baſil. ſed verum eſt*, inquit, *etiam his contentas cenſeri clauſas corpore juris, cum ei ſint inſertæ.*

22. Ex quibus apparet, quam juſtæ fuerint, & ipſorummet Lovanienſium Doctrinæ conformes *Deciſiones Rotæ* in *Leodienſ. Canonicat. primâ Iulii* 1652. *coram Reverendiſſimo Cerro*, in hac *Tongrenſi* 15. *Decembris* 1653. *&* 24. *Novembris* 1655. *coram Veroſpio.*

23. Nec obſtat quod dicant Lovanienſes vigore indulti *Paulini*, ſe gaudere *Concordatis Germaniæ*, quæ non admittunt *Coadjutorias*, quia dicendum eos tantum gaudere illis concordatis in beneficiis illis conceſſis, non tamen in *Coadjutoriis.*

24. Ratio diverſitatis eſt, quod diverſa ſit reſervatio facta in Privilegio, ab eâ, quæ facta eſt in concordatis, illa enim extenditur ad quæcumque beneficia affecta, vel reſervata affectione, vel reſervatione in Corpore juris clausâ.

25. Hæc verò reſtricta eſt ad beneficia ſolum reſervata per *Extravagantes ad Regimen & execrabilis*, cum certis adhuc modificationibus, præter illa nonnulla in ipſis Concordatis expreſſa, ex quo fit quod Privilegium admittat Coadjutorias pro ut in Corpore juris clauſas, non autem concordata.

26. Præterea in litteris *Coadjutoriæ*, undè quæſtio, *Summus Pontifex* illis derogavit, & ſic nihil poſſunt ſuffragari.

27. De-

27. Denique his accedit, quod Lovanienſes gaudeant Iure conferendi citra aliquam Iuris aſſiſtentiam & Concordat. Germaniæ, per communicationem ex merâ *Sanctæ Sedis* benignitate factam, ſic ut *Pontifex* facilius derogare illis Privilegiis poſſit, & ſufficit tacita & virtualis derogatio ex diſpoſitione vel manus appoſitione quâcumque, *cap. dudum* 14. *de Præbendis in* 6. *Gonzal. ad reg.* 8. *Cancell.* §. 2. *proœmiali*, & ſequitur *VVameſ. Conſil.* 255. *nu.* 3. *& Conſil.* 246. *n.* 1. *&c.*

28. Ad hæc fundamenta reſponderunt Lovanienſes primo *d. cap. Vt noſtrum de appell.* non agere de collatione vel proviſione facta per Coadjutoriam, vel alio modo, ſed de avocatione litis à Iudice inferiore quæ ordinariè conceditur, quod avocari procurans eundem Iudicem perhorreſcat. *VVameſ. ad dict. cap. & Abbas ibidem.*

29. Et ſic ad ejuſdem *VVameſii conſil.* 239. *n.* 4. dicunt Academici ipſum poſt modum aliter cenſuiſſe, dum exponeret dictum *capitulum, Vt noſtrum*, ajuntque præferendam eſſe opinionem, quam quis tradit docens, ei quam ſuſtinet dum conſulitur, quia ſæpe reſpondet pro amico. *Cravet. de antiq. tempor. part.* 1. *cap. Propoſitum. nu.* 48.

30. Tertio loco *adductam Extravagantem ad Romani de Præbendis*, negant eſſe contentam in Corpore juris, & per Corpus juris, & reſervationem in Corpore juris clauſam dicunt dumtaxat comprehendi *Decretum, Decretales, Sextum* & *Clementinas*, & reſervationes in eiſdem expreſſas, non autem expreſſas in *extravagantibus.*

31. Hoc probare intendunt per *Concordata Germaniæ* in principio, expreſsè diſtinguentia jus ſcriptum, ſeu Corpus juris ab *extravagantibus*, in verbis: *Placet nobis uti Iuris ſcripti, & ad Regimen execrabilis conſtitutionum reſervationibus modificatis, &c.*

32. Præ-

32. Præterea diſtinguere etiam dicunt *Baſilienſe Concilium* & *alternativam Bullam* per *Pium II.* & *Sixtum IV.* Leodienſibus conceſſam, & *Gomez. ad Regul. de Triennali, quæſt.* 31. *Zypaum Reſponſ.* 2. *de Triennali n.* 17.

33. Et quamvis quarto loco allegatus *VVameſ. conſil.* 241. *nu.* 1. expreſsè doceat *Extravagantes* Corpori juris junctas eſſe partes ejuſdem, & reſervationes in eis expreſſas clauſas fore in Corpore juris etiam juxta mentem Privilegiorum Lovanienſium.

34. Tamen reſpondent *VVameſ. ibidem* non tractare principaliter controverſiam, an reſervatio *extravagantium* ſit clauſa in Corpore juris, ſed an nominationes Vniverſitatis vel Facultatis locum habeant in ordine ad benficia *per regulas Cancellariæ* reſervata.

35. Et ut evinceret nominationi eſſe locum, ſufficiebat, inquiunt, probare, quod dictæ regulæ, nec in Decretalium, nec Clemen. nec Extravagantium libris continerentur, ut prætendunt.

36. Ad *Gonzalem* & alios quinto loco allegatos utpote etiam ad deciſiones *Rotæ*, idem dicunt ſicut ad *extravagantem Romani*, & deinde addunt illas deciſiones fuiſſe ſubrepticiè obtentas, &c.

37. Denique dicunt Lovanienſes Indultum *Paulinum* eſſe verè concordatum, ac ſucceſſiſſe in locum Iuris nominandi, *Privileg. pag.* 123. §. *cumque*, & ideo dicunt vim obtinere tranſactionis, falſumque fore, quod gaudeant Iure conferendi citra aliquam Iuris aſſiſtentiam, ſed proviſionem Apoſtolicam ſeu Coadjutoriam non habuiſſe talem Iuris aſſiſtentiam, cum ei repugnet *Concilium Tridentinum ſeſſ.* 25. *cap.* 7. *de reformat.* ubi Coadjutoriæ prohibentur.

38. Sed priuſquam ſigillatim ad allegatas Lovanienſium objectiones aut ſolutiones reſpondeamus, dicimus certum manere, per Coadjutoriam & appoſitionem manus Pontificiæ, ex coadjutoriæ causâ, verè eſſe inductam *affectionem & reſervationem* clauſam in Corpore juris ad ſenſum *Privilegii & Indulti Paulini*, ſeu reſervationes *extravagantium* eſſe verè & infallibiliter clauſas in Corpore juris ad ſenſum ejuſdem Indulti.

39. Ad quod probandum alio non eſt opus argumento, quam ipſo Privilegii textu, ubi *pag.* 127. §. *in prædictâ* habetur *Facultate conferendi quæcumq; beneficia apud Sanctam Sedem vacantia, & alias reſervatione vel affectione in Corpore juris clauſa Sedis Apoſtolicæ diſpoſitioni reſervata, nullatenus comprehendi, ſed Sedis Apoſtolicæ diſpoſitioni reſervata eſſe declaramus & volumus.*

40. Quibus verbis certum eſt, multiplicis generis beneficia reſervari, & à Collatione Facultatis Artium excipi.

41. In primis beneficia *vacantia apud Sedem*, ſeu *in Curia*, de quo reſervationis genere agitur *in cap.*2. 3. *&* 34. *de Præbendis in* 6.

42. Excipiuntur præterea ſecundo beneficia reſervatione vel affectione in Corpore juris clausâ, reſervata, vox enim *& alias* in dicto Privilegio propriè ſignificat idem quod *& alio modo*, non autem tempus.

43. Quia ſi, vox *alias*, acciperetur pro tempore, deberet cenſeri poſita declarativè, & tunc ſic concipiendum fuiſſet Indultum *apud Sedem vacantia, alias reſervatione vel affectione, &c.* non autem inſerenda erat particula (&) quæ de ſui natura eſt diverſorum conjunctiva.

44. Tertio ponderari debet quod ſubjungitur *vel affectione*, quæ particula eſt ampliativa & disjunctiva, ut notum eſt.

45. Item

45. Item ponderari debet, quod omnino diverſa ſint reſervari ob vacationem apud *Sedem* ſeu *in Curia*, & reſervari propter *affectionem*; prior enim reſervationis ſpecies oritur ex loco vacationis, quod apertè colligitur ex *cap.* 2. 3. 34. *de Prebendis in* 6.

46. At affectio naſcitur ex quacumque manus appoſitione *Pontificis* ad certum beneficium, quod auctoritatibus & deciſionibus quamplurimis confirmat *Gonzales ad reg.* 8. *Cancel. gloſſ.* 52. *nu.* 1. *& multis ſequentibus*.

47. Vbi refert 22. caſus in quibus per nudam appoſitionem manus Papæ inducitur affectio ad effectum, ut inferiores ad beneficia ſic affecta manum amplius apponere non poſſint.

48. Inter quos caſus etiam plurimos refert, qui per appoſitionem manus Pontificiæ non tàm fortiter videntur affectare quàm per illam quæ oritur ex datione *Coadjutoria* cum futura ſucceſſione.

49. Vnde dicitur quod reſervatio & affectio hominis magis afficiat quàm Iuris, & ſi afficit reſervatio *cap.* 2. *de prabend. in* 6. multò magis debet afficere reſervatio & affectio *Papa viventis*, cum ille ſit ſuprà Ius, & Iure quocumque potentior *Simonetta de reſervat. quaſt.* 19. *& latius in dicta extravagante ad Romani*, & *ad eam Vivianus*.

50. His præmiſſis, facilè evincitur *reſervationem vel affectionẽ* in Corpore juris clauſam latius accipi in indulto, & *Paulum V.* eſſe locutum eodem modo, quo Doctores ſupra-allegati per *Proviſum Apoſtolicum*, *& Tongrenſes*, ſeu per Corpus juris etiam intellexiſſe *extravagantes*.

51. Cum enim Lovanienſes non velint modo, quod Capitulum, *ut noſtrum de Appellat.* pertineat ad proviſiones beneficiales, ſed ſolum ad cauſarum pendentium avocationes, per hanc quam modo recipiunt opinionem, oſtendunt quod *Paulus*

lus

tur derogare *concordatis Germaniæ*, ſed non probant quod derogare non poſſit.

58. Et poſſe ſuſtinent ipſi Lovanienſes acceptantes vigore nominationum, ſeu exſpectativæ gratiæ beneficia vacantia in menſibus qui per concordata ſunt ordinarii, Nivellis, Thenis, Cameraci, Trajecti, ac aliis Patriæ Leodienſis antequam Paulus V. Ius nominandi immutaſſet in Ius conferendi beneficia vacantia per obitum, in Novembri ſingulis, & Ianuario alternis annis.

59. Deinde Facultas Artium jure concordatorum tantummodo gaudet vigore Privilegii, ex quo etiam ſolo competit ipſi Ius conferendi.

60. Collatores verò ordinarii fundamentum aliquod habent ex jure communi, ſaltem veteri, quo ceſſantibus reſervationibus poterant conferre in omnibus menſibus, alia eſt ergo ratio Collationum ordinariorum, & alia Decani Facultatis Artium.

61. Inſuper Facultas Artium non gaudet pleno jure concordatorum, ex eo quod à jure conferendi ipſi conceſſo excipiantur aliqua non excepta in concordatis, nempe affecta, affectione in Corpore juris clauſa, ut habet Privilegium *Paulinum in dicto §. in prædictâ.*

62. Quo loco Corpus juris tam latè accipitur, ut comprehendat etiam *extravagantes* & *extravagantium reſervationes*, quod clarè patet ex Bullâ *Gregorii XIII.* Corpori Canonico præfixâ, & ex *VVameſ. Conſil.* 241. & ex aliis ſupra allegatis.

63. Porro quod Coadjutoria, ſeu manus appoſitio ex cauſâ ejuſdem factâ inducat reſervationem vel affectionem contentam in *extravantibus*, patet clarè per *extravagantem ad Romani de Præbend. in communibus.*

 64. Et

64. Et etiam apparet ex *Nicolao Remochamps de Coadjutoriis cap. 5. nu. 18. verſ. Collegiorum*, ubi dicit, *quod in Coadjutoriis non requiritur conſenſus Univerſitatis habentis Indultum conferendi beneficia ſalvis reſervationibus, cum ea remaneant affecta, Papæ beneficia de quibus per gratiam coadjutorialem diſponit.*

65. Itaque non obſtat Doctrina *Gonzales* dicentis affectionem quæ reſultat ex appoſitione manus, non inducere reſervationem in præjudicium concordatorum.

66. Ex eâ enim non ſequitur quod non inducat in præjudicium *Indulti Paulini*, eo quod in hoc plura excipiantur à Iure conferendi conceſſo Decano Facultatis, quam excepta ſint à Iure conferendi conceſſo ordinariis Collatoribus.

67. Cum nominatim excipiantur *affecta affectatione clauſa in Corpore juris*, quæ ſunt, quibus Pontifex manum apponit providendo, vel mandando provideri, quod fit per *coadjutoriam*, ut patet per dictam *extravagantem ad Romani*, quæ ante tempus Indulti *Paulini*, immo & à tempore Gregorii XIII. fuit clauſa in Corpore juris, cum à *Paulo II.* ab anno 1467. fuerit conſtituta, & ſic centum & aliquot annis ante tempora Gregorii XIII.

68. Hallucinantur præterea Lovanienſes dum dicunt Indultum Paulinum eſſe concordatum, cum cõtrarium manifeſtè evincatur; tàm ex clauſulis per eos citatis, quàm ex aliis, utpote, *ex §. auditâ pag. 125. ex proœmio. & §. ſanè dilectus pag. 126. & aliis*, ſcilicet eſſe merum Indultum & Privilegium motu proprio, & ex benignâ *Sanctæ Sedis* munificentiâ *ad ſupplicationem etiam Lovanienſium & Principum Belgii conceſſum*, ſic ut nemo de hoc dubitare tantum poſſit.

69. Non obſtat etiam *Concil. Trident. cap. 7. ſeſſ. 25. de reformat.* prohibentis Coadjutorias, quia illud non ita afficit nec arctat *Summos Pontifices*, quin illis ſalva remaneat poteſtas aliter

ter diſponendi, ſeu derogandi; prout apparet ex dicto *Concilio*, dictâ *ſeſſ. cap. 21. & ſeſſ. 7. in principio*, ubi *Sancta Synodus ſalvam ſemper in omnibus vult eſſe Sanctæ Sedis auctoritatem de ſtatutis in eodem Concilio aliter diſponendi.*

70. Nihil facit ad rem argumentum deſumptum ex *Concilio Baſilienſi & Concordatis Germaniæ*, & *quibuſdam Bullis Pii II. & Sixti IV.* in quibus reſervationes clauſæ in Corpore juris diſtinguuntur à reſervationibus *extravagantium.*

71. Quia reſpondetur, quod Corpus juris ſucceſſivè fuit auctum, in eo olim non continebantur *Clementinæ* nec variæ *Conſtitutiones Bonifacii VIII.* relatæ in *Sextum*, nemo tamen dicit jam *Clementinas* non contineri in Corpore juris, & ipſimet Lovanienſes citato Zypæo contineri dicunt.

72. Ita *Extravagantes* olim in Corpore juris non continebantur, ſed poſtquam auctoritate *Gregorii XIII.* Corpori juris adſcriptæ ſunt, ut patet ex ejus *Epiſtolâ Corpori præfixâ*, tàm ex ipſius mente, quàm ex mente ſequentium *Pontificum* debent dici clauſæ in Corpore juris, & conſequenter pro clauſis habuit *Paulus V.* dum Indultum conceſſit.

73. Idem reſpondetur ad auctoritatem *Gomeſii & aliorum*, qui ante *Gregorium XIII.* ſcripſerunt, quodſi nonnulli recentiores ſecuti ſunt, evidens eſt, quod hallucinati ſint, & non advertérint ad diſtinctionem temporum, & *Gregorii Bullam*, pro ut faciunt aliquando *Doctores* aliorum ſcripta ſine diſcretione tranſcribentes.

74. Denique ad id quod dicunt capitulum: *Vt noſtrum de appellat.* non pertinere ad collationes beneficiorum, ex mente *VVameſii* in explicatione dicti *Capitis*; reſpondetur *VVameſium* ſuper toto illo textu nullibi negare, quod ad proviſiones beneficiales pertineat, & conſequenter etiamſi illum explicet tamquam agentem ex profeſſo de avocatione litis, non negat

rectè

rectè ab aliis etiam accipi & intelligi de appoſitione manus ad beneficium.

75. Per hæc omnia igitur clarè evincitur quod Lovanienſes non poſſint ullo modo conferre beneficia, quæ per appoſitionem manus *Sanctæ Sedis ex cauſâ Coadjutoriæ*, mandati de providendo, & ſimilium reſervata *vel affecta* dicuntur, & quod eorum collationes, in contrarium factæ, omnino caducæ & nullæ ſint.

76. Quod, præter illam *Canonicatus Tongrenſis*, ex iiſdem fundamentis dici debet de *Archidiaconatu Hasbaniæ*, quem Facultas Artium nonobſtante *Sanctæ Sedis* diſpoſitione ex cauſâ Coadjutoriæ factâ in favorem *Bertrandi Hacxhe*, contulit *Nicolao Meys*, tanquam vacantem per obitum in ejus menſe.

77. Id ipſum etiam manifeſtat nullitatem Collationis factæ per eandem Facultatem in favorem *N. Daniëlis*, circa Canonicatum *S. Dioniſii Leodii*, qui ut prætendit, vacavit per obitum *N. Plenevau*.

78. Quandoquidem illa Collatio facta fuerit in præjudicium proviſionis antea factæ à *Sanctâ Sede* per mandatum de providendo in favorem *N. Haren*, ex causâ homicidii per dictum *Plenevau* in perſonam *N. Genet* commiſſi.

79. Per quod *mandatum de providendo*, nemo inficias ire poteſt quin reſervatio *vel affectio inducta* fuerit, quæ illi collationi perpetuò reſiſtebat, & manus Facultatis dubio procul præcludebat, eo magis quod deſuper lis apud *Sanctã Sedem* pendebat.

80. Nec obſtare poſſet, ſi diceretur aliquem defectum, vel vitium fuiſſe in litteris *Pontificiis* ſupradictis.

81. Quia per hoc non ideo fuiſſent apertæ manus Facultatis ad conferendum, ſed illi prætenſi defectus ante omnia ſuæ Sanctitati fuiſſent exponendi, & per eam privativè cognoſcendi, prout latius in ſequenti quæſtione apparebit.

QVÆSTIO SEPTIMA.

An D. Conſervator privilegiorum Lovanienſium, poſſit cognoſcere de beneficiis quæ tanquam reſervata vel affecta contulit Pontifex uni, & Facultas alteri, ſub prætextu quod reſervatio vel affectio non ſit clauſa in Corpore juris?

1. QVamvis non tantum de controverſiâ ſuper menſe regulariter cognoſcat D. Conſervator, ſed etiam de nonnullis aliis v. g. an proviſus Academicus reſederit ſufficienter, ſit debitè graduatus, ſit ætatis convenientis &c. an beneficium vacavit per obitum certo menſe &c. *Privileg. pag.* 127. *§. & ad tollendas.*

2. Tamen, *non cognoſcit de omni controverſiâ ſuper menſe, ſed tantum de illâ, an vacaverit beneficium in menſe ordinario, vel Facultatis v.g.* an in Octobri, aut Decembri, an verò in Novembri, qui ad Facultatem pertinet *pag.* 129. *in principio.*

3. Ideoque ſi quæſtio ſit, an vacaverit in menſe Apoſtolico? v. g. Iulio, Septembri, Majo, Martio, an verò in menſe Facultatis? cognitio non ſpectat ad *D. Conſervatorem*, ſed ad *Executorem Apoſtolicum.*

4. Hoc clarè probatur ex privilegio *Paulino* §. *& quatenus dicta pag.* 129 ubi habetur, *quod cognitio ſuper controverſiâ menſis tantum concedatur D. Conſervatori, dum quæſtio eſt inter Facultatis proviſum* et provisum *ab ordinario*, ergo negatur cognitio ſuper controverſiâ, an *in Apoſtolico*, an autem vacaverit in menſe Facultatis.

5. Quod manifeſtè evincitur ex eo quod vox *quatenus* ſit limitativa, pro ut videre eſt apud *Barboſam de diction. uſu frequent. diction.* 312. *num.* 3.

 6. Se-

6. Secundò quod expreſſo Iure cautum ſit, *Iuriſdictionem conceſſam ſpecialiter uno caſu, negatam cenſeri in alio l. 1. ff. de officio ejus cui mandata eſt juriſdictio.*

7. Et denique quod veriſimile non ſit quod *Summus Pontifex* voluerit committere *Domino Conſervatori* cognitionem ſuæ collationis, & juris, reſervatorum ratione menſis.

8. Tantò minus quod ſi contingat litem fore triangularem, ut vocant, ſcilicet inter proviſum ab *ordinario* de quodam beneficio, utpote vacanti in Octobri, proviſum à Facultate de eodem uti vacante in Novembri, ac denique proviſum à *Sanctâ Sede*, tanquam reſervato, hoc caſu cognoſcere nequit Conſervator, nequidem inter proviſum ab *ordinario*, & *Facultate*, ne præjudiciale aliquod decretum ferat; ſed propter cauſæ continentiam cognoſcet Executor Apoſtolicus *d. §. & quatenus.*

9. Et generatim quando concurrit quæſtio de reſervatione, ceſſat Conſervatoris auctoritas, *dicto §. & quatenus, verſu, excepto tamen caſu &c.* qui verſus neceſſariò intelligendus eſt de reſervatione dubiâ & controversâ, ratione cujus dubii Facultas etiam contulerit ſeu providerit.

10. Quia de caſu quo reſervatio eſt certa, jam ante in §. *cauſarum pag.* 128. ſtatutum erat, *quod conſervator nullâ ratione poſſet evocare Proviſum Apoſtolicum, & in §. in prædictâ pag.* 127. dictum *quod Facultas non poſſet conferre.*

11. Denique certum eſt per dictum §. *& quatenus*, excipi à Iuriſdictione Domini Conſervatoris caſum quo beneficium eſt reſervatum aliter quàm ratione menſis.

12. Ex quibus clarè patet Facultatem Artium non potuiſſe validè conferre *D. Ioanni Daniëlis Canonicatum Sancti Dionyſii Leodii*, ſub pretextu quod vacaverit per obitum *N. Plenevau.*

13. Mul-

13. Multò minus D. Conſervatorem cognoſcere de controverſiâ deſuper motâ, quandoquidem dictus Canonicatus non tantum erat reſervatus, vel affectus, ſed etiam vacavit per delictum ante obitum dicti Plenevau, & cauſa deſuper pendens, erat ante avocata, ſeu reſervata à *Sanctâ Sede*, & ab *Executore Apoſtolico ſeu Illuſtriſſimo Domino Nuntio Colonienſi* in effectu deciſa.

14. Homicidium per *D. Plenevau* commiſſum in perſonam *N. Genet* non dubitatur fuiſſe voluntarium, ſed controvertitur an ſit qualificatum, ſeu *aſſaſinatus*, *aut duellum.*

15. Si eſt qualificatum, vacavit ipſo facto ejus Canonicatus in æſtate anni 1666. *cap.* 1. *de homicidio in* 6. *cap.* 1. ✠ .*de clericis pugnantibus in duello, & utrobique DD.* & ſic certum erit non vacaſſe neque per mortem, neque in menſe Facultatis.

16. Quod ſi vero non ſit qualificatum, ſed ſimplex, equidem *D. Plenevau* debuit ob crimen, & irregularitatem privari, ac ejus diſpoſitio fuit reſervata *Sanctæ Sedi* per *Concordata Germaniæ,* quandocumque poſtea vacaverit.

17. Illum enim Canonicatum obtinuerat *D. Haren* in caſum quo dictus Plenevau veniret privandus, in concordatis autem prædictis, *Sanctæ Sedi reſervantur beneficia per depoſitionem, vel privationem auctoritate Apoſtolicâ factam aut faciendam ubilibet vacantia aut vacatura.*

18. Hoc jure Concordatorum tenetur Facultas, quia dum ei indulgetur, quod in aſſignatis ſibi menſibus gaudeat jure Concordatorum, ſicuti alii Collatores Patriæ Leodienſis, debet ex naturâ Concordati, & contractus iiſdem reſervationibus *Apoſtolicis* ſubjacere, quibus ſubjacent alii Collatores gaudentes iiſdem Concordatis.

19. Nec tamen inde ſequitur quod pari modo *Coadjutoria* impediatur per *Indultum Paulinum*, ſicuti impeditur per Concor-

cordata, quia ut oſtenſum eſt quæſtione præcedenti, plura per Indultum *Paulinum* excipiuntur à jure conferendi conceſſa Decano Facultatis Artium, quam per concordata excipiantur à Collationibus ordinariorum.

20. Nam per Indultum Paulinum à Collatione Facultatis excipiuntur *beneficia reſervatione vel affectione in Corpore juris clauſâ diſpoſitioni Apoſtolicæ reſervata*, *Privileg. pag.* 127. *§. in prædicta.*

21. Beneficium autem dicitur affici & affectione reſervari, dum *Summus Pontifex* apponit manum providendo, vel provideri mandando, *Extravagant. ad Romani de Præbendis in communib.* per quam appoſitionem manus ſic beneficium reſervatur, ut nullus præter *Sanctam Sedem* pro iſtâ vice poſſit ſe intromittere, ut probatum eſt ſupra quæſt. 6.

22. Item dicitur clauſa in Corpore juris quando cauſa prævia ex qua Pontifex manum apponit in Iure continetur, ita declaravit Facultas Artium, *in rationibus deciſivis ſuper lite exortâ occaſione Archidiaconatus Hasbaniæ pag.* 43.

23. Ratio autem quare Pontifex apponat manum beneficio voluntarii homicidiæ, eſt quod factus irregularis privari eo debeat, niſi ex gratiâ diſpenſetur, quando culpâ magis, quam dolo contigit, *cap. ultimo de homicidio in 6. cap.* 10. *&* 20. ✠. *eodem, & ſic cauſa manum apponendi continetur in Corpore juris.*

24. Ex his igitur apparet quod Canonicatus prædictus omnimodo exceptus ſit à Collatione Facultatis, & conſequenter à cognitione *Domini Conſervatoris*, qui ſub pænâ privationis officii & beneficiorum prohibetur ſe intromittere in beneficiis exceptis. *Privileg. pag.* 128. *prope finem, & pag.* 129.

25. Suppoſito tamen quod Summus Pontifex non appoſuiſſet manum, equidem cum etiam vertatur quæſtio an homicidium

dium ſit qualificatum, & an ipſo Iure vacaverit, ejuſque collatio ad *Sanctam Sedem* ex tunc pertinuerit, non poteſt cognoſcere *Conſervator*.

26. Quia quando controverſia eſt de menſe, tantum cognoſcere poteſt, ſi quæſtio ſit an vacaverit in menſe *ordinarii*, vel in menſe Facultatis. *Privileg. pag.* 129. §. *& quatenus*.

27. Non autem cognoſcit ubi controvertitur an vacaverit in menſe *Apoſtolico* vel *Facultatis*, ut ſuprà probatum eſt.

28. Iam autem hic apparet homicidium contigiſſe in menſe Apoſtolico, quia ordinarius nihil pretendit, nec pretendere poteſt poſtquam lapſi ſunt ſex menſes à vacatione.

29. Et licet præmiſſa omnino perſpicua & irrefragabilia ſint pro reſolutione & deciſione negativæ hujus quæſtionis, tamen Lovanienſes ad colorandos ſuos abuſus, conantur ſuſtinere affirmativam per certam informationem Illuſtriſſimo Domino Internuncio per eos porrectam, per quam tria ſupponunt abuſiva.

30. Nempe Canonicatum Sancti Dioniſii vacaſſe per obitum in menſe Facultatis.

31. Secundò, non fuiſſe reſervatum vel affectum.

32. Tertiò, Conſervatorem eſſe Iudicem quæſtionis, an reſervatus vel affectus fuerit ille Canonicatus, ſed horum nihil, aut parum probarunt.

33. Nam quod dicunt primo pari paſſu procedere Iuriſdictionem *Executoris Apoſtolici, & Conſervatoris*, contrarium potius dicendum eſt, quandoquidem quæſtio de reſervatione ſit excepta à juriſdictione Conſervatoris, *per* §. *& quatenus pag.* 129.

34. Deinde cum quæſtio ſit an homicidium fuerit qualificatum nec ne, remanet dubium an vacaverit ipſo jure per mortem in menſe *Facultatis*, vel in menſe *Apoſtolico*.

35. Iam vero oſtenſum eſt ſupra quod Conſervator non ſit Iudex hujus quæſtionis, an vacaverit in menſe Apoſtolico vel Facultatis, ſed illius dumtaxat an vacaverit in menſe ordinario vel Facultatis, *d. s. & quatenus*, debetque vacatio per obitum eveniſſe, *s. & ad tollendas pag.* 127.

36. Proinde dicendum eſt quod *in d. s. & quatenus*, non ita ampliatur juriſdictio Conſervatoris, ut dicunt ſecundo loco Lovanienſes; ſed potius reſtringitur ad caſum quo quæſtio eſt an vacaverit in menſe Facultatis, vel Ordinarii, & quo agitur tantum de beneficio non aliâ ex causâ reſervato.

37. Quod dicunt mandatum de providendo D. de Haren à *Sancta Sede* conceſſum non afficere, niſi in caſum privationis homicidæ, quæ non fuerit ſubſecuta ante ejus mortem, reſpondetur quod interveniente morte delinquentis, non fuerit neceſſaria ſententia privationis diſtincta à collatione, eo quod Iudex ad ulteriora procedens, cenſetur tacitè in priora condemnare, per ea quæ tradit *Salgado de protectione Regiâ part. 2. cap.* 1. *num.* 31. *& ſeqq.*

38. Immo apparet ex ſententiâ *Illuſtriſſimi Domini Nuncii Colonienſis* à *Sanctâ Sede* in causâ *delegati* de datâ ſecundæ Aprilis 1665. quod ille homicida fuerit in effectu Canonicatu privatus, etiam antequam facultas alteri contuliſſet, cum per dictam ſententiam *Domino Haren* fuerit collatus, qui enim diſponit de conſequenti neceſſario diſponit de antecedenti.

39. Ideoque error etiam eſt pretendere quod dictus proviſus *Apoſtolicus* debuiſſet comparere coram *D. Conſervatore* ad allegandas ſuas exceptiones.

40. Quia

40. Quia notandum quod Propinqui illius delinquentis appellaverint ad *Sanctam Sedem*, ad quam etiam antea fuerat appellatum,& cauſa per *Apoſtolicam Sedem* ab *Officiali Leodienſi* avocata & commiſſa *Domino Canonico du Mont*.

41. Iure autem notum eſt quod avocatio, & commiſſio cauſæ à Pontificè facta, impediat ne inferior ſe amplius immiſcere valeat *cap. 56.* ✠ *de appellat. & ibi VVameſius*, cujus datam ibi interpretationem probant Lovanienſes.

42. Deinde quando lis pendet inter duos ſuper beneficio, uno moriente non poteſt inferior Collator diſponere de eodem, per textum expreſſum *in cap. 2. ut litè pendente in* 6. cujus ſummarium ſic habet.

43. *Si beneficiatus (contra quem ſuper beneficio litigatur) cedit vel decedit, ſi alius litè pendente cum ſuperſtite fuerit electus, non valet electio, ſi vero aliqui (quorum interſit) ad defenſionem litis velint admitti, in eo ſtatu in quo erat cauſa, admittentur.*

44. Præterea quod dicunt prædictam appoſitionem manus *Sanctæ Sedis*, non inducere reſervationem vel affectionem in Corpore juris clauſam, hoc confutatum eſt ſupra, tàm in hac quàm præcedenti quæſtione.

45. Vtpote etiam demonſtratum nihil obeſſe quod *Paulus V.* §. *& loco pag.* 125. indulgeat Facultati gaudere Concordatis Germaniæ in ſuis menſibus.

46. Quandoquidem illa conceſſio & indulgentia poſtea limitetur §. *in prædicta*, in quo à jure conferendi Facultati conceſſo excipiuntur multa beneficia quæ cadunt ſub diſpoſitione Concordantorum,ſub quâ cadunt etiam varia beneficia vacantia per matrimonium,per dimiſſionem ſimplicem, incômpatibilitatem provenientem vi proviſionis factæ ab ordinario, quæ tamen nullatenus cadunt ſub diſpoſitione Privilegii *Paulini*,

ſeu

ſeu non poſſunt conferri à Decano Facultatis, quia tantum conferri poſſunt ab eo quæ per obitum vacant.

47. Nec rectè referunt Lovanienſes textum *Gonzales* loco per eos citato ſcilicet *gloſſa.* 42. *num.* 51. quia inter illa verba, *Poſt factam appoſitionem deceſſerit ille, cujus beneficium fuit impetratum*, interſerit dictus Gonzales illa, *nondum tamen lite introductâ.*

48. Quæ verba ſane in caſu prædicto magnam habent vim, cum ibi lis fuerit introducta, & ſic citata auctoritas *Gonzales* facit contra illos.

49. *Garciæ* auctoritas æque futiliter allegatur per eos *part.* 5. *cap.* 1. *num.* 152. quam *Gonzales*, quia ille utitur auctoritate. *Rotæ deciſ. ultimâ ut lite pendente in novis*, in quâ tractatur expreſſe caſus, quo quis petiverat à *Pontifice* ſibi provideri de beneficio homicidæ, & in fine ſubjungitur, *quod ſi homicida mortuus ſit re non amplius integrâ, ſeu litè jam motâ in Curiâ, beneficium non debetur exſpectanti.*

50. Verba præfatæ deciſionis circa finem ſunt hæc, *aut enim dictus privandus re integrâ eſt mortuus extra Curiam Romanam, & tunc vera ſunt quæ ſupra dicuntur, ſcilicet quod beneficium ejuſmodi debeatur exſpectanti, aut enim re non integrâ eſt mortuus, & tunc ſubdiſtinguitur, quia aut lis ſuper ejuſmodi beneficio pendebat in Curiâ Romanâ, aut extra Curiam Romanam, ſi primo caſu, dicunt quod licet exſpectans potuit dictum beneficium acceptare, non tamen potuit de eo ſibi facere provideri, ut cap. Si ii contra quos, ut lite pendente in* 6.

51. Cauſa vero prædicti Canonicatus Sancti Dioniſii pependit in Curiâ, quia & ad eam fuit appellatum, & *Apoſtolicæ Sedis Executori ſeu Nuncio*, qui *Sedem Apoſtolicam* repræſentat commiſſa.

52. Pro-

52. Proinde corrunt illationes & argumenta quæ faciunt Lovanienſes ex dictis Doctoribus, quia quando jam lis pendet, præſertim coram *Sanctâ Sede, ſeu Executore ab eâ deputato*, ligatæ ſunt manus inferioris, nec ordinarius poteſt conferre, nec debetur beneficium exſpectanti, ut conſtat *ex dicto cap.2. ut lite pendente in 6. Gonzales dictâ Gloſſâ 52. nu. 52. & dictâ deciſione Rotæ.*

53. Nec ad rem facit *Rotæ deciſio 14. de reſtit. ſpoliat. apud Graſſis*, nam *Garcias* qui *part. 5. cap. 1. nu.* 155. eandem deciſionem citat, docet ibidem *nu.* 161. & 166. provenire ex ſpeciali diſpoſitione Iuris novi, ſeu Regulæ Cancellariæ *de infirmis*, & ex illâ fieri quod beneficium cenſeatur vacare per obitum, & non maneat reſervatum.

54. *Æneas de Falconibus à Garciâ citatus*, ſi attentè legatur Lovanienſibus obſtat, malè etiam ſeu impertinenter ab eodem *Garciâ* allegatur *Simonetta quæſt.* 60. quia & Coadjutoriis adverſus Lovanienſes favet, & nullam planè mentionem facit delicti, aut privationis, aut litis pendentis.

55. Addunt præterea Lovanienſes quod *Papa* non intendat lædere ordinarios, nec eos prævenire, & quod appoſitio manus ad unum effectum, non trahatur ad alium, ne ſit in poteſtate calumnioſorum impetrantium impedire collationes ordinariorum.

56. Sed è contrario ſæpè conſtat quod *Papa* diverſa beneficia, etiam in menſibus ordinariis vacantia, ſibi reſervet, ſive per *Concordata Germaniæ*, ſive per *Extravagantes*, ſive per Iura comprehenſa in *Sexto Decretalium.*

57. Nec ita verum eſt fore in poteſtate calumnioſorum impedire Collationes ordinariorum, uti aſſeritur per Lovanienſes; quia ſi non ſubſit veriſimilis omnino impetrandi cauſa, quis adeo ſtultus erit ut merè ad impediendum Ordinarium Col-

latorem in expenſas impetrationis inutilis, certæ amiſſionis cauſæ, & ludibrium gratis ſe coniiciat.

58. Deinde quod dicunt non rectè argui à Concordatis ad Indultum, quod Facultas eis non adſtringatur &c. ſanè cavillatio eſt, quia ſi prætendant gaudere in ſuis menſibus concordatis Germaniæ, pro ut prætendunt; neceſſe eſt ut iiſdem ligentur, qui enim ſentit commodum ſentire debet & onus, & concordata ſunt correſpectiva & mutua.

59. Et ex eo quod dicatur Facultatem Artium obſtringi Concordatis, non ſequitur quod appoſitio manus nihil operetur in præjudicium Indulti *Paulini.*

60. Nam Lovanienſes in rationibus deciſivis controverſiæ exortæ ſuper *Archidiaconatu Hasbaniæ* fatentur *pag.* 43. quod appoſitio manus *Pontificiæ* ex causâ præviâ (qualis in causâ *Sancti Dionyſii* fuit homicidium) inducat affectionem, de quâ agitur in Indulto *Paulino.*

61. Et per *Concordata Germaniæ* reſervantur ea in quibus *Pontifex* appoſuit manum ratione delicti inducentis privationem, etiamſi non ſit commiſſum tale quod privet ipſo Iure, ſed tantum per ſententiam; verba enim concordatorum ſunt, *nec non per depoſitionem vel privationem per nos, ſeu auctoritate noſtrâ factas vel faciendas, vacantia & vacatura reſervamus.*

62. Proinde non debent ante manus appoſitionem vacare, ut videntur ſupponere Lovanienſes.

63. Denique adverſus reliquos prætextus & argumenta, quæ obtrudunt Lovanienſes, ſingulariter notandum eſt, quod licet beneficium vacaſſet per obitum, ut aſſerunt, & licet homicida non veniſſet privandus, tamen pendente coram *Nuncio Apoſtolico* quæſtione, & causâ coram ipſo intentatâ inter Impetrantem ex unâ, & delinquentem, ac poſtea ejus propinquos cauſam proſequentes, ex alterâ, nullatenus potuit Academicus

pro-

proviſum Apoſtolicum coram Domino Conſervatore citare pro ut fecit.

64. Quia Iure ſpecialiter cautum eſt, *quod lite pendente inter aliquos, ſi tertius ſuperveniat, debet proſequi litem in eo ſtatu in quo convenitur, cap. 2. ut lite pendente in* 6. quod *cap.* Hic deciſivum eſt, ut legenti patebit.

65. Ex his quoque apparet quod *Academicus* non poſſit ſe juvare per Brabantina Privilegia de non evocãdo extra Brabantiam, aut per ſpecialia de non evocando Scholares extra Lovanium, & eo titulo recurrere ad Conſilium Brabantiæ.

66. Quia non tàm ille evocatur, quàm evocavit partem adverſam, citando coram Conſervatore ſuper beneficio alterius Dioceſis, Patriæ, & Iuriſdictionis, nonobſtante etiam litiſpendentiâ coram *Sanctâ Sede.*

67. Deinde iſtis Brabantinis & Academicis Privilegiis derogatum eſt, tàm per *Indultum Paulinum*, quàm per *Archiducem Albertum*, qui Indultum placetavit, & ſic approbavit conditiones in ea contentas, ſine quibus Pontifex collationes ſuas dictæ Facultati Artium non conceſſiſſet.

68. Reliqua quæ allegant *Academici* ex ſupradictis, tàm in hâc quàm in præcedenti Quæſtione, ſufficienter confutata eſſe credimus, manetque reſolutum quod *D. Conſervator* cognoſcere non potuit de cauſis ſuper prædictis Canonicatibus Eccleſiæ *Sancti Dioniſii Leodii, Sanctæ Mariæ Tongrenſis,* & *Archidiaconatus Hasbaniæ*, utpote *reſervatis vel affectis*, *& primo litigioſo ex causâ præviâ &c.*

APPENDIX
AD
QUÆSTIONEM SEPTIMAM.

Examinatur tenor Privilegiorum conceſſorum ante Paulum V. agentium de Iuriſdictione Conſervatoris, & ex illis oſtenditur ipſum non poſſe cognoſcere de Beneficiis affectatis vel reſervatis, nec de quæſtione, an reſervata vel affectata ſint.

69. LOvanienſes fallunt vel falluntur, dùm ſibi perſuadent vel aliis perſuadere conantur Sanctam Sedem velle evertere omnem Juriſdictionem Conſervatoris, de cujus tantùm exceſſu conqueritur, & de remedio cogitat continendi illam intra debitos juris, & Theologiæ limites, quos nimis ſæpè dicti Lovanienſes etiam hac in parte egrediuntur.

70. Itaque permittit dicta Sedes conformiter ad gratioſas litteras præcedentium Pontificum, ut Conſervator cognoſcat de cauſis civilibus, criminalibus, & mixtis, quodq; in iſtis Scholares non evocentur in prima inſtantia extra muros Oppidi Lovanienſis.

71. Permittit etiam ut idem certis caſibus cognoſcat de beneficiis Diœceſis & Patriæ Leodienſis, vacantibus per obitum tantùm in Novembri ſingulis, & Januario alternis annis.

72. Sed clarum eſt quòd non poſſit cognoſcere de reſervatis vel affectatis, & ſi quæſtio ſit, an beneficium ejuſmodi ſit reſervatum vel affectatum, necne, hujus cognitionem etiam perperam uſurpat Conſervator: id modo oſtendendum ex ipſis Privilegiorum textibus ante Paulum V. conceſſorum, poſtea de hujus Pontificis Indulto ſpecialius.

73. Primum itaque, quod Conſervatoriam concernit Privilegium, refertur in libro Privilegiorum pag. 26. eoque conceditur, *ut nullus ex Doctoribus, Magiſtris, Scholaribus, cæteriſq; perſonis dictæ Univerſitatis, in quibuſcumq; cauſis, tàm civilibus quàm criminalibus, aut mixtis, etiam profanis, per quoſvis Executores ſive judices, etiam Auctoritate litterarum Sanctæ Sedis non facientium mentionem tenoris præfati Privilegii de verbo ad verbum, quodq; extra muros Oppidi Lovanienſis citari vel in judicium trahi non poſſint, dummodo in Oppido præfato, coram uno ex Conſervatoribus in aliis noſtris Litteris*, inquit Bulla, *hodie per nos ipſis deputatis, ſe paratos exhibeant legitimè ſtare juri.*

74. Bulla iſta relativa eſt ad aliam ejuſdem Martini Bullam, quâ erigit Conſervatoriam, hæc autem agit tantùm de cauſis, in quibus controverſia eſt de jure inferiorum, non autem de jure Sanctæ Sedis.

75. Sic enim habent ejus verba: *ſanè dilectorum filiorum, Rectoris, Doctorum, cæterarumq; perſonarum Univerſitatis Studii Lovanienſis conqueſtione percepimus, quòd nonnulli Archiepiſcopi, Epiſcopi, aliiq; Eccleſiarum Prælati & Clerici, ac Eccleſiaſtica Perſonæ, tàm Religioſæ, quàm ſæculares, necnon Duces, Marchiones, Comites, Barones, &c. Occuparunt & occupari fecerunt Villas*

ſtro

terras, domos, poſſeſſiones jura, fructus, redditus, proventus Rectoris, & ſingularum Perſonarum ejuſdem Univerſitatis.

76. Deinde infrà ipſis Executoribus in Bulla nominatis dicitur: *Non permittatis eoſdem ſuper præmiſſis & quibuſlibet alius bonis, rebus & juribus, ad illos, communiter vel diviſim ſpectantibus, à quibuſvis indebitè moleſtari, vel eis gravamina, injurias, ſive damna irrogari, aut contra Privilegia, conceſſiones & indulta, ſub quacumque Verborum formâ ipſis Rectori, Doctoribus, Magiſtris, Scholaribus, ac dictæ Univerſitatis Perſonis, à Sede prædicta vel alias hactenus conceſſa, ſeu in poſterum quomodolibet concedenda, infringi ſeu violari aliquatenus, vel etiam impugnari.*

77. Nihil hîc diſponitur de controverſiis ſuper juribus, collationibus aut aliis prætenſionibus Sanctæ Sedis, ſed tota gratia reſtringitur ad controverſias ortas inter Univerſitatis ſuppoſita & Prælatos inferiores, ſuper mutuorum hinc inde jurium quæſtione.

78. Pro quibus tuendis, varii Prælati, Capitula, Conventus, Epiſcopi diverſa indulta acceperant à Sancta Sede & Conſervatoriales litteras, quemadmodum acceperant Eccleſiæ Trajectenſes & Leodienſes, quarum adhuc hodie Conſervator eſt Abbas Sancti Laurentii prope Leodium.

79. Quod dixi de Trajectenſibus, conſtat vel ex ipſis Univerſitatis Actis, in quibus ad annum 1559. legitur: *7. Decemb. 1559. refertur à Decano S. Salvatoris uti Subdelegato Abbatis in Ooſt Conſervatore Epiſcopi Trajectenſis, & Suppoſitorum ejus, latam eſſe excommunicationem in Conſervatorem, Bartolomæum Goze, Promotorem, & concluſum Decretum non ligare propter Decretum irritans inſertum Privilegiis, ſed D. Conſervator, qui non eſt ſuppoſitum Univerſitatis, quia piarum mentium eſt timere culpam, ubi non eſt, impetrabit abſolutionem.*

80. Et ferè paſſim conceſſâ aliquibus exemptione, ſolebant iiſdem concedi Conſervatoriæ litteræ, aliaque Indulta & Privilegia tuendæ Juriſdictionis, de quibus etiam agitur in *cap. 1. & ult. de offic. Iudicis deleg. in 6.* In Tridentino Concilio *ſeſſ. 14. de reformat. cap. 5.* cujuſmodi Indulta pleraque ſuſtulit dictum Concilium *ſeſſ. 25. cap. 6.* & pleriſque aliis locis, quibus decrevit, Privilegia & exemptiones multis in caſibus Ordinariorum Juriſdictioni non obſtare.

81. De ejuſmodi Conſervatoriis & Privilegiis fit etiam mentio in Actis Univerſitatis anni 1516. in quibus legitur, *quod Promotor Univerſitatis Rectori narraverit, qualiter Univerſitas in dies turbatur & impeditur tàm in cauſis Actionum perſonalium, quàm nominationum Univerſitati & Facultati conceſſarum, cum D. Epiſcopus & etiam omnia Monaſteria & Cœnobia quantumcumque parva, habeant ſuos Conſervatores & Iudices; nec verentur pro quacumque cauſa etiam minima procedere per Cenſuras contra Conſervatorem noſtræ Univerſitatis, & ejuſdem executionem.*

82. Martinum V. ſecutus Paulus II. Prædeceſſoris ſui privilegium confirmavit, ſed nullam novam tribuit juriſdictionem.

83. Etſi autem Martini & Pauli II. citatæ litteræ aliquo modo faciant mentionem controverſiarum ſuper beneficiis; non poterant tamen extendi ad beneficia, quæ per nominationes poſtmodum conceſſas, occupari contingeret, ſeu de controverſiis hujuſmodi cognoſcere non potuiſſet Conſervator.

84. Nam Conſervatoriæ privilegium admodum exorbitans eſt tàm à civili quàm Canonica jure & praxi, quibus cavetur, ut Actor forum rei ſequatur. *l. 4. Cod. de juriſdictione cap. 1. 3. 13. 14. 20. ii de foro competenti*, & magis adhuc exorbitat, ſi per illud concedatur etiam, ut extraneus ſuper re alibi ſeu in alia Provincia ſita conveniatur; talis enim per jus commune exemptus eſt duplici titulo, hoc eſt tàm ratione domicilii quàm rei ſitæ, ſpe-

ſpecialiter enim etiam cautum eſt, ut ſi de poſſeſſione vel proprietate quæſtio ſit, ibi Reus forum ſortiatur, ubi res ſita eſt. *Toto titulo Codicis ubi de poſſeſſione.*

85. Maximè denique præfatum Privilegium Conſervatoriæ exorbitat, ſi per illud inſuper concedatur, ut Conſervator judicet de beneficiis per Academicos vigore nominationum vel ſimilium Indultorum impetratis.

86. Prætendunt enim poſſe ſibi eligere Conſervatorem etiam è gremio ſuo, ad quod admittitur nemo, niſi prævia promiſſione aut juramento privilegia tuendi, & plerumque qui è gremio eligitur, fuit per ipſa nominandi aut conferendi privilegia impinguatus & dilatatus, indè gratitudo invitat ad fimbrias Conſervatoriæ etiam dilatandas.

87. Sicut ergò diſpoſitio generalis non comprehendit caſus privilegio inſignes, ita conceſſio generalis poteſtatis cognoſcendi etiam de beneficialibus cauſis data Conſervatori, comprehendere non poterat caſus ſpecialibus exorbitantiæ notis ſpectabiles, & ſpecialiter non debebat comprehendere jus cognoſcendi de beneficiis per privilegia nominandi acceptatis.

88. Specialiori igitur privilegio fuit opus, & non generali tantùm, ut horum cognitioni ſe immiſceret Conſervator, illud autem conceſſit tandem Adrianus VI. non tamen uſque adeò proceſſit, ut Sedis ſuæ authoritatem, ejuſdem jura, facta, actiones, collationes ſubjiceret cognitioni Conſervatoris.

89. Sed iterum reſtrinxit ad caſum, quo controverſia eſſet inter Prælatos inferiores aliaſque Eccleſiaſticas perſonas, quarum ſimiliter Conſervatorialibus litteris & privilegiis derogavit in favorem Univerſitatis, nullatenus verò authoritati Rotæ Romanæ, nec Executorum Apoſtolicorum, pro juribus Sanctæ Sedis deputatorum, quidquam detraxit. Id patet ex verbis Bullæ, quæ ſubjungimus.

90. *Et quod dicti omnes & ſinguli Artium Magiſtri, ſive ſeniores, ſive juniores eſſent, ſuper beneficiis per eos in vim hujuſmodi nominationis acceptatis, per quaſcumque perſonas, cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis vel conditionis exiſtentes, etiamſi Abbatiali, Epiſcopali, Archiepiſcopali; aut aliâ majori dignitate, etiam Cardinalatus honore præfulgerent, aut in vim quarumcumq; etiam conſervatoriarum litterarum, ac privilegiorum, & indultorum Apoſtolicorum, etiam quibuſvis Eccleſiis, Monaſteriis & locis, ac Archiepiſcopis, Epiſcopis & locorum Ordinariis, Abbatibus, Capitulis, Conventibus, Collegiis, Vniverſitatibus, etiam Pariſienſi, & aliorum ſtudiorum generalium, ac illorum, & quibuſvis aliis etiam ex pactis, & quibuſvis aliis cauſis, ac ſub quibuſcumq; tenoribus & formis, ac cum quibuſvis clauſulis & Decretis, pro tempore conceſſorum, extra dictam Vniverſitatem ad judicium trahi non poſſent; ipſi tamen nominati hujuſmodi, ſuos in dictis beneficiis quoſcumque Adverſarios, coram aliquo ex Conſervatoribus Privilegiorum ejuſdem Vniverſitatis Lovanienſis trahere.*

91. Quo loco nihil diſponit Pontifex de beneficiis acceptatis vigore nominationum Univerſitatis, quæ etiam ſtatuerat intercedere pro extenſione ſuæ Conſervatoriæ, quod tamen ob præmaturam mortem Pontificis, vel aliâ de cauſa non obtinuit: obtinuit autem Facultas Artium extenſionem jam dictam adhibitis ad hoc ſecretiſſimis mediis. Patent hæc omnia ex Actis tàm Univerſitatis quàm Facultatis deſcriptis latiùs ad calcem hujus appendicis ſub litt. A. B. C. D. E. F. G. H. I.

92. Denique cùm dubitaretur, an per Tridentini Concilii Decreta, quibus variæ Conſervatoriæ & exemptiones tolluntur, eſſet derogatum juriſdictioni Conſervatoris Univerſitatis, ac propterea varii Prælati aliæque Eccleſiaſticæ perſonæ vigore ordinariæ juriſdictionis ſuæ, vel legationis, vel etiam Brevium & litterarum à S. Sede impetratarum, Academiæ ſuppoſita traherent coram diverſis Tribunalibus, uti fecerant Trajectenſes,

Leo-

Leodienſes &c. Gregorius XIII. per Bullam relatam in privilegiis pag. 98. confirmavit Adriani litteras, in quibus, ut dictum eſt, Conſervatori datur poteſtas cognoſcendi de beneficiis vigore nominationum Facultatis Artium acceptatis.

93. Et per aliam Bullam relatam pag. 172. confirmavit citatas Bullas Pauli & Martini & earum contenta, ſed addidit utrobiq; clauſulam, *prout jacent* pag. 106.& 175. & clauſulam, *quemadmodum per præfatos Prædeceſſores noſtros conceſſa & confirmata fuerunt*, dictâ pag. 106.

94. Per hujuſmodi generales privilegiorum clauſulas certum eſt (ut diximus) non tribui jus cognoſcendi de juribus S. Sedis, quod probatur primò ex Concilio Tridentino, in quo *ſeſſ*. 24. *cap*. 20. ita habetur: *Cauſæ omnes ad forum Eccleſiaſticum quomodolibet pertinentes, etiamſi beneficiales ſint, in prima inſtantia coram Ordinariis locorum dumtaxat cognoſcantur*: Deindè ſubſequitur. *Legati quoque etiam de Latere, Nuncii, Gubernatores Eccleſiaſtici, aut alii quarumcunq; Facultatum vigore, non ſolum Epiſcopos in prædictis cauſis impedire, aut aliquo modo eorum juriſdictionem ipſis præripere, aut turbare non præſumant, ſed nec etiam contra Clericos, aliaſvè perſonas Eccleſiaſticas, niſi Epiſcopo prius requiſito, eoq; negligente procedant: aliàs eorum proceſſus, ordinationeſvè nullius momenti ſint, atque ad damni ſatisfactionem partibus illati, teneantur.*

95. Super quo Declarationum una ita ſonat. *Proviſi per Sedem Apoſtolicam de beneficiis reſervatis, poſſunt virtute Brevium in favorem litterarum, ſeu nomine Cameræ Apoſtolicæ ad accipiendam poſſeſſionem coram Auditore ejuſdem Cameræ directarum, citare, & ad Iudicem coram eodem Auditore Cameræ vocare poſſeſſores talium beneficiorum occupantes & detinentes, ac ſi coram ordinario ſuper poſſeſſorio tantùm cauſæ ventilarentur, ac ſi ſententia ſuper eodem poſſeſſorio prolata fuerit, poteſt pars adverſa cauſam in Curia committere.*

96. Probatur ſecundò, quia nunquam in generali conceſſione veniunt ea, quæ quis in ſpecie non fuiſſet conceſſurus, *ut habet regula expreſſa in* 6. non eſt autem veriſimile quod Pontifex fuiſſet conceſſurus juriſdictionem contra ſe, & in cauſis, in quibus de ipſius Jure agitur, hoc argumentum eſt Wameſii Univerſitatis & Facultatis Artium Advocati famoſiſsimi, cujus auctoritate tantopere nituntur.

97. Is enim conſil. 481. agens de Advocato, quem ad repellendas injurias conſtituebant olìm Capitula, ſimiliaque Corpora Eccleſiaſtica temporalem juriſdictionem habentia, & volente uſurpare juriſdictionem adversùs ipſum Capitulum. Primò comparat eum Conſervatori num. 22. deindè num. 24. ſubjungit: *Demonſtrat id quoque officium Villici per dictum Capitulum in Richel conſtituti; cui ſatellites etiam addicti ſunt: ad cujus officium, ex univerſali vicinorum locorum uſu, & obſervatione pertinet facinoroſorum apprehenſio & accuſatio: ita ut ex generali defenſionis conceſſione inferri non poſſit ſpecialis, & alterius generis conceſſio; quam non eſt veroſimile Dominos Reos conceſſuros fuiſſe l. qui peculii de peculio, l. obligatione de pignor. & à ſe abdicaturos poteſtatem, vel eam ita ſibi conſtricturos, ut per ſuum villicum & ſatellites, ſine Advocato eam exercere non poſſint.*

98. Etiamſi ergò Pontifices in præfatis Conſervatorialibus litteris locuti fuiſſent generaliter, & non reſpectivè ad inferiores tantum (quod tamen ipſos feciſſe ex ipſis litteris evidens eſt) adhuc cenſerentur excepta jura ipſius S. Sedis, nec adversùs ejuſdem collationes poſſet ſe immiſcere Conſervator.

99. Idem ſentit *Grammaticus conſil*. 72. *nu*. 5. ubi poſt Baldum ſcribit, *quòd in conceſſionibus juriſdictionum ſemper auctoritas ſuperioris concedentis præſervatur illæſa, cum citra ejus auctoritatem nequeat exerceri, & in eo ſemper reſideat ſuprema poteſtas inſeparabilis, undè poteſt aliorum juriſdictionem ſupprimere. allegat. nota. per Doctor. in l. 1. Cod. de ſumma Trinitate & fid. Cathol. & ideò benè facit, quòd licet Princeps alicui Baroni merum Imperium concedat in Baronia, non ex hoc ſe denudaſſe*

daſſe videtur ſuâ juriſdictione & imperio, & ſic videtur) juriſdictio ipſa conceſſa Baroni abſque præjudicio ſuæ Regiæ juriſdictionis, ut inferior gradus meritum ſuperioris cognoſcat. Tex. eſt ſingul. in l. 1. Cod. de offic. Præfect. urb. ſupra allegat: & accedit benè text. in cap. cum Epiſcopus de offic. ordin. in 6. & quod nota. Bartol. in l. ſi quando Cod. de bon. vacan. libr. x.

100. Item Menoch. de præſumpt. lib. 2. præſumpt. 18. *in conceſſione juriſdictionum ſemper auctoritas concedentis cenſetur præſervata illæſa, & exſtat ratio*, inquit, *quòd in ſermone generali non comprehenditur perſona loquentis, & hoc maximè procedit in perſona Principis, quæ dicitur excepta, ne ſibi legem imponere videatur.*

101. Convenit Cephalus lib. 4. conſil. 439. n. 7. uſque ad 13. juncto num. 49. & tribus ſequentibus, ubi ſimiliter oſtendit & pluribus probat, *quòd conceſſâ alicui per Pontificem juriſdictione, non cenſeatur ipſe illâ ſe exuiſſe.*

102. Eandem rem latiſſimè tractat Rolandus à Valle volum 2. conſil. 1. n. 135. & ſeq. *Principes*, inquit, *non poſſunt dare alteri juriſdictionem ſeu poteſtatem, quin eis remaneat major juriſdictio & poteſtas quàm fuerit tranſlata, ut eſt tex. clarus in c. dudum §. nos igitur de præbend. in 6. ubi ſic inquit Papa: Etſi Cardinalibus noſtris, vel alteri dederimus poteſtatem, conferendi beneficia, apud nos tamen eadem omnino major poteſtas remanſit, quem tex. dicit pulchrum Afflict. in cap. 1. §. ad hæc. n. 15. de pac. jur. fir.* Et parum infrà: *Licet Rex Ferdinandus conceſſerit quaſi omnibus Baronibus Regni privilegium de primis cauſis, ut pro ipſis non poſſint conveniri eorum vaſalli in magna Curia Vicaria, nec in Sacro Concilio, ac coram aliquo Legato Regiæ Majeſtatis, tamen hoc non obſtante, ſi Princeps ex certa ſcientia committat cauſam alicui contra ipſos vaſallos, quod non poterint ſe tueri dicto privilegio, nec per hoc dicitur fieri privilegio Baronum præjudicium, quia intelligitur poteſtas Regis reſervata, cum non poſſit dare tantam juriſdictionem, quin ſibi major remaneat, quia privilegio quis non utitur contra eum, à quo illud obtinuit, nec etiam propter eum propter quem obtentum fuit, ut per Luc. de pen. in l. 2. Cod. de privil. dom. Aug. lib. 11. quæ etiam notanda dicit, quia utilia.*

103. Rurſus Grammaticus voto 28. eandem doctrinam poſt Ancharanum, Felin. Calderin. & alios, pluribus comprobat, uti etiam Camillus Borellus de Magiſtrat. Edict. lib. 1. n. 113. *Princeps*, inquit, *Magiſtratui juriſdictionem concedens, ſibi ſemper cenſetur reſervaſſe majorem*, citatque Albertum Brunum, Campegium, Corſetum, & iterum Grammaticum conſilio civili 8. dicentem: *Nunquam præſumitur quod Princeps voluerit ſibi præjudicare, niſi quatenus fuerit expreſſum, & in generali ſermone ſemper cenſetur exceptus, ne ſibi legem imponere videatur, cap. 1. in fine de alienatione prohibita per Fredericum, aut dignitati ſuæ præjudicare, Anton. de Butrio in cap. ut debitus de Appel.*

104. Idem cenſuerunt plurimi alii, quos refert & ſequitur *Camillus Borellus lib. 4. de Magiſtrat. Edict. cap.* 8. Chopin. *de Domanio lib. 3. tit.* 20. ubi ait, *Regiâ feudorum conceſſione generatim conceptâ, ſublimem Regiam juriſdictionem non comprehendi.* Quibus aſſentitur Wameſius Univerſitatis Advocatus conſil. 9. n. 2. ſcribens: *Non abdicat à ſe poteſtatem Pontifex in ea Provincia, ad quam Legatum mittit cum ampliſſimis mandatis, ſed majorem ſemper, quàm Legato concedit, apud ſe retinet.*

105. Multò minùs cenſendus eſt Pontifex Conſervatori delegaſſe privativè cognitionem Jurium ad S. Sedem pertinentium, & eandem alicui Decano vel Abbati, quem ex nominatis ſibi maximè faventem & placentem Univerſitas, etiam ex ſuo Corpore eligeret, cui inſuper conditiones apponeret tales, quas videbimus infrà, quarum una hæc eſt, *quòd ſignare debeat Conſervator citatoriales & inhibitoriales litteras quas ſignaverit Rector.*

106. *Item quod non poſſit uti Aſſeſſoribus, niſi quos probaret Univerſitas, Faſti Academici* pag. 72. qui Aſſeſſores, Conſervatore ſæpè vel abſente vel aliàs impedito, in effectû omnem poteſtatem & juriſdictionem exercent, & plurimas ſententias ferunt in cauſis, de quibus non cognovit Conſervator.

107. Et quod notandum eſt, ipſimet Aſſeſſores ſunt de Univerſitatis gremio & adhuc modo Aſſeſſorum unus eſt Syndicus, ſeu, ut alii vocant, Fiſcalis Univerſitatis, & ſic idem foret Actor adversùs S. Sedem (quatenùs prætendit vi officii ſe debere tueri privilegia) & Judex ejuſdem.

108. Syndicum enim vel Fiſcalem Univerſitatis agere adversùs S. Sedem aut ejus jura, exemplis pluribus poſſet probari: unum hìc ex ipſius Univerſitatis Actis tantummodo ſubjungemus in quo cum Illuſtriſſ. Apoſtolicus Nuntius Bruxellis degens tuliſſet Decretum aliquod contra D. vanden Velde nominatum ex parte Facultatis Artium: *Concluſit Magnificus Dominus* (anno 1531. in Junio) *habitis Facultatum deliberationibus, expediendas eſſe litteras caſſatoriales ex parte R. D. Conſervatoris ad inſtantiam dicti Domini vanden Velde, adjuncto officio Fiſcali, ita tamen, ut hæc non fiant ſub nomine Vniverſitatis.*

109. Quis credat ejuſmodi Tribunali Summos Pontifices ſe, S. Sedem, & ejus Jura & collationes ſubmiſiſſe, cùm nequidem Principes ſæculares velint de juribus ſuis per ejuſmodi inferiores judicari, ſed per ſe vel ſuprema Concilia *Chopin. de Domanio Franciæ lib. 2. tit. 6.* à quibus tamen ſæpè & pro arbitrio cauſam avocant, nec illis privativè, ſed cumulativè ad ſummum, juriſdictionem concedunt, ut conſtat ex iis quæ tradunt Borellus, Burſatus, Menochius & alii ſuprà citati.

110. Sed non eſt hìc neceſſe immorari pluribus ad probandum Jus S. Sedis, cum ipſa habeat fundatam intentionem vi generalis juriſdictionis in Orbem univerſum, & maximè ſi quæſtio eſt de beneficiis, quorum, inquit Wameſius, *omnium Dominus eſt Papa,* ſeu ut illius verbis utar: *Pontificia proviſio ſeu collatio fundatam habet intentionem, eò quod Pontifex omnium beneficiorum Eccleſiaſticorum indubitatus ſit Dominus & diſpenſator, & ad eum illorum plena & libera diſpoſitio ex ſua poteſtatis plenitudine pertineat &c.* conſil. 246. n. 1.

111. Sed probare deberet Conſervator, prætenſam juriſdictionem ſeu poteſtatem cognoſcendi de collationibus S. Sedis & de juribus ejuſdem, ſibi eſſe conceſſam, & quidem privativè, ac ſub nomine *Epiſcoporum aliarumq́; perſonarum eccleſiaſticarum*, de quibus fit mentio in Conſervatorialibus Bullis Martini V. Pauli II. & Adriani VI. confirmatis per Gregorium XIII. cum clauſula, *prout jacent*, comprehendi Pontificem, ejuſq́ue actiones & facta.

112. Generatim enim delegatus Judex, qualis eſt Conſervator *cap. 1. & ult. de offic. jud. deleg. in 6. & ibi latius Doctores,* docere debet de commiſſione & auctoritate ſuâ, ut latè docet poſt plurimos, quos citat, *Borellus de Magiſtrat. Edict. lib. 1. cap. 1. à n. 32. uſque ad n. 43.* & Menochius de præſumpt. lib. 2. præſumpt. 14. *qui,* inquit, *à Principe juriſdictionem ſibi tributam aſſerit, ob id quod facti eſt probare tenetur, cum facta ipſa non præſumantur.*

123. Multò magis probari debet, ſi aſſeritur facta delegatio earum rerum & cauſarum, quæ alioquin reſervatæ ſunt ipſi Pontifici aut Principi, nam tunc manifeſtâ probatione opus eſt, ut traditur à Joanne Andrea, Geminiano, Franco, Probo, & aliis ſuper cap. 1. de offic. deleg. in 6. & ſi quæ foret in verbis privilegiorum dubietas, ad Sanctam Sedem referendum eſſet, quod latiùs oſtendemus infrà, ubi prius viderimus ea, quæ facti ſunt, & dictarum Bullarum Martini V. Pauli II. Adriani VI. Gregorii XIII. uſum concernunt.

Diſ-

Diſcutitur plenius Iuriſdictio Conſervatoris & ejus uſus, ex ipſis Facultatis & Vniverſitatis Actis uſque ad annum 1616. ſeu uſque ad Indultum Paulinum, & oſtenditur quòd non potuerit ſe immiſcere D. Conſervator cognitioni Controverſiarum ſuper beneficiis à S. Sede collatis, quodq; in dubiis privilegii Vniverſitas agnoverit S. Sedem uti Iudicem competentem.

114. EXaminavimus hactenùs Bullas Conſervatoriales conceſſas à Pontificibus qui Paulum V. præceſſerunt: hîc perpendemus Acta, & videbimus quid ex illis reſultet ſuper prætenſa per Academicos in favorem ſui Conſervatoris, ſeu ſuum potiùs, adverſus S. Sedis auctoritatem, juriſdictione.

115. Ex illis conſtat primò Bullas Conſervatoriales ſic ſucceſſivè intellectas, ut ante Bullam Adriani VI. nulla competeret Conſervatori juriſdictio in cauſis beneficiorum vigore nominationis acceptatorum: in Actis enim Univerſitatis anni 1516. legitur, *controverſias fuiſſe ortas ſuper beneficiis ejuſmodi, & ſuper illis nominatos fuiſſe tractos coram diverſis Iudicibus.* Idem repetitur in Actis anni 1517.

116. Nec tantùm iſti prætenſæ Conſervatoris juriſdictioni oppoſuerunt ſe externi, ſed etiam ipſius Cæſareæ Majeſtatis ſubditi, ut Atrebatenſes & Trajectenſes, quorum Conſervator Albertum de Campis (qui beneficium ad Præpoſiti Trajectenſis collationem acceptaverat) coram ſe traxit, ut refertur in Actis Facultatis Artium ad dictum annum 1517.

117. Similiter reſtiterunt Hannones & Flandri, de quibus in antiquis Actis Univerſitatis circa annum 1522. legitur, *Dominum Rectorem narraſſe qualiter ex Hannonia venerint litteræ ad D. Conſervatorem, quibus ſignificabatur, quod nulli ſubditorum Provinciæ Hannoniæ citati comparebunt coram dicto Conſervatore, nec ſe ejus juriſdictioni ſubmittent, & idem introducunt Flandrenſes, & plures alii. Quare poſuit in deliberatione Dominorum, quid in præmiſſis faciendum erit, cùm idem caſus acciderit Magiſtro Oliverio Rouſt, qui in Curia Flandriæ ſuccubuit in quadam cauſa beneficiali* &c.

118. Hînc anno 1522. receptis litteris de electione Adriani VI. poſt diverſas deliberationes cenſuerunt petendam eſſe ab Adriano extenſionem Privilegiorum, *patet ex Extractis ad calcem hujus quæſtionis litt. A. & B.*

119. Prætendebant autem extenſionem duplicem, videlicet nominationum in favorem Univerſitatis, *litt. C. & D.* & Conſervatoriæ, *litt. D. & E.*

120. Inter Conſultationes ſingularum Facultatum ſuper prædicta extenſione impetranda, Legatione, & ſumptibus, orta eſt diſſenſio, *ut patet ſub litt. D. & F.* interim autem Facultas Artium, cui maximè antea faverat Adrianus, *ut patet ſub litt. B*; privatim & ſecretè pro extenſione ſuarum nominationum & Conſervatoriæ egit, & obtinuit ut extenſio illa adhuc vivo Adriano ſignaretur, *ut refertur in Actis Facultatis de menſe Auguſti* 1523. litt. G.

121. Sed præmortuo Adriano priuſquàm legatos ſuos miſiſſet Univerſitas, & antequàm expedirentur litteræ extenſivæ privilegii Facultatis; ſtatuit dicta Univerſitas legatos ſuos mittere ad Clementem Adriani ſucceſſorem; & denuò Facultas inſtitit apud eundem pro obtinenda extenſione litterarum conceſſionis factæ per Adrianum, necnon pro gratia ulteriori obtinenda, *litt. G.*

122. Verùm importunam tot privilegiorum ſollicitationem improbavit Margareta Archiduciſſa Belgii Gubernatrix lit. H. & expeditioni litterarum conſentire differebat Clemens VII. Adverſùs has difficultates variis artibus uſa eſt Facultas, *prout refertur in Actis ſub lit. I.* & tandem obtinuit, ut extenſio per Adrianum conceſſa expediretur.

123. Continet autem hæc extenſio duo capita, nam vigore Bullæ Leonis non poterant acceptare Canonicatus Eccleſiarum Cathedralium, ſed tantum beneficia expreſſa in litteris Sixti, *ut habetur in privilegiis pag.* 74. Adrianus autem etiam extendit ad Cathedrales & Metropolitanas Eccleſias, *privilegia pag.*88. & ut dictum eſt, Conſervatoriam extendit etiam ad beneficia vigore nominationum ex parte Facultatis acceptata, *privilegia pa.*89. *propè finem.*

124. Ex his omnibus patet quàm verum ſit, quod dictum eſt hâc quæſtione num. 83. & ſeqq. *juriſdictionem Conſervatoris ſe non extendiſſe ad beneficia vigore nominationum acceptata*; ſed multiplici ad hoc fuiſſe opus ſollicitatione, & tandem ſpeciali conceſſione per Adrianum, ex cujus unica Bulla æſtimanda venit tota juriſdictio, quam habuit Conſervator antè tempora Pauli V. ſuper beneficiis acceptatis vigore nominationum Facultati conceſſarum.

125. In hac Bullâ dicitur, *quod ſuper beneficiis vigore nominationum acceptatis, per quaſcumq; perſonas, cujuſcumque dignitatis, gradus, ordinis, etiamſi Abbatiali, Epiſcopali & aliâ majori, dignitate, etiam Cardinalatus honore præfulgeant &c. extra dictam Univerſitatem ad judicium trahi non poſſint, ipſi tamen nominati poſſint quoſcumque adverſarios, coram aliquo ex Conſervatoribus trahere, privilegia pag.* 89.

126. Sed ut jam aliquoties dictum eſt, totum dirigitur aduerſùs inferiores Prælatos, caſu quo de beneficiis per nominatos acceptatis diſponant; non adverſùs S. Sedem, ſi provideat de beneficio acceptato per nominatum, qui vel nominabilis non erat, vel nominatione abuſus eſt, v. g. acceptando incompatibilia, excedentia taxam, reſervata, vel aliàs ſub nominatione non cadentia.

127. De his enim Rota, vel Executor Apoſtolicus, & præcipuè Auditor Cameræ cognoſcit, & à tempore immemoriali cognovit, inter cujus Facultates refertur, *quod quaſcumq; litteras, generales & particulares, tàm ſub plumbo, etiam per officium Audientiæ noſtrarum litterarum contradictarum, ac per officium minoris gratiæ, quàm in forma Brevis expeditas, & quarum ſolam ſignaturam ſufficere conceſſum fuerit, ſupplicationes per nos, & pro tempore exiſtentem Romanum Pontificem, aut in ejuſdem Pontificis, ſeu noſtra præſentia ſignatas, necnon litteras pro tempore exiſtentium Camerarii & Pænitentiarii majoris noſtrorum, dummodo in illis, & litteris Apoſtolicis prædictis alii Executores deputati non fuerint, ſolus; in quibus vero deputati erunt, cumulativè cum illis exequi, & ſuper illis proceſſus debitos in forma ſolita, etiam cum promulgatione cenſurarum in ſimilibus promulgari ſolitarum, decernere.* Vide Conſtitutionem Pii IV. datam Kal. Maji 1561. & Pauli V. datam 17. Kal. Octob. 1606.

128. Et hoc ſemper uſque ad tempora Pauli V. fuit obſervatum, ut conſtat partìm ex Bulla ejuſdem Pauli, *Privilegia pag.* 124 partìm ex ipſis Univerſitatis & Facultatis Actis, ex quibus etiam conſtat, quod ſi dubium de privilegii ſenſu oriatur, ad S. Sedem ſpectet mentis ſuæ interpretatio.

129. Nam circa annum 1544. controverſia ſuper nominatione Servatii Heusbergh, an ſcilicet *per privilegia ſufficienter derogatum fuiſſet Germaniæ Concordatis*, ſeu, *an Aquenſe Capitulum poſſet in menſibus ordinariis gravari*, tractata eſt apud S. Sedem *litt.* K.

130. Anno 1547. alia ſuper Canonicatibus S. Lamberti Leodii, ratione taxæ, mota eſt inter proviſum Apoſtolicum & N. Dervillers nominatum, ac Romæ eodem Dervillers

condemnato, *ut patet ſub litt. L.& M.* non fuere amplius obtenti vigore privilegii Canonicatus ejuſmodi uſque ad Paulum V. qui taxam auxit, & indulſit ut Canonicatus Sancti Lamberti poſſent acceptare.

131. Pauló poſt quæſitum eſt, *an per nominationes gravari poſſent Collatores, qui non habent diſponere de plus quàm ſex beneficiis*, & iterum apud S. Sedem causâ agitatâ, Joannes Judocus à Facultate nominatus, fuit condemnatus; ſicuti etiam ob rationem eandem varii condemnati ſunt per Concilia Regia, *ut dictum eſt ſuprà quæſt. 2. pag.* 36.

132. Sed ubi nominatio inventa eſt legitima, S. Sedes, quæ in concedendo fuerat liberalis, etiam in fovendo nominatos non minus fuit juſta. Nam penè eodem tempore, quo condemnavit Joannem Judocum, Joanni Jupilio Canonicatum S. Dionifii Leodii adjudicavit, ut habetur in Actis Facultatis ad annum 1551.

133. Anno 1555. motâ novâ controverſiâ, *ſcilicet an beneficia, quæ tempore conceſſi privilegii taxam non excedebant, ſed modo excedebant propter augmentum fructuum, caderent ſub nominationibus*, actum fuit de petenda declaratione à S. Sede ſuper mente privilegii, & à Cæſareâ Majeſtate ſuper mente Placeti ſui, *vide ad calcem, litt. N.*

134. Sed quia gravis tunc erat quæſtio de abuſibus, quos etiam ipſa Cæſaris Aula ferebat ægerrimè, ut propereà pauló poſt Viglius Præſes comminatus fuerit, *videatur Extractum ad calcem quæſtionis* 3. ſub lit. A. pag. 57. fuit petitioni ſuperſeſſum.

135. Circa annum 1558. N. Duras & Joannes Doye coram Apoſtolico Judice ſuper beneficiis ſuis ſimiliter vigore nominationum acceptatis, ſed ob cauſam à S. Sede alteri collatis, litem coram Apoſtolico Judice conteſtati ſunt.

136. Et examinatis circa annum 1575. privilegiis tractus, Signatura Juſtitiæ cenſuit illa non habére locum, *ſi lis oriatur ſuper beneficiis, ſive per Regulas Cancellariæ, ſive quocumq; alio modo reſervatis*, ut latiùs refertur ad calcem hujus quæſtionis litt. O.

137. Et quod notandum eſt, id cenſuit Signatura pauló poſt datam à Gregorio XIII. confirmationem Bullæ Adriani, concedentis, ut de beneficiis vigore nominationum ex parte Facultatis acceptatis poſſet cognoſcere Conſervator, & Academici non poſſent ſuper illis evocari. *Bulla hæc data eſt anno* 1573. *ſeu ſtylo Curiæ Cal. Mart.* 1572. *privilegia pag.* 98.

138. Argumentum profectò evidens indè colligitur, quòd nec Adrianus concedendo, nec Gregorius confirmando, quidquam auctoritatis Conſervatori dederit cognoſcendi de Collationibus S. Sedis, & quòd Sanctiſſimus D. N. Clemens IX. non de diminuendis privilegiis, ſed de illis intra conceſſionis terminos contra abuſus conſervandis agit, improbando uſurpationem Conſervatoris prætendentis cognoſcere de reſervatis.

139. Scripſit dicto anno 1575. Romam Univerſitas, miſit privilegiorum ſuorum copias auctenticas, cum explicatione difficultatum; petiit confirmationem Bullarum Martini V. & Pauli II. Conſervatoriam concernentium, *ut patet ſub dicta litt.* O, confirmavit dictus Gregorius XIII. anno 1578. adjectis ampliſſimis clauſulis, quòd *Doctores, Scholares &c. non poſſent quovis quæſito colore moleſtari, perturbari, & quod ſuis litteris per quaſcumq; alias, etiam in forma Brevis & ſub nomine Cameræ Apoſtolicæ à ſe vel Romanis Pontificibus ſucceſſoribus, emanatas litteras, non cenſeretur derogatum* &c. *privilegia pag.* 175.

140. Verùm in illa confirmatione addita ſunt duo, quæ penitùs intentionem Lovanienſium, & uſurpationem juriſdictionis ſuper beneficiis ſpectantibus ad Collationem Sanctæ Sedis, jugulant.

141. Pri-

141. Primò enim Confirmatio illa anni 1578. non concernit cauſas beneficiales, ſed tantùm civiles, criminales, & ex his mixtas: multò minùs concernit cauſas beneficiorum à Sanctâ Sede collatorum. Confirmatio enim fuit petita eâ ratione, quod externi ad Tribunal Conſervatoris evocati agnoſcerent quidem ejus juriſdictionem quoad quaſdam cauſas beneficiales, in quibus erat quæſtio de jure & collatione Prælatorum inferiorum conformiter ad Bullam Adriani, quam anno 1573. Gregorius confirmaverat.

142. Nolebant autem juriſdictionem agnoſcere in cauſis non beneficialibus, eò quod in confirmatione prædicta anni 1573. facta per Gregorium, non eſſet confirmata Bulla Conſervatorialis Martini V. nec Pauli II. *id patet expreſſè ex privilegiis pag.* 174. petiit ergò Univerſitas confirmationem dictarum Bullarum Martini & Pauli, ut poſſet ſe adversùs ejuſmodi declinatorias exceptiones tueri.

143. Sic enim habent verba Bullæ: *Dilecti Filii Rector, Doctores, Magiſtri & Scholares Univerſitatis hujuſmodi nobis nuper exponi fecerunt pro eo, quod in dictis noſtris litteris de Adriani tantùm, non autem Martini, neque Pauli Prædeceſſorum ſtatutis, ordinationibus, & decretis hujuſmodi mentio facta exiſtit, nonnulli ſumptâ indè cavillandi occaſione, ſtatuta, ordinationes, & Decreta Martini, & Pauli Prædeceſſorum hujuſmodi uſu, & effectu carere, neque amplius attendi debere, ac Rectorem Doctores, Magiſtros, Scholares, & perſonas Univerſitatis hujuſmodi in quibuſcumq; cauſis, aliàs quàm occaſione beneficiorum in vim nominationum hujuſmodi acceptatorum, extra muros dicti Oppidi ad judicium evocari poſſe præſumunt. Quare iidem Rector, Doctores, Magiſtri, Scholares & Perſonæ nobis humiliter ſupplicari fecerunt, quatenus ſtatutis, ordinationibus, & Decretis Martini & Pauli Prædeceſſorum hujuſmodi pro illorum ſubſiſtentia firmiori etiam robur noſtræ confirmationis adjicere, ac aliàs in præmiſſis opportunè providere de benignitate Apoſtolica dignaremur.*

144. Ex quibus clarè patet, quòd confirmatio illa ad cauſas beneficiales (de quibus etiam Pontifex nullam fecit mentionem in diſpoſitivo Bullæ) minimè pertineat. Itaque verba ejus ad civiles & criminales, ac ex his mixtas cauſas referenda ſunt, per tradita à Cardinali Tuſco *lit. R. concluſ.* 273. Romano *conſil.* 132. Aretino *conſ.* 94. *&c.* ubi docent interpretationem & ſenſum gratiæ accipiendum eſſe ex precibus, nec aliud cenſeri conceſſum, quàm quod eſt petitum.

145. Secundò Pontifex non confirmat ſimpliciter Bullas Martini & Pauli, ſed expreſſè addit particulam, *quatenus ſunt in uſu*, privilegia *pag.* 175. non fuerunt autem dictæ Bullæ Martini & Pauli in uſu quoad cauſas beneficiales, *ut oſtenſum eſt ſupra num.* 115. *& ſequentibus*, nec poſtea unquam antè Gregorium ad uſum redactæ ſunt; tantum abeſt ut Conſervator foret in uſu cognoſcendi de Collationibus Pontificiis, obſtante in contrarium S. Sede, *uti vidimus paulò antè.*

146. Nec poſt Gregorium uſque ad Paulum V. alius ſubſecutus eſt uſus, quàm qui antè eundem fuerat quoad cognitionem de Collationibus Pontificiis.

147. Nam circa annum 1583. Giſbertus Danielis citatus eſt ad Curiam ratione Canonicatus Tungrenſis vigore nominationis ex parte Facultatis Artium acceptati, quo tempore prætendit Univerſitas ſe & ſua ſuppoſita non poſſe Romam trahi; deditque ſuper hoc litteras ad Cardinalem Montaltum, quibus reſcripſit ille.

148. *Quod attinet ad privilegia, de quibus mihi ſcribitis, ne ad Romanam Curiam trahamini, hortatur vos ſua Sanctitas, ut curetis illa ad Urbem transferri, neque enim recuſabit, ubi fuerint recognita compertaq; cum Romanorum Pontificum ſententia & voluntate, atque cum ipſa æquitate conſentire, illa rata grataq; habere, & ſi opus eſſe intellexerit, etiam ſuâ authoritate confirmare.*

149. Non

149. Non renuit S. Sedis judicium tunc Univerſitas vel Facultas; non conſtituit ſe privativè privilegiorum ſuorum proprium interpretem, ſed, *ut habetur in ejus Actis ſub initium anni* 1589. miſit Romam copias auctenticas privilegiorum tractus, quibus viſis perſtitit S. Sedes.

150. Hinc cùm rurſus Godefridus Chineii à Facultate Artium nominatus ſimiliter Canonicatum Tungrenſem in menſe Apoſtolico vacantem acceptaſſet, eum alteri ratione incompatibilitatis Sua Sanctitas contulit, ipſeque coram Auditore Rotæ eſt citatus, & pluralitas incompatibilium beneficiorum objecta eſt, *ut conſtat ex VVameſio conſil.* 243. Itaque ad Sixtum V. Scripſit Univerſitas, & ad procuratores ſuos, qui in Judicem poſtularunt Cardinalem Pinellum.

151. Qua de re ita ſcribit iterum Cardinalis Montaltus: *Eruditiſſimi viri, permotus S. D. Sixtus V. Papa max. litteris veſtris Lovanii 12. Feb. datis, nihil prius habuit, quàm ut vota, poſtulataq́; veſtra benignè audiret, illiſq́; humaniter cederet. itaque cauſam quæ in Sacro Rotæ Auditorio ſuper Canonicatu & Præbenda Tungrenſi inter Godefridum Chineii ab iſta Univerſitate nominatum ex una, & quemdam Matthæum familiarem Orani ejuſdem Rotæ Auditoris, partibus alterâ, agitabatur, ad ſe continuò à Rota avocavit, & Cardinali Pinello, quem quidem procuratores veſtri poſtulabant, audiendam, cognoſcendam, & debito fine terminandam delegavit, erunt igitur partes veſtræ cùm firmamenta rationeſq́;, quibus jus veſtri Collegii innititur, judicio probare, tum aſſiduis precibus ab immortali Deo contendere, ut Sanctitatem ſuam, quæ vos tantopere diligit, diu incolumem ſervet.* Datum 20. Feb. 1590.

152. Examinatæ ſunt denuò rationes & privilegia, ac præfatus Giſbertus Danielis, qui antè acceptationem Canonicatus Tungrenſis acceptaverat *aliud incompatibile*, videlicèt Canonicatum Viſetenſem, condemnatus eſt, & cum executioni ſententiæ differret parere, excommunicatus eſt, *ut habent Acta Univerſitatis allegata etiam quæſtione 3. hic reproducta ad calcem lit. P.*

153. Rurſus anno 1597. ſimili Controverſiâ Romæ agitatâ, habita eſt Congregatio Magiſtrorum Facultatis Artium, in qua propoſuit Decanus quod ſequitur. *Quia, ut appareret, paſſim Romæ privilegia noſtra vocantur in dubium, an non videatur expedire Dominis de Facultate, ut aliqua privilegia Facultatis noſtræ imprimantur & mittantur Romam ad Exim. D. M. N. Gerardum Voſſium, qui ea & ſuæ Sanctitati & aliis exhibeat, quo pateant omnibus.*

154. *Ad ſecundum Articulum placuit Facultati, ut Receptor Dominus Licentiatus à Mechlinia & Dominus Notarius Silvius diligenter omnia privilegia perlegant ac examinent, diſpiciantq́; quæ neceſſaria ſunt ut imprimantur, & quæ non, eaq́;, quæ impreſſione digna judicaverint, curet Receptor imprimi in minore & tenuiore charta, quantùm id fieri poterit minoribus ſumptibus.*

155. Agnovit hîc iterum Facultas S. Sedem uti Judicem & interpretem Privilegiorum à ſe conceſſorum; quibus examinatis, cenſuit dicta Sedes exceptiones prætenſas in favorem Conſervatoris, & adversùs evocationes non videri fundatas; obſtabat enim abuſus & incompatibilitas, propter quam beneficium S. Sedi manebat reſervatum.

156. Ideoque circa finem anni 1598. decreverunt Univerſitas & eadem Facultas, tam ob cauſas prædictas, quàm ob aliam cum Antverpienſibus, inſtituere legationem ad Urbem, ad quam deſtinarunt Petrum Lombardum, quo agente ſperabatur prope diem res conficienda, jamq́ue de idoneis clauſulis Bullæ confirmationis inferendis eadem Facultas ſatagebat, *ut patet ex Extracto ſub lit. Q.*

157. Sed nihil quoad jus tractus eſt ſubſecutum, nam ſub initium anni 1600. extra Univerſitatem ſuper beneficiis citati ſunt N. Feckius & Joannes Audax, *de quibus latius in Actis ſub lit. R.*

158. Interim verò agitabatur prædicta controverſia cum Antverpienſibus, prætendentibus nominationes ex parte Univerſitatis non extendere ſe ad Eccleſias Cathedrales; eò quod in ejus privilegio tantum fiat mentio *Eccleſiarum Parochialium & Collegiatarum*, ſeu ut clarius explicemus, *prætendentibus quòd in Eccleſia ſua, quæ tempore conceſſi indulti erat Collegiata, ſed per erectionem novorum Epiſcopatuum facta erat Cathedralis, extinctum eſſet jus nominationis ex parte Univerſitatis, propter mutatum dictæ Eccleſiæ ſtatum*, hâc de re mentio fit in Litteris Lombardi exhibitis ad calcem quæſtionis 3. pag. 58. lit. C. in principio & prope finem.

159. Causâ diſcuſſâ cenſuit S. Sedes immutationem illam Eccleſiarum ſeu acquiſitionem ſtatus dignioris, nihil detogaſſe antecedentibus privilegiis, emanavitque in eam rem deciſio relata apud Seraphinum *deciſ.* 1444. de cujus robore non dubitant Academici, qui propterea nominant ad cæteras Cathedrales Eccleſias, quæ prius erant Collegiatæ, ut Mechlinienſem, Iprenſem, Brugenſem, Gandenſem, Audomatenſem. Ecce quanti fieri velint deciſionem S. Sedis dum in ipſorum favorem lata eſt, ut etiam ad eas Eccleſias quæ tunc non erant in lite, extendi velint, & extendant.

160. Eo autem tempore quo cauſa illa nominationum ad Cathedrales Ferventius agitabatur, ceſſavit tantiſper Controverſia tractus & evocationum extra Univerſitatem, quæ tamen brevi, ſeu anno 1601. fuit per Lombardum reſumpta, & ut credebatur, ferè perducta ad finem: ſed nimis multa (ut apparet) prætendebat Univerſitas, & Facultas, perpetuò ſollicita de variis clauſulis in Bulla inſerendis. *Videatur ad calcem lit. Q. R. S.*

161. Propterea nihil eſt deſuper ſecutum, accedentibus præſertim novis abuſibus, ſeu acceptationibus beneficiorum incompatibilium, de quibus actum eſt quæſtione 3. & de quibus longo tempore conqueſti ſunt Sixtus V. Clemens VIII. Paulus V. uti oſtenſum eſt ad calcem dictæ quæſtionis, *lit. C. D. E. F. T.*

162. Indeque factum, ut anno 1604. N. Strecheus citatus fuerit ad Tribunal Auditoris Cameræ, ſuper beneficio in Eccleſia Leodienſi vigore nominationis acceptato, & à Suâ Sanctitate collato Petro Verlaye, cujus Auditoris mandato non deferens, prout debuerat Conſervator, excommunicatus eſt.

163. Cujus factum conata eſt excuſare Facultas Artium eâ ratione, quòd non aliud egiſſet, nec agere intendiſſet, quàm officio fungi in cura & tuitione Conſervatorialis ſuæ juriſdictionis ſibi à S. Sede commiſſæ, *vel ſi id porrò dubium videbitur*, inquit, *ejus exactiorem indaginem committere dignetur Illuſtriſſ. Epiſcopo Tricaricenſi in his partibus S. Sedis Legato, ut ex rei veritate cognito negotio, deinde Veſtra Sanctitas ſtatuat, quod jus & ratio poſtulat*, ita habent litteræ ad Summum Pontificem datæ ab eadem Facultate anno 1604. *quarum extractum latiùs refertur ad calcem hujus quæſtionis litt. T.*

164. Ex his iterum conſtat, quòd cenſuerint ad S. Sedem ſpectare interpretationem privilegii, & Romanam Curiam conſtanter perſtitiſſe in ea ſententia, quòd de beneficiis, de quibus providet Pontifex, judicare non debeat Conſervator, & ejus juriſdictio non extendatur adversùs auctoritatem Auditoris Cameræ, vel Executorum Apoſtolicorum: utrumque etiam evincitur ex aliis ejuſdem Facultatis litteris, datis anno ſequenti ſeu anno 1605. ad Petrum Lombardum, tunc Archiepiſcopum Armachanum, *relatis ad calcem hujus quæſtionis litt. V.*

165. Idem conſtat ex aliis litteris ad Pontificem ſcriptis paulò poſt, *hîc exhibitis ad calcem ſub lit. X.* Item ad Cardinalem Burgheſium *lit. Y.* ad Cardinalem Blanchettum *lit. Z.* & ad Cardinalem Arig. lit. A. A.

166. Et quamquam, ut dictum eſt parum antè, videretur res confecta per Lombardum, tamen etiam hîc abuſus rurſùm remoram injecerunt.

167. Nam ſub finem anni 1606. *Archiduci ſuggeſtum eſt in Univerſitatem Lovanienſem non nulla irrepſiſſe, quæ meritò emendari deberent*, inquit Auctor Chronologiæ Parcenſis pag. 400. qua propter *Albertus pro ea, quâ in Deum erat pietate, ac in publicum bonum zelo, Viſitationem dictæ Univerſitatis decrevit, verùm cum Univerſitatem prædictam*, inquit ibidem, *uti* Apoſtolicæ Sedi immediatè ſubjectam *à ſola laica, aut ſæculari poteſtate non poſſe viſitari multi aſſererent, Sereniſſ. Archidux ad exequendum mentis ſuæ conſilium, Druſium Abbatem Parcenſem deſtinavit; eiq; Dominum Stephanum Graesbeeck adjunxit, & una cum Illuſtriſſimo D. Decio Carraffa Nuntio Apoſtolico commiſſionem cum ampliſſima inſtructione viſitandi Univerſitatem dedit.*

168. Circa eadem tempora fecerunt Academici ad tollendos abuſus regulas aliquas, de quibus dictum eſt quæſtione 3. ac ceſſavit tantiſper proſecutio negotii tractus; ſed cùm non ſatis dictis abuſibus obviaretur, [redacted], denuò diverſi ſuper beneficiis extra Univerſitatem citati ſunt, ut patet ex litteris Româ datis anno 1609. *ad calcem ſub litt. BB.*

169. Igitur eodem anno 1609. ſtatuerunt reſumere denuò materiam privilegii tractus & evocationum, ſcriptis ad Lombardum (tunc ut dictum eſt Archiepiſcopum Armachanum) litteris, quibus ipſe aliquantò poſt reſpondit in hunc modum.

170. *Quod aliàs monui, nunc iterum commonefacio quàm maximè ſeriò, ut diligentiſſimè diſpiciatis, ne quempiam aliter nominetis, quàm in quo perſpectum habetis, & quoad perſonam & quoad beneficium reperiri conditiones omnes in privilegio requiſitas: nullum autem ex hoc præſuppoſito, ut ſit ſuo periculo. Nam hac Curia tota ſic intelligit privilegium, ut ſicut obligat nominatos ad habendum conditiones in ipſo requiſitas: ſic & nominantes ad non nominandum aliquem, niſi in quo & quando ſciunt haberi iſtas conditiones. Alioqui, ſi hîc demonſtrari poſſit aliquem aliter nominari, video quod obfuturum ſit privilegio &c.*

171. Eapropter ſibi iterum metuentes ſcripſerunt ad Paulum V. anno 1611. litteras excuſatorias ſuper abuſibus, in quibus dixerunt inter cætera non eſſe fundatas quærelas, eo quod, inquiunt, *majores noſtri & nos plurimis cautionibus adhibitis obviam ſemper iverimus omnibus abuſibus, qui per humanam malitiam & per obreptiones evenire poſſent, ut nunquam nominetur quiſpiam à nobis, niſi quem inquiſitione diligenti habitâ & Sacramento etiam de modo Facultatum exacto credamus idoneum & qualificatum, qui ſecundùm Apoſtolica indulta nominari poſſit, neq; ſanè conſtabit unquam notabiles abuſus eveniſſe.*

172. Sed Pontifex nimis de rei veritate informatus, reſpondit Agenti Principis Alberti (quem etiam apud Suam Sanctitatem interpoſuerant) *ſe uti Eccleſiæ Caput teneri tueri & conſervare Iura & auctoritatem Eccleſiæ.*

173. Itaque ſupplicarunt dari Illuſtriſſ. Nuncio Commiſſionem cognoſcendi & corrigendi abuſus, promittuntque ſe futuros morigeros, ut patet ex Epiſtola ad Paulum V. relata, quæſt. 3. litt. Z. pag. 71. ac tandem inſtitutâ ſpecialiter viſitatione ſuper nominationibus, & conceptis ſtatutiſque adverſùs abuſus legibus, ſecuta eſt Bulla Pauli V. quam nunc examinabimus.

Exa-

Examinatur Bulla Pauli V. quoad juriſdictionem Conſervatoris, & oſtenditur primò eam malè ab Academicis vocari Concordatum. *Secundò, Conſervatorem non poſſe vigore illius cognoſcere de ullis beneficiis reſervatis*, quotieſcumque reſervatio aliter contingit quàm ratione menſis. *Tertiò, quæſtionem* An beneficium ſit reſervatum necnè, *ſpectare vi dictæ Bullæ ad S. Sedem aut Iudices ab ea deputatos. Quartò, ſpecialiter oſtenditur quàm juſtè Nicolaus Meys, & Petrus Mercelis ſint excommunicati & denuntiati, adeoque vitandi quamdiu non obtinuerunt abſolutionem. Quintò, ſolvuntur objectiones quas Academici in nonnullis libellis & ſcriptis pro eorum defenſione allegant ex privilegiis patriæ, & in aliis ſimilibus caſibus allegarunt.*

174. EX dictis patet quòd antè Paulum V. Legiſlator, ſeu auctor privilegii S. Sedes, ſic ſemper illud intellexerit, *ut Conſervator non poſſet cognoſcere de beneficiis, quæ Pontifex contuliſſet tanquam reſervata*, quâcumque tandem ratione contingeret reſervatio, ſive ratione menſium, Regularum Cancellariæ, incompatibilitatis, ſive aliâ ratione quâvis.

175. Conſtat etiam quòd quæſtio de ſenſu & mente privilegii, v. g. *an poſſint nominationes fieri ad Collatores, qui non poſſunt diſponere pluſquam de ſex beneficiis*, item, *an in Paſtoratibus ſublata ſit taxa, per hoc quod requirant reſidentiam, aut quæ reſervatio dicatur clauſa in corpore juris*, & aliæ plures ſupratactæ, quibus non de facto particularis perſonæ, ſed de generali juris controverſia circa mentem privilegii agitatur, ſpectaſſe ad privilegii Auctorem & legiſlatorem, ejuſque deciſioni eſſe ſtandum.

176. Sic enim fieri debere docent etiam Canones, leges Civiles & Edicta Sereniſſ. Principum Belgii. Quoad Canones textus eſt expreſſus in cap. 12. ※ *de judiciis*, cap. 31. ※ *de ſentent. excommun.* Can. *Clericum* §. *ex his omnibus* 11. *quæſt.* 1. Quoad leges textus ſunt in *l.* 1. *& ultima Cod. de legib. l.* 191. *ff. de reg. juris*, & quoad Principum Edicta, textus eorumdem ſunt in ipſomet libro privilegiorum Academiæ Lovanienſis.

177. In quo *pag.* 96. reſervat ſibi Carolus V. & Concilio ſuo interpretationem dubiorum Juris, ſuper litteris Placeti Bullarum Leonis & Adriani: *Reſervant à nous & aux gens de noſtre Conſeil Privé l'interpretation des articles cy deſſus declarez, ſi aprés y eſtoit quelque obſcurité ou difficulté*, & pag. 136. Albertus Placetum Bullæ Paulinæ non concedit, niſi ſub modificationibus expreſſis in prioribus placetis: quarum jam unam ex placeto Caroli exſcripſimus.

178. Paginâ 142. Maximilianus vetat ſub juriſdictione Conſervatoris comprehendi beneficia ſuæ Collationis, *le Conſervateur en pourra prendre connoiſſance, ſi avant que les benefices ne ſeront à la collation ou preſentation de nous, ou de nos ſucceſſeurs.*

179. Ibidem Princeps ſibi vel Concilio ſuo reſervat cognitionem Controverſiarum, in quibus de ipſius jure quæſtio eſt, uti & abuſuum ſi qui committantur in actionum ceſſionibus, quæ à parentibus in filios Lovanii ſtudentes fiunt *pag.* 143.

180. Hæc Maximiliani Decreta renovavit Carolus V. anno 1515. cujus renovationis tenor refertur *pag.* 157. & anno 1518. *privilegia pag.* 161.

181. Undè illa reſervatio quâ Pontifex reſervat ſibi aut Concilio ſuo, ſeu Rotæ, vel Auditori ſuo cognitionem cauſarum, in quibus de ipſius vel S. Sedis juribus quæſtio eſt, per omnia conformis eſt praxi quorumcumque aliorum Principum; & legi ultimæ *Cod. ubi Fiſcales cauſa*, in qua Imperatores Theodoſius & Valentinianus ajunt: *hâc lege ſancimus, ut ſive agat domorum noſtrarum colonus, inquilinuſvè, aut ſervus, ſive pulſetur ab aliquo ſuper criminali ſeu civili negotio: non alterius quàm tui Culminis, ac viri ſpectabilis Comitis domorum petatur examen: nullius allegatione ſuper fori præſcriptione admittendâ.*

182. Proindè docere debet Univerſitas, quòd cauſarum ſic reſervatarum ſeu ſuper beneficiis aliàs ad S. Sedis collationem ſpectantibus, ſeu in quibus de valore collationis Pontificiæ quæritur, cognitio ſit ipſi demandata aut delegata. Et quandoquidem per anteriores Bullas delegata non oſtendatur, reſtat ut diſpiciamus, quid Paulus V. conceſſerit.

183. Hoc quidem breviter præſtitimus in prima parte hujus quæſtionis ſeu n. 1. & ſequentibus uſque ad num. 68. tamen operæ pretium eſt, ut iſtam Bullam paulò latius diſcutiamus.

184. In cujus Principio ſtatim peccant Lovanienſes, dum pag. 126. præfigunt ipſi hunc titulum, *Indultum ſeu Concordatum Paulinum*, non enim continet concordatum aut pactum, ſed meram gratiam Pontificis, conceſſam poſtquam facta fuiſſet certa & tot promiſſionibus confirmata ſpes corrigendorum abuſuum & obſervandorum Decretorum Viſitationis, de quibus ſæpiùs actum eſt in anterioribus.

185. Quòd meram gratiam contineat, patet ex *pag.* 125. in Verbis: *motu proprio, ex noſtraq; mera liberalitate, tenore præſentium decernimus & ordinamus.*

186. Ex eadem mera liberalitate procedit, quòd deindè pag. 126. ſubſequitur, *in prædictis beneficiis & vacationibus tantùm, gaudeat Facultas Artium Concordatis inter Sedem Apoſtolicam & nationem Germanicam antea initis.* Item quod de Conſervatoris juriſdictione ſtatuitur *pag.* 127. & de taxa *pag.* 129.

187. Quod ergò pag. 133. refertur, in dorſo litterarum Pauli ſcriptum eſſe, *Facultas & Univerſitas per Carolum Robaulx ordinationi, ſtatuto, abrogationi, confirmationi &c. conſenſerunt*, non inducit pactum vel contractum, non immutat naturam gratiæ, ſed hoc ideò additur, quia, ut quis gratiâ ſibi conceſsâ aut donatione vel privilegio utatur, acceptatio requiritur, *l.* 10. *ff. de donat. l.* 2. *§. ſed quis donaturus ibidem, cap.* 17. *de Præbendis in* 6.

188. Imò per hoc quod ibidem dicunt ſe litterarum expeditioni *aliiſq; introſcriptis* conſenſiſſe, notoriè ſequitur quòd conſenſerint introſcriptæ & ſupra relatæ clauſulæ *motu proprio ex meraq; liberalitate*, quæ certè clauſula & in illam conſenſus ita ipſorum intentioni adverſantur, ut ne vel minima remanere poſſit Concordati apparentia.

189. A titulo, quem Bullæ præfixerunt, tranſeamus ad illa Pontificis verba, in quibus de Conſervatoris juriſdictione agit. Agit verò duobus in locis nempè in §. *& ad tollendas*, *pag.* 127. Item in §. *& quatenus*, *pag.* 129.

189. In

190. In priori dicitur, *Decernimus & Declaramus, cognitionem & deciſionem cauſarum ſuper beneficiis in menſibus Facultati Artium, ut præmittitur, aſſignatis, per obitum tantùm vacantibus, non tamen ut præfertur, exceptis, Sediq; Apoſtolicæ reſervatis, de cætero movendarum, ſpectet & pertineat ad Conſervatorem vel Conſervatores prædictæ Univerſitatis.*

191. Nulla hîc tribuitur ipſi juriſdictio ſuper beneficiis aliter quàm per obitum vacantibus, nulla ſuper beneficiis exceptis aut Sedi Apoſtolicæ reſervatis, ſed potius adimitur expreſsè per particulam, *non tamen, ut præfertur, exceptis, Sediq; Apoſtolicæ reſervatis.*

192. In ſecundo §. dicitur, quòd ſi controverſia ſit quo menſe vacaverit beneficium, uno caſu ſpectet ad Conſervatorem cognitio, ſcilicet quando controvertitur, *an in menſe Facultati aſſignato, an vero in menſe ordinario vacaverit. Et quatenus*, inquit Pontifex, *oriretur controverſia, an eadem beneficia prædictæ Civitatis, Patriæ, Diœceſis Leodienſis, ſeu eorum aliquod, vacaverint vel vacaverit in aliquo ex duobus vel uno menſibus ſucceſſivè, eidem Facultati Artium, ut ſupra, aſſignatis, vel potius in aliquo ex menſibus cuilibet ordinario Collatori, juxta Concordata inter Sedem Apoſtolicam & Nationem Germanicam aliàs inita, aſſignatis, tunc cognitio ſpectabit, prout antea ſpectavit, ad Conſervatorem, ſeu Conſervatores prædictæ Univerſitatis.*

193. Per hæc verba *prout antea ſpectavit*, iterum oſtenditur antecedentia Indulta (quatenus per illa juriſdictio Conſervatori data eſt ſuper controverſiis beneficiorum vigore privilegii acceptatorum) ſpectaſſe ad illas controverſias, quæ inferiorum Collationes concernebant.

194. Nihil præterea novæ juriſdictionis concedit Paulus, ſed tantùm pag. 130. confirmat priores Bullas Conſervatoriales Martini, Pauli, Adriani, Gregorii, & ſingula inquit in eis contenta, *quæ præſenti ordinationi non repugnant.*

195. At verò Bullas Martini, & Pauli, & Gregorii datam anno 1578. non pertinuiſſe ad beneficia vigore privilegiorum acceptata oſtendimus ſuprà, Bulla autem Adriani, & hujus confirmatio data per Gregorium anno 1573. non pertinet ad controverſias, in quibus quæſtio eſt de Collatione S. Sedis, ut fusè ex jure & Actis Facultatis & Univerſitatis oſtendimus in duobus præcedentibus hujus quæſtionis articulis, nec Adrianus derogavit Facultatibus Rotæ, Auditoris Cameræ, aliorumque Executorum à Sanctâ Sede ſuper ejus proviſionibus ſpecialiter datorum vel dandorum.

196. Et quod etiam hîc notandum eſt, ipſe Gregorius in confirmatione Bullæ Adriani expreſſiſſimè ſe refert ad inferiores collatores, & ait, *diſtrictiùs inhibentes tàm locorum Ordinariis, quàm quibuſvis Collegiis, Capitulis, Conventibus, Prælatis, Collatoribus, Collatricibus, & aliis ſingularibus perſonis prædictis, in virtute ſanctæ obedientiæ, ne eoſdem ſic nominatos perpetuis futuris temporibus, quovis quæſito colore & ingenio, impedire, moleſtare, vel perturbare audeant, ſeu etiam præſumant.* Privileg pag. 107.

197. Deinde Paulus V. in ſua Bulla nequidem concedit Conſervatori Facultatem cognoſcendi de omni controverſia, inter collatorem inferiorem ſeu proviſum ab eo, & proviſum à Facultate, ſed in dicto §. *& quatenus*, addit exceptionem hiſce verbis: *Excepto tamen caſu, quando collatio vel diſpoſitio beneficii, ſeu beneficiorum prædictorum vacantium, erit Sedi Apoſtolicæ aliàs, quàm ratione menſis reſervata: tunc enim cognitio & deciſio cauſarum deſuper movendarum ſpectet ad Executorem vel Executores ac Iudices Apoſtolicos, ut præfertur, ubilibet deputandos. Ita ut Conſervator vel Conſervatores Univerſitatis non poſſint in eis aliquo modo: nec cognoſcendo nec impediendo, ut præfertur ſe ingerere, ſub eadem pœna nullitatis Actorum quorumcumq; ac cenſurarum, amiſſionis officiorum, & beneficiorum Eccleſiaſticorum per eos obtentorum, ipſo facto, ut præfertur, incurrenda.*

198. Hæc particula Bullæ debet omninò pertinere ad caſum, quo cum controverſia de menſe, concurrit controverſia de reſervatione, nam de caſu quo reſervatio eſt clara, & in confeſſo, collatio non poſſet ſpectare ad Decanum Facultatis, & ſic ex alio capite prohibetur ſe immiſcere Conſervator, ſcilicet eo quod Juriſdictio ipſius limitata eſt ad beneficia ſpectantia ad collationem Facultatis, §. *& ad tollendas, &* §. *cauſarum vero.*

199. Ac præterea notandum in citata jam clauſula, *excepto tamen caſu quando &c.* reſervatio non reſtringitur ad eam, quæ eſt clauſa in corpore Juris, ſed generaliſſimè dicitur, *quod non poſſit ſe immiſcere Conſervator, quando collatio vel diſpoſitio erit Sedi Apoſtolicæ aliter quàm ratione menſis reſervata.*

200. Quâcumque ergo ratione aliâ, quàm menſis, beneficium ſit reſervatum, ſive per Extravagantes *ad Romani, Execrabilis, ad Regimen*, ſive per Clementinam *Gratiæ*, ſi fuerit collatum à Sancta Sede, non poteſt cognitioni ſe ingerere Conſervator.

201. Et hanc eſſe mentem Bullæ Paulinæ probat generalitas exceptionis, & inſuper conſtantiſſima ſententia omnium Pontificum, qui à tempore conceſſorum privilegiorum uſque ad Paulum V. incluſivè ſucceſſerunt, & cenſuerunt nullatenùs Conſervatorem poſſe immiſcere ſe cognitioni Jurium & Collationum ſuorum, quorum ſpeciales habet Judices, prout habent omnes ſæculares Principes, ubi ipſorum cauſa agitur, ut latiùs probatum eſt ſuperiùs.

202. Atque ita licet Decanus Facultatis Artium poſſit conferre beneficia vacantia per obitum in menſe Januarii alternis, & Novembri ſingulis annis, modò non ſint excepta vel reſervata reſervatione vel affectione in Corpore Juris clausâ, non tamen ſequitur, quòd de omnibus ſic collatis poſſit cognoſcere Conſervator; generalior enim additur exceptio, ubi de jurisdictione agitur, quàm ubi de collatione.

203. Seu, ut dixi, dum de juriſdictione Conſervatoris agitur, abſolutè additur, *excepto caſu quando aliter quàm ratione menſis erunt reſervata*, dum autem de collatione tractatur, reſtringitur reſervatio & affectio ad illam, *quæ clauſa eſt in Corpore Iuris.*

204. Quod ſi Academici dicant in dicto §. *& quatenùs*, reſervationem debere reſtringi ad clauſam in Corpore Juris, probare efficaciter debuiſſent, priusquàm cognitioni eorum, quæ ſub generaliori reſervatione continentur, ſe Conſervator ingereret, quia Judex delegatus debet eſſe certus de jurisdictione.

205. Ita tradit gloſſa, quam Doctores ſequuntur in cap. 31. verbo *ſuper mandato,* ꝟ. *de officio Iudicis delegati*, cujus hæc ſunt verba: *Hoc valdè notabile eſt, quòd licet exhibeatur ſententia delegati, ei tamen non creditur, nec præſumitur pro ſententia, niſi oſtendatur commiſſio: nec creditur Iudici ſi ſe delegatum dicat ar.* 1. *de teſt. cum à nobis. Et idem dicit l. in arbitrio, quia non ſtatur verbo ejus, ſi dicit Sacramentum à partibus interpoſitum. Cod. de arbit. l.* 4. §. *Sin autem, Cod. de man. prin. l. unica. Caveat ergò quicumq; impetrat à Principe cauſam committi alicui, vel delegari, ut ſi ſententia lata fuerit pro eo à delegato, ita benè cuſtodiat commiſſionem, ſicut ipſam ſententiam: lapſu enim temporis ſi conveniretur, & oſtenderet ſententiam ſine commiſſione, non valeret ei, niſi probaret de commiſſione.*

206. Et tantò efficacior deberet eſſe, ut ſupra oſtenſum eſt, probatio, quantò vehementior eſt in contrarium præſumptio fundata in conſtanti ſententia S. Sedis, nolentis cognitioni Conſervatoris ſubmittere collationem à ſe factam de beneficio uti reſervato.

207. A qua voluntate & ſententia ſi ſentiant receſſiſſe Paulum V. probare rursùs deberent, quia deciditur in l. 22. ff. de probation. *eum qui voluntatem dicit mutatam, probare debere.*

208. Quòd ſi id efficaciter ex ſuis privilegiis probare nequeant (uti revera hactenus nihil probaverunt) quâ tandem Theologiæ aut Juris regulâ audent à Conſervatore ſuo petere & obtinere caſſationes Sententiarum S. Sedis, & adverſus ejus auctoritatem talia committere, quæ ne vel minimus Magiſtratus civilis permitteret fieri impunè adverſus ſuam Juriſdictionem.

209. Si autem probabilem aliquam rationem credant ſe habere, certè non minoribus, ſed longè majoribus totâ hâc quæſtione 7. relatis fulcitur prætenſio proviſorum Apoſtolicorum, & ut minimùm ad S. Sedem ſeu privilegii legiſque Auctorem, deberent pro interpretatione recurrere, ſi amarent ſequi viam tutiorem, ac tot probatam Canonibus, legibus, praxiquc etiam Belgii, ut patet ex iis quæ refert Anſelmus ad Edictum perpetuum Belgii pag. 53. 60. 61. 62. 63. 68. 72. 73. 83. 86. 89. 93. 95. 98. 109. etc.

210. Ex quibus colligitur cum quanta laxitate proceſſerint in cauſis Nicolai Meys, Petri Marcelis, Joannis Danielis, à quibus acceptata beneficia fuerant prius affectata affectione clauſâ in corpore Juris, uti oſtenſum eſt quæſt. 6. num. 38. *& ſeq.*

211. Nec enim, ut dictum eſt, oſtenditur quòd Paulus V. aliud nomine *Corporis Iuris*, intellexerit, quàm quod intellexit Gregorius XIII. quando expreſsè in ipſo incluſit extravagantes, dum dixit: *Reliquum vero ejuſdem Decreti unâ cum annotationibus prædictis, tàm abſque gloſſis, quàm ipſum totum cum gloſſis, ſextumq́, & Clementinas ſimul,* ET EXTRAVAGANTES *à Dilecto filio Sixto Fabri ejuſdem Palatii noſtri Apoſtolici Magiſtro recognoſcenda omnia & approbanda in officina Populi Romani, quæ ad hoc potiſſimum, ut libri Sacri in ea fideliter, & incorruptè imprimantur, erecta fuit, imprimi & impreſſa divulgari juſſerimus, ac ut ad majorem Chriſti fidelium ubique tàm intra, quàm extra Italiam, citra, & ultra montes commorantium commoditatem,* HOC JURIS CANONICI CORPUS *fideliter, & incorruptè juxta Exemplar hîc Romæ impreſſum à Catholicis Typographis à Romano populo, ſive ab eo deputatis, vel pro tempore deputandis electis imprimi poſſit.*

212. Præterea tàm Canonicatus Tungrenſis, quàm Archidiaconatus Hasbaniæ controverſus, non tantùm per affectionem ſeu appoſitionem manus, ſed ex alio capite, ſeu ratione multiplicitatis fuerunt reſervati.

213. Nam ut dictum eſt quæſt. 4. n. 4. & ſeqq. Petrus Marcelis factus erat incapax conſequendi præfatum Canonicatum vigore privilegii, eo quòd prius acceptaſſet duo beneficia eodem anno.

214. Et Nicolaus Meys antè acceptationem Archidiaconatus controverſi, prius acceptaverat quatuor ut minimùm alia beneficia, videlicet unum ad Abbatem Flonenſem, alterum in Cathedrali Eccleſia Brugenſi, tertium in Lens ſupra Jecoram, & quarto loco Canonicatum Cathedralis Eccleſiæ Leodienſis.

215. Primum ex præfatis beneficiis ad Collationem Abbatis Flonenſis pertinens acceptaverat vigore nominationis, quod tamen fieri non poterat, eo quod eſſet ſitum in Patria Leodienſi, ubi nominationes nôn habent locum, privileg. *pag.* 125. §. *videlicet*, ſed nihilominus proprius error & culpa non fuit ei ſine lucro.

216. Nam de eo ſic habent Acta Facultatis ad annum 1646. in Decembri, *habita eſt Congregatio extraordinaria ſub juramento, in qua Decanus propoſuit, an placet Dominum Meys ſubregentem falconis convenire cum ſuo adverſario, idq́, quia veriſimilius eſt beneficium quod acceptavit in vim ſuæ nominationis ad Collationem Abbatis Flonenſis, non eſſe ſubjectum nominationibus, quia ſitum eſt in Patria Leodienſi: permiſſum eſt D. Meys convenire cum ſuo Adverſario.*

217. Ve-

217. Verùm factâ conventione, ruſus peccavit in leges ſtatutas & Româ Academicis præſcriptas, quando à Gregorio XIII. data eſt confirmatio ſeu renovatio privilegiorum, quæ per Concilium Tridentinum fuerant ſublata, inter quas dicitur: *Iurabis ſi acceptes per hanc nominationem unum beneficium, & iſtud poſt, vel jus ejus mediante aliquâ penſione alteri cedas, quod infrà menſem referes ad librum Vniverſitatis vel Facultatis, quantum penſionis ex eo beneficio recipias.* Nihil autem retulit nec in librum Univerſitatis nec Facultatis.

218. Et inſuper ad cavendas fraudes & impediendum ne quis involet in multa beneficia dicendo ſe non fuiſſe conſecutum illud vel illa quæ prius acceptaverat, Carolus V. decrevit. *Quand quelqu'un en vertu de quelque nomination aura traité, ſoit qu'il ait penſion ou quelques deniers accordez pour raiſon d'aucune deſpenſe ſupportée, ſa nomination ſera tenue pour furnie comme ayant ſorty ſon effect.*

219. Ratione ergò hujus multiplicitatis (quæ per ſtatuta inducit incompatibilitatem ſeu inhabilitatem ad ulteriora beneficia vigore privilegii acceptanda) Archidiaconatus prædictus erat devolutus ad S. Sedem, etiamſi fuiſſet (quod non) defectus in appoſitione prævia manus, ſeu in Coadjutoria.

220. Per hæc ſatis oſtenditur quod dictus Archidiaconatus fuit reſervatus aliter quàm ratione menſis, & quod virtute Bullæ Paulinæ in dicto § *& quatenus*, cognitio ſpectavit ad Executorem vel Executores, ac Judices Apoſtolicos, *ut præfertur ubilibet deputandos: Ita ut Conſervator vel Conſervatores Vniverſitatis non poſſint in eis aliquo modo, nec cognoſcendo nec impediendo, ut præfertur, ſe ingerere, ſub eâdem pœnâ nullitatis actorum quorumcumq;, ac cenſurarum, amiſſionis, officiorum, & beneficiorum Eccleſiaſticorum per eos obtentorum, ipſo facto ut præfertur incurrenda.*

221. Itaque fuere ſine dubio juſtiſſimæ S. Sedis Sententiæ & decreta, quibus ſuper dicto Archidiaconatu eſt condemnatus, quibus cum non pareret meritò eſt excommunicatus & denunciatus, nec cum eo communicatio haberi poteſt ſine peccato, & qui eundem fovent, incurrunt excommunicationem ſimilem, quæ à jure fertur in eos, qui cum criminoſo communicant in crimine, *cap. 29. ubi latius Doctores ii de ſententia excommunicationis.*

222. Hanc Canonum doctrinam laxant iterùm Academici mirum in modum, quando non tantum fovent, ſed etiam præſumunt eum ad officia Academica, etiam juriſdictionalia admittere, cum tamen ſcire deberent omnes actus per ejuſmodi homines geſtos, eſſe peccaminoſos, irritos & nullos.

223. Hæc eadem locum habent in Petro Marcelis, qui non obſtante excommunicatione ob ſimiles cauſas juſtiſſimè latâ, præſumit damnabiliter exercere functiones paſtorales, & adminiſtrare Sacramenta, & hoc impunè.

224. Calvam adferunt excuſationem dicendo primò, quòd ſententiæ Rotæ ſint caſſatæ per Conſervatorem ſuum, nam ne umbram juriſdictionis vel auctoritatis eidem hac in parte competere comprobarunt.

225. Dicunt ſecundò, Martinum V. Paulum II. & alios Pontifices indulſiſſe, ne in prima inſtantia extra muros Lovanienſes evocentur etiam virtute litterarum Apoſtolicarum &c. Reſpondetur hanc objectionem ſæpius fuiſſe ſolutam, dum oſtendimus in illo *non evocationis Privilegio*, non comprehendi cauſas concernentes Jus S. Sedis, Item per Bullam Paulinam ab ejus Juriſdictione excipi beneficia omnia *reſervata, aliter quàm ratione menſis*, ac tertiò privilegium ceſſare dato abuſu, quod etiam ſatis innuit Carolus V. in ſuo Placeto ſuper Adriani Privilegio in verbis: *Et en petitoire ſelon leurs Privileges, ſi avant qu'ils en ayent deüement joüy & uſé*, privileg. pag. 96.

Quæ

226. Quæ verba notoriè conditionem important, ſcilicet *recti uſus Privilegii*, ſeu, *ut illo non abutantur* Lovanienſes, quâ conditione deficiente, ut apparet ex abuſibus toto hoc opuſculo deductis, deficit quoque ſeu inutile redditur Placetum Principis conditionaliter conceſſum, per tradita à Vallenſi de benef. lib. 3. tit. 27. n. 3. ubi plurima in hanc rem producit jura & auctoritates, ac proinde ex hoc etiam capite corruit ipſorum intentio, ſibique adverſantem habent Principem, quem clarum eſt per Placeti ſui ſubſtractionem abuſibus obviare voluiſſe.

227. Dicunt tertiò Privilegia Brabantica obſtare evocationibus extra Belgium. Reſpondetur Academicos peſſimâ fide illis abuti ad præſentem controverſiam, ſicuti iiſdem ſæpius ſunt abuſi, proinde, ut oculos aperiant, potiora breviter percurrimus.

228. Inter antiquiſſima Jura evocationes concernentia exſtat Pactum Henrici Brabantiæ Ducis cum Colonienſi Præſule factum anno 1251. 13. Decemb. ſed reſpondeo illud Paciſcentium perſonas non egredi.

229. Extant ſecundo litteræ, quas vocant, *landtchartres*, anni 1312. quibus promittit ſubditis Princeps, *unumquemq́; in foro ſuo fore judicandum per Scabinos aut eos, quibus judicare incumbit*. Reſpondetur hoc clarè ſpectare ad cauſas laïcas, & ut ſpectaret ad beneficiales, ſolum concerneret beneficia ſita ſub Dominio Principis. Quod evidenter probatur non tantum ex Jure communi tàm Canonico quàm Civili ſuprà relatis, ſed ex ipſamet Praxi Brabantinorum, qui ſi jus prætendant reale in rebus alibi ſitis, coram Judice glebæ agere debent. Conſequenter quæſtio de Jure beneficii ſiti in Patria Leodienſi, non Lovanii, ſed coram Officiali loci veniret tractanda, ſepoſitis Privilegiis Pontificiis.

230. Extat tertiò Bulla Aurea Caroli IV. ſed hæc agit de evocationibus factis auctoritate inferiorum Prælatorum, *ſtatuit*, inquit, *ne ullus Archiepiſcopus, Epiſcopus, Princeps, Baro extra limites diſtrictus evocare præſumat*. Deinde non loquitur de judicio proprietatis aut poſſeſſorio rei alibi ſitæ, ut conſtat ex evidenti praxi, & ex dictæ Bullæ Confirmatione data per Sigiſmundum Imperatorem anno 1424.

231. Exſtant quartò litteræ Archiducis Maximiliani datæ 23. Novembris 1478. ad Sixtum IV. Pontificem, quibus declarat ſe non conſenſurum, ut evocetur extra Brabantiam Abbas Parcenſis. Ad quas reſpondetur quod illæ non agant de causâ vertente ſuper re aut beneficio alibi ſito, ſed de perſonali & criminali actione, quod conſtat ex aliis ſuper eâdem causâ litteris ejuſdem Maximiliani, quibus ait: *ſi Abbas cujuspiam delicti ſit Reus, animadverſione quâlibet dignus exiſtimetur, non adverſabor quin Apoſtolicæ Sedis ratio in hoc habeatur, dummodo Iudice in partibus dato.*

232. Rationes verò ſpeciales pro hoc caſu refert ipſe Pripceps in litteris ad Pontificem datis 23. Septemb. 1478. his verbis: *Præterea eſt vir grandævus & ætate propè confectus, ut Romam proficiſci non ſit ei abſque vitæ periculo, & ſi denique veſtra Sanctitas cauſam recognoſcere cupit, eam ut committat alicui in his patriis &c.*

233. Item in litteris ad Sacram Congregationem Cardinalium datis 12. Nov. 1478. *Reverendiſſimi in Chriſto Patres, amici noſtri ſingulariſſimi. Cum proximis diebus citaretur per litteras in forma Brevis, ad perſonaliter coram Sanctiſſimo Domino noſtro comparendum intra certum tempus, venerabilis dilectuſq́; meus Conſiliarius & Orator Theodoricus Abbas Parchenſis, & ea res ad me plurimum attineret, ob id quod præfati Abbatis, his præſertim temporibus, operâ non mediocriter indigeo; remq́; ad Concilium meum proponerem, compertum eſt, id non publici boni causâ fieri, ſed duntaxat causâ privatâ Reverendi Epiſcopi Sibinenſis adnitentis ad commendam S. Michaelis Antverpienſis Oppidi mei Ducatus Brabantiæ, quoniam Abbas Parchenſis ex adverſo nititur ad conſervationem privilegiorum & boni publici ordinis ſui. Quocirca ad Sanctitatem præfatam ſcribimus, inſtantiſſimè petendo,*

qua-

quatenus præfatum Abbatem ab ejuſdem comparitione abſolvat, aut ſi libitum erit cauſam cognoſcere, eam ut his in patriis ſpectato cuidam Prælato non partibus ſuſpecto, ut ſæpè fieri ſolet, committat, ſic & ſuæ Sanctitati, & noſtræ neceßitati, atque partibus ſatisfaciet.

234. Item ad Cardinalem Mantuanum 22. ejuſdem menſis. *Nos vero, etſi jure meritoq; Abbas ipſe citaretur, pati abſentiam non poſſumus, propter magnam utilitatem quam ejus operâ adipiſcimur, quoties res nobis cum tribus ſtatibus patriæ agenda eſt. Eſt enim ipſe in Deputatis trium ſtatuum ſæpè caput in ſtatu Eccleſiaſtico, id eſt, quod ejus auctoritate atque ſtudio, ad ejus ſæpè ſententiam, idem ſtatus adducitur, quo audito, alii ut ſequantur facile ſit. Quapropter quantopere nobis tali viro ſit opus, probe intelligit Rev. Paternitas, qui ut nobis diligentius inſerviat noſtris officiis & favoribus provocandus eſt. Præterea grandævus eſt, & ita ſenio jam confectus, non eſt putandum Romam poſſe proficiſci ſine vitæ periculo, igitur veſtram Reverendißimam Paternitatem ita inſtantißimè oramus, ut hac in re agat, quo prorſus petita obtineamus, ut orare magis ex animo non poßimus; utpote pro ea re quam neceſſe eſt impetrare.*

235. Agebatur ibi perſonalis cauſa delicti provenientis occaſione cujuſdam Commendæ ſuper beneficio in Brabantia ſito.

236. At cauſæ præſentes Canonicatuum Tungrenſis, S. Dioniſii & Archidiaconatus Hasbaniæ, reales ſunt, non perſonales: & verſantur ſuper re, ut dictum eſt, alibi ſita, in quibus cum præfati Meys, Mercelis, Danëlis condemnati non obedierunt, ab auctoritate legitima excommunicati ſunt, nam expreſſo Juris titulo ſtatutum eſt Judicibus majoribus licere jurisdictionem ſuam pœnali judicio defendere, *l. unica ff. ſi quis jus dicenti*, ac ſemper jurisdictioni cohæret poteſtas coercendi contumacem.

237. Extat quintò Bulla Leonis X. data 3. nonas Julii 1515. vetantis Belgas evocari in prima inſtantia, reſpondetur eodem modo quo reſponſum eſt ad Bullam auream Caroli IV. & ad litteras Maximiliani, dictam enim Bullam non agere de beneficio extra Belgium ſito luculenter probant ejus verba quibus dicitur.

238. *Ut indemnitatibus, indebitis vexationibus Belgarum ſalubriter provideret, prout perſonarum & locorum ac aliis qualitatibus conſideratis conſpiciebat in Domino ſalubriter expedire, ſtatuit & ordinavit, quod Vaſalli & ſubditi Caroli Archiducis, tàm laïci quàm Clerici ſæculares & regulares, pro quibuſcunq; cauſis, forum Eccleſiaſticum quomodolibet concernentibus, quarumcunq; litterarum Apoſtolicarum prætextu, extra loca Archiduci Carolo ſubjecta in prima inſtantia citari, aut quomodolibet ad judicium convocari non poßint, ſed in partibus illis in prima inſtantia cognoſcatur.*

239. Eadem ſolutio datur ad reſponſum Sacræ Congregationis, cui dicunt factam eſſe propoſitionem in hunc modum: *Quum in Burgundia, Brabantia, Flandria, ac aliis Belgii partibus dominio Alberti Archiducis Auſtriæ ſubjectis, inter alia Archiepiſcoporum & Epiſcoporum Synodalia ſtatuta ex immemorialibus conſuetudinibus, concordatis, & privilegiis notoriis earum partium hucuſque in viridi centum, & obſervatum ſit, omnium incolarum coram exteris judicibus nullatenus evocabilium, cauſas præſertim appellatorias judicibus ſynodalibus Patriæ dumtaxat committi, & nihilominus inter alias Nunciorum Apoſtolicorum Belgii Facultates inſertum aſſeratur indultum, eaſdem cauſas generaliter committendi, & cognoſcendi, ideo per Philippum Maſium, pro eodem Alberto hîc reſidentem, quæritur, an per dictas Facultates Nuntiorum Apoſtolicorum hîc annexas, poßit dictis ſtatutis & privilegiis aliquatenus derogatum cenſeri, juxta cap. 20. ſeſſ. 24. de Reform.*

240. Huic propoſitioni reſponſum eſſe dicunt in hanc ſententiam, *Sacra Congregatio Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum, facto prius verbo cum Sanctiſſimo Paulo PP. V. Reſpondit Sanctiſſimi & Patrum dicti Concilii intentionem non fuiſſe, nec eſſe ſtatutis & privilegiis hujuſmodi derogare, firmâ tamen, ac aliàs in reliquis illæſâ permanente dicti cap. 20. ſeſſ. 24. diſpoſitione, Romæ 22. Iunii 1615. ſignatum S. Cardinalis Lancellotus dictæ Congregationis Præfectus.*

Ni-

241. Nihil hîc diſponitur de rebus extra Brabantiam ſituatis, ſuper quibus ſi quid juris habeant Brabanti, experiri debent, ut dictum eſt, coram Judice rei, ſive illa ſit in Hannonia, Flandria, Germania, Leodienſi territorio &c. non enim Academici tunc evocantur ad externum tribunal, ſed coram proprio & competente ipſi vocant.

242. Inſuper notentur verba finalia reſponſionis Sacræ Cong. *firmâ tamen ac aliàs in reliquis illæſâ permanente dicti cap. 20. ſeſſ. 24. diſpoſitione.* In eo autem dicitur, *cauſæ beneficiales in prima inſtantia coram Ordinariis locorum duntaxat cognoſcantur, ab his excipiantur cauſæ quæ juxta Canonicas Sanctiones apud Apoſtolicam Sedem ſunt tractandæ.*

243. Inter quas ſunt illæ in quibus de juribus S. Sedis agitur, ut probatum eſt ſupra, & tangit Barboſa in collectaneis ad dictum cap. 20. n. 39. *& ſeq.*

244. Cæterum quidquid ſit de privilegiis Patriæ, hîc non inquirimus ulterius, nec iis volumus derogatum, hoc ſaltem ex plurium practicorum fideli relatione habemus, Brabantos non poſſe evocare exteros ſuper rebus alibi ſitis, & conſequenter non poſſent evocare ſuper beneficiis patriæ Leodienſis, niſi hoc Academicis conceſſum fuiſſet per ſpecialia privilegia Pontificum, qui illa non conceſſerunt adversùs ſe ipſos & S. Sedis jura, ſed tantum adversùs inferiores.

245. Aliàs ubi de Juribus & collationibus S. Sedis agitur, *cognitio*, inquit Paulus V. *& deciſio cauſarum deſuper movendarum ſpectet ad Iudices vel Executores Apoſtolicos, ut præfertur ubilibet deputandos privileg. pag.* 129. prius autem ſeu pag. 128. præmiſſum erat, *quod coram præfatis Executoribus citari Academici poſſent extra Oppidum Lovanienſe, etiam in Romana Curia, & alibi.*

246. His legibus conſenſerunt Brabantiæ Senatus, Univerſitas & Facultas, uti in dorſo Bullæ ſcriptum eſt, & impreſſum in privilegiis pag. 133. *Anno Incarnationis Dominicæ* M. DC. XVI. *die nona Martii, Vniverſitas ſtudii generalis Oppidi Lovanienſis, per Dominum Carolum Robaulx, Ordinum Ducatus Brabantiæ, & ejuſdem Vniverſitatis Agentem, ac Facultatis Artium ipſius Univerſitatis, per eundem Carolum Procuratorem eorum, Ordinationi, Statuto, Abrogationi, Confirmationi, aliiſq; introſcriptis, & litterarum expeditioni conſenſerunt.*

147. Nec aliter quàm ſub præfatis legibus conceſſa eſt collatio beneficiorum patriæ Leodienſis, vel aucta taxa quoad beneficia patriæ Regiæ, vel privilegia confirmata *pag.* 130. §. *in reliquis*, & ſi verum eſt (quod prætendunt) Bullam Paulinam continere Concordatum, nonnè manifeſtè Juri naturæ, quod dictat pacta & concordata ſervanda, contraveniunt.

248. Objiciunt denique quod ad ſolum Conſervatorem ſpectet interpretatio Bullæ, ac proindè ipſo ſic interpretante & in favorem ipſorum ſic judicante vel ſententias Rotæ & Executorum Apoſtolicorum, aut S. Sedis caſſante, poſſint ſe ipſius judicio conformare verba autem quæ ad hoc etiam verbo nuper allegavit quidam Academiæ ſuper negotio privilegiorum deputatus, ita habent: *Sicq; per quoſcumq; Iudices ordinarios, vel delegatos, quâvis auctoritate fungentes, etiam Sacri Palatii Apoſtolici cauſarum Auditores, ſeu Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ſublatâ eis, & eorum cuilibet, quâvis aliter judicandi & interpretandi Facultate & Auctoritate, judicari, & definiri debere. Irritum quoque & inane, quidquid ſecus ſuper his à quoquam quâvis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.*

249. Sed quis ita cæcus, ut non videat quod hoc illos condemnet, hæc enim clauſula prohibet æquè Conſervatori, ac aliis, aliter judicare, definire, interpretari, quàm Bulla contineat: continet autem quod non poſſit cognoſcere de beneficio *reſervato aliter quàm ratione menſis, pag.* 129. §. *& quatenus.*

250. Ecce quibus tandem & improbabiliſſimis Privilegii umbris Nicolaus Meys & P. Mercelis tueri ſe volunt ab excommunicatione, & fovere inſordeſcentiam in eadem per annos multos, qui etſi probabilem aliquam haberent rationem, aut etiam putarent ſe habere certam, vitandi ſunt, nec prædictus Mercelis exercere poteſt functiones Paſtorales, nec alii ab ipſo Sacramenta recipere quamdiu abſolutionem ad cautelam, quam S. Sedes dare conſuevit, non petierunt & obtinuerunt *cap. 40.* ꝟ *de Sententia excom. cap. 2. & 7. eodem in ſexto*, quam abſolutionem magis timorati olim in Univerſitate petendam eſſe per ſuum Conſervatorem cenſuerunt: uti ex Actis relatum eſt num. 79.

251. Hæc de Subſtantia Juriſdictionis Conſervatoris breviter dicta ſint, nunc ad ejus exceſſus circa formam procedendi deſcendemus.

Examinantur exceſſus Curiæ Conſervatorialis Lovanienſis circa formam procedendi etiam in noviſſima Viſitatione à Sereniſſ. Archiducibus præſcriptam, & alii abuſus referuntur.

252. Plurimi hîc poſſent congeri exceſſus & laxitates, ſed paucis erimus contenti, imprimis autem occurrit illa, quâ duo S. Theol. Doctores, Jacobus Pontanus in qualitate Conſervatoris, & Henricus Scaille in qualitate litigantis, proceſſerunt contra Servatium des Martin proviſum à Sede Apoſtolicâ de Canonicatu Cynacenſi eidem S. Sedi aliter quàm ratione menſis reſervato, ſcilicet propter multiplicitatem & incompatibilitatem diverſorum beneficiorum priùs per dictum Henricum acceptatorum.

253. Præfatus Servatius litteras proviſionis ſibi factæ præſentavit Apoſtolico Executori, ſed in limine executionis obſtitit dictus Henricus ſpecioſo titulo, ſcilicet, *quod proviſi in vim Indulti Paulini non poſſint extra muros Lovanienſes evocari*: quaſi vero per hoc quod Decanus Facultatis Artium providerit, ſive benè, ſive malè, ac etiam de reſervato vel affecto beneficio, eo ipſo omnis alia poteſtas ceſſare debeat.

254. Apoſtolicus Executor veritus difficultates ex nota ſibi Conſervatoris violentia, ſuperſedit tantiſper, & interim præfatus Servatius D. Pontanum acceſſit, eique multiplices illas acceptationes beneficiorum etiam incompatibilium expoſuit eo fine, ut non foveret præfatum Henricum, nec executionem impediret.

255. Sed rurſus hîc obſtitit prædictus Henricus, primò petit cautionem de expenſis: Secundò facta à Servatio allegata callidè diſſimulat: Tertiò in excuſationem eorum, quæ nullâ poterat tergiverſatione occultare, exhibet atteſtationem inſignem Jacobi Renſon Syndici Facultatis, quam retulimus ſuprà quæſt. 3. ſub litt. BB. pag. 72.

256. Viſâ reſponſione Servatius exigit die 16. Septemb. 1665. juramentum calumniæ, & pro parte ſua illud præſtat.

257. Notum eſt hoc juramentum, Civili & Canonico Jure inductum eſſe juſtiſſimè, ad abbreviandas lites, & compeſcendas fraudes temerè litigantium, ut qui timore mendacii non cohibentur ab allegandis falſis & negandis veris, terreantur timore perjurii.

258. Illud ipſum in Curia Conſervatoris præſtari debere ſtatutum fuit anno 1617. tempore Viſitationis in ordinationibus Curiæ præfatæ articulo 14. his verbis: *Procurator tàm Actoris quàm Rei, primo die & ſimulatq; comparet, exhibuitq; mandatum, vel cavit de rato, ut ſuprà, juret de calumnia, ſub formula juriſjurandi accepta, qui Dominum quoque ſuum jurantem*

tem, ſui officii admoneat & à calumnia deterreat, atque ita juret in animam ſuam, necnon in animam Domini ſui, niſi idem Dominus præſens fuerit, & ipſemet in animam ſuam juraverit.

259. Eamque eſſe & fuiſſe dictæ Curiæ praxim conſtat ex variis Conſervatorum decretis, inſertis in diverſarum litium copiis authenticis.

260. Sic in cauſa beneficiali Arnoldi Huſtin contra Franciſcum Vogelſang anno 1613. die 18. Maji hanc interlocutoriam tulit Conſervator.

261. *Sequendo ordinem terminorum hactenus in cauſis beneficialibus ſervari ſolitorum, ſtatuimus terminum jurandi de calumnia ad primam.*

262. In cauſa beneficiali Jacobi de Martignet 2. Decemb. 1633. *Decernimus per opponentem præſtari juramentum calumniæ.* Et antea ſeu anno 1615. 12. Auguſti. *Quandoquidem clauſula juramenti de calumnia inſeri mandatis ſolita eſt, juramentum per N. Maes præſtitum pro ſufficienti habendum declaramus.*

263. Anno 1643. 24. Feb. in cauſa Henrici Haulthomme Actoris contra Illuſtrem D. Præpoſitum Decanum & Capitulum Nivellenſe, dicti Actoris Procurator exhibuit in rotula hunc terminum, *Viſo & examinato toto proceſſu dicit Actorem non poſſe propter inutiles fortè probationes faciendas procedere juxta Decreta noviſſima, niſi in primis & ante omnia per DD. Reos præſitum fuerit juramentum calumniæ, quod præſtari petit per DD. Præpoſitum Decanum & Canonicos &c.*

264. Non rejecit petitionem Conſervator, non attendit ad qualitates & dignitatem Reorum, ſed proximâ die juridicâ, ſeu 28. ejuſdem menſis decrevit in hunc modum, *præſtent Rei juramentum calumniæ ſuper articulis ex parte Actoris deſignatis in termino noviſſimo ſub pœna ſecluſionis & confeſſi.*

265. Verùm Jacobus Pontanus neglectis legibus quæ habentur in Cod. *lib. 3. tit.* 59. neglecto Canone 1. & 2. *de juramento calumniæ in 6.* neglectâ ordinatione Superiorum ſtatim allegatâ, noluit præfatum juramentum injungere dicto Henrico, ſed lato in favorem ejuſdem Decreto, licet nulliter & injuſtè, dicto cap. 2. remiſit cauſam ad Rotulam, & commiſit Aſſeſſori ſuo Hilario van Werme.

266. Coram quo rurſus per multos menſes coactus eſt Servatius ſuſtinere litem ſuper illo incidenti, *an Henricus Scaille præſtare deberet juramentum calumniæ*, prætendebat autem ſe ad illud poſtmodum non teneri, *quia ſua qualitas excluderet præſumptionem calumniæ.* Ita in termino exhibito 21. Junii 1667.

267. Sed ut diximus injuſtiſſimè, nam per allegata jura ita præſtari jubetur, ut nec remitti expreſſe poſſit, gloſſ. *ad cap. 1. de juram. calumniæ in 6. l. 2. Cod. de jurejur. propter calumniam*, nec valeat conſuetudo ut non præſtetur *gloſſ. in d. cap. 1.* eaque expreſsè reprobetur *in cap. cæterum* ꝟ. *de juram. calum.* ac denique nolentem jurare expreſsè leges haberi volunt pro confeſſo, adeo ut nec excuſet dignitas Epiſcopalis *cap. 7.* ꝟ. *de juram. calum.*

268. Hinc apparet quàm ſit periculoſum coram ejuſmodi Tribunali litigare, niſi reformetur certis & inviolabilibus legibus, & maximè periculum illud eluceſcet, ſi quis attendat ad ſequentia.

269. Primò quod Academici in favorem ſuum limitent Conſervatoriales Bullas, ſicuti in eundem favorem extendunt Bullas nominationum.

Licet

270. Licet enim plures ſint conſtituti Conſervatores, & illa plurium denominatio tribuat illi, qui unum ex Conſervatoribus habet ſuſpectum, jus adeundi alterum *cap.* 4. *&* 8. *de offic. jud. de legatis in* 6. Sic tamen Namurcenſes, Mechlinienſes, aliarumque Provinciarum homines Academici in jus trahunt, ut nonniſi coram uno eorum, quem Univerſitas elegit, cauſam dicere velint, aut coram Rectore, quem in aliorum Conſervatorum locum ipſimet ſubſtituerunt.

271. Hac de re ſic habent Faſti Academici pag. 66 *Verùm poſtea, cum uſu & experientiâ plurium Conſervatorum uſus Univerſitati videretur inutilis, abrogatis reliquis unum tantùm Conſervatorem retinere placuit: & poteſtas jurisdictioq; reliquis Conſervatoribus adempta, partim D. Rectori, partim D. Conſervatori, qui remanſit, attributa fuit*, deinde pag. 67. *Poſt abrogationem illam reliquorum Conſervatorum, loco eorum nomen Rectoris poni conſuevit, hoc modo. Dummodo coram nobis aut dicta Univerſitatis Rectore ſingulis de ſe querulantibus paratos exhibeant ſtare juri. Quæ quidem nova formula comprobatur per plurima exempla in actis cauſæ, & multò latius in certa informatione in hoc concepta, & Adſeſſori D. Conſervatoris communicata, comprehenſa ſunt, longiſſimo rerum uſu, qui in ſpecie dubitabiliore, nempe quando Scholaris impetrando inhibitiones cœpit uti Conſervatoris auxilio, eſt indubitatus, & antiquo exemplari nuper reperto, in quo ex antiqua formula, deletis prioribus Verbis:* Dummodo coram nobis aut aliquo ex noſtris collegis, *nova formulæ verba, quæ nunc frequentantur*, aut dictæ Univerſitatis Rectore *&c. ſubſtituta inveniuntur.*

272. Secundò, Conſervatori ſuo præſcribunt certos leges, id conſtat ex iiſdem faſtis in fine pag. 69. ubi electus refertur Theodoricus Braekel Prælatus S. Gertrudis, *ſub certis reformationibus in Curia ſua obſervandis.*

273. Et parum ante, *quod non parebit Conſervator mandatis Superiorum*, ſeu ut verbis Faſtorum utamur, *quod non deſiſtet ab actuali exercitio juriſdictionis propter mandata Regalia aut Ducalia, aut* QUODCUMQUE ALIUD MANDATUM IN EUM EXEQUENDUM, *niſi prius conſultâ Univerſitate.*

274. Cumque quidam Marcus Sterck à Conſervatore condemnatus appellaſſet, & ſupplici libello Concilio Brabantiæ exhibito impetraſſet litteras clauſas ad Conſervatorem, quibus eidem D. Conſervatori abſolutè mandabatur, ut ab ulteriori progreſſu in lite ſuperſederet, & concederet dicto Sterck tempus quadrimeſtre ad Reſcriptum in Urbe impetrandum, concluſit Rector Univerſitatis quòd Conſervator non obſtantibus litteris Cancellariæ ad ulteriora procederet, *refertur id latiùs in Actis Univerſitatis.*

275. Tertiò, nolunt quòd Conſervator Aſſeſſore vel Aſſeſſoribus utatur, niſi quos probaverit Univerſitas, *Faſti Academici pag.* 72. inter quos hodie officio Aſſeſſoris fungitur D. Hilarius van Werme Advocatus Fiſcalis & Syndicus, eoque titulo eſt Actor in cauſis concernentibus privilegia, & judex; quia ferè omnia per Aſſeſſores expedit Conſervator.

276. Quartò, ſi aliquando ſubdeleget Conſervator, volunt ut ſubdelegatio fiat in perſonam Univerſitati placentem, eâque conditione aliàs Decano S. Gudulæ in Conſervatorem electo litteras Conſervatoriales præſentarunt.

277. Quintò, etiam volunt præſcribere tenorem ferendarum ſententiarum, unde anno 1627. concluſit Facultas Artium per Univerſitatem rogandum Conſervatorem, ut ferat ſententias proviſionales pro proviſis per novum privilegium.

278. Hoc autem manifeſtè tendit ad impediendum curſum juſtitiæ, nam à proviſione non appellatur, & Academicus obtentâ proviſione tergiverſatur ſuper incidentibus & aliis, uti fecit d. Henricus Scaille.

279. Item anno 1634. electo Conſervatori dederunt leges ſequentes.

280. *Imprimis ſervabuntur modificationes ſeu moderationes anno* 1526. *pacta & concordata inter Univerſitatem, & Reverendum admodum D. Antonium de Nuwenhoven pro tempore S. Gertrudis Abbatem.*

281. *Uti ea, quæ per Univerſitatem propoſita, & per Dominum Abbatem ejuſdem Monaſterii Hoſden acceptata ſunt anno* 1557.

282. *Item modificationes anni* 1593. *quando Bulla Conſervatorialis fuit præſentata Reverendo Admodum Domino Abbati ab Eynhouts, & ſi quæ inſuper alia inter Univerſitatem & pro tempore Conſervatores tractata & concluſa inveniuntur.*

283. Sextò, eidem Conſervatori ſæpè gratificantur decernendo ut à nominationibus ad beneficia collationis ipſius abſtineatur.

284. Septimò, impediunt ne quis coram Conſervatore adverſus ipſos proponat exceptiones quas putat juſtas, qua de re in Actis Univerſitatis anni 1633. legitur.

285. Die 7. Decembris *in inferiori loco Capitulari D. Petri Lovanii fuit indicta & ſervata deputatio aſſumpto ad illam Conſultiſſimo D. Raphaele Lintermans Aſſeſſore Reverendi Domini Conſervatoris, ad quam comparuit vocatus D. Advocatus Gulielmus Buyſen, correptuſq; fuit ſuper exceptionibus, quas in actionibus perſonalibus ac ſignanter in cauſa quadam defructuationis coram Reverendo D. Conſervatore proponit & tuetur, & monitus ſeriò ne deinceps ejuſmodi exceptiones proponat, vel aliquibus ad hoc faciendum aſſiſtat, ſub pœna quod contra ipſum procedetur prout videbitur.*

286. Propterea diverſi ſæpius rogati ab extraneis coram Conſervatore citatis, ut vellent eorum cauſas tueri, pro ipſis ſcribere &c. excuſarunt ſe, timentes totius Univerſitatis indignationem & perſecutionem pati, & ſic aliarum provinciarum tàm Suæ Majeſtatis quàm aliarum ſubditi meritò ſæpè conqueſti ſunt adverſus evocationes.

Referuntur abuſus Iuriſdictionis Rectoris & qualiter etiam in hoc Tribunali Superiorum Auctoritas conculcetur.

287. Diximus ſuperiori articulo Academicos conſervatorialem Juriſdictionem ad unicum è nominatis ab ipſis eligendum conſtringere, nec permittere recurſum ad alium vel alios in Bullis expreſſos, ſed eorum loco ſubſtituiſſe Rectorem, idque in ſuis litteris exprimit electus ab ipſis Conſervator.

288. Quarum litterarum hic eſt tenor, quo uſus eſt ſæpiùs Jacobus Pontanus. *Hinc eſt quod vobis omnibus & ſingulis ſupradictis & veſtrum cuilibet in ſolidum, in virtute Sanctæ Obedientiæ diſtrictè præcipiendo mandamus, ut moneatis & requiratis, prout monemus & requirimus per præſentes dictum NN. ut infrà ſeptem dies executionem præſentium proximè & immediatè ſequentes, ſub pœnâ immiſſionis in bona, ac realis executionis, dicto Impetranti ſinat & permittat pacificè uti & frui præfatâ proviſione dictorum Canonicatus & Præbendæ, & ſi quod jus & actionem ad illos ſe habere prætendat, illud ſeu illam coram nobis ſeu præfato magnifico D. Rectore, coram quibus ſeu altero eorum offert ſtare juri, ſub pœnis perpetui ſilentii proponat, alioquin dictis ſeptem diebus effluxis, ad prædictas & alias graviores pœnas & ſententias procedemus.*

289. At verò in hoc quoque Rectoris Tribunali ita leges, Canones, & mandata Superiorum enervantur, laxantur vel eluduntur, ut vix non eluceat oppreſſio: juvat autem hſc rem totam altiùs repetere.

290. Si quæſtio ſit de Juribus Regiis ſeu quibuſdam acciſiis, impoſtis, aut aliis in quibus prætendunt ſe gravari, ad privilegia Pontificia recurrunt & ajunt. *Immunitatem Academiæ noſtræ Martinus V. ſartam inviolatamq́; omni tempore eſſe voluit*, ita in aſſertione immunitatis *pag.* 12. Nec ea in parte cenſeri volunt inter ſubditos Principis, *ibidem pag.* 14. quaſi privilegia illa tranſiviſſent in contractum, *pag.* 15. *&* 16. nullam Ordinibus Brabantiæ competere auctoritatem Academiam repræſentandi, *pag.* 20.

291. *Quia ſi quæ illis in Academiam competeret talis auctoritas, oporteret eam penes aliquod ordinum illorum membrum reſidere, nempè penes Lovanienſem Magiſtratum penes Nobiles, aut penes Prælatos, è quibus Ordinum Brabantiæ corpus integratur. At conſtat non reſidere penes Oppidum ſeu Magiſtratum Lovanienſem, quia ille omnem juriſdictionem & ſuperioritatem, quam in Academiam prætendere poſſet, ſolemni cum Summo Pontifice pactione abdicavit, atque ita in Rectorem Univerſitatemq́; tranſtulit. Non etiam penes Nobiles, qui nullo jure Academicos magis quàm cives Lovanienſes repræſentant, Neque tandem penes Prælatos, tum quia illi ipſi ſemper profeſſi fuere, in ipſo etiam Ordinum conſeſſu, neque velle, neque poſſe ſe Academiam conſenſu ſuo comprehendere ſeu obligare: tum quia nullus eſt titulus, quo hac auctoritas eis debita videri poſſit, cùm neque ulla eis ſit in Academi. in ſuperioritas, neque Pontifex eam contulerit.*

292. Et qui pro tuendis abuſibus prætexerunt toties uſum, *ut vidimus ſuprà in quæſt.* 1. 2. 3. 4. 5. illum nihil fieri volunt, ubi contra eos pro Ordinibus Brabantiæ uſus allegatur: *nulla*, inquiunt, *temporis præſcriptio locum habere poteſt, ex quo Martinus V. Pontifex in erectionis Bulla adjecit clauſulam annullativam, prohibitivam, irritantem*, ibidem pag. 31.

293. Quaſi verò non ſint longè prægnantiores clauſulæ, quibus coarctantur nominationes ad certos Collatores, certa Univerſitatis membra, certam taxam patrimonialem & beneficialem, aut etiam quibus coarctatur Conſervatoris juriſdictio) quàm ſit hæc inſerta in Bulla Martini V. *non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac aliis contrariis quibuſcumq́;.*

294. Alibi volunt haberi inter Domeſticos Principis, ut à ſolo ſcilicet Sanctiori Concilio vel ſupremo Parlamento judicentur.

295. Atque fortaſſe eâ ratione, ſuo Conſervatori mandant, ne Brabantiæ Cancellariæ litteris obediat, ut diximus ſuprà, qua de re extat etiam ordinatio anni 1593. in hæc verba, *Conſervator non parebit litteris clauſis ex* CANCELLARIA BRABANTIAE, *ſeu aliis Conciliis Suæ Majeſtatis ad ipſum mittendis ad finem impediendi, ſeu caſſandi proceſſus vigore Iuriſdictionis Conſervatorialis, niſi præviâ deliberatione & conſenſu Magnifici D. Rectoris & DD. Deputatorum dictæ Univerſitatis*: & parum infrà.

296. *Item quod ſimiliter D. Conſervator non parebit litteris inhibitorialibus quorumcumq́; aliorum Conſervatorum, ſive Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Abbatum, Capitulorum, Collegiorum, ac aliarum perſonarum côntra Rectorem ac Suppoſita prædicta Univerſitatis, aut etiam contra ipſum Conſervatorem decretis, ſine præambulò adviſamento & conſenſu Magnifici Domini Rectoris & Deputatorum Univerſitatis, uti ſuprà.*

297. *Item tametſi per ſententiam Secreti Concilii anno* 1560. *menſe Martii die* 15. *latam inter Univerſitatem & Status Hannoniæ continetur hæc clauſula: Defendant à iceux (à ſçavoir de l'Univerſité de Louvain) de d'orſenavant en actions perſonelles, civiles, plus tirer les manants & habitants dudit Païs de Haynau. Habeatur in conſideratione quod per dictam clauſulam prohibitivam, non eſt prohibitum Univerſitati aut Suppoſitis ejuſdem, trahere Hannonienſes in cauſis ſpiritualibus beneficiorum & ſimilibus, & proinde etiam non expedit quod Dominus Conſervator litteris Statuum Hannoniæ ſine adviſamento & conſenſu præfatorum Domini Rectoris & Dominorum Deputatorum pareat.*

Quod

298. Quod adverſus Cancellariæ Brabantiæ aliorumque Tribunalium mandata hîc decernunt, idem adverſus Sanctius Concilium diverſis vicibus, uſurparunt, etiam in præjudicium Regii Patronatus quem invadunt, ut apparere poteſt ex Copia informationis ante annos octo Internuntio Apoſtolico exhibitæ & hic annexæ, *ſub litt.* CC.

299. Nihil dicitur hîc quomodo à Concilio Brabantiæ ad Concilium Sanctius, aut Excellentiſſimum Gubernatorem recurrunt, aut à Sanctiori Concilio ad Brabantiæ Senatum, & inde conflictus Juriſdictionum excitant, hæc nimis nota ſunt omnibus penè Bruxellenſibus Advocatis ipſiſque Senatoribus; tantum tangemus pauca ex innumeris quibus Apoſtolica Juriſdictio, & Privilegia quoad hoc conceſſa violantur, non ſine partis oppreſſione. Privilegia ergo ipſa paululum delibemus, & cum uſu ſeu abuſu comparemus.

300. In erectione Univerſitatis facta à Martino V. Pontificatus ejus anno nono, 5. idus Decembris, Rectori conceditur *cognitio & deciſio cauſarum Doctorum & Scholaſticorum*, additurque, *quod Decanus S. Petri, Scholaſticum, Burgimagiſter Juriſdictionem à ſe abducent, & in Rectorem & Univerſitatem transferant*: nihil autem diſponitur de Juriſdictione, quam habebat Epiſcopus, neque de illa quam quoad perſonas exemptas habet immediatè S. Sedes, vel ejus Legati, aut Nuncii.

301. Capitulorum, Decanorum, Scholaſticorum & ſimilium inferiorum Eccleſiaſtica Juriſdictio ordinariè non ſe extendit ad graviora crimina, quorum proinde cognitio & deciſio manere debebat penes Epiſcopum, unde deſuper biennio à condita Univerſitate, ſuſcitatâ controverſiâ cum Epiſcopo Leodienſi tunc loci Ordinario, conventum eſt, ut graviorum caſuum cognitio & deciſio maneret penes Ordinarium: fuit vero concordia hæc confirmata per Eugenium IV. anno 1431. referturque tomo 1. Edictorum Brabantiæ pag. 106. Nullas etiam cenſuras infligere poterat Rector, donec ſeptuaginta & amplius annis ab erectione ſua, Univerſitas id impetravit ab Alexandro VI. *Privileg. pag.* 136.

302. Et quod attinet ad juriſdictionem S. Sedis aut Legatorum ejus, hæc manſit integra in ordine ad cauſas concernentes collationes & Jura S. Sedis, ut dictum eſt ante, uti etiam quoad cauſas majores, quæ non niſi apud S. Sedem ſolent tractari.

303. Sed quoad inferiores cauſas, in hoc Legatorum & Executorum Apoſtolicorum auctoritas reſtricta eſt, quod non poſſint Academiæ membra evocare extra muros Lovanienſes, *privilegia pag.* 26. 27. ſaltem in prima inſtantia, *privileg. pag.* 56. ubi Paulus II. ita loquitur, *Nos qui Facultates ipſas vigere & inſtaurari ſtudiis aſſiduis exoptamus, Ducis, necnon Rectoris, Doctorum, Magiſtrorum & Scholarium prædictorum in hac parte ſupplicationibus inclinati, auctoritate Apoſtolicâ tenore præſentium perpetuò ſtatuimus & ordinamus, quod deinceps in quibuſcumq; litibus, querelis & cauſis, moderni & pro tempore Rector, Doctores, Magiſtri, & Scholares Univerſitatis dicti Oppidi contra eos vel aliquem eorum de cætero movendis, extra muros dicti Oppidi vigore quarumcumq; litterarum à Sede prædicta vel Legatis aut delegatis vel ſubdelegatis Sedis ejuſdem vel aliàs quomodolibet emanatarum & conceſſarum, pro tempore in prima inſtantia, ſive agatur poſſeſſorio ſive petitorio ad judicium evocari nequeant.*

304. Ex quibus ſequuntur duo notabilia & certa, primum eſt quod in ſecunda inſtantia poſſint omnes Academici evocari, quia tantum in ordine ad primam inſtantiam privilegium eſt conceſſum.

305. Secundùm, quòd juriſdictio Rectoris ſuper cauſis quæ inter duos Academicos verſatur, conceſſa ſit ipſi cumulativè, non vero privativè ad Apoſtolicos Commiſſarios, Executores, aut Nuncios.

Dixi-

306. Diximus, *inter duos Academicos*, quia ſi ſit controverſia inter Academicum & extraneum, judex competens eſt Conſervator, *Faſti Academici pag.* 66. de quo dictum eſt ante, eſtque hac in parte ſimilitudo quædam cum Romano ſtatu antiquo, in quo Urbanus Prætor de civium, externus Prætor de foreuſium cum Romano cive cauſis cognoſcebat.

307. Utrumque notabile probemus, & primò quod diximus juriſdictionem conceſſam eſſe Rectori cumulativè, *non privativè* ad Commiſſarios Apoſtolicos, Nuncios &c. probatur partim ex verbis Bullæ Martini V. quæ ſola de juriſdictione Rectoris agit, partim ex aliis apertis juribus.

308. Bulla Martini nullatenus privat juriſdictione ſuâ Nuncios aut Commiſſarios Apoſtolicos, ſed ſolum Eccleſiaſticos inferiores, en verba: *Prapoſito, Decano, Scholaſtico, Capitulo, Burgimagiſtris, Scabinis, Communitati, & Officialibus, & aliis quibuſcumq., de cauſis, & negotiis hujuſmodi cognoſcendi. ſive illa dirimendi, aut membra & ſervitores hujuſmodi, vel ex eis aliquem, pro criminibus & exceſſibus eiſdem, aut quomodolibet corrigendi vel puniendi, ſeu aliquam in eos Superioritatem vel juriſdictionem exercendi, facultate & auctoritate penitus interdictis. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, & aliis contrariis quibuſcumq.*

309. Non obſtat ergò clauſula, *& aliis quibuſcumq.* quia non intelligitur de aliis habentibus Eccleſiaſticam juriſdictionem, quàm qui ſunt ſimiles expreſſis, aut inferiores; non autem intelligitur *de majoribus*. Textus eam in rem expreſſus eſt in cap. 15. ꝟ de Reſcriptis, in verbis: *Cum in commiſſionibus noſtris minores & viliores perſonæ ſolummodo dignoſcantur, majores & digniores ſub generali clauſula, non intelligantur includi.* Huic textui concordant plurima alia utrimque Juris loca.

310. Indè clarè ſequitur quod Nuncius vel Commiſſarius Apoſtolicus poſſit concurrere, & ſit præventioni locus; quia juriſdictio generaliter alicui conceſſa, & non adempta, cenſetur conceſſa cumulativè, *Rolandus à Valle vol. 2. Conſil.* 1. *n.* 137. *& ſeqq.* per cap. 17. de hæret. in 6. & l. 1. Cod. de officio Præfecti Urbi & utrobique Doctores. Idem docet Decius Conſil. 3. & Maria de juriſdict. part. 4. caſu 89. *dicens, receptiſſimam eſſe ſententiam, quod juriſdictio conceſſa alteri, conceſſa cenſeatur cumulativè, non privativè*, citatque Abbatem, Felin. Zoſium, Socinum, &c.

311. His non refragantur Edicta Principum Belgii, ſed potius aſſentiuntur, privileg. pag. 167. in verbis: *Avons par bon advis & meure deliberation de Conſeil ordonné & declaré, ordonnons & declarons par ces preſentes, que dorſenavant nul de quelque eſtat ou condition qu'il ſoit, pourra attraire en juſtice en premiere inſtance les vrais Eſcoliers ou Suppoſts de ladite Univerſité, hors noſtredite Ville de Louvain, ſous ombre de quelconques reſcripts ou citations de ladite Cour de Rome, contenans clauſe expreſſe derogatoire auſdits Privileges ou autres, & n'en pourront les Iuges y dénommez prendre aucune connoiſſance hors icelle Ville. Et en cas qu'iceux Iuges ne veuillent aller audit Louvain, les Impetrans deſdits Reſcripts & citations de Rome, ſeront tenus obtenir Subdelegation, & faire commettre leurs cauſes en ladite premiere inſtance à autres, qui en connoiſtront & feront les procedures en noſtredite Ville de Louvain, ſelon leurſdits Privileges.*

312. Ex quibus Caroli V. verbis & ex allegata Bulla Pauli II. probatur evidenter alterum notabile, ſcilicet quod Rector & Univerſitas non habeant juriſdictionem inter Academicos, niſi in prima inſtantia, quodque in ſecunda inſtantia poſſit unus Doctor, Regens, Studioſus, &c. extra Oppidum Lovanienſe evocari.

313. Illud idem probatur ex Bulla Gregorii XIII. data anno 1578. in quâ ſimiliter privilegium de non evocando reſtringitur ad primam inſtantiam, *privileg. pag.* 173. *circa medium*, quod iterùm repetitur in Bulla Pauli V. data anno 1616. *privil. pag.* 122.

314. Hactenus privilegia, à quibus, Deus bone, quantùm diſcrepat uſus aut potiùs abuſus & evidens prævaricatio, eaque multiplex, quarum prima eſt, quòd Academici velint Rectori & Univerſitati juriſdictionem ſuper cauſis inter Academicos conceſſam eſſe privativè, ſeu cum excluſione Nuncii Apoſtolici & Commiſſariorum S. Sedis, cujus contrarium ſatis conſtat ex jam dictis.

315. Secunda, quòd prohibeant appellationes à Rectore ſuo ad Nuncium vel S. Sedem, ſeu non permittant, ut adeatur S. Sedes pro obtinendo Reſcripto ac Judice in ipſo Lovanienſi Oppido vel alibi intra Provinciam deputando, & deſuper ſtatuerunt appellationes interjiciendas eſſe à Rectore ad Judices quos ipſa Univerſitas eligit, ac illud ſtatutum pœnalibus Decretis muniverunt non ſemel.

316. Hæc omnia non ignorant improbata eſſe à Viſitatore Univerſitatis Abbate Parchenſi, ipſoque Principe Alberto anno 1 6 1 8. quo tempore gravis fuit diſceptatio ſuper appellatione à Rectore ad Apoſtolicum Nuncium interjecta, & varia deſuper in Univerſitate acta, quorum copiæ ac originalia quædam mandante Principe, & Agente ipſo Viſitatore, ad præfatum Nuncium ſunt tranſmiſſa & hîc reproducta ad calcem, *Int. DD.*

317. Verùm pergunt & continuant abuſus, non ſinendo gravatos & oppreſſos vel ad S. Sedem vel ad Apoſtolicum Nuncium recurrere, & impetrare alium Judicem in partibus; introductâ neceſſitate appellationem proſequendi coram aliis, quos ipſi nominant & quos vocant, *Quinque Iudices.*

318. Quorum Tribunal eorum majores introduxerunt ad compeſcendos pravos, qui aliquando in Rectorem irrepunt, affectus & defectus juſtitiæ: ſeu *ut coram ipſis ſententiæ ſuæ rationem redderet*, ſeu, ut loquuntur Faſti Academici pag. 34. *Sententiam ſuam juſtificare teneretur.* Nunc autem converſo in malum bono, cogunt gravatum ad deducendum coram ipſis, uti ſecundæ inſtantiæ ſolis (excluſo quovis alio) Judicibus, appellationis cauſas; & ſic ex unius inſtantiæ tribunali per Privilegia conceſſo, faciunt forum duatum.

319. Admitti quidem poſſet quod in negotiis communitatem ſuam concernentibus, aut ubi inter Facultates diverſas, è quarum unius gremio exiſtit Rector, Univerſitas vel dati ab ea Deputati decernant: enim vero quod in ſecunda inſtantia provocari ad Apoſtolicam Sedem prohibeant, hoc nullibi jure fundatum invenient, ſed abuſu uſurpatum.

320. Huic addiderunt alium, quo ad Quinque judices appellari non ſinunt, niſi nantizatâ notabili mulctâ, quam cum pauperes aliquando non habeant, coguntur ſuccumbere injuſtitiæ legibus.

321. Addiderunt etiam ſecundum, quo vetant modo condemnatos, à Rectore & Quinque Judicibus appellare ad Apoſtolicum Nuncium, niſi prius paruerint judicato, antea autem non niſi ſolutâ gravi mulctâ, qua de re ita in Actis legitur, quod *Magiſter Adrianus à Thenis petierit ſibi concedi litteras teſtimoniales ſtudii, & negatæ ſint, eo quod appellaſſet ad Sedem Apoſtolicam à Quinque Iudicibus*, NON NANTIZATIS DECEM CORONIS.

322. Ubi Appellans à Sententia Quinque Judicum parito judicato aut nantizatâ mulctâ Reſcriptum obtinet, aliquando eum conſtringunt ad jus ſuum non alibi quàm Lovanii proſequendum. Ita conſtrinxerunt quemdam Petrum origine Colonienſem, qui à Quinque Judicibus condemnatus, impetrarat Reſcriptum ad Abbatem Frigidi Montis Oppidi Bruxellenſis, & comminatione privationis officii deſiſtere coegerunt, atque ita privilegium non evocationis gratioſè conceſſum, necnon ad primam inſtantiam reſtrictum, extendunt & laxant ad ſecundam, ulterioremque ac ultimam.

323. Quin in cauſis graviſſimis & non ſui fori, ac aliàs appellabilibus, appellationes juſtiſſimè à Rectore etiam ad ipſos Quinque Judices interpoſitas rejiciunt & oppreſſis viam Juris intercludunt, cujus rei exemplum notabile viſum eſt in appellatione interjecta à Decreto Rectorali die 26. Sept. 1668.

324. Similia pluribus querelis diverſo tempore ad Nuncios vel Internuncios Apoſtolicos delatis, & ex originalibus litium Actis poſſent comprobari, niſi crederetur ea quæ dicta ſunt ſufficere ad manifeſtandum quàm juſtæ ſint S. Sedis querelæ, quodque omninò metuendum ſit, ne Deus, qui dixit, *cum accepero tempus, ego juſtitias judicabo*, indignationis ſuæ flagella immittat, ſi Superiores, quorum eſt corrigere, ſint in officio negligentes.

325. Si quid ex ſuis Actis & Factis Academici putent non integrè, vel non verè ſcriptum aut relatum, poterunt libros ſuos communicare & inſpectionem eorum concedere, non erit Internuncius difficilis in corrigendo, ſi in quopiam erratum eſt.

Extractum ex Actis Univerſitatis. A

ANno 1522. 27. Februarii recipit Univerſitas litteras ab Enkevort certificatorias & gratulatorias de electione Adriani VI. Pontificis.

Die 12. Martii narravit Rector qualiter pro novis privilegiis impetrandis, ac ad congratulandum Summo Pontifici noviter electo, mittendi ſint aliqui ad Urbem, & poſuit in deliberatione Dominorum an placeat aliquos deputare, qui ſub ſecreto & juramento de non revelando eoſdem, deputabunt illos, qui ejuſmodi provinciam acceptent, & de ſumptibus ad hoc requiſitis ordinabunt & providebunt.

Extractum ex Actis Facultatis Artium. B

DIe 27. Jan. 1522. ſtatuit Facultas die Jovis in Capella Clericorum cantetur Miſſa ſolemnis de Spiritu Sancto, pro proſpero Statu & Succeſſu Romani Pontificis noviter electi, videlicet Magiſtri noſtri Adriani Florentii de Trajecto Cardinalis Dertutenſis, in Facultate noſtra graduati, *Maximi Fautoris* Facultatis.

Die 2. Junii 1522. retulit Decanus Univerſitatem miſſuram Legatos ad Sanctiſſimum Dominum pro Privilegiis Univerſitatis confirmandis, & etiam aliquibus novis impetrandis, an placeat Facultati dare aliquos Deputatos & paucos, qui ex parte Facultatis & pro ea ſollicitare & ordinare habeant ea, quæ pro confirmatione & approbatione Privilegiorum Facultati impetratorum conducant, & etiam pro novorum Privilegiorum impetratione faciant, & hæc *quam Secretiſſimo* modo quo fieri poterit. Facultas deputavit Magiſtros N. N. qui ut plenius de ſingulis informari poſſent, ordinavit quòd ſinguli Magiſtri Facultatis, qui aliquam cauſam aut proceſſum habent, aut habuerunt in negotio Privilegii nominationum, in quibus in Privilegium ipſum vel contra aliquam clauſulam ejuſdem aliquantùm fuit exceptum, exceptiones ipſas vel proceſſus ſuos dictis Deputatis exhibeant vel copias earundem.

C

Ex Actis Univerſitatis.

ANno 1522. die Sabbathi 29. Nov. indicta fuit Deputatio Univerſitatis ſuper his articulis, ad eligendum Rectorem &c. Conſequenter D. ac Magiſter Cornelius de Meldert Decanus Facultatis Juris Canonici nomine Facultatum utriuſque Juris (ut aſſeruit) propoſuit ibidem, qualiter in ultimâ Congregatione Univerſitatis in loco Capitulari ſuperiori Eccleſiæ Collegiatæ Sancti Petri Lovanienſis celebrata, per plures Facultates concluſum fuit habendam eſſe communicationem inter Deputatos Facultatum Theologiæ, Canonum, Legum, & Medicinæ, ſuper certis conceptibus, & articulis per Dominos Facultatum utriuſque Juris exhibitis, concernentibus, *extenſionem privilegii nominationis Univerſitatis* per Sixtum IV. conceſſi, ſuper quo tamen nulla adhuc eſſet habita (ut aſſeruit) conferentia, quare petierunt & requiſiverunt Dominos Facultatum utriuſque Juris per Organum ejuſdem Domini Decani, ut prædicta concluſio executioni demandetur, & Magnificentia D. Rectoris, ut Dominos de Facultatibus Theologiæ & Medicinæ ad prædictam communicationem faciendam infra octo dies proximè futuros, inducere dignaretur cum effectu, offerentes iidem Domini de Facultatibus utriuſque Juris ſeſe omni horâ ad communicandum paratiſſimos, ſubjungens ulteriùs, quia in Congregatione Univerſitatis pridie electionis moderni D. Rectoris unanimiter (ut aſſeruit) per Univerſitatem concluſum fuit ſuper materia concernente legationem ad S. D.N. Papam modernum mittendam, nihil amplius tractandum eſſe, niſi priùs materiâ impetrandâ per ſingulas Facultates conceptâ & collectâ, quodque ad invicem communicare deberent, ſi quæ collegiſſent, ut ſcilicet visâ & unanimiter concluſâ materiâ impetrandâ, deliberare poſſet Univerſitas, qui & quot mittendi eſſent, & de expenſis in hujuſmodi negotiis neceſſariis. Et quamquam Facultates utriuſque Juris cæteris Facultatibus, ut aſſerunt, certos exhibuerint conceptus & articulos pro extenſione privilegiorum Univerſitatis, cæteræ tamen Facultates eiſdem nihil communicaverunt: petunt propterea Domini Facultatum utriuſque Juris (ut idem Dominus Decanus aſſeruit) dictam concluſionem inviolabiliter obſervari & eam executioni demandari, admonendo alias Facultates, ut ſi quæ circa prædictam materiam conceperunt, eis communicare dignarentur. Super quibus Univerſitas deliberans, concluſit quòd dictæ concluſiones executioni demandentur.

D

Ex Actis Univerſitatis.

DIe Martis 2. menſis Decembris indicta fuit Congregatio Univerſitatis in loco Capitulari Superiori Eccleſiæ S. Petri Lovanienſis ad horam decimam ante meridiem, ſuper his articulis:

Primus ad deliberandum ſuper propoſitis in ultima Congregatione Univerſitatis, concernentibus materiam *extenſionis nominationis à Summo Pontifice impetrandam.*

Quantum ad primum articulum, narravit D. Rector qualiter heſterno die conquiſitus fuit per Dominos ac Magiſtros Cornelium de Meldert Juris Canonici, & Petrum Uzolle Legum, Facultatum Decanos, ad indicendam hanc Congregationem. Quare eandem ad hos locum & horam indici fecit, in qua comparuit Magiſter Joannes Macquet, qui, ut Syndicus Univerſitatis, propoſuit qualiter Domini de Facultatibus utriuſque Juris culpati, (ut aſſerunt minus verè) de eo quod ipſi eſſe deberent in cauſa cur huc uſque miſſi non ſint ex parte Univerſitatis Legati ejuſdem ad Summum Pontificem, cum in mora fuiſſent concipiendi ea, quæ eſſent à Summo Pontifice impetranda, & quia hæc minus vera ſunt (ut aſſerunt) cum jamdiu conceperint aliqua *pro extenſione nominationis Univerſitatis* impetrandæ, quæ ſi obtinere poſſent, ut ſperant, cederent in maximum commodum & honorem totius Univerſitatis, & ſingulorum ſuppoſitorum ejuſdem etiam in Facultate Artium minimè pro-

promotorum, quæ quidem Facultas ſuum ſingulare habet privilegium pro in ſuâ Facultate promotis. Cumque in Eccleſiâ Dei tantum fructum facere poſſint promoti in Jure & Medicinis, ut idem Syndicus aſſeruit, quantùm promoti in Facultatibus Theologiæ & Artium, idcirco videtur ſummè neceſſarium ut hujuſmodi *extenſio nominationis Univerſitatis*, communibus expenſis Univerſitatis à Summo Pontifice per Legatos ejuſdem Univerſitatis ad Suam Sanctitatem *unâ cum Conſervatoriâ*, & aliis privilegiis *Univerſitati omninò neceſſariis impetretur*, et ſi ejuſmodi extenſio concluderetur per Univerſitatem minimè impetranda, ſubjunxit Decanus Juris Canonici non eſſe neceſſarium aliquos Legatos Univerſitatis mittere ad Summum Pontificem *pro Conſervatoriâ Univerſitatis impetrandâ*, cùm illa per Amicos Univerſitatis in Urbe præſentes (ut aſſeruit) impetrari facilè poſſit modicis expenſis Univerſitatis.

Ex Actis Univerſitatis. E

ALterâ Feſti Beati Thomæ Apoſtoli indicta fuit Congregatio Univerſitatis &c. In qua narravit D. Rector, qualiter certi Deputati Univerſitatis diligenter & maturè viſitarunt & maſticarunt impetranda in Urbe à Sanctiſſimo Domino N. Papa, concernentia *Principaliter Conſervatoriam* Univerſitatis, qui Domini Deputati eorum finalem reſolutionem & ſententiam in ſcriptis redegerunt, ſuper quo Univerſitas deliberans concluſit, quod Deputati ſingularum Facultatum dicta concepta viſitent.

Extractum ex Actis Facultatis Artium. F

DIe 14. Aprilis 1523. narravit Magiſter N. & N. qualiter...... in communicatione cum Deputatis aliarum Facultatum habita ſuper *ampliore Conſervatoria Univerſitatis impetranda*, Deputati Facultatis utriuſque Juris noluerint conſentire in aliquam extenſionem Conſervatoriæ, niſi Facultas Artium conſenſerit extendi nominationem Univerſitatis. Poſuit igitur in deliberatione Facultatis Decanus, quid in hac materia velit fieri, an videlicet velit conſentire petitioni dictarum Facultatum vel non, & maturâ deliberatione habitâ concluſit Facultas, quòd ipſa manendo in reſponſione Dominis Juriſperitis data, non vult conſentire in aliquam diminutionem Privilegii ſuæ nominationis per modernum Pontificem impetrati, neque etiam in extenſionem Privilegii nominationum Univerſitatis, eo quod illa extenſio cederet in præjudicium nominationis Facultatis Artium, & nimis gravarentur Collatores, oriretur que nova turbatio, & omnia nominandi Privilegia periclitarentur.

Extractum ex Actis Facultatis Artium. G

DIe 3. Auguſti 1523. retulit Magiſter Cor. de Waret ſeſe recepiſſe litteras ex M. Nicolao de Marvilla, qui in negotio nominationum in Urbe apud Sanctiſſimum D. N. quotidie ſollicitat, ex quibus litteris conſtat ipſum hujuſmodi negotia ita ſollicitaſſe, ut ſupplicationes ſint ſignatæ, & nihil reſtaret niſi ut mittatur pecunia ad expeditionem Bullarum neceſſaria.

Anno 1524. 2. Junii propoſuit Decanus quòd Univerſitas intendit mittere Legatos ad Sanctiſſimum pro privilegiis Univerſitatis confirmandis, & etiam aliquibus *novis impetrandis*, an placeat Facultati dare deputatos, & paucos, qui ex parte Facultatis & pro ea ſollicitare & ordinare habeant ea, quæ pro confirmatione conducunt, & etiam pro novorum privilegiorum impetratione faciant, & *hoc tam ſecretiſſimo modo, quo id fieri poteſt*. Facultas approbavit & commiſit M... NN. dando etiam iis poteſtatem in quantum

opus

opus concordandi cum Adverſariis, cùm tamen minori læſione privilegii Facultatis antedicti, quam per eos fieri poſſit, quodque poſſint impetrare nova privilegia.

H Extractum ex Actis Facultatis Artium.

18. Septembris. NOus avons reçeu lettres des Orateurs de Monſeigneur l'Empereur & Néveu, que vous repreſentans la Faculté des Arts & Univerſité, faites faire derechef importunes pourſuites devers noſtre S. Pere par vos Procureurs, afin d'obtenir revalidation ou plutôt ampliation des nominations dont la Faculté a par cy-devant uſé au grand prejudice des Evéques, Prélats, & autres des Collateurs ordinaires des Païs & Diœceſes de pardeçà, & autres voiſins, leſquels nous font de jour en jour nouvelles plaintes des griefs & moleſtations que vous leurs faites, ſupplians de pourveoir de remede convenable, & pource que le privilege deſdites nominations eſt odieux & prejudiciable aux Collateurs, avecque pluſieurs moleſtations & proces differens s'enſuivent contre eux, nous écrivons vers vous, vous requerant & neanmoins *expreſſement ordonnant de par l'Empereur mondit Seigneur & Néveu, de ceſſer & faire ceſſer toutes pourſuites, ſollicitations & impetrations mentionnées, & laiſſez leſdits Collateurs ordinaires paiſiblement jouïr de leurs collations ordinaires ſans les troubler par maniere que ce ſoit, autrement & en cas de vôtre refus ſerons contrainte d'y pourvoir à vôtre regret*, car l'Empereur nôtredit Seigneur & Néveu ne laiſſera dorſenavant moleſter leſdits Collateurs, côme nous l'avons plus plainement fait dire à ce porteur.

I Extractum ex Actis Facultatis Artium.

18. Septembris 1624. POſtremò Decanus Nicolaus Marvillanus omnibus Facultatis Magiſtris præſentibus ſuper factis proponendis indicto & mandato ſub pœna perjurii ſilentio, quod per gravem litem quam Romæ in Audientia Sanctiſſimi Domini Clementis VII. quam Signaturam Papæ vocant, poſt obitum felicis recordationis Adriani Papæ VI. contra ordinarios Collatores, & alios hujus Patriæ Romæ reſidentes, ſuper negotio confirmationis privilegiorum nominationis per præfatum Adrianum conceſſæ & caſſationis ipſarum, quas in odium ipſius Facultatis Cardinalis Dertuſenſis poſt obitum ejuſdem Adriani ſupplicationi deſuper expeditæ & per Adrianum ſignatæ addiderat, ſeu addi mandaverat, per duos ferè annos ſuſtinuerat: factum erat ut præter ingentem pecuniam, quam à Facultate acceperat, adhuc multum eſſet obæratus. Declaravit præterea graves adverſarios eſſe, qui in hoc negotio nominationis ipſi Facultati reſiſtunt, *quos oportebat nummis & aliis muneribus vincere, & ad partes ſuas pertrahere*, ſubjungens quòd licet in arca Facultatis remanſerit bona aliqua pars nummorum, tamen videbatur eidem Facultati conſultum, ut ex alia parte nummi colligerentur, ut cætera quæ in Aula peragenda erant, complerentur, ac tandem concluſum, ut per viam amicabilis mutui, per contributionem in burſam communem, aut venditionem vel oppignorationem bonorum Facultatis, aut alio quocumque modo congregentur.

K Extractum ex Actis Facultatis Artium.

ANno 1545. 28. Jan. Syndicus propoſuit qualiter M. Servatius Heusbergh aliàs fuerat ex parte Facultatis nominatus ad Capitulum Aquenſe, vigore cujus acceptavit unam Præbendam Aquenſem vacantem in menſe ordinario, ratione cujus *pendet lis in Romana Curia coram Decano Rotæ*: petit propterea prædictus Servatius litteras commendatitias à Facultate *ad prædictos Dominos Decanum & Auditores Rotæ*, & alios Fautores Facultatis, commendando Privilegium omni meliori modo quo poſſent, necnon ſuper hujuſmodi Privilegio Facultatis conſultare cum juriſperitis. Concluſit Decanus *omninò hoc*

eſſe

eſſe faciendum pro conſervatione Privilegii Facultatis, & Domini commiſerunt ſollicitationem prædicto M. Servatio, expenſis Facultatis cum ſua res agatur.

Extractum ex Actis Facultatis Artium.

L

DIe Veneris 20. menſis Auguſti horâ octavâ ante meridiem in rubra Camera Domus Facultatis, indicta fuit Deputatio Facultatis cum aliquot Senioribus Facultatis, coram quibus comparuit Dominus Doctor Dervillers, exponendo Dominis qualiter accepiſſet litteras à D. Canonico S. Lamberti Leodienſis, M. Henrico Damen de Mirloe, quas in præſentia Dominorum legit, in quibus litteris inter cætera habebatur, quòd acquireret litteras commendatitias ad Reverendum D. Epiſcopum Leodienſem à Facultate, ad obtinendam poſſeſſionem Præbendæ S. Lamberti Leodienſis, quam vigore nominationum Facultatis acceptaverat, in quibus litteris Facultas daret Leodienſibus bonam ſpem accordandi cum Facultate ſuper nominationibus Facultatis, videlicet quod Facultas ſtaret accordatis Germanicæ nationis, & declarationi Summi Pontificis deſuper factæ, quod ipſi Leodienſes eſſent liberi in menſibus ſuis, poſuit Dominus Decanus in deliberationibus Dominorum, & ex eorumdem Dominorum deliberationibus concluſit Decanus, quod Domini judicarent non eſſe ſcribendum ad Reverendum, niſi primò ipſi eſſet ſcriptum à Leodienſibus, ſed quod ipſe Dervillers accederet ipſum Reverendum, & ibidem commendaret ſuam cauſam.

ANno 1558. 23. Nov. comparuit Magiſter Wilhelmus Petri ſupplicans nominari ad Collationem Reverendiſſimi Epiſcopi Leodienſis, non obſtante quod aliàs ad eandem collationem fuerit nominatus D. & Magiſter Nicolaus Dervillers de Montibus Hannoniæ, quia (ut dictus ſupplicans aſſerit) tametſi vigore dictæ ſuæ nominationis certos Canonicatum & Præbendam inſignis Eccleſiæ Cathedralis Leodienſis acceptaverit, minimè ad illos admiſſus vel receptus fuit, quin imò ſuper iiſdem in Sacro *Auditorio Rotæ in Curia Romana litem paſſus*, ac exinde nullo reportato commodo ab hac lite deceſſit, & diem ſuum clauſit extremum, dictique Canonicatus & Præbendæ poſt mortem ejuſdem D. & M. Nicolai Dervillers, per certam ſententiam in *dicto Auditorio Rotæ* latam, eidem M. Nicolao abjudicati fuerunt, atque per eandem ſententiam *declaratum fuit dicto Magiſtro Nicolao ad eoſdem Canonicatum & Præbendam nullum jus competiiſſe*, prout de hoc, & in illam confirmationem dictus Supplicans exhibuit & produxit ad manus præfatorum Dominorum Decani & Deputatorum, certas litteras miſſas præmiſſa continentes, ſibi, ut aſſerebat, per quendam Jacobum Aderce ex Urbe Romana ſcriptas de data 21. menſis Septembris ultimè præteriti.

M

O

DIe 4. menſis Julii anno 1555. indicta fuit Deputatio ad audiendum aliqua proponi. Primum erat, an ſit petenda declaratio taxæ in Bulla nominationum contentæ, ut nimirùm ſupplicemus Summo Pontifici, ut Sua Sanctitas dignetur *declarare illa beneficia non excedere taxam*, quorum fructus tempore datæ conceſſæ Bullæ non excedebant, non obſtantibus quod citra dictam datam hujuſmodi beneficiorum fructus ſint majoris valoris, & eandem taxam nunc excedant: niſi tamen hujuſmodi declarationi faciendæ & impetrandæ, obſtare videatur limitatio dictæ taxæ facta per Cæſaream Majeſtatem in Placeto Facultati conceſſo, & ſi illud de declaratione taxæ referendæ ad tempus datæ Bullæ, impetrandum omninò videatur, anne etiam eâdem operâ placeat, quòd declarari petatur per Cæſaream Majeſtatem cenſeri comprehenſa etiam benefia quæcumque ſunt creata poſt datam dictæ Bullæ, non obſtante *Clementinâ ultimâ de Reſcriptis, & aliis quibuſcumq;*, & ex deliberatione Venerabiles Domini æſtimare præmiſſa latius examinanda per juriſperitos per otium, ne quid temerè & præcipitanter fieri & novi attentari contingat, & hoc commiſerunt DD. Decano Facultatis, Pelmans cum aſſumendo D. Doctore Elberto aut alio

N

ju-

juriſperito ſalvo eorum ſalario, & hoc fiat pro honore & utilitate Facultatis & nominatorum ejuſdem, & ſic per omnia concluſit Decanus.

O

Extractum ex Actis Deputatorum Univerſitatis.

Die Veneris 29. Aprilis fuit ſervata Deputatio in loco Capitulari inferiori Eccleſiæ Collegiatæ S. Petri Lovanienſis, in qua fuerunt lectæ miſſivæ Magiſtri Leonardi Voſſii ex Urbe pridie Paſchæ, quibus petit majorem ſuorum laborum pro conſervatione Privilegiorum Univerſitatis adhibitorum & Facultatis Artium recompenſam, videlicet ducentorum ducatorum ... parum infrà ſcribit, *Signaturam juſtitiæ credere Privilegium Pauli II. de non trahendo Scholares extra Lovanium, non habere locum, ſi quando lis oriatur ſuper beneficiis, ſive per Regulas Cancellariæ, ſive quocumq; alio modo reſervatis, ſed quod ea in Curia Romana tractari debeat*, ideoque ſibi videri neceſſarium fore, ut quàm citiſſimè privilegiorum exempla authentica ad ipſum tranſmitti cum explicatione earum difficultatum quæ moveri poſſent, potius quàm expectare donec aliqua Declaratio contra Univerſitatem facta ſit. Denique quoſdam libellos ad Illuſtriſſimos Cardinales tranſmitti petit, & ad litteras per Ricard. Alciatum ſcriptas per eandem Univerſitatem cum modeſtia reſcribi.

P

Ex Actis Univerſitatis.

Die Sabbathi 30. April. indicta fuit extraordinaria congregatio ſub juramento ad requiſitionem Mag. D. Rectoris ob novam difficultatem, quæ mota eſt Giſberto Danielis Primario Philoſophiæ Profeſſori in Pædagogio Porci, qui cum hactenus multa ſit paſſus in tuendis privilegiis Univerſitatis & Facultatis Artium causâ ſuæ nominationis, nunc rurſus infeſtatur ab alio quodam, qui prætendit ſibi proviſum eſſe de præbenda quadam in Eccleſia S. Adelini Viſetenſi, quam hactenus pacificè poſſederat prædictus M. Gisbertus, tanquam nunc vacante per hoc, quod (ut prætendit Adverſarius) M. Gisbertus in excommunicatione contra ſe lata perſiſtat & ſordeſcat. Quam ob cauſam cùm M. Gisbertus pro conſilio & auxilio ad M. D. Rectorem & Univerſitatem confugiſſet, eo quod ſe viribus imparem in hac difficultate agnoſceret &c.

Q

Ex Actis Facultatis Artium.

Die Dominico 19. Septemb. prælegit Decanus Dominis litteras ex Urbe à Domino Lombardo miſſas, & quia etiam præcedente die in Deputatione Univerſitatis concluſum fuerat, ut Domini de Facultate Artium diſpicerent de idoneis clauſulis inſerendis Privilegiis Facultatis, quorum Confirmatio videbatur jam Romæ præ manibus eſſe, ut iſtis clauſulis adjectis omnis anſa cavillandi & excipiendi contra noſtra Privilegia tolleretur, an placeat deputare quoſpiam ex noſtra Facultate, qui cum Domino Bayo & Weyms ex parte Univerſitatis ad hoc deſignatis, cogitent de clauſulis ſupradictis privilegio inſerendis. Et reſolutum fuit in hunc modum, & infrà. Ad ſecundum quandoquidem priùs negotium Romanum Regentibus commiſſum fuerit, etiam *clauſularum opportunarum excogitationem illis committi, ut cum Doctoribus Superiorum Facultatum ſupra nominatis, totam rem prudenter expendant, & clauſulis opportunis privilegia noſtra munire ſtudeant.*

Ex

Ex Actis Facultatis Artium.

R

ANno 1600. primâ Martii indicta fuit deputatio ad quam præter quatuor Regentes ex commiſſione Facultatis adjunxit Decanus D. Doctorem Weyms, Notarium Silvium, & ex uno quoque Pædagogio unum Profeſſorem Philoſophiæ, ad deliberandum quid pro poſtrema vice ſuggerendum ſit ex parte Facultat. Lombardo agenti Romæ, ut legatio ſelicem eventum ſortiatur, & ne graviſſimi ſumptus tum Univerſitatis tum præcipuè Facultatis malè ſint collati. Ubi auditis omnium deliberationibus, concluſit Decanus monendum eum eſſe preſſius, ut ſedulo invigilet *Privilegio tractus*, de quo nobis cum adverſariis præcipua eſt controverſia, & ob quod ferè ſolum inſtituta videbatur ſumptuoſa legatio, quo ſalvo reliqua ſarta tecta eſſent Privilegia, quo labefactato reliqua inſimul corruerent. *Præterea clauſulis illis quibus nobis in futurum poſſit eſſe cautum, juxta inſtructionem pridem ei ab Univerſitate tranſmiſſam*, *operam det*. Item ſuggerenda ei eſſe quædam, quibus peracto negotio principali juventur illi qui hactenus ſunt paſſi, & adhuc modo patiuntur. Denique quia jam recenter citatus iterum erat Dominus *Licentiatus Feckius*, & adhuc *recentius M. Ioannes Audax*, ut & hoc ei ſcribatur factum eſſe, non obſtante inhibitione quam feciſſe Auditoribus Cameræ dicebatur Pontifex, &c.

S

DIe Veneris ultimâ menſis Novembris horâ octavâ ante meridiem in Collegio Domini Winckelii fuit ſervata deputatio ad audiendum legi extractum ex litteris Reverendiſſimi Domini Petri Lombardi... deinde infrà ... dictoque extracto lecto, poſuit Magnificus Dominus Rector illius contenta in Dominorum deliberationem, & ex eorundem deliberationibus concluſit Magnificus Dominus Rector, præfato Domino Lombardo reſcribendum Univerſitatem exiſtimare quòd jam acceperit teſtimonia petita. Secundò per ipſum curandum ut jus tractus nobis ſalvum maneat, quæ prima & præcipua miſſionis cauſa fuit. Item ut tranſmittat ante abſolutam Bullæ expeditionem illius exemplar, *ad finem ut Univerſitas & Artium Facultas contenta illius examinent & diſpiciant, an aliquid addendum vel diminuendum*. Et poſtremò quod centum illi coronati de quibus ſcribit, hîc refundentur.

T

Ex litteris nomine Facultatis ad Pontificem datis 29. Iulii 1604.

EXemplum eſt recentiſſimum in quodam D. Petro Verlaye, qui, cùm à nobis nuper ex Privilegiis iſtis Apoſtolicis ad collationes Capituli Leodienſis nominatus eſſet quidam Stephanus Strecheus, ac vigore talis nominationis acceptaſſet ſimplex beneficium in eadem Eccleſia Leodienſi vacans, cõſtituit ſe adverſarium, ſub prætextu quod idem beneficium à V. S. impetraſſet: inde motâ quæſtione de foro competenti coram D. Abbate Sanctæ Gertrudis tamquam Conſervatore Apoſtolico dictorum Privilegiorum, curavit dictus Verlaye præfatum Strecheum nominatum in hac Academia Lovanienſi reſidentem, ad tribunal Auditoris Cameræ Apoſtolicæ evocari; ne dum ſemel, ſed etiam ſecundò vel ſæpius, atque unà ipſum D. Conſervatorem, quòd non planè obtemperaſſet mandato D. Auditoris, non ſine inſinuatione exceſſuum criminalium, qui ex relatione executoris cujuſdam, fabricata potius quàm vera, concepti fuerunt. Hîc ergo S. V. devotiſſimè obſervamus, ut nobis ex iſta facti narratione & innata ſua Clementia dignetur Clementer indulgere prius, ut credat vel ex hac noſtra atteſtatione dictum D. Conſervatorem extra culpam omnem eſſe, qui non aliud egit nec agere intendit, quàm officio ſuo fungi in cura & tuitione Conſervatorialis ſuæ juriſdictionis ſibi à S. Sede commiſſæ, vel ſi id porro dubium videbitur, ejus exactiorem indaginem comittere dignetur Illuſtriſſimo D. Octavio Epiſcopo Tricaricenſi in his partibus S. V. Legato, ut ex rei veritate cognito negotio, *deinde V. Sanctitas ſtatuat, quod vel jus vel ratio poſtulat*.

V

Litteræ Facultatis ad Armachanum.

Litteræ Reverendiſſimæ T. D. 1. Martii datæ, etſi triſtes ex nuntiata morte Clementis VIII. Beatiſſimæ memoriæ, gratæ tamen fuerunt ob ſollicitudinem, quam Rev. V. G. pergit gerere in negotio, quod nos tot jam annis divexat de evocationibus ſcholarium & Magiſtrorum noſtrorum ad Urbem: cujus nomine magnas gratias habemus, rogamuſque ut ſuâ omni authoritate & operâ interpoſitâ, dignetur illud ad optatum finem perducere: Omninò ita eſt, uti ſcribit, potiorem omni privilegiorum confirmatione nobis fore declarationem Suæ Sanctitatis, *quâ declaret Facultatibus quibuſvis Auditoris Cameræ conceſſis aut concedendis, minimè noſtris privilegiis derogari.* Ad eam itaque obtinendam rogamus uti omninò incumbat, eoque fine mittimus litteras ad Suam Sanctitatem fuſiores, quas adjuvare dignabitur ſuâ etiam de noſtrorum Privilegiorum cauſis & neceſſitate, oratione: adjungimus etiam litteras ad Cardinales tres, quibus examen Privilegiorum eſt demandatum, & earum omnium litterarum exempla, ut de iis ſecundum rem præſentem ſtatuat. Mittet Univerſitas cambium 60. ducatorum, quorum nos duas tertias ferimus, ut erogentur in uſus neceſſarios hujus communis negotii de Privilegio tractus; & quia Leonina noſtra Bulla ita concepta eſt per conjunctivam particulam, ut complecti tantum videatur Leodienſis Diœceſis beneficia, quæ ſimul Patriæ Leodienſis ſunt, hinc optaremus, ſi occaſio obtinendi eſſet, declarationem impetrari, ut etiam ad Eccleſias, quæ tantum ſunt Diœceſis Leodienſis, non etiam Patriæ, nominationes noſtræ pertinere poſſint, quod tamen judicio tuo permittimus, ut ex occaſione & præſente re ſtatuat. Nos plurimum debere Reverendiſſimæ V. G. profitebimur, & ne ingrati videamur efficiemus, ſi citò optatam hanc declarationem obtineamus. Interim Deum Opt. Max. orabimus uti Reverendiſſimam T. G. diutiſſimè nobis & Eccleſiæ incolumem ſervet. Datum Lovanii 4. Kal. Mayas anno 1605. Reverendiſſimæ T. G. obſervantiſſimi Decanus & Facultas Artium Academiæ Lovanienſis.

X

Litteræ Facultatis ad Pontificem.

BEATISSIME PATER,

Cum ad totius Eccleſiæ Chriſtianæ tranquillitatem reſtituendam, Pontificem Summum te divinâ miſeratione renuntiatum omnes arbitrantur, tum vero nobis tuâ creatione veluti ſalutare aliquod ſidus exoriri viſum eſt, ad reddendam ſtudiorum noſtrorum quietem, adverſariorum molitionibus plures jam per annos labefactatam. Oppugnantur enim variis artibus beneficia, quæ cum ab aliis Summis Pontificibus S. T. anteceſſoribus, tum vero Leone X. & Clemente VII. beatiſſimæ memoriæ accepta habemus, quibus tuendis, reſarciendis, atque adaugendis S. T. deſtinaſſe Deum Opt. Max. omninò ſperamus. Privilegium Facultatis noſtræ Magiſtros nominandi ad beneficiorum Eccleſiaſticorum Collationes Leo X. pro eximia illa ſua in bonas artes propenſione primus nobis indulſit, auxit deinde Patrui inſiſtens veſtigiis Clemens VII. iterumque Gregorius XIII. Ei Privilegio neceſſario alterum annexum eſt fori, ne Doctores, Magiſtri, Scholares hujus Gymnaſii in prima inſtantia ex quacumque cauſa, etiam beneficiali, extra muros Oppidi Lovanienſis, & nequidem ad Curiam Romanam evocari poſſint. Poſterius hoc convellere adverſarii ante plures jam annos aggreſſi ſunt, evocatis Magiſtris & Scholaribus noſtris ad tribunal Auditoris Apoſtolicæ Cameræ, quod intelligerent hoc everſo & alterum collabi neceſſe eſſe. Dici non poteſt quantum à nobis laboratum ſit ad avertendos, miſſo etiam ad Urbem eâ cauſâ collega tum noſtro Petro Lombardo, Archiepiſcopo nunc Armachano, nec hactenus tamen ſatis profecimus, etſi aliquoties cùm Sixtus, tùm Clemens VII. S. M. voluerint Privilegium nobis ſartum tectum eſſe. Tandem ex Clementis VIII. voluntate, Illuſtriſſimis Cardinalibus Burgheſio, Blanchetto, & Arragonio commiſſum eſt,

ut

ut lectis & expenſis Privilegiorum noſtrorum diplomatibus, diſquirerent an per Facultates Auditori Cameræ conceſſas, derogatum fuerit, derogarive in futurum poſſit antedictis noſtris Privilegiis, de quo ut ad Sanctitatem tuam benignè referant exſpectamus, &c. & infrà. Datum Lovanii 4. Kal. Majias anno 1605. S. T. devotiſſimi Decanus & Facultas Artium Academiæ Lovanienſis.

Litteræ Facultatis ad Cardinalem Burgeſium. Y

EMINENT. ET ILLUSTRISSIME DOMINE,

Dici non poteſt quantum hanc ſcholam conturbent quotidianæ Scholarium & Magiſtrorum noſtrorum ad Urbem evocationes, per quas vaſtitas & ſolitudo illam tandem invadet, niſi oportuno remedio nobis ſuccurrat Sanctiſſimi Pontificis benignitas, ad quem ut ex demandata à Clemente VIII, beatiſſimæ memoriæ Provincia de privilegiorum noſtrorum vi & poteſtate quàm benigniſſimè & citiſſimè referre Celſ. Tua dignetur, iterum quàm enixiſſimè rogamus: ſimul ut in illa relatione facienda quantum poſſit & bonarum Artium per hæc privilegia fovendarum, & celeberrimi quondam nunc per tempora & bella attriti hujus Gymnaſii priſtino ſplendori reſtituendi, & tenuitatis eorum quibus ſummi Pontifices nominationum noſtrarum privilegia prodeſſe voluerunt, rationem habeat. Nos Deum Opt. Max. precabimur, ut Celſitudinem Tuam quàm diutiſſimè incolumem florentemque ſervet. Datum &c.

Litteræ Facultatis ad Card. Blanchettum. Z

ITerum Celſitudinem tuam ſupplices interpellamus, ut quando Clementis VIII. ſantiſſimæ memoriæ Pontificis, qui pervidenda privilegia noſtra ipſi & Collegis mandaverat, mors prævertit, ad Leonem nunc Pontificem (cui felicia omnia Deus eſſe ſinat) de iis referre quàm benigniſſimè dignetur, uti tandem factâ declaratione, quæ uſum nobis privilegii integrum reſtituat, diù optatam ſtudiorum noſtrorum quietem obtinere poſſimus, erit id opus dignum C. T. pietate & in litteras ac virtutem favore. Nam Gimnaſium hoc per tempora & Hæreticorum in hac patria perduellionem valdè attritum, in ſolis Apoſtolicæ Sedis privilegiis ſuæ reſtitutionis ſpem ſitam habet. Privilegia vero evertuntur in hoc uno, quod nunc in cognitione veſtra verſatur, quia illius tuitione cætera continentur, nam quod maximum habemus nominandi promeritos ad beneficia Eccleſiaſtica, fruſtra erit, ſi mox per executorem litterarum Apoſtolicarum poſſeſſione acceptorum beneficiorum depellantur, neceſſitate injectâ cauſæ porro Romæ inſtituendæ aut defendendæ, quod tenuitas nominatorum omnino non fert, quorum proventus annuos 40. vel ad ſummum 80. flo. auri excedere privilegiorum diplomata non patiuntur, ſed nec boni publici ratio patitur ſtudiorum quietem & aſſiduitatem ita interpellari cauſis tam procul à domo agendis. Quare iterum atque iterum Oramus Illuſtriſſime Domine, ut nobis hoc beneficium T. C. debere liceat redintegratorum privilegiorum; quo nomine æternùm nos obſtrictos profitebimur, ac Deum Opt. Max. pro ejus incolumitate & felicitate deprecabimur, quod & nunc toto animo facimus. Datum Lovanii &c.

Litteræ ad Cardinalem Arigonium. AA

EXſpectamus jam multum temporis, ut per Celſit. Tuam & Collegas factâ apud Santiſſimum Dominum relatione de privilegiorum noſtrorum vi & poteſtate in quæſtione fori, quæ nobis per adverſarios in dies movetur, obtineremus benignam declarationem, quâ uſus Privilegii nobis integer reſtitueretur. Neque dubitamus quin quæ

cauſæ Sanctiſſimos Pontifices permoverunt ad indulgenda nobis privilegia tam ampla tamque munita, eædem Celſit. Tuam & Collegas inducent ad benigniorem relationem faciendam . . . & infrà. Quare iterum cogimur his litteris interpellare C. T. & ſuppliciter orare, ut quàm citiſſimè demandatum examen exequi, & pro bonarum Artium favore benignam relationem apud SS. facere dignetur. Nos in ejus vicem Deum precabimur &c.

BB Ex Actis Facultatis Artium.

DEcimâ octavâ Maji 1609. Vitus ad Malderum ſcribit : A D. Laurentio Zoenio & Facultate binas accepi litteras, quibus conqueruntur de quibuſdam Leodienſibus in hac Curia ſubreptitiè procurantibus Brevia Apoſtolica contra Nominatos Lovanienſes in præjudicium Privilegiorum. Petunt me procurante liberationem ab ipſorum vexationibus, & confirmationem Privilegiorum : duo etiam alia virtualiter includunt, nempe ut agam Procuratorem ſeu Sollicitatorem pro ipſis (quod certè ſtatui meo non convenit) & ut exponam neceſſaria pro tali effectu, liberaliter refundenda, quod ſimiliter nequeo præſtare, quia non ſum bancarius habens penes me pecunias otioſas.

CC ILLUSTRISSIME ET REVERENDISSIME DOMINE,

Summo cum animi gaudio intellexi Illuſt. V. Gratiæ benevolentiam & affectum ad commendandam Concilio communem cauſam, modo informaretur de rei ſtatu, eſt autem hic.

Lectiones Regias inſtituit Princeps noſter ut per eas Legentium & Regentium *numerus in Facultate Theologica augeretur*, intentio hæc & voluntas expreſſa eſt in libello exhibito ejus nomine Pio V. & relato in Bulla incorporationis lectionum Regiarum cum Præbendis. In qua inſuper additur, quod dictarum lectionum collatio nullatenus dependeat à judicio Theologicæ Facultatis, ſed conferre poſſit Rex pro arbitrio, ſeu ut verbis Bullæ utar, *Conſultâ Facultate Theologicâ, vel aliàs pro ſuo beneplacito.*

Pius item Quartus anno 1561. Birbecanum Regularem Prioratum Theologicæ Facultati univit in ſubventionem Legentium in Studiis Theologicis.

Controverſia quæ nunc vertitur, in eo conſiſtit, quod Facultatis Theologicæ Doctores aliqui Supplicantem excludunt tàm à regimine (& in hoc peccant contra id quod refertur in Bulla Pii V.) quàm ab emolumentis ad quæ habet jus ex ipſa unione.

Fundant autem ſe præfati Doctores in quibuſdam Statutis, quæ ipſi ſeu eorum majores propriâ authoritate fecerunt, vi quorum cum anno 1590. Dominum Stapletonum Profeſſorem Regium à juribus prædictis excluſiſſent, citati ab eodem coram Sanctiori Concilio, *exceperunt de incompetentia & exemptione à ſæculari Iudice.* Deinde ubi adverterunt ſe minus Fundatos in iis cauſis in quibus agebatur de collationibus Regiis, allegarunt Statuta ſua, eaque Curiæ exhibuerunt, quibus viſis anno 1590. 6. Novemb. lata eſt Sententia tenoris ſequentis.

AA SUr rapport fait à Monſeigneur le Comte de Mansfelt, Noble Baron de Heldrunghen, Chevalier de l'Ordre &c. Lieutenant Gouverneur & Capitaine General des Païs de pardeçà, en abſence de Son Alteze; De ce que ceux de la Faculté de Theologie à Louvain auroyent fait remontrer par le Docteur Gille Wallius, par eux envoyé en cette Ville de Bruxelles à cêt effect, & du contenu és piéces exhibées par ledit Wallius; *Sçavoir des copies de Patentes ſur l'erection de l'Vniverſité de Louvain, & Bulles au même effect expediées au temps du Pontificat, de feu de bonne memoire Pape Martin Cinquiéme de ce nom, & de quelques articles qu'iceux*

de

deladite Faculté diſoyent être Statuts , faits par les Maîtres Regens en icelle , ſans qu'il y ait dats du temps qu'ils ont été decretez. Moins conſte qu'ils ſont dreſſez par perſonnes deüement autheriſées à ce, & à induire obligation d'étroite obſervance de ce que y ſeroit contenu ; le tout bien & deüement conſideré, Son Excellence a declaré & declare, que ny les faits contenus en l'Eſtat produit par ledit Wallius, ni ce qu'eſt porté par ſon exhibition au nom de ceux de la ſuſdite Faculté, les peuvent excuſer d'obeïr à ce que premierement leur a eſté enjoint par lettres de Son Alteze ſur la reception du Docteur Stapleton à la deſſerte de la lecture Theologale, le faiſant joüir de toutes prerogatives, honneurs & emolumens , comme s'il eut pris & reçeu ſon degré audit Louvain , ce que ſubſecutivement Sa Majeſté leur a tres-expreſſement cōmandé, ſpecialement de laiſſer iceluy joüir de la Preſidence, & autres ſemblables droits. Leur ordonne pour ce Son Excellence tres-acert d'y obeïr , & ſatisfaire à ce que deſſus, en admettant ledit Stapleton aux Preſidence, Droits, & Promotions, & tous autres profits, emolumens , & préeminences dont joüiſſoit au temps de ſon decés & treſpas, ſon Predeceſſeur en ladite lecture. Declarant abuſive la Preſidence à laquelle s'eſt advancé ledit Wallius, contre l'ordonnance de Sa Majeſté, luy interdiſant de continuer au méme , ny attenter choſe ſemblable à l'advenir contre les deffenſes de Sadite Majeſté , à peine de chatoy arbitraire. *Et pourront toutefois ceux de ladite Faculté envoyer à Son Excellence les juſtifications (ſi aucunes en ont) de l'autherité qu'ils ſe ſont attribuée de faire & dreſſer Statuts , pour (comme ils ont pretendu) obliger generalement à l'obſervance toutes perſonnes, ſans en excepter méme l'autherité de Sa Majeſté. Pour traiſt le tout veu , y étre ordonné ce que de raiſon. Declarant que juſques alors tels Statuts n'auront effect au regard de ceux qui ne ſeront ſpecialement liez & aſtraints à les enſuivre & obſerver.* Fait en la Ville de Bruxelles le 6. jour du mois de Novembre 1590.

Hujus conditionis omiſſo implemento & ſuppreſsâ, ut ita loquar, ſententiâ, præſumpſerunt Statuta renovare, & contra intentionem Suæ Majeſtatis dictas lectiones erigentis, contra finem incorporationis prædicti Prioratus , contra formam pro obtinenda confirmatione præſcriptam, pergunt excludere Regios Profeſſores ab emolumentis, ſicuti nuper collationem Regiam annullare voluerunt, prætextu quod eorum Judicium Princeps non fuerit ſecutus.

Hæc eſt Illuſtriſſime & Reverendiſſime Domine controverſiæ Summa &c.

Extractum ex Actis Facultatis Artium. CC

Die 28. Decembris 1538. indicta eſt Congregatio Facultatis, ad audiendum legi novas ordinationes per Concilium Secretum ac Finantiarum ab Illuſt. Regina noviter Ordinatas, & deliberandum deſuper.

Quoad primum propoſuit D. Decanus qualiter ipſæ novæ Ordinationes maximè tendunt ac tenderent, modo practicarentur, in enervationem Privilegiorum Univerſitatis, ac maximè contra ſuppoſita noſtræ Facultatis, & iis lectis & auditis, propoſuit Decanus quid magis videretur expedire pro Cōſervatione Privilegiorum Univerſitatis, an illas acceptandum, an iis reſiſtendum : & poſt aliquam confeſentiam, concluſit D. Decanus nullo modo illas acceptandas, ſed omnibus viribus reſiſtendum, de modo autem reſiſtendi commiſſum D. Decano &c.

Ex Actis Univerſitatis. DD

Die Dominico 10. Feb. in Collegio Winckelii fuit ſervata deputatio in majori numero, indicta ad inſtantiam Exim. D. ac M. N. Joannis Wiggers , in qua lectæ ſunt Litteræ Abbatis Parcenſis ad dictum Exim. D. & M. N. Joannem Wiggers datæ, continentes quomodo Seren. Princeps mandaſſet dicto R. D. Abbati , ut mitteret præ-

præfato Exim. D. Joanni Wiggers actam ſeu decretum,quod dictis litteris ejuſdem R. D. Abbatis incluſum erat, & ab eo inquireret an talis acta ſeu Decretum ab Univerſitate eſſet editum tempore Rectoratus dicti Exim. D. Wiggers, idque ad finem impediendi executionem certorum mandatorum Illuſt. D. Nuncii Apoſtolici, & lectæ ſunt ſimul litteræ reſponſionis Eximii D. Wiggers ad litteras hujuſmodi R. D. Abbatis ſcriptas, quarum decreti & litterarum reſponſionis tenor hîc ſequitur.

Tenor Actæ ſeu Decreti prædictis litteris incluſi.

VNiverſitas Lovanienſis ex relatione quorumdam intellecto, quòd Magiſtri Antonius Noyelle & Cornelius Sas volunt & conantur contra M. D. ejuſdem Univerſitatis Rectorem, aliaque iſtius Univerſitatis Suppoſita inſinuare, ſeu intimare certa Illuſtr. Nuncii Apoſtolici mandata pœnalia, ſtatuit & ordinavit dictis Noyelle & Sas mandandum & prohibendum eſſe, ſicuti hîc mandat & prohibet, quatenus iidem Noyelle & Sas non præſumant, per ſe vel per alios quoſcumque, exequi, inſinuari, vel intimari facere ſimilia Illuſtrimi Nuncii mandata contra M. D. Rectorem & ſuppoſita prædicta, ſub pœna abſciſſionis ab ipſo corpore ejuſdem Univerſitatis, ac privationis jurium & privilegiorum, eis tamquam dictæ Univerſitatis ſuppoſitis competentium, ipſo facto incurrenda. 12. Aug. 1618. ſubſcriptum erat Conradus Sylvius ad præmiſſa Notarius; & paulò infrà habebatur, ſic inſinuatum fuit ſupraſcriptum mandatum per Promotorem Univerſitatis, die 12. Aug. 1618. in Pædagogio Caſtri.

Deinde lecta eſt alia epiſtola depoſt ad litteras reſponſionis, ab eodem R. D. Abbate Parcenſi ad præfatum Exim. D. ac M. N. Joannem Wiggers.

Tenor litterarum Abbatis Parcenſis deſuper.

EXimie Domine, quia Sereniſs. Princeps æſtimat hoc Decreto, de quo eſt quæſtio, S. Sedis auctoritatem læſam, timeo quòd D. T. reſponſione non ſit habiturus ſatisfactionem, nam etſi hoc Decretum non ſit editum proponente, concludente & auctoritate Rectoris, tamen fieri potuit eo ſciente nec contradicente, vel in ea neceſſitate auxilium ab Univerſitate poſtulante, etiamſi tale nec propoſuerit, nec poſtulaverit. Si non ſciverit quidquam de illo Decreto D. T. ut ſubindicare videtur, neceſſe erit ut Acta Univerſitatis die 12. Auguſti congregatæ videantur, & mihi ſcribantur, ut videre queam, auctores, quos ſcire vult Princeps, ut deinde ſtatuat, quod ei expediens videbitur. Opto D. T. optimè valere ac perpetuâ pace gaudere, ex Parco 11. Feb. 1619. ſubſcriptum erat D. T. addictiſſimus Joannes Abbas Parcenſis.

Die Lunæ 25. Feb. in loco Capitulari Superiori Eccleſiæ D. Petri fuit ſervata Univerſitatis congregatio ſub juramento, in qua lectæ & in deliberationem Facultatis poſitæ ſunt litteræ R. D. Abbatis Parcenſis ad M. D. Rectorem directæ, per quas petebat ſubmitti originale Decretum ab Univerſitate proceſſum, quo inhibetur D. Antonio Noyelle & Cornelio Sas, ne mandata pœnalia Illuſt. D. Nuncii Apoſtolici intiment & inſinuent, quod ſtatius in deputatione 10. hujus ſervata inſertum eſt. Super quibus litteris concluſit M. D. Rector tranſmittendum eſſe R. D. Abbati Parcenſi hujuſmodi originale Decretum petitum, reſervatâ tamen ejus copiâ authenticâ.

QVÆSTIO OCTAVA.

An Lovanienſes nominare poſſint Sede vacante, ſeu beneficia, Sede Prælati vacante, vacantia acceptare vitalis nominationis, & rurſus ante Decennium acceptare aliud beneficium ad Collationes ejuſdem Prælati?

1 DIcent ſine dubio Lovanienſes ſe poſſe, quia ſic faciunt, & tamen hujus Quæſtionis negativam evidentem & indubitatam conſtituunt indulta & Privilegia *Pontificum* Vniverſitati & Facultati Artium conceſſa, inter alia indultum *Sixtinum pag.* 65. ante medium, ubi expreſsè ſtatuitur, quod nominare poſſint, *Si Prælati, Prælatæ, aut aliæ ſingulares Perſonæ, vitâ & Prælaturâ ac adminiſtratione eorum durante, ſemel dumtaxat.*

2. Id ipſum repetitur in ſequentibus indultis, & præſertim in *Paulino pag.* 117. *in principio*, ex quibus clarè probatur, quod Vniverſitas & Facultas Artium non poſſint aliquem nominare niſi *durante vitâ, Prælaturâ, & adminiſtratione.*

3. Nihilominus vix mortuo Prælato, & ferè adhuc quaſi agonizante, ſtatim faciunt ſuas nominationes, etiam vacante Sede vel Prælaturâ, & ſic multas eripiunt Collationes quæ aliàs ad ipſos non pertinent.

4. Et præterea ſi promotus ad *Epiſcopatum*, & aliam *Prælaturam*, ſtatim poſtea decedat, iterum nominant, non tantum in magnum præjudicium *Ordinariorum Succeſſorum*, ſed etiam *Sedis Apoſtolicæ*, cui dicta beneficia ſunt reſervata.

5. Sic duplicando, & ſæpe triplicando ſuum Privilegium, & tradendo poſſeſſionem nominatis, quos defendunt in tali intruſione, excludunt proviſos *Apoſtolicos* contra formam &

intentionem Privilegiorum, & contra reſervationes *Apoſtolicas* de beneficiis, Vacante Sede, ut in *Regula* 2. *Cancellariæ, Gonzales ad Regul.* 8. *gloſſâ* 24. *num.* 111. *& gloſſâ* 51. *nu.* 52.

6. Hic abuſus nominandi, Sede Vacante, etiam irrepſit contra intentionem *Caroli V.* & expreſſum concordatum relatum in Placeto Indulti *Clementini pag.* 94. in fine, ubi expreſsè conditionatum eſt.

7. *Quod nominatus poterit, Vitâ & Prælaturâ durante*, acceptare ſemel intra Decennium, ex quo ſequitur clarè, *quod Vitâ* & *Prælaturâ* non durante, non poteſt acceptare, nec Lovanienſes nominare, pro ut in indultis clarè ſtatuitur.

8. Præſertim quod illa verba durante *Vitâ & Prælaturâ* ſint ablativi abſoluti, qui hanc includunt conditionem, ſi *Prælatus Vivat, & Prælatura duret*, cujus conditionis ea eſt natura, quod ita obſervetur, ut nihil in contrarium fieri poſſit. *l.* 13. §. 2. *ff. de ſtatu liberis.*

9. Deinde fruſtra & inutiliter eſſet adjectum in Indulto *Illud tempus Vitæ & Prælaturæ durantis ad effectum nominandi*, ſi quis poſt illud etiam nominari poſſet, contra *l. Si quando* 109. *ff. de legat.* 1.

10. Præſertim quod jure notum ſit, *quod uno tempore permiſſum, in alio dicatur prohibitum, Maceraten. Var. reſolut. lib.* 2. *reſolut. ult. caſu* 23. *per totum.*

11. Vbi rationem addit, *quod tempus habeatur pro formâ, quâ non ſervatâ, actus corruit, & ideo inquit ubi in lege, vel ſtatuto eſt determinatum tempus, id non recipit functionem alterius temporis*, ubi leges & Doctores citat.

12. Sic ut clarum & determinatum remaneat, quod Lovanienſes, non poſſint, *Sede Prælati Vacante*, nominare, ſed expectare tempus quo novus Prælatus ſit conſtitutus & pacificus.

13. Sed

13. Sed cum Præcurſore ſuo Wameſio adhuc in recentibus litibus verba illa, *vitâ, prælaturâ, & adminiſtratione durante,* ſic accipiunt, quaſi dictum eſſet *vitâ, prælaturâ, vel adminiſtratione durante,* ſive illud: *Et*, accipiunt per modum ampliationis, & dicunt quod adminiſtratio Prælati ſtatim incipiat à vacatione Sedis, eo quod Capitulum vel œconomus adminiſtret nomine Prælati venturi, cui etiam dicunt fructus reſervari.

14. Et ſic etiam reſpondent ad Placetum *Caroli V.* ſeu ad illa verba: *en la vie & Prelature d'un Collateur*, quaſi Prælatura repræſentet futurum Succeſſorem, & Prælati nomine comprehendatur dignitas, ut vult *VVameſius Conſil. Can.* 240. & 260. qui refert ita fuiſſe judicatum à Senatu Brabantiæ &c.

15. Sed intermiſsâ quæſtione illâ, *an nominatus poſſit acceptare Sede vacante*, videtur nihilominus committi abuſus per nimi s frequentes acceptationes v. g. hodie moritur *Abbatiſſa Nivellenſis*, aut alius *Prælatus*, Canonicatum, etiam Sede vacante, acceptant, ſi hebdomadâ, vel menſe ſequenti *Prælatus* ſurrogetur, & alius Canonicatus brevi fortè eodem anno vacet, acceptant eundem, deinde aliquot poſt menſes vel annos, ut ſæpe fit, moritur *Prælatus*, iterum nominant & eodem modo acceptant, & ſic deinceps, ita ut ſi infra decennium mutaretur quivis Prælatus, & vacarent Canonicatus quindecim, ne unus, aut vix unus conferretur à *Suâ Sanctitate*, vel *ordinario Collatore*, quia quoties mutaretur Prælatus, unum Canonicatum caperet nominatus ab Univerſitate, & duos nominati à Facultate.

16. Imo iſtâ viâ, omnia aut pleraque beneficia alicujus Eccleſiæ occuparent, unde non ita pridem in mediocri Capitulo viſi ſunt ſimul Canonici plerique per ſolas nominationes Proviſi, aut qui à proviſis ejuſmodi viâ reſignationis beneficia ſua accepiſſent.

17. Quod videtur omnino repugnare intentioni Suæ Cæſareæ Majeſtatis requirentis lapſum Decennii inter acceptationes, &

& intentioni *Summorum Pontificum*, qui non intenderunt ita nominatis ſubiicere multiplicitatem beneficiorum ejuſdem Eccleſiæ, & ita gravare *Collatores*, *etiam ordinarios*, ut vix unum Canonicatum, totâ vitâ & Prælaturâ ſua durante, conferant.

18. Dicent etiam fortè Lovanienſes, quod nec *Bullæ Pontificum*, hoc eſt *Leonis* 10. *pag.* 73. in fine, & *Adriani VI. pag.* 89. poſt medium, nec Placetum *Caroli V. pag.* 94. prope finem clarè præſcribant, quod intercedere debeant anni decem inter primam & ſecundam acceptationem, ſed quod poſſint intelligi in ſenſu latiori, quem ſequuntur.

19. Sed quomodo evadent Statuta Canonum decernentium litteras, præſertim ad beneficia, & generatim privilegia omnia ſtrictè eſſe intelligenda, ut quam minimum juri communi derogent, *cap.* 4. *de Præbend. in* 6. *cap.* 14. & 16. ibidem, *Probus ad Monachum ſuper dicto cap.* 16. *num.* 46. *Monachus Conſil.* 75. *&c.*

C*Oronidis loco* exponere non erit inutile *nonam Abuſus ſpeciem*, nempe, quod Lovanienſes in diverſis Eccleſiis ſua indulta duplicaverint, nam licet Capitula quæ unà cum Epiſcopo ſimultaneè conferunt, pro uno tantum Collatore habeantur, ſi contingat *Epiſcopos* cum Capitulis concordaſſe, & inter ſe diviſiſſe menſes & Collationes, Lovanienſes in illis Eccleſiis gravant, & ſingulis Decenniis Capitulum, & etiam vitâ & Prælaturâ durante *Epiſcopum*, quamvis dicta diviſio ſolummodo facta ſit, quoad exercitium conferendi, quod corrigere etiam juſtum & æquum erit.

Præſertim quod illa concordia inter Epiſcopum & Capitulum fiat ad tollendas diſcordias, quæ ex communi proviſione ſæpe oriuntur, & per illam concordiam & turnorum diviſionem ſolum dividatur exercitum conferendi, proprietate remanente

in-

indiviſâ, *cap. unico ne Sede vacante aliquid innov. cap. 4. & de his quæ fiunt à Prælat. junctâ l. 77. §. 20. ff. de legatis 2.*

HUic *abuſui nono* jungi poteſt *decimus*, quem committunt Lovanienſes adverſus Collatores nihil de fraude ſuſpicantes, & bonâ fide procedentes; aliquando enim contingit, quod Collator gravatus & requiſitus ad conferendum nominato prætendenti vigore nominationis, utatur formâ ſuâ Collationis ordinariâ, & non curet in litteris inſeri, quod intuitu nominationis conferat, quo caſu nominatus prætendit ſe habere alio titulo, quàm nominationis, uti fecit recenter *N. Cobbelgiers* nominatus *ad Præpoſitum Duacenſem.*

Aut etiam nominantes tali nominato æquè gratificant, ac ſi nihil, viâ nominationis, obtinuiſſet, vel iteratò gravant iſtum *Collatorem*, qui ſic proceſſit bonâ fide, cujus rei, præter alia, illuſtrè exemplum viſum eſt Tornaci.

MISCELLANEA QUÆDAM ad diverſas ſparsîm Quæſtiones ſpectantia.

1. LIcet Additionem ſuam particularem habuerint plures ex propoſitis hoc opuſculo quæſtionibus, non incongruè tamen generalis cujuſdam additionis loco, ex multis quæ poſtmodum occurrerunt, pauca proponentur.

2. Primò circa reſervationes notandũ venit, in Bulla Sixti IV. à nominationibus excipi *beneficia quæcumq́, reſervatione generali reſervata*, nec additur *clauſâ in Corpore Iuris*, quæ limitatio poſtea adjecta eſt in Bulla Leonis X. in ordine ad nominationes Facultatis Artium, in verbis: *diſpoſitioni Apoſtolicæ reſervatione generali in Corpore Iuris clauſâ non reſervatum* Privilegia pag. 74.

3. Reſervationis generalis in Corpore Juris clauſæ unicam eſſe ſpeciem docent Interpretes, & ex Academicis Vallenſis *de beneficiis lib.* 1. *tit.* 7. *n.* 10. ac ſolùm reſpicit beneficia vacantia in Curia ſeu apud Sedem, hæc enim duo eadem eſſe docent paſsîm Doctores, & latiſſimè deducit Lotherius *lib.* 2. *quæſt.* 26. *&* 27.

4. Sed in ordine ad Jus conferendi à Paulo V. conceſſum Decano Facultatis Artium, longè aliter de reſervatione loquitur Bulla ejuſdem Pauli, ſeu longè plura beneficia excipit à Collatione dicti Decani.

Quia

5. Quia reſervationem non reſtringit ad generalem, uti reſtrinxerat Sixtus & Leo, qui additione vocis *generalis*, ſignificat apertè eſſe aliquas *ſpeciales* reſervationes in Corpore Juris clauſas, quod etſi videatur negare Vallenſis *loco citato n.* 11. tamen ibidem poſtea contrarium probat, dum ad probandum per appoſitionem manus beneficium eſſe Papæ reſervatum, fundat reſervationem illam in cap. *Inter dilectos* ij. *de exceſſib. Prælat.*

6. Deinde præter reſervata generali reſervatione, quæ ſunt vacantia apud Sedem ſeu in Curia, excipit Paulus aliter reſervata vel affecta, ſic enim habet Bulla: *In prædicta Facultate conferendi per nos Decano, ſeu Vicedecano conceſſa, quæcumq; beneficia apud Sedem Apoſtolicam vacantia, & aliàs reſervatione vel affectione in Corpore Iuris clauſâ Sedis Apoſtolicæ diſpoſitioni reſervata, nullatenus comprehendi, ſed diſpoſitioni Apoſtolicæ Sedis reſervata declaramus & volumus.*

7. Non utitur Pontifex particulâ *ſeu*, quæ eſt identificativa, ſed particulâ, *&*, quæ de natura ſua eſt ampliativa, & ponitur inter diverſa. Everard. *in locis legalibus loco* 109. *n.* 11. eidemque conjungitur particula *alias*, quæ teſte Wameſio, Conſil. 400. *per ſe & ſine verborum qualificantium adjunctione, qualitatis ſignificationem habet, & cum dictione* ALITER, *in ſignificatione concurrit.*

8. Addit ibidem, quòd ſi jungatur verbis qualificantibus, qualia indubiè ſunt illa verba Bullæ Paulinæ: *Quæcumq; vacantia apud Sedem & aliàs reſervata reſervatione vel affectione*, tunc non admittitur ſignificatio temporis, ſed neceſſariò verba accipi debent in ſenſu diverſæ, ſeu alterius qualitatis.

9. Sine juſta autem ratione in nonnullis libellis, qui ſuper appoſitione manus ſeu occaſione Coadjutoriæ prodierunt, ſignificatur ab Academicis quòd Privilegium reddatur inutile, ſi Decanus conferre non poſſit ea, quibus Pontifex appoſuerit manum. Ad hoc enim reſpondeo non eſſe quòd conquerantur, cùm à quindecim annis & ampliùs, ex quibus privilegium habet curſum, ſeu à morte antecedentis Principis, ne ſemel manum appoſuit, aut Collationem prævenit.

10. Nam ut iis quæ diximus in anterioribus de Archidiaconatu Hasbaniæ, aliquid addamus; vacaverat ille antea & eo tempore, quo nihil Juris ad illum poterat competere Decano Facultatis aut Academicis. Providit de eo Pontifex uni, Princeps Leodienſis alteri: indè orta inter proviſos difficultas, quæ ſopita eſt mediante conventione, ut Apoſtolicus proviſus foret alterius Coadjutor.

11. Coadjutoria hæc non fuit ſimplex, ſed oritur ex cauſa prævia, ſeu ex vacatione & collatione facta per Pontificem eo tempore, quo nullum jus Academicis competebat, cujus collationis effectus continuatus eſt per Coadjutoriam in favorem Apoſtolici proviſi factam.

12. Ex quo fit quòd Academici foventes Nicolaum Meys (cui nulliter dictus Canonicatus collatus eſt, obſtante anteriori multitudine beneficiorum vigore privilegii acceptatorum) ſimul involent in aliud Jus S. Sedis, ſeu in beneficium quod non vacavit in menſe ipſorum, & cujus vacatio ac ſecuta collatio adhuc durabat & durat in perſona D. de la Haxhe, Tranſactio enim & conventio jus præcedens non extinguit in totum, ſed in parte conſervat, in quantùm ſcilicet ex toto quod petebatur, aliquid retinetur aut accipitur.

13. Coadjutoria Tungrenſis facta fuit anno 1650. & poſtquàm Petrus Mercelis factus erat incapax quidquam obtinendi vigore privilegii, ſeu poſtquàm jam habuerat finalem proviſionem, ut conſtat ex Actis Facultatis libro 13. pag. 34. ubi leguntur ſequentia.

Die

14. *Die 26. Novembris in Deputatione petiit D. Petrus Marcelis ſibi conferri beneficium ſimplex ſub invocatione Inventionis Sanctæ Crucis in Eccleſia Collegiata B. Mariæ Virginis Oppidi Tungrenſis, in vim admiſſionis ſuæ per Deputatos ad uſum Privilegii in dicta Eccleſia. Præſtito juramento conſueto, dictum beneficium per Decanum ei collatum eſt*, ET DECLARAVIT D. MARCELIS SE ILLUD ACCEPTARE PRO FINALI PROVISIONE, *eò quod eſſet ſecundum, quod eodem anno acceptabat per Collationem Facultatis.*

15. Non putat autem Illuſtr. D. Internuncius Apoſtolicus, quòd in alio Academicos taliter gravaverit S. Sedes, ut poſſint conqueri; Si enim aliquando confert Beneficia Belgica quando ſubeſt nominatio, hoc facit quia allegantur ejuſdem abuſus, qui non ſunt infrequentes, ut notum eſt in Conciliis quæ etiam contra nominatos ſæpius judicarunt, & notius fit ex deductis toto hoc præſenti ſcripto; aut etiam ideo fit, quòd nominati ſuas nominationes & acceptationes inſinuant tantùm Ordinario, non autem Internuncio aut Suæ Sanctitati, ideoque meritò ignoret ſitne aliqua nominatio pendens necne. Si autem Academici vitium acceptationis non ignorantes, conantur illud non ſatis bonis artibus tegere, & apertè præjudicare non modo S. Sedi, ſed etiam aliis Collatoribus, notoriè contraveniunt intentioni eorum qui Privilegia conceſſerunt.

16. Objecit etiam Illuſtriſs. D. Internuncio quiſpiam, quòd Academici graventur in eo, quod non ſinantur quoſdam Paſtoratus aut beneficia acceptare, & adverſarios ſuos trahere coram Conſervatore. Verum infundata apparet hæc objectio.

17. Quia per Indultum Paulinum Sancta Sedes volens cavere futuris in poſterum controverſiis, *Privileg. pag.* 116. ea tantum beneficia conceſſit, quæ aliàs ad ſuam Collationem vigore Concordatorum Germaniæ pertinerent, idque ſatis expreſſit quando dixit: *In prædictis beneficiis & vacationibus tantùm, gaudeat Concordatis.* Idem colligitur ex iis quæ cum Datario acta & propoſita ſunt, id eſt de cedendis beneficiis, quorum collatio aliàs ad Suam Sanctitatem ſpectaret.

18. Paſtoratus qui ſunt Vicariæ, beneficia parva quæ certas argenti marcas non excedunt, non ſpectabant ad collationem S. Sedis, quando Indultum Paulinum conceſſum eſt; à longiſſimo ſiquidem tempore per inferiores Prælatos & Capitula conferebantur omni menſe.

19. Hinc grave præjudicium fit etiam ipſis Belgii Prælatis, quorum multi conferunt Vicarias & beneficia parva in Patria Leodienſi, gravantur enim ſinguli tribus nominationibus reſpectu beneficiorum quæ habent in Patria Regia, & iterum eripiuntur beneficia, quæ in Patria Leodienſi habent & conferunt omni menſe. Quâ ratione & in Adriani Bullam, & in Caroli V. Placetum peccatur, quibus cavetur, ut vitâ durante, aut nonniſi ſingulis decenniis ſemel graventur in menſe ſuo, *Privileg. pag.* 89. & 94. Præterea etiam Academici Paſtoratus Regulares iiſdem eripiunt, ſeu à libera Facultate providendi Regulari excludunt, quâ de re unus ex ipſis Statibus Prælatus Internuncio Apoſtolico conqueſtus eſt.

20. Dictum etiam fuit ſuprà in additione ad quæſtionem 7. quòd Indultum Paulinum malè Academici nomine Concordati intitulent; idem etiam eluceſcet ſi attendantur ſequentia.

21. Primò, quòd D. Maſius & D. Robaux, ac antea Univerſitas ſæpiùs, pro confirmatione Privilegii iteratis vicibus ſupplicarunt, *privileg. pag.* 125. & obtinuerunt ſimpliciter per illa verba; *Confirmamus & approbamus*, pag. 130. hoc autem nihil novi juris tribuit, ſed relinquit illa in terminis gratiæ, in quibus erant ante confirmationem.

Si-

22. Similiter loquitur Gregorius XIII. pag. 106. ubi illud *perpetuæ firmitatis robur adjicimus*, ſolùm ad conſtringendum inferiores Collatores additur, non autem ad impediendum quominus conceſſio ſit merè gratioſa, ſtatim enim poſt, ſeu pag. 107. ſubjungitur: *& ut majori gratiâ dictam Univerſitatem afficiamus &c.*

23. Secundò, non eſt etiam Concordatum pro ea parte quâ in Facultatem nominandi ſurrogat Jus conferendi, quia ſurrogatum naturam ejus, in cujus locum fit ſurrogatio, retinet quoad firmitatem, alienabilitatem & alia jura. Everardus *loco* 122. Flores de Menna *variarum quæſt. lib.* 1. *quæſt.* 20.

24. Dicta natura expreſſa eſt etiam in ipſa Pauli Bulla pag. 125. in verbis: *Motu proprio ex noſtraq; mera liberalitate*, ut dictum eſt in additione ad quæſtionem 7. & pag. 129. in verbis: *Et ut amplioris gratiæ favore Facultatem & Univerſitatem proſequamur*, adeoque Facultas & Univerſitas illorum expeditioni conſentientes, Bullam acceperunt ut purè gratioſam.

25. Objecit etiam alius privilegium nominandi & conferendi eſſe conceſſam Principi.

26. Reſpondetur contrarium quoad Bullam Sixti conſtare ex Placeto Maximiliani in verbis: *Leſdits expoſans avoient obtenu certaines lettres de nominations.* Privileg. pag. 68. quoad Bullam Leonis, ex Placeto anni 1515. 10. Octobris in verbis: *De la part du Doyen, Vice-Doyen, & autres de la Faculté des Arts nous a eſté expoſé qu'ils avoient obtenu certaine Bulle & nouvelle proviſion de privilege.* Bulla Adriani conceſſa eſt proprio motu, non petente ſed refragante Principe ut patet ex extracto juncto ſub lit. H. ſup. pag. 202. Bulla Pii IV. expedita anno 1562. conceſſa eſt ad ſolam petitionem Univerſitatis, *Privileg. pag.* 179. Bulla Gregorii XIII. data anno 1573. die 4. Septemb. conceſſa eſt motu proprio, *Privileg. pag.* 114. altera ejuſdem Gregorii data eſt anno 1778. ad ſolam petitionem ejuſdem Univerſitatis, *Privileg. pag.* 174.

27. Denique pro tertiâ ejuſdem Gregorii Bullâ data an. 1572. Kalendis Martii, intervenit Philippus II. ſed non habuit ſe niſi ut interceſſor, quod patet ex ipſius Placeto in verbis: *Accordé a ladite Univerſité & Faculté*, item, *ils ont naguéres obtenu par noſtre faveur, interceſſion & inſtance & de noſtre Couſin le Duc d'Alva*, privileg. pag. 110. item *veu que icelles ont été impetrées par noſtre interceſſion.*

28. Hoc ipſum manifeſtum fit ex litteris Regiis hîc junctis ad calcem ſub litt. A. B. C. ex quibus hoc inſuper habetur, quod tum temporis nihil prætenderit Rex tamquàm ex obligatione debitum, ſed ſimpliciter ſupplicavit pro confirmatione privilegiorum ſeu potiùs eorumdem revalidatione, quam dicit ſe *ſingularis favoris & gratiæ*, non autem *concordati*, ut nimis futiliter præſumunt Lovanienſes, *loco habuiſſe*.

29. Deindè teſtatur Anſelmus in Tribon. Belg. pag. 112. 117. 118. non aliter fuiſſe publicatum Tridentinum Concilium, quàm exceptis & ſalvis juribus & privilegiis S Majeſtatis, undè cùm nihil exceptum fuerit quoad nominationes Lovanienſes, ut patet ex d. litteris Philippi II. qui aliàs pro illarum reſtitutione non interceſſiſſet, conſequens eſt ut dicatur privilegium illud non fuiſſe Regi conceſſum.

30. Accedit quod pro eadem confirmatione, præter Regem, interceſſerint alii plures, ſcilicet Dux Albanus, ut ſtatim vidimus ex Placeto Regio, & conſtat ex litteris ſupra relatis pag. 69. Item Epiſcopus Iprenſis & Gandenſis, cujus litteræ etiam habentur pag. 69. & tamen nemo dixerit privilegium conceſſum fuiſſe Duci aut Epiſcopis.

31. Simi-

31. Similiter pro Paulina nonniſi ut interceſſor ſe habuit Archidux Albertus, ut patet ex ipſius itidem Placeto in verbis: *les Supplians appuyez de noſtre interceſſion &c.* privileg. pag. 135.

32. Neque in Bulla ſua dicit Paulus, concedimus Principi vel Archiduci, ſed Decano Facultatis Artium, *pag.* 125. Item, *ut eandem Facultatem & Univerſitatem amplioris gratiæ favore proſequamur*, pag. 129. & in dorſo litterarum, *Univerſitas & Facultas expeditioni confirmationi aliiſq; introſcriptis & litterarum expeditioni conſenſerunt.*

33. Parum refert quòd in quibuſdam Bullis abſolvatur Princeps ab excommunicatione ad effectum conſequendum, hoc enim ideò fit, quòd Sancta Sedes non recipiat cum effectu ſupplicationes ſeu interceſſiones, ſi quo modo ſupplicans vel interceſſor excommunicatione ſit innodatus.

34. Denique in ipſa Pauli V. Bulla pag. 131. dicitur: *Privilegiis quoque, indultis & litteris Apoſtolicis, quibuſvis aliis perſonis, communitatibus, Univerſitatibus, ſtudiorum etiam generalium, ſub quibuſcumque tenoribus & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacibus & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus & aliis Decretis per nos, ſeu quoſcumq; Romanos Pontifices, aut Sedem præfatam in genere vel in ſpecie, etiam ad Imperatoris, Regum, Reginarum Archiducum, Ducum, vel aliorum Principum inſtantiam, ſeu etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, vel alias quomodolibet, etiam iteratis vicibus conceſſis, approbatis, & innovatis.*

35. Quod ſi ad interceſſionem Imperatoris, Regum, Reginarum &c. conceſſa aliis Univerſitatibus Privilegia, cenſenda fuiſſent conceſſa ipſi Imperatori, Regibus, Reginis, Paulus V. non adeò facile illis derogaſſet, uti fecit, nec pro derogatione inſtitiſſent ipſius Principis Legatus & Carolus Robaux Statuum Brabantiæ & Univerſitatis Deputatus.

36. Objectum etiam eſt quòd non ſit Pontificis cognoſcere de abuſibus eoſque corrigere, ſed contrarium oſtenditur multipliciter. Primò, quia illius eſt interpretari privilegium, qui illud conceſſit, l. 1. & ult. Cod. de legibus, cap. 10. ꝟ de Judiciis, ſic & Princeps reſervat ſibi interpretationem Placetorum ſuorum ſuper uſu dictarum Bullarum, *Privileg. pag.* 96. & Facultas Artium ſuorum interpretationem ſtatutorum: *quod ſi reperiantur*, inquit, *ſtatuta aliqua ſuper intellectu verborum dubia, poterit ſola Facultas ea interpretari*, ſtatut. Facultat. pag. 5. n. 3.

37. Deindè aliàs de dictis abuſibus ſæpè cognovit Pontifex, & hactenus illum eſſe per ſe vel delegatos indubitatum Judicem pro certo habitum eſt. Nam Epiſcopus Gandenſis anno 1569. Summo Pontifici ſcripſit, ut cognitionem abuſuum committere vellet Cardinali Granvellano, ac de facto commiſit, qui anno 1572. certas regulas concepit obſervandas, quas ſine contradictione Facultas Artium recepit, eodemque tempore Gregorius XIII. alias inſeruit in Bulla ſua, *Privileg. pag.* 107. de quibus ipſimet mentionem faciunt in libello ſupplici, quem Regi exhibuerunt pro obtinendo Placeto; ubi poſtquam expoſuerunt ſe obtinuiſſe privilegiorum ſuorum confirmationem & novam conceſſionem, ſubjungunt: *Sauf aucunes reſtrictions & moderations nouvellement appoſées pour obvier aux abus qui cy devant y pouvoient eſtre commis &c.* Privileg. pag. 111.

38. Harum unam de reſidendo in Paſtoratibus auxit poſtea Paulus V. ſeu extendit ad Officiales & Rectorem, *privileg. pag.* 130. ac de hac regula ipſe Philippus II. in Placeto ſuo ait, *& ſeront appoſées les clauſes d'examination & reſidence, pour enſuivre la bonne intention de ſa Saincteté*, d. pag. 111.

39. Anno autem 1613. ſcriptis ad Paulum V. litteris, petiit Univerſitas dari Illuſtriſſimo D. Nuncio commiſſionem *viſitandi Univerſitatem, & corrigendi abuſus qui in nominationibus*

depre-

deprehenderentur. Præfatæ litteræ exhibitæ ſunt ſuprà pag. 71. litt. Z. ac conformiter ſecuta eſt Viſitatio quoad dictas nominationes anno 1615. & Viſitatores expreſsè declararunt ſe authoritate Apoſtolicâ viſitationem hanc inſtituiſſe, & certas regulas ſeſe approbantibus eſſe factas, per quas deinceps abuſibus obviatum eſſet.

40. Et quod attinet ad ea quæ concernunt alia à nominationibus, ut de piis fundationibus, de officio Promotoris, de modo & tempore docendi, de perſonis gaudentibus immunitate à tributis &c. etiam intervenit auctoritas Sedis, cum auctoritate Principis, Ita habetur in procœmio Viſitationis inſertæ tomo 3. Edict. Brabantiæ.

41. Nonnulla etiam notanda ſunt circa libellos, quos partim Regi, partim Pontifici præſentarunt.

42. In libello quem Philippo II. præſentarunt an. 1573. pro uſu Bullæ Gregorii, ſic locuti ſunt, quaſi Privilegia non fuiſſent per Tridentinum Concilium revocata, ſed tantùm quòd aliqui hoc ſuſtinerent, *Privileg. pag.* 110. licet de ipſa revocatione non tantum per evidentia Concilii verba, ſed etiam per Breve Pontificium anno 1569. eſſent certiorati, conſtaretque evidenter ex citatis litteris Regiis & aliorum, qui ipſorum nomine interceſſerant.

43. In altero autem quem præſentarunt anno 1578. eidem Gregorio, pro confirmatione Bullæ Martini V. & Pauli II. quoad Privilegium tractus, inſignem clauſulam inſeruerunt, quoad materiam nominationum, de quâ ſcribunt non fore inquirendum, quia aliud planè diverſum petebatur.

44. Inſeruerunt autem particulam, *ſuper nominatione ad beneficia Eccleſiaſtica, qualificatâ illorum vacatione*, *vel antea facienda*, privileg. pag. 173. fortaſsè ut ſic paulatim introducerent nominationes ad vacantia. At ubi poſtmodum ſub Paulo V. non tantùm Jus tractus, ſed etiam nominationum Bullæ ad rigidum examen revocabantur, dum retulerunt ſupplicationem factam antea Gregorio XIII. & jam citatam, omiſerunt dictam particulam, *vacatione occurrente faciendâ*, ſatis advertentes quod ſi fieret mentio nominationis ad vacans, falſitas narrativi deprehenderetur ex ipſa lectione privilegiorum nominandi, quibus examinandis ſpecialiter vacabant Deputati à Paulo V. de illis autem quæſtio non erat, quando ſupplicarunt pro confirmatione conſervatoriæ.

45. Id patet clariſſimè ex dictâ Bullâ Pauli V. in cujus principio, ſeu *pag.* 117. dicunt conceſſum fuiſſe Jus acceptandi beneficium, *quod poſt nominationem vacare contingeret*, tùm parùm infrà, ſeu *pag.* 121. §. *denique*, referunt libellum ſupradictum præſentatum Gregorio XIII. in quo ſublata eſt clauſula illa, quâ prius fecerant mentionem de nominatione ad vacans, & expreſsè reſtrinxerunt preces ad beneficia, *in vim*, dicunt, *nominationis hujuſmodi acceptata*, & ſic ad ea, *quæ poſt ipſam vacare contingeret*, per quam correctionem (ſive ipſi qui ſupplicarunt Paulo V. authores illius fuerint, ſive qui Bullam Paulinam privilegiis examinatis compoſuerunt) conſtat evidenter privilegia nominandi, quando maturè ſunt examinata, ſic fuiſſe intellecta, ut nominatio ad *actu vacans* ſe non extenderet.

46. Denique inſinuarunt incidenter in diverſis libellis ſuper præſentibus controverſiis prelo datis, Privilegia conceſſa fuiſſe ob benemerita, & propterea non poſſe per appoſitionem manus, declarationem taxæ, aut ſimilibus modis limitari vel reſtringi.

47. Errant enim vero dupliciter, primò dum pro iiſdem habent Privilegium limitari, & intra debitum uſum contineri, & volunt quòd ipſa abuſuum correctio, ſit Privilegii correctio.

48. Errant ſecundò ſi putant data eſſe intuitu præteritorum, & non potiùs intuitu futurorum meritorum.

49. Futura in Eccleſiam & fidei Catholicæ conſervationem merita notoriè ſpectarunt Pontifices, in primis Sixtus IV. pag. 64. in verbis: *tamquam fulgentia lumina in Eccleſiâ Dei reſplendere poſſent.* Eugenius IV. pag. 36. *ad fidei propagationem orthodoxæ*, Leo X. *ſi de beneficiis provideretur plurimùm allicerentur ad interpretandos divinos conceptus*, privileg. pag. 69. Paulus II. *Magiſtri à proſecutione litterarum, & Scholares à continuatione ſtudiorum non parum impediuntur*, ſimiliter ad promotionem ſtudiorum & fidei futuram conſervationem reſpicit Gregorius XIII. *pag.* 172. *in princip.* Pius IV. *pag.* 178. *in princip.* idem Gregorius XIII. *pag.* 98. *in princip.* & denique Paulus V. *pag.* 116.

50. Sed parùm huic expectationi reſponderunt Academici, poſtquam in Facultate Theologica numero & auctoritate ſupra Regulares, qui plurimam iſti Academiæ laudem pepererant, prævaluerunt ſæculares: hi enim, uti à prædeceſſorum ſuorum doctrina, ita & ab eorumdem erga S. Sedem reverentia longiùs receſſerunt.

51. Initium (ut ex litteris Nuncii Apoſtolici aliiſque documentis gravibus fusè refert Pallavicinus in hiſtoria Concilii Tridentini *lib.* 15. *cap.* 7. *n.* 6. *& ſeq.*) dedere Bajus & Heſſelius, quorum prurientia ingenia, nullâ quantumvis gravi ſollicitudine, etiam Legatorum Tridentini Concilii, potuerunt intra debitos fines contineri, nec impediri quominus magnam Academiæ partem inficerent plurimis erroneis ſententiis: in quibus aliiſque cùm mortuo Heſſelio Bajus eique adhærentes Licentiati multi perſiſterent, Pius V. condemnavit articulos 76.

52. Parùm tamen condemnationi detulerunt multi ſive Doctores & Licentiati, ſive Baccalaurei, uti teſtantur Academici Faſti: ideoque Gregorius XIII. debuit prædeceſſoris ſui renovare Bullam: & rurſus Academiæ Doctoribus ad aliquorum articulorum indebitam cenſuram procedentibus & perſiſtentibus, aliud juſſu Sixti V. emanavit Decretum Lovanii in Julio anno 1588. publicatum.

53. Sed hæc omnia parùm profuere, renovatâ per Janſenium, probatâ per adhærentes pleroſque damnatâ Doctrinâ.

54. Quam rursùs ab Urbano damnatam miris artibus manutenere conati ſunt, videlicet malè accuſando Bullam ſubreptionis, cauſando defectum Placeti, proprias interpretationes ſenſui S. Sedis præferendo, quæſitâ ſenſuum diverſitate damnationem Innocentii eludendo: & poſtquam declaratum fuiſſet excerptas ex libro propoſitiones damnari in ſenſu Auctoris, recurrendo ad quæſtiones Juris & facti: quæſtionem de ſenſu alicujus ſcripti aut libri referendo ad quæſtionem facti, & prædictorum occaſione excitando malè ædificantes quæſtiones, de Sanctorum Canonizatione, & alia communi ſenſu Eccleſiæ ac praxi recepta, Decretis etiam Sanctæ Sedis firmata, oppugnando.

55. Meliora certè ſperaverant, qui privilegia conceſſerunt.

CAR-

CARTA DEL REY DON PHELIPPE à ſu Embaxador en Roma el Señor Don Juan de Zuñiga.

EL REY. Don Juan de Zuñiga del nueſtro Conſejo y nueſtro Embaxador: el Rector y Univerſidad de Lovayna me han hecho entender como el Papa Sixto de felice recordacion en el año de mil y quatrocientos y ochenta y tres, à inſtancia y ſupplicacion del Emperador Maximiliano mi Viſabuelo de buena memoria, diò y concediò Faculdad à la dicha Univerſidad ſobre todos los Prelados, Cabildos, Conventos, Collegios, y perſonas Eccleſiaſticas de mis eſtados, que tienen collacion de beneficios Eccleſiaſticos, paraque pudieſſe nombrar y preſentar à ellos perſonas graduadas en la miſma Univerſidad eſtudiantes en ella, por una vez tan ſolamente durante la vida de cada Prelado, y en reſpeto de los Cabildos, Conventos y Collegios una vez en cada veinte años; y eſto afin que ſean proveydos de los beneficios: que en el año de mil y quinientos y treze el Papa Leon decimo à inſtancia del miſmo Emperador Maximiliano concediò otra tal gracia à los de la Faculdad de Artes, de la dicha Univerſidad, paraque aſſi miſmo pudieſſen nombrar uno de los graduados de ſu Faculdad eſtudiantes (durante la vida de los dichos Prelados par una vez, y en reſpeto de los Cabildos, Collegios y Conventos en cada diez años una vez) para ſer proveidos de los dichos beneficios: con ciertas declaraciones confirmatorias que deſpues ſe hizieron, aſſi por el miſmo Leon decimo, como por el Papa Adrian de felice recordacion, ſegun lo entendreys mas en particular por la relacion, que a vos dara la perſona que ſolicita eſte negocio por parte de dicha Univerſidad. Y como quiera, que haſta agora han gozado pacificamente de la dicha conceſſion y gracia, mediante la qual ſe han venido y ſalido alli muchos hombres doctos, pios, y grandes defenſores de nueſtra Santa Fee Catholica de la obediencia deſſa Santa Sede: dizeſe que ſu Santidad de pocos dias à eſta parte ha declarado que conforme à los Decretos del Concilio de Trento que diſponen que los mandatos de providendo y gracias expectativas no ſe concedan à ninguno, ni ſe permita uſar de las concedidas, aunque ſean Collegios y Univerſidades: y, que han de ſer comprehendidas las conceſſiones de nombramientos hechas à la dicha Univerſidad y Faculdad: que ſi aſſi fuere y ſe executaſſe, ſeria cauſa de venir en grande diminucion y manifeſta ruïna, pues faltando eſte premio, no ſe criarian, ni havria hombres que predicaſſen y hizieſſen el fruto que haſta aqui, en lo que toca al entretenimiento de nueſtra antigua y verdadera Religion. Y como coſa en que va tanto, los de la Univerſidad han acordado de embiarlo repreſentar à Su Santidad, y ſupplicarle que haviendo reſpeto à eſto, y à la juſta cauſa con que los dichos tres Sumos Pontifices ſus Predeceſſores concedieron las dichas gracias, ſe las mande guardar y conſervar ſu Beatidad, y porque à mi me han ſupplicado que les aſſiſtieſſe en eſto, yo lo deſſeo muy de veras: aſſi por ſer en ſi tan juſto, util y neceſſario en aquellos eſtados, como por haver ſido conceſſiones y gracias obtenidas en tiempo, y à intercesion del dicho Emperador mi Viſabuelo: y tambien por la particular voluntad y aficion que yo tengo à aquella Univerſidad: por ſer el ſeminario de la virtud y buenas letras de aquellos mis eſtados y comarcanos; he querido tomar la mano en eſto y eſcrivir à Su Santidad la carta que irà aqui en vueſtra creencia, y encargaros mucho que informado que ſeais por la perſona que aì tiene la dicha Univerſidad del eſtado deſte negocio, hableys à Su Santidad ſupplicandole de mi parte con el encarecimiento neceſſario, que havida conſideracion à lo que aqui ſe apunta, y à la mucha raçon que ay para favoreſcer y hazer todo bien y merced à aquella Univerſidad, mayormente en eſtos tiempos en que los hereges con tanto eſtudio procuran de eſcurecer la buena y ſana dotrina, y ſembrar la ſuya perverſa, y havido aſſi miſmo reſpeto al gran fruto que de aquella Univerſidad

pro-

procede para el ſoſtenimiento de nueſtra Santa Fee Catholica Romana, no ſolamente en aquellos eſtados, mas aun à toda la Chriſtiandad, tenga por bien de los conſervar, y confirmar las dichas ſus gracias, Privilegios, derechos y conceſſiones: repreſentando quanto importa eſto para animar à los muchos y buenos hombres que alli ſe crian, doctrinan, y entretienen, que es de tanto ſervicio de Dios, y beneficio de ſu Igleſia: que ſegun el zelo que deſto tiene Su Santidad, quedo muy confiado no ſolamente ha de confirmar las dichas gracias y Facultades à la dicha Univerſidad, pero quando no las tuviera ſe las concederia de nuevo. Juntandoſe mayormente con eſto el ſupplicar yo à Su Beatidad, y paraque tanto mejor lo podais encaminar y negociar, ſera bien que lo comuniqueis al Cardenal de Granvela, que yo le eſcrivo lo que en conformidad deſto ha parecido convenir. Y aviſareis me, y tambien al Duque Dalve de lo que ſe hiziere, porque aca y alla conviene que ſe ſepa. De San Hieronymo cerca de Cordoüa à 29. de Março 1570. *Yo el Rey.*

CARTA DEL REY DON PHELIPPE al Señor Cardenal de Granvela.

DON PHELIPPE *por la gracia de Dios, Rey de Eſpaña, de las dos Sicilias, de Hieruſalem, &c.* Muy Reverendo in Chriſto Padre Cardenal de Granvela nueſtro muy caro y muy amado Amigo, y del nueſtro Conſejo de Eſtado.

Por cierto tengo que por parte de la Univerſidad de Lovayna ſe haura tenido recurſo à Vos, paraque la favoreſcais en la conſervacion del derecho que los graduados en ella tienen à ſer proveydos en los beneficios conforme à lo contenido en la Bulla, y conceſſion del Papa Sixto Quarto, confirmada y ampliada por Leon Decimo y Adriano Sumos Pontifices de felice recordacion, y porque yo eſcrivo à Don Juan de Zuñiga mi Embaxador, lo que del entendreys, muy affectuoſamente os ruego aſiſteys, y hagays en ello por vueſtra parte la diligencia y buenos officios que fuere meneſter: repreſentando à Su Beatidad las grandes y juſtas cauſas que ay para favorecer aquella Univerſidad, ſiendo el propugnaculo de nueſtra Santa Fee Catholica en aquellos Eſtados, y tocando à perſonas de cuya ſana dotrina y buen exemplo, es tan aprovechada la Igleſia univerſal, y ſe ſirvè tan ſeñaladamente quanto ſe ſabè nueſtro Señor: que de mas que por eſtas cauſas sè bien que vos os empleareys en ello de buena gana, à mi me hareys muy particular plaçer. Y ſea muy Reverendo Padre nueſtro muy caro Amigo, nueſtro Señor, en vueſtra continua guardia. De Cordoüa à 29. de Março 1570.

CARTA DEL REY DON PHELIPPE à Su Santidad.

MUy Santo Padre. A Don Juan de Zuñiga del mi Conſejo y mi Embaxador eſcrivo, que de mi parte hable à V. Santidad, lo que del entenderà ſobre un negocio que importa mucho à la Univerſidad de Lovayna. Y pues V. Santidad ſabe la raçon que ay para la honrar y favoreſcer, ſiendo luz de aquellos mis Eſtados baxos, y la que principalmente ha conſervado en ellos con ſu ſana y buena doctrina, lo que toca à las coſas de nueſtra Santa Fee Catholica: muy humilmente ſupplico à V. Beatidad, que pues (demas deſto) lo que por parte de la dicha Univerſidad ſe pide y ſupplica es tan juſto, como mi Embaxador lo repreſentarà à Vueſtra Santidad, tenga por bien de lo conceder, y monſtrarſela en eſto tan favorable Padre como de la benignidad de Vueſtra Santidad ſe eſpera, concediendo les lo que ſupplican, y mandandoles deſpachar con el complimiento neceſſario. Que cierto

ſera

ſeraanimar mucho à los que en ella eſtudian con fin de ſervir à Dios y à ſu Igleſia, y yo por eſte reſpeto lo recibire en ſingular favor y gracia de Vueſtra Beatidad, cuya muy ſanta perſona nueſtro Señor guarde à bueno y proſpero regimiento de ſu univerſal Igleſia. Del Monaſterio de Santo Hieronymo cerca de Cordoüa 29. de Março 1570. ſic ſubſcriptum, De Vueſtra Beatidad muy humilde hijo Don PHELIPPE por la gracia de Dios Rey de Eſpaña, de las dos Sicilias, de Hieruſalem, &c. que ſus ſantos pies y manos beſa. Et infrà ſic: *El Rey.*

DE JUDICE ABUSUUM, & qualiter circa correctionem eorum ante hac proceſſum ſit.

1. Benè cum ipſo uſu privilegii nominandi exceſſus aliqui irrepſerunt, an utentium errore, an ambitione, parùm refert; nec hoc novum, nam ipſemet Decretalium titulus, ſic fuit inſcriptus, *de privilegiis & exceſſibus privilegiatorum*, quaſi exceſſus uſui privilegii ſit ordinariè junctus.

2. Agnovit illos Facultas Artium, quæ deſuper monita, regulas non ſemel ſtatuit, quibus in multis eſſet obviatum, ſi fuiſſent obſervatæ; ſed cum nec ſemper adhiberet remedia, nec adhibita obſervaret, plerumq; ie fuit opus Superioris authoritate.

3. Illam appoſuit ſemper S. Sedes, uti Judex conceſſi à ſe privilegii, per *cap.* 12. *de privileg. l.* 191. *ff. de Reg. juris*, qua de re ad annum 1517. hoc eſt quadriennio poſt datum à Leone X. indultum nominandi, refertur in Actis Facultatis, Epiſcopum Dertutenſem aviſaſſe Facultatem, *quod receperit ab Vrbe litteras continentes querelas diverſas, quæ in dies audiuntur ſuper abuſibus, qui in dies fiunt in nominationibus Facultatis. Ita quod contra mentem Sanctiſſimi Domini & S. Sedis Apoſtolicæ diverſi nominantur inidonei, qui univerſæ Eccleſiæ Catholicæ prodeſſe non valent, unde niſi Facultas diſcretè provideat, ne hujuſmodi abuſus ampliùs committantur, timet quòd gratia Facultatis ſuſpendi aut revocari poſſit, in magnum præjudicium Facultatis.*

4. Ecce querelæ ſuper abuſibus Romam ſunt delatæ, non dicit Dertutenſis Epiſcopus (intimus tamen Caroli V. & ipſius tunc Conſiliarius) Apoſtolicam Sedem non eſſe Judicem competentem, ſed agnoſcit, dùm etiam timet executionem & pœnam revocationis aut ſuſpenſionis.

5. Erant autem querelæ triplices, primò quòd contra tenorem Bullæ Leoninæ tantum concedentis jus ad beneficia Parochialium & Collegiatarum Eccleſiarum, præſumerent nominati acceptare Canonicatus Cathedrales. Secundò, quòd nimium frequenter gravarent Ordinarios. Tertiò, quòd nominati in jus traherent coram Conſervatore ſuos adverſarios.

6. Hinc nominatum detruſerant in Carcerem Atrebatenſes, ut refertur in Actis Facultatis ad annum 1517. alius in favorem Præpoſiti Harlebacenſis promiſit ſe non acceptaturum in menſe ordinario. Ita habetur lib. 1. nominationum ad annum 1519. Leodienſes & Trajectenſes ad Conſervatorem evocati reſpectivè ab Alberto de Campis, & Magiſtro Bourgeois de Montibus, quorum primus Canonicatum Trajectenſem, alter Leodienſem acceptaverat, comparere aut obedire detrectabant. Ita Acta Facultatis ad ann. 1517.

7 Similiter cùm Adrianum Florentii, poſtea Papam ejus nominis VI. ad collationem Epiſcopi Leodienſis nominatum, ad poſſeſſionem acceptati Canonicatus Capitulum admit-

mittere recuſaret, præfati Adriani tùm abſentis & in Hiſpania degentis, negotium ſuſcepit Facultas: ſeu ut legitur in actis illius temporis, *ordinavit quòd Procurator ejus in rigore Iuris procedat contra dictos Leodienſes, quodq́, adhæreret ei in expenſis, quia modus oblatus per Officialem Leodienſem nullo modo placuit.*

8. Perſuaſum, ut apparet, Adriano fuerat, tum in Hiſpaniis agenti & longè gravioribus curis occupato, injuſtas eſſe Leodienſium & aliorum querelas, atque inde fortè ipſo auctore, cujus etiam intererat, illæ litteræ quæ nuper ſub nomine Caroli V. ad Cardinales S. Euſebii, quatuor SS. Coronatorum & de Medicis, evulgatæ ſunt ab Academicis.

9. Illas enim, ſi verè Caroli ſunt, eo tempore emanaſſe apparet ex verbis: *Guilielmi Enckevort Conſiliarii & Oratoris*, quem titulum tunc habebat, nam Adriano paulò poſt ad Pontificatum promoto, in Epiſcopatu Dertuſenſi ſucceſſit, & ab eodem creatus eſt Cardinalis, *Faſti Academici pag. 96. & 306.*

10. Sed non rectè tunc Adrianum nec Carolum de juſtitiâ querelarum fuiſſe informatum probat ſequentium temporum ſeries, nam causâ Romæ diſcuſsâ, deprehenſum fuit nec nominationes extendi ad Canonicatus Cathedrales, nec Conſervatorem poſſe cognoſcere de beneficiis vigore nominationum acceptatis.

11. Quod ubi Academici intellexerunt, magnis conatibus apud Adrianum paulò poſt ad Pontificatus apicem promotum inſtiterunt, ut oſtenſum eſt in additionibus ad Quæſtionem 7. & obtinuerunt ut Conſervator de acceptatis vigore nominationum beneficiis poſſet cognoſcere, *Privileg. pag.* 89. & nominati poſſent acceptare Cathedrales *pag.* 88. *ibid.*

12. Quin etiam ipſemet Principis Orator ſeu Oratores, ipſumque Regium Concilium, Imperator & Archiduciſſa cenſuerunt poſtmodum juſtas fuiſſe Ordinariorum querelas, ac deſuper ſatis acres ad Facultatem litteras ſcripſit dicta Archiduciſſa, & Wilielmus Enckevort Academicorum prætenſiones improbavit, ut patet partìm ex Archiduciſſæ litteris, partìm ex Actis Facultatis exhibitis ad calcem ſeptimæ Quæſtionis litt. H. & I. pag. 202.

13. Verùm omiſſo longiori diſcurſu de Juſtitia querelarum, ex illis ipſis, quas Academici publicarunt litteris, conſtat quòd tunc ipſemet Carolus V. agnoverit S. Sedem eſſe Judicem datorum à ſe Privilegiorum.

14. Laudat enim in iiſdem Sacroſancti Collegii deſuper Sententiam tunc recentem, & ipſis Cardinalibus, veluti æquiſſimis motarum controverſiarum Judicibus, ſcribit, *niſi conſideremus.*

15. Non detrectat eoſdem informare pleniùs, ſed addit: *Si tamen ſcrupulus aliquis occurrat, R. P. VVilhelmo Enckevort Conſiliario & Oratori commiſimus, ut rem totam ſedulò declaret.*

16. Agebatur autem tùm temporis, non modò de abuſibus in nominationibus, ſed maximè in Privilegio tractus, de illo enim præcipuè intelligenda ſunt verba illa: *Olim à Sede Apoſtolica conceſſa, & à pleriſq́, Romanis Pontificibus nuper etiam à S. D. N. confirmata*, quæ in Privilegia nominandi, recenter demùm conceſſa, vix poſſunt cadere.

17. Circa annum 1540. novi commiſſi ſunt abuſus, & ad S. Sedem delati, quorum cognitio cum fuiſſet commiſſa rurſus Cardinalibus, ac iterùm de ſuſpenſione aut revocatione timeret Facultas Artium, non excepit de incompetentia Juriſdictionis, ſed Granvellanum, tunc Atrebatenſium Epiſcopum, interpoſuit apud Imperatorem pro obtinendis commendatitiis ad Pontificem, & alias commendatitias obtinuit à Facultate Theologica ad Cardinalem Brandiſium, qua de re latè habent Acta Facultatis ad annum 1540. & circa.

18. Sed abuſus erant nimis notorii, quàm ut poſſet S. Sedes diſſimulare vel deferre commendationibus. Itaque concluſum in Urbe fuit de declarandis per Bullam Privilegiis, ac certis legibus aut regulis inſerendis.

19. Quod ubi reſciverunt Academici ſeu Facultas, *petivit*, inquiuunt Acta anni 1541. *Decanus à Dñis præſentibus conſilium qualiter in hujuſmodi negotio, aut quid erit faciendum, an iterum proponendum Facultati cum bona informatione Dominorũ, vel quid expedientius in hujuſmodi nominationum negotio eſſet faciendum, timens Dominus Decanus quod Domini Commiſſarii in concluſione nominati non vellent acceptare. Poſuit igitur Dominus Decanus in deliberationem Dominorum, qualiter & quomodo erit agendum aut procedendum in hujuſmodi negotio, poſt verò longam conferentiam, & ex deliberatione eorumdem Dominorum ſcribendum eſſe citiſſimè ad D. Bernardinum de Motta & ad D. Raſonem agendo illis gratias de diligentiis & ſollicitationibus nomine Facultatis factis, & reſpondendum illis ſuper litteris miſſis ad Facultatem, orando illos, in quantùm Bulla nondum eſſet expedita neque plumbata, quòd non velint hujuſmodi expeditionem ſollicitare, donec & quouſque aliter receperint à Facultate, & quod interea Domini cogitarent de modo procedendi in hujuſmodi nominationum negotio, & quod D. Decanus colligeret omnia & ſingula Acta & geſta ex libro concluſionum ad negotium ſpectantia, quantociùs poſſibile fuerit ſibi, etiam ſimul cogitare de modo nominandi & obviandi abuſibus.*

20. Anno 1565. motâ quæſtione an per Tridentinum Concilium eſſent revocata privilegia, ipſius S. Sedis judicium cenſuit Univerſitas & Facultas Artium adeundum eſſe pro habendâ declaratione, ut patet ex Extracto ad calcem quæſt. 3. litt. P. pag. 58. de quo ita legitur in Actis Facultatis anni 1572.

21. *Die Veneris 19. Decembris factâ Deputatione à prandio, declaravit D. Decanus ſeſe recepiſſe litteras à Privato Concilio, quas legit in præſentiâ Deputatorum, per quas Domini de Facultate requirebantur, ut ſi quas haberent declarationes aut diſpenſationes Pontificis ſuper can. 19. 24. ſeſſ. Concilii Tridentini, quod ibi videtur derogare nominationibus, eas Dominis de Privato Concilio mitterent, qui requirebantur à Dominis de Concilio Provinciali Arthesiæ, ubi quidam proceſſus pendebat propter aliquot nominatos à Facultate noſtrâ. Super quo Domini deliberantes, dixerunt non facilè poſſe fieri, propter abſentiam Doctoris VVameſii, qui haberet omnium originales, attamen ſi Decanus poſſet recuperare ab ejus Vxore, tentaret: aut ex copiâ quam habebat, curaret reſponſum mitti Dominis de Privato Concilio ſignatas ſigno Notarii noſtri & Sigillo Facultatis.*

22. Cum verò de impetranda, adversùs Concilii Tridentini revocationem, novâ privilegiorum conceſſione ageretur, & de abuſibus foret mota quæſtio; Gandenſis Epiſcopus etiam dictantibus ſeu approbantibus Academicis ſcripſit: *Si de aliquo abuſu antiqui Privilegii apud S. V. querimonia depoſita ſit, poterit eadem providere ut per Cardinalem Granvellanum, quem huc venturum ſperamus, aut alium quempiam deſignandum quorumdam abuſibus occurratur.* Exhibitæ ſunt litteræ ad calcem quæſtionis 3. litt. S. pag. 69.

23. Venit Granvellanus Romam, concepti ſunt ibidem contra abuſus articuli, in Actis Academicis relati.

24. Eodem modo deinceps actum eſt, nam motâ iterùm Romæ de abuſibus querelâ circa annum 1590. Cardinali Pinello cauſa fuit commiſſa, ut dictum eſt in additione ad quæſt. 3. num. 62. pag. 47. & aliis motis dubiis anno 1597. ipſa privilegia, ut à S. Sede examinarentur, tranſmiſerunt, uti fidem faciunt Acta Facultatis, quæ ita ſonant.

25. *Quia, ut apparet, paſſim Romæ Privilegia noſtra vocantur in dubium, an non videatur expedire Dominis de Facultate; ut aliqua Privilegia Facultatis noſtræ imprimantur & mittantur Romam ad Exim. Magiſtrum noſtrum Gerardum Voſſium, qui ea & Suæ Sanctitati & aliis exhibeat, quo pateant omnibus. Ad 2. articulum placuit Facultati, ut Receptor D. Licentiatus à Mechlinia & D. Notarius Sylvius diligenter omnia privilegia perlegant, ac examinent, diſpiciantq; quæ neceſſaria ſunt ut imprimantur*

mantur, & quæ non, eaq́ quæ impreſſione digna judicaverint, curet Receptor imprimi in minore & te-nuiore charta, quantùm id fieri poterit minoribus ſumptibus.

26. Anno 1613. ſua ſtatuta circa nominationum uſum judicio Suæ Sanctitatis commiſit Facultas, ut oſtenſum eſt in additione ad quæſt. 3. n. 74. pag. 49. & Univerſitas ſcriptis ad Paulum V. litteris, rogat *dari de abuſu Nuncio per Belgium Apoſtolico mandatum cognoſcendi an ſit, & corrigendi ſi quis ſit, exhibebit Univerſitas ſe per omnia morigeram ut in uſu ſui privilegii perſeveret. Exhibita ſunt ipſa littera ad calcem q. 3. litt. Z. pag.* 71.

27. Rurſus anno 1629. non renuerunt informare Nuncium Apoſtolicum delatis iterùm ad ipſum Statutis & Viſitationis Decretis, ex quibus judicaret de legitimo privilegii uſu, ut oſtenſum eſt pag. 55. n. 122.

28. Nec profectò ipſa ratio patitur, ut de abuſibus cognoſcat alius quàm S. Sedes vel ab ea Deputatus; in hac enim quæſtione non agitur de poſſeſſione, ſeu non quæritur an Academici ſint in poſſeſſione taliter utendi, nec ne, ſed eſt de petitorio, an ſcilicet jus habeant ita utendi, & diſtribuendi beneficia Eccleſiaſtica &c.

29. De hujuſmodi quæſtione judex per laïcam poteſtatem deputatus non cognoſcit, Anton. Faber *in Cod. lib.* 1. *tit.* 2. *definit.* 6. ſed Eccleſiaſticus; & quoad perſonas aut corpora exempta ab Ordinarii juriſdictione, cognoſcit S. Sedes aut Deputatus ab eâ, quod adeò notorium eſt, ut probatione non egeat.

30. Eâque ratione noluit Guilielmus vanden Velde conteſtari coram Mechlinienſi Concilio ſuper quæſtione taxæ, nec conteſtari juſſus eſt, eò quod prætenderet illam concernere petitorium, ut oſtenſum eſt pag. 121. n. 116.

31. Exemptam autem eſſe Univerſitatem ac ipſum Rectorem, qui eſt & eſſe debet Clericus, etiam in confeſſo eſt, nec enim in aliis, quàm quæ Sacramentalia & Paſtoralia concernunt, agnoſcunt Ordinarium loci.

32. Denique cum tempore Pauli V. orta eſſet querimonia de abuſu juriſdictionis Conſervatoris, de quâ hodie ſimiliter agitur, has leges & regulas ex ſuâ merâ gratiâ, deq́ne poteſtatis Apoſtolicæ plenitudine ſolus poſuit, ſuæque Bullæ inſeruit idem Paulus. Habentur illæ in Privilegiis *pag.* 127. 128. 129. .

33. Hæc enim juriſdictio exercetur adversùs extraneos præcipuè, ſeu Suæ Catholicæ Majeſtatis non ſubditos, Leodienſes ſcilicet alioſquè vicinos, qui leges ab alio quàm legitimo ſuo Superiori non recipient, nec ut recipiant rectè cogi poſſunt.

34. Reſtat ergò ut is illas ſtatuat, qui in materiâ beneficiali & Eccleſiaſtica ſingulorum eſt ſuperior, & ut huic, Pontifici ſcilicet, ſe ſubmittant Academici.

Obiter hîc monetur benevolus Lector non omnia Extracta, quæ præſentibus Quæſtionibus juncta ſunt, transſcripta eſſe de verbo ad verbum, ſed aliqua eſſe quæ brevitatis causâ nonnihil compendiata ſunt, ſervatâ tamen quantùm fieri potuit accuratiſſimè, rei ſubſtantiâ, ut apparebit ſi conferantur cum Actis unde ſunt deſumpta.

INDEX

RERUM PRÆCIPUARUM.

Abbas.

ABbates B.lgii gravantur à Lovanienſibus multis indebitis modis, & cum illis Pontifex.

Primò, Per hoc quòd nominati acceptent beneficia tempore nominationis ſuæ vacantia. pag. 29. n. 155. & pag. 12. n. 48.

Secundò, Gravando eos qui non habent diſpoſitionem de pluſquam ſex beneficiis, pag. 31. uſque ad pag. 36.

3. Acceptando incompatibilia, & ea quæ ratione incompatibilitatis relinqui deberent Abbatum diſpoſitioni, quando in ipſorum menſe; aut diſpoſitioni S. Sedis, quando in Apoſtolico vacarent. pag. 56. n. 125. 126.

4. Acceptando ultra numerum debitum. pag. 78. n. 24.

5. Acceptando beneficia excedentia taxam. pag. 115. n. 54. 55. pag. 135. n. 234. 235. 236. 237.

6. Admittendo minores Magiſtros ad Concilium Facultatis Artium, ut faciant eos capaces majoris taxæ, idque fraudulenter. pag. 119. n. 96. uſque ad n. 107. pag. 117. n. 82. 83.

7. Prætendendo in Paſtoratibus non debere attendi taxam. pag. 109. n. 44. 45. & pag. 142.

8. Futilibus rationibus prætendendo æſtimationem taxæ beneficialis reducendam eſſe ad tempus dati Privilegii, ut tueantur acceptationes indebitas à minoribus Magiſtris factas. pag. 125. uſque ad pag. 134.

9. Gravando eoſdem pluſquam ſemel in vita, aut intra annos decem. pag. 217. n. 19.

Quibus addi poſſent alia, v. g. quòd paſtoratus origine ſuâ regulares, & Prælatorum menſæ unitos, velint invadere, ſub prætextu quòd aliquando dicti Prælati curaverint deſerviri per Vicarios ſæculares.

Abuſus.

DE abuſibus nihil ſpecialiter hîc additur, quia plerique referuntur ſub ſuis titulis.

Acta.

ACtorum publicorum negant inſpectionem aut Copiam, quam Carolus V. concedi mandavit. pag. 28. n. 140. 141.

Adrianus VI.

ADrianus VI. omnium primus dedit Conſervatori Facultatem cognoſcendi de beneficiis per nominationes acceptatis. pag. 170. n. 83. uſque ad num. 92. & pag. 175. n. 117. & ſeqq.

Non conceſſit illi Facultatem cognoſcendi de Juribus S. Sedis, nec adverſus eandem, pag. 171. n. 89. uſque ad n. 107. & pag. 176. n. 124. & ſeqq.

Nec conceſſit facultatem cognoſcendi de beneficiis acceptatis vigore nominationum ex parte Univerſitatis. pag. 171. n. 90. & 91.

Appellatio.

COntra tenorem privilegiorum & mandatum Sereniſſ. Principis Alberti impediunt appellationes à Rectore ad Internuntium aut S. Sedem. pag. 194. uſque ad 198. & pag. 210.

Conſtituerunt privatâ auctoritate tribunal, quod vocant *Quinque Iudicum*, pro inſtantia ſecunda, à quo nolunt ut per Rectorem & ipſos condemnatus appellet, niſi parito judicato. pag. 198.

Ind

Imò aliquando rejiciunt appellationes à ſententia Rectoris, etiam ſuper cauſa ad ejus cognitionem non pertinente. pag. 199. n. 323.

Argumenta.

ARgumentis utuntur paſſim futilibus & ad fallendum aptis. pag. 12. n. 47. pag. 16. n. 74. pag. 22. n. 190. pag. 27. n. 139. & ſeqq. pag. 32. n. 9. & ſeqq. pag. 39. n. 12. & ſeqq. pag. 121. n. 112. uſque ad pag. 136. & paſſim.

Auctoritas.

COngerunt innumeras & impertinentes auctoritates Doctorum ad obruendam veritatem. pag. 9. n. 25. & pluribus ſeqq.

Capitula.

CApitula eodem modo in pluribus gravant ſicuti Abbates, vide ſuprà verbo, *Abbas*, & infrà verbo, *Epiſcopus*.

Concilium.

SIcuti appellationibus nolunt deferre, ita nolunt obedire Concilio Brabantiæ, aut Sanctiori, etiam in cauſis concernentibus officia Regia, & ad dictorum Conciliorum cognitionem ſpectantibus, pag. 194. & 195. Item pag. 208. & 209. aut Concilio Financiarum pag. 209. litt. CC. aut Ordinibus Brabantiæ. pag. 195.

Concordata.

INdultum conferendi conceſſum Facultati Artium malè ab Academicis vocatur Concordatum, pag. 183. n. 184. & ſeqq. pag. 217. n. 20. & ſeqq.

Facultas Artium non niſi ex gratia gaudet Jure Concordatorum Germaniæ, pag. 148. n. 27. pag. 154. n. 185. & 186. pag. 219. n. 31. & ſeqq.

Per Concordata Germaniæ plura Collatoribus ordinariis reſervantur, quàm per Indultum Paulinum, pag. 147. n. 23. 24. 25. pag. 155. n. 70. & ſeqq.

Conſervator.

PEr Bullas Conſervatoriales Martini V. & Pauli II. non potuit Conſervator cognoſcere de acceptatis vigore nominationum. Pag. 169. uſque ad 175.

Demùm Adrianus id conceſſit, non tamen dedit Conſervatori Facultatem cognoſcendi de cauſis in quibus quæritur de Juribus S. Sedis, ſeu an potuerit conferre, necne. pag. 176. n. 124. & ſeqq. uſque ad n. 138.

Nec facultatem de illis cognoſcendi conceſſit Gregorius XIII. pag. 177. n. 138. uſque ad num. 146. & pag 184. n. 192. 193. 194. 195. 196.

Hoc ipſum oſtenditur ex variis S. Sedis declarationibus & uſu. pag. 176. n. 127. uſque ad num. 155.

Paulus V. expreſſè vetuit ne Conſervator cognoſceret de beneficiis reſervatis S. Sedi vel affectis. pag. 183. n. 189. uſque ad num. 207.

Similiter immiſcere ſe non poteſt Conſervator, quando eſt quæſtio de reſervatione, pag. 157. 158. pag. 184. n. 192. uſque ad num. 203.

Nuperi Conſervatoris ſeu Jacobi Pontani injuſtitia & prævaricatio Canonum ac Statutorum ſui Tribunalis. Pag. 191.

Tribunal Conſervatoris meritò ſuſpectatur ex pluribus cauſis. Pag. 192. & ſeqq.

Primò, quia Aſſeſſorem ipſius nominat Univerſitas, ſeu illi qui ſunt pars. Pag. 193. n. 275. pag. 173. n. 105. 106.

2. Quia Aſſeſſor ſeu Doctor van Werme eſt ſimul Advocatus Fiſcalis, & vi juramenti debet agere pro privilegio. Pag. 193. n. 275. pag. 174. n. 107. 108.

3. Quia leges accipit ab ipſâ Univerſitate, quæ eſt pars. Pag. 193. n. 272. uſque ad nu. 285. & pag. 185. n. 295. & ſeqq. Et pag. 173. n. 105. 106.

4. Quia exceptiones perſonales nolunt Academici objici adversùs Conſervatorem. Pag. 194. n. 215.

5. Li-

5. Licet nominati ſint plures Conſervatores,eo ſine ut ſi exceptio contra unum compe-tat, reus ſe ſiſtere poſſit coram alio,tamen cogere volunt ut compareat coram illo,quem ipſi eligunt, vel coram Rectore. Pag. 194. n. 287. 288.

Danielis.

Magiſter Danielis malè fuit proviſus de Canonicatu S. Dionyſii. Pag. 158. n. 12. uſque ad n. 24. pag. 156. n. 77. uſque ad n. 81.

Malè ſe oppoſuit proviſioni Apoſtolicæ factæ de beneficio reſervato. Pag. 161. 162. Item pag. 166. n. 6. & ſeqq.

Malè pro ejus defenſione Lovanienſes attulerunt auctoritatem Gonzalez,Garciæ,Rotæ Æneæ de Falconibus. Pag. 164. 166.

Si opponere ſe volebat, debebat cauſam dicere coram Nuncio Colonienſi Delegato Apoſtolico, non autem citare partem coram Conſervatore. pag. 166. n.63.64. pag. 163. num. 42. 43.

Legitimè fuit excommunicatus, uti fuit etiam Petrus Mercelis & Nicolaus Meys. pag. 184. num. 197. uſque ad num. 225.

Nec Academici poſſunt hîc reclamare Privilegia Brabantica dè non evocando. pag. 188. n. 227. uſque ad num. 250.

Didactra.

Augent Didactra exceſſivè, non ſine Belgarum aliorumque gravamine. pag. 124. à num. 137. uſque ad n. 142.

Eccleſia.

Eccleſiis Be'gicis & vicinis grave inferunt præjudicium in pluribus, & morum laxitati grande iter ſternunt.

Primò, reducendo Canonicatus ad ſtatum infimorum beneficiorum. pag. 52. n. 104. uſque ad 113.

Secundò, per acceptationem multorum beneficiorum. pag. 95. 96. 97 98.

Tertiò, dum pro arbitrio taxam beneficialem æſtimari volunt. pag. 135. n. 236. 237.

Quartò, tollendo taxam in Paſtoratibus & ſic ad notabiles promovendo minores & minus habentes Magiſtros. pag. 122. n. 124.

Quintò, minores Magiſtros nominando ad Canonicatus majoris taxæ, & ſic non Eccleſiis ſed perſonis providendo. pag. 119. n. 95. uſque ad num. 113.

Sextò, acceptando incompatibilia quorum alterum cum non poſſint retinere,reſignant ſub penſione quanti plurimi. pag. 37. & ſeqq. parùm, ut fit in ſimilibus occaſionibus, habitâ ratione utilitatis Eccleſiæ.

Septimò, diſpenſando à reſidentia in Paſtoratibus, aut permittendo ſimiles eorum reſignationes. pag. 42. n. 34. 35.

Emendatio.

Emendationem promiſerunt ſemper, quoties fuerunt de abuſibus accuſati, promiſſa tamen neglexerunt.

Verbi gratia anno 1569. pag. 51. n. 68. & ſeqq.

Item antea anno 1559. occaſione querelarum Præſidis Viglii, de quibus. pag. 37. litt. A.

Item anno 1571. promiſerunt obſervare regulas à Cardinale Granvellano tranſmiſſas. pag. 93. n. 72. & ſeqq. & pag. 122. n. 123.

Item anno 1613. pag. 52. n. 99. & ſeqq. & pag. 40. & 41.

Et ne ad obſervationem emendationis præmiſſæ cogerentur, celarunt ſtatuta Viſitationis. pag. 54. n. 117. & ſeqq.

Sæpiùs etiam ſimularunt & dixerunt ſe ſtatuta obſervare. pag. 54. n. 116. & pag. 55. num. 122. 123. 124.

Quod autem ſtatuta Viſitationis omninò neglexerint, patet ex tota quæſtione 3. & 4. ſeu à pag. 37. uſque ad pag. 92.

Epiſ-

Epiſcopus.

EPiſcopos eodem modo gravant quo Abbates. vide ſupra, verbo *Abbas.*

Item quando Epiſcopi communis collationis exercitium pacis causâ dividunt, loco unius nominationis Academici introducunt duas. pag. 214.

Excommunicatio.

IUſtè & meritò excommunicati & denuntiati ſunt Nicolaus Meys, Petrus Mercelis, & Joannes Danielis. pag. 182. uſque ad 188.

Excuſatio.

LOvanienſium frivolæ excuſationes plurimæ.

Primò circa acceptationes beneficiorum incompatibilium. pag. 38. n. 9. uſque ad num. 13. pag. 41. n. 29. & ſeqq. pag. 50. n. 86. & ſeqq. pag. 52. n. 200. & ſeqq.

Item circa acceptationes multiplices. Pag. 92. n. 58. uſque ad n. 69.

Circa exceſſum taxæ ſeu acceptationes beneficiorum taxam excedentium. Pag. 103. n. 13. uſque ad n. 31. pag. 109. n. 44. uſque ad n. 49. pag. 110. n. 50. & ſeqq. pag. 123. nu. 127. uſque ad n. 134. pag. 125. n. 146. & ſeqq. &c.

Circa Jurisdictionem Conſervatoris. pag. 187. n. 224. uſque ad n. 251. &c.

Fraus.

FRaudes variæ ut minores Magiſtri poſſint obtinere beneficia majoris taxæ. pag. 118. n. 93. uſque ad n. 112.

Incompatibilia.

PRivilegia non extendunt ſe ad acceptationes beneficiorum incompatibilium. pag. 37. uſque ad pag. 75.

Beneficium aliquod acceptans perdit gratiam ad ſecundum, ſi hoc ſit incompatibile cum primo. pag. 38. n. 8. & ſeqq.

Procedit hoc in quibuſvis beneficiis incompatibilibus. pag. 39. item pag. 82. n. 43. 44. 45. pag. 46. n. 47.

Nec poteſt tenere ſecundum, etiamſi paratus ſit primum reſignare. pag. 59. & pag. 70. lit. T.

Dictam acceptationem incompatibilium ſæpiſſimè improbavit S. Sedes. pag. 47. n. 55. uſque ad n. 80.

Item Viſitatores anno 1615. pag. 49. n. 80.

Non deſierunt tamen Lovanienſes tàm ante quàm poſt Viſitationem acceptare incompatibilia & multa. pag. 40. n. 21. 22. 23. pag. 50. n. 82. 85. pag. 91. n. 55.

Vanæ & laxæ rationes Lovanienſium pro tuenda acceptatione incompatibilium. pag. 50. n. 86. uſque ad n. 95. & pag. 52. n. 102. uſque ad n. 117.

Interpretatio.

SI quæ ſit in Privilegiis dubietas, interpretatio ſpectat ad concedentem ſeu ad S. Sedem. pag. 182. n. 174. uſque ad n. 183.

Conſervatori non magis competit Privilegia interpretari, quàm cuivis inferiori. pag. 190. n. 248. 249.

Judex Judicium.

LOvanienſes nullius Judicis Tribunali volunt ſubeſſe, ſed cujuſvis Superioris Tribunal declinant.

Primò nolunt ſubeſſe Ordinario loci, quia exempti ſunt, ſaltem quoad minora delicta & cauſas civiles. Pag. 196. n. 300. 301.

Non Concilio Brabantiæ aut Privato. Pag. 195. n. 193. uſque ad 300. vide ſupra verbo *Concilium.*

Non

Non Internuntio Apoſtolico aut S. Sedi. pag. 198. n. 314. uſque ad n. 325.
Quod quantùm à conceſſis Privilegiis exorbitet, patet ex dictis pag. 196. 197.
Non Concilio Mechlinienſi. pag. 121. n. 116.
Similiter conati ſunt aliorum Conciliorum Belgii declinare tribunal in materia taxæ. pag. 122. n. 119. item pag. 113.
Rationes plurimæ quibus oſtenditur quòd Judicio Conſervatoris cognitionem jurium ſuorum non ſubmiſerit Pontifex. pag. 172. 173. 174. pag. 176. pag. 184 pag. 185.

Lex & legum laxatio.

LAxatio ejuſmodi eſt multiplex, primò quòd velint uſum ſuum & prætenſam interpretationem præferri rationi & veritati. pag. 22. n. 109. pag. 26. n. 129. uſque ad num. 133. pag. 48. n. 64.
Secundò, quòd de qualitate diſpoſitionis beneficiorum dicitur, trahendo ad numerum ipſorum beneficiorum. pag. 32. n. 9. & ſeqq. & pag. 35.
Tertiò, Eminent. Card. S. Concilii Trident. interpretum ac ipſius Pontificis declarationi, cujus conſcii ſunt, contraveniendo. pag. 39. n. 14 uſque ad n. 25. pag. 48. n. 64. & ſeqq.
Quartò, diſpenſando à reſidentia in Paſtoratibus. pag. 41. n. 27. & ſeqq.
Quintò, legis eluſione ſtatuerunt licitum, quòd ſciunt illicitum. pag. 41. n. 29. & ſeqq. pag. 50. n. 48. & ſeqq.
Sextò, Canonicatus & Præbendas eodem jure cenſeri volunt, quo ſimplices Capellanias, ut ſic poſſint invadere plures Præbendas. pag. 52. n. 103. uſque ad n. 112.
Septimò, ſtatuta Viſitationis à Pontifice confirmata & à Principe approbata ſubjiciunt ſuo nutui & pro arbitrio immutant. Pag. 53. n. 112. 113. & pag. 55. n. 121. & ſeq. pag. 92. n. 58. & ſeqq.
Octavò dictæ Viſitationis Decretis ſubjiciendo alios, etiam Principem, ſeipſos autem (quibus tamen conſtringendis facta ſunt) ab illis eximendo. pag. 54. & 55.
Nonò, cauſas in favorem Academicorum protrahendo contra expreſſos Canones, ut externi tædio gravati cedant. pag. 191. 192. 193.
Plura alia vide pag. 109. n. 44. 45. pag. 111. n. 56. pag. 119. & 120. pag. 185. n. 206. & ſeqq. pag. 187. n. 222. & ſeq. pag. 124. n. 138. 139. pag. 120. n. 157. & ſeqq. pag. 134. n. 229. 230.

Magiſtri.

MAgiſtri ſunt duplicis generis, majores ſeu ſeniores, & minores; quinam majores dicantur, qui minores. pag. 101. pag. 102.
Minores ſeu juniores non poſſunt nominari, ſi habent in annuis proventibus pluſquam quadraginta ducatos auri de Camera, nec acceptare beneficia excedentia triginta ducatos ſimiles. pag. 102. n. 7. & 8. pag. 108. pag. 118. n. 90. pag. 125. n. 142. pag. 131. n. 194. & ſeqq. pag. 136.
Majores Magiſtri nominari non poſſunt ſi habent in proventibus annuis pluſquam 130. olìm 80. ducatos, nec acceptare beneficia excedentia in groſſis fructibus olìm 60. hodie 100. ſeu florenos 400. aut parum amplius. pag. 136. & 141. litt. M.
Magiſtrorum majorum ſeu Seniorum certus ſtatutus eſt numerus. pag. 117. n. 80. pag. 119. n. 97.
Quibus modis diſtinctionem Magiſtrorum & taxæ expreſsè traditam in Bulla Leonis & Pauli eludant Lovanienſes. pag. 103 n. 15. 16. 17. pag. 105. n. 27. pag. 120. n. 109. 110. 111. item pag. 119. & pag. 123. uſque ad pag. 135.

Menſis.

SUper Controverſia an vacaverit beneficium in menſe competente Collatoribus Ordinariis Leodienſibus, an menſe Facultatis, cognoſcit Conſervator. pag. 157. pag. 184. n. 197.
Non cognoſcit de Controverſia, *an vacaverit in menſe Apoſtolico vel Facultatis.* pag. 157.

Nec ſi cum controverſia, an vacaverit in menſe ordinario, concurrat quæſtio de reſervatione. pag. 184. n. 196. uſque 210.

Qualiter hac in parte exceſſerint Lovanienſes in favorem Nicolai Meys & Petri Mercelis. pag. 186. pag. 187.

Meys.

Nicolaus Meys multipliciter exceſſit. Primò, acceptando tria ſimplicia beneficia. pag. 186. n. 214. cum Viſitatio tantum permittat acceptari duo. pag. 86. n. 7.

Secundò, non referendo ad Acta quantum penſionis acceperit ſuper tertio. pag. 186. n. 216. 217. 218.

Tertiò, acceptando quartum, imò quintum beneficium, id eſt Canonicatum, deinde Archidiaconatum in Eccleſia Leodienſi. pag. 88. n. 6. junctâ pag. 187. n. 219.

Quartò, citando Adverſarium coram Conſervatore. pag. 187. n. 220.

Quintò, contemnendo S. Sedis ſententiam & excommunicationem, quâ innodatus eſt. ibid. n. 221. & ſeqq.

Sextò, curando dictas ſententiam & excommunicationem caſſari per Conſervatorem aut certum ejus Aſſeſſorem, omni penitus juriſdictione & auctoritate hac in parte deſtitutum. pag. 187. n. 224. & ſeqq. alios actus nulliter exercendo. ibid. n. 222.

Mercelis.

Petrus Mercelis in iiſdem pariter exceſſit quoad cauſam Canonicatus Tungrenſis, quia priùs acceperat duo ſimplicia beneficia & quidem eodem anno. pag. 217. n. 14.

Et per hoc factus fuit incapax fruendi ulterius privilegio, ut patet ex ſtatuto Viſitationis relato pag. 86. n. 7. & alio relato pag. 88. n. 6.

Idem legitimè damnatus, excommunicatus, aggravatus, & adminiſtrando Sacramenta factus irregularis. pag. 185. 186. 187.

Merita.

Quæ merita Univerſitatis in conceſſione privilegiorum ſpectavit Pontifex, an præterita, an futura. pag. 221. n. 48. 49.

Quænam ſpectavit Rex quando interceſſit pro renovatione Privilegiorum. pag. 222. & 223.

An & qualiter expectationi ſatisfecerint varii Academici. pag. 221. n. 50. uſque ad num. 55.

Nominatio.

Nominationes qualiter extendant contra tenorem Bullarum, totâ quæſtione 1. 2. 5. 6. ſeu pag. 1. uſque ad pag. 36. & à pag. 143. uſque ad pag. 156. & pag. 211. uſque 215.

Quàm malè diſtribuant eaſdem, totâ tertiâ & quartâ quæſt. ſeu à pag. 37. uſque ad pag. 98.

Paſtor.

Paſtores varios qui vigore Paſtoratuum ſeu officii ſui conferunt beneficia, ſimiliter gravant indebitè ſicuti Abbates. vide verbo, *Abbas.*

Pluralitas Beneficiorum.

Quot beneficia poſſit quis obtinere vigore Privilegiorum Lovanienſium. pag. 75. uſque ad pag. 99.

Judicium Præſidis Viglii ſuper dicta pluralitate. pag. 57.

Judicium Kuyckii Doctoris Lovanienſis. pag. 95.

Judicium Doctoris Molani. pag. 98.

Judicium S. Sedis. pag. 59. & pag. 72. litt. AA.

Judicium Principis Alberti. pag. 63. litt. F.

Statuta Viſitationis ſuper acceptatione multiplici beneficiorum. pag. 84. 85. 86.

Sta-

Statuta quæ fecit Facultas artium. pag. 86. §. *habet Facultas*, uſque ad pag. 89.

Præſcriptum numerum qualiter violent. pag. 42. n. 34. 35. 36. pag. 91. n. 54. 55. pag. 186. n. 213. 214. pag. 93. n. 67. 68.

Frivolæ Lovanienſium rationes pro tuendo exceſſu & laxitate hujuſmodi. pag. 92. n. 60. 61. 62. 63. pag. 72. in fine & pag. 73. pag. 52. n. 101. uſque ad n. 124.

Pontifex Summus.

POntificis Summi collationes, quando vacant beneficia in ejus menſe, eo modo invadunt quo Collationes Ordinariorum, quando vacant in eorum menſibus. vide proinde verbo, *Abbas*, & verbo *Epiſcopus*.

Item violant diverſas Bullas Pontificias, v. g. In materia Lectionum Regiarum. pag. 208.

Item invadendo Regularia beneficia, ut latiùs continetur in informatione D. Abbatis Averbodienſis brevitatis causâ non inſerta.

Præſumit Rector cognoſcere de controverſiis fidei & morum, quæ Pontifici Summo ſunt reſervatæ, aut ſaltem in prima inſtantia ſunt Epiſcopales, non inferiorum judicum. pag. 199. n. 323.

Epiſcopalem autem juriſdictionem non habet Rector. pag. 196. num. 300. 301. nec cognoſcere poteſt de hæreſi. *tomo* 1. *Edictorum Brab. pag.* 21. quod etiam viſis eorum Privilegiis priori ſæculo S. Sedes decidit, prout in ipſorum Actis poſt impreſſionem hujus opuſculi deprehenſum eſt, & plura alia ex demonſtratione anno 1667. deſuper facta & Prædeceſſori moderni Internuntii tranſmiſſa, oſtenderentur, ſi opus foret.

Item invadunt Collationes Pontificias acceptando Sede vacante. pag. 211. & ſeqq.

Item conferendo affectata. pag. 156. n. 75. & ſeqq. pag. 160. n. 20. uſque ad n. 25. pag. 164. n. 51. 52. 53. pag. 166. n. 59. 60. 61.

Vel etiam reſervata ratione incompatibilitatis aut multiplicitatis. pag. 186. num. 213. & ſeqq.

Item invadunt Pontificiam juriſdictionem citando coram Conſervatore in cauſis, in quibus de reſervatione quæſtio eſt aut de juribus S. Sedis, uti latè deducitur à pag. 157. uſque ad pag. 211. vide ſupra verbo, *Conſervator*.

Item caſſando aut caſſari faciendo ſententias Rotales aut Executorum Apoſtolicorum in cauſis reſervatis. pag. 187. n. 224.

Ad Pontificem ſpectat judicare de abuſibus. pag. 224. 225. 226. 227. & Privilegia à S. Sede conceſſa interpretari. pag. 15. n. 68. 69. 70. 71. vide verbo, *Interpretatio*.

Poteſt Pontifex ſalvis privilegiis per Delegatum intra muros judicare de abuſibus Academiæ, eorumque cauſis in prima inſtantia, & contraria prætenſio merus eſt abuſus. pag. 196. 197.

Poſſeſſio.

POſſeſſionem perperàm jactitant ubi nulla eſt. pag. 8. n. 19. & 20. uſque ad n. 25. junctâ pag. 25. n. 117. uſque ad n. 130.

Inſigni laxitatis regulâ poſſeſſionem ibidem allegatam tuentur. pag. 26. n. 130. uſque ad n. 135.

Item aliam ſpeciem poſſeſſionis ſeu abuſus tuentur ſimiliter. pag. 48. n. 64.

Item in materiâ taxæ. pag. 126. n. 157. uſque ad n. 169. pag. 122. n. 119. 120. 121. pag. 212. 213. 214.

Item in acceptandis incompatibilibus. pag. 26. n. 131. pag. 52. n. 102. & ſeqq. uſque ad n. 113.

Refutatur prætenſa poſſeſſio nominandi ad vacans. pag. 25. 26. 27. 28. 29.

Item prætenſa poſſeſſio gravandi Collatores non habentes diſpoſitionem de pluſquam ſex beneficiis. pag. 31. 32. 33. 34. 35.

Item prætenſa poſſeſſio acceptandi incompatibilia. pag. 52. n. 102. & ſeq.

Item pag. 72. & 73. quam perpetuò improbavit S. Sedes. pag. 46. n. 56. uſque ad n. 80. & pag. 50. 51.

Item prætenſa poſſeſſio acceptandi tria aut quatuor vel plura beneficia refellitur. pag. 91. n. 48. & ſeq. pag. 92. 95. 96. 97. 98.

Privilegia.

PRivilegia nominandi & tractus conceſſa ſunt, Univerſitati & Facultati Artium, non autem Principi. pag. 218. n. 25. & ſeqq.

Plura etiam conceſſa ſunt Principe non petente, ibid. n. 26. ſed inſcio & refragante. pag. 175. n. 118. & ſeqq. pag. 176. n. 122.

Renovatio Privilegii nominandi per Gregorium XIII. conceſſa eſt gratioſè, & pro illa uti gratioſè obtinenda intereeſſit Rex. pag. 218. n. 27. & 28. & pag. 222. 223.

Similiter gratioſè conceſſum eſt per Paulum V. Privilegium conferendi. pag. 219. n. 31. uſque ad 36.

Idem de anterioribus nominandi Privilegiis cenſuerunt Belgica Concilia. pag. 218. n. 29. & 30.

Rector.

REctoralis Juriſdictionis abuſus varii. pag. 194. 195. 196. 197. 198. Item. pag. 209. litt. DD. & 210.

Refelluntur d. pag. 194. & ſeqq.

Renſon.

Jacobi Renſon inſignis atteſtatio. pag. 72. & 73. litt. BB.

Reſervata, Reſervatio.

REſervatio in corpore juris clauſa latiùs accipitur in indulto Paulino quàm in anterioribus juribus, aut quàm in authoribus variis. pag. 147. n. 23. & ſeqq.

Item aliter accipitur reſervatio in Paulino indulto, quàm in præcedentibus indultis nominandi. pag. 215. n. 1. uſque ad 9.

Tres ſunt in indulto Paulino ſpecies reſervationis & affectionis clauſæ in Corpore Juris. pag. 150. n. 39. uſque ad n. 47. pag. 216. n. 5. 6. 7. 8.

Particula, *aliàs*, in indulto Paulino §. *in prædictis*, non eſt identificativa reſervationis priùs expreſſæ, ſed diverſitatem denotat. pag. 150. n. 40. & ſeqq. & pag. 216. n. 7. uti etiam accipitur in eadem Bulla §. *& quatenus*, in erectione Univerſitatis, in Bulla Conſervatoriali Martini V. in Bulla Eugenii *de fructibus*, in Bulla ejuſdem de non *promovendo*, in Conſervatoriali Bulla Pauli II. Sixti IV. Leonis X. Gregorii XIII. inſertis in libro Privilegiorum.

Reſervatio Extravagantis *ad Romani* eſt clauſa in Corpore juris ſecundum mentem indulti Paulini. pag. 143. uſque ad pag. 156.

Idipſum probatur latè ab Auctoritate Wameſii & aliorum plurimorum. ibidem.

Rex.

Regiæ Collationis jura quomodo etiam impetunt. pag. 208. litt. CC.

Scaille.

RAtiones propter quas Doctor Scaille injuſtè & perperam impedit proviſum Apoſtolicum frui jure proviſionis Pontificiæ, ſeu Canonicatu Cynacenſi. pag. 37. uſque ad 99.

Primò, quia prius vigore Privilegii obtinuit Paſtoratum. pag. 41. n. 25. 26. idque antequam haberet ætatem ſufficientem. d. n. 25.

Deinde Canonicatum Antonienſem. ibidem. n. 27. & p. 72. lit. BB.

Item pingue beneficium in Flandria. ibidem & p. 41. n. 26.

Et ſic Canonicatus Cinacenſis ipſi prætensè à Decano Facultatis collatus, fuit quartum beneficium, & tertium incompatibile, cujuſmodi acceptatio repugnat Privilegiis. pag. 39. n. 14. 15. 16. 17. pag. 59. pag. 61. pag. 70.

Item repugnat juri communi ſeu Clementinæ Gratiæ de Reſcriptis. pag. 38. n. 8 uſque ad num. 14. pag. 42. n. 31. & 32. pag. 82. n. 42. 43. 44. 45.

Item diverſis Apoſtolicæ Sedis Decretis. pag. 46. n. 55. uſque ad num. 75.

Item

Item judicio ſuæ Majeſtatis ſeu organi ipſius Præſidis Viglii. pag. 57. lit. A. necnon Sereniſſ. Principis Alberti. pag. 63. liti. F.
Item Tridentino Concilio pag. 45. & 46. necnon pag. 95. 96. 97. 98 99. ac ſtatutis Viſitationis. pag. 51. n. 94 95. pag. 86. n. 7. pag. 88. n. 6. junctâ pag. 78. n. 19. uſque ad num. 38
Omiſit referre in Acta quantùm penſionis accepiſſet ex dicta Præbenda Antonienſi. pag. 93. n. 73. & ſeqq.
Ineptæ Viſitationis ac prædictorum Jurium allatæ pro Doctore Scaille aliiſque proviſis Academicis explicationes aut potiùs corruptiones, v. g. quòd non acceperint omnia illa beneficia ex parte ejuſdem Indulti. pag. 50. n. 86. refutatur ibidem n. 87. & ſeqq. & pag. 46. n. 54. uſque ad num. 67.
Aut quòd Præbendæ Cynacenſes, Dionantenſes ac ſimiles reputari debeant pro beneficiis ſimplicibus. pag. 52. n. 104. refutatur ibidem n. 105. & ſeqq.
Item quòd Privilegia permittant eundem ſæpiùs nominari. pag. 38. n. 6. cui reſpondetur ibidem n. 7. & ſeqq. & pag. 82. n. 42. uſque ad 47.
Similes exceſſus quoad multiplicitatem commiſerunt circa Licentiatum Scleſſin, eundem etiam à ſcrupulis eximendo. pag. 89. in fine & pag. 90. .
Hilarii van Werm & Jacobi Pontani exceſſus in favorem ſui Collegæ ſeu Doctoris Scaille. pag. 53. n. 110. pag. 191. n. 252. uſque ad num. 269.

Sententia.

SEntentias falsò jactitant. pag. 27. n. 135. 136.
Sententiæ diverſæ contra Academicos in materia Privilegiorum, latæ in favorem eorum qui non habent pluſquam ſex beneficia conferenda. pag. 35. & 36.

Statutum.

STatuta Viſitationis habentur pag. 84. 85. 86. n. 7. & 8.
Statuta quæ paulò poſt Viſitationem fecerunt, & articulum ejuſdem ſeptimum immutarunt, habentur pag. 87. 88. 89.
Malè prætendunt quòd in ſtatutis viſitationis poſſint pro arbitrio diſpenſare. pag. 53. n. 112. quod refutatur pag. 54. n. 113. 114. 115. pag. 55. n. 124. & ſeqq. pag. 89. & 90. litt. B.

Taxa.

TAxa duplex, patrimonialis & beneficialis, de beneficiali vide pag. 100. n. 1. uſque ad n. 10.
Beneficialis iterum eſt duplex, ſcilicet ducatorum 30. pro minoribus Magiſtris. ibidem, centum pro majoribus. pag. 134. n. 225.
Taxa Patrimonialis minorum Magiſtrorum eſt ducatorum 40. pag. 125. n. 142. 144. & pag. 120. n. 158. majorum eſt ducatorum 130. pag. 124. n. 141.
Quod tempus inſpici debet pro æſtimatione taxæ. pag. 128. n. 175. uſque ad n. 209.
Lovanienſes volunt inſpici tempus dati Privilegii. pag. 142. ut probationem, quam in Adverſarios conjici volunt, reddant impoſſibilem. pag. 134. n. 229. uſque ad n. 233.
Refutatur pag. 128. à n. 175. uſque ad n. 209. & pag. 104. n. 20. uſque ad n. 46.
Reſpondetur juribus pro eorum parte. pag. 132. n. 209. uſque ad n. 220.
Pro Augmento taxæ ſollicitarunt ſæpiùs. pag. 115. n. 63. & ſeqq.
Beneficia primi ordinis excedunt taxam minorum magiſtrorum. pag. 117. n. 81. & ſequentibus & pag. 138. & pleraque ſecundi ordinis. ibidem & pag. 140.
Beneficia primi ordinis habentur p. 84. n. 2. ſecundi ordinis ibid. n. 4. & pag. 87. n. 40.
Variæ Artes Lovanienſium ad tollendam taxam & invadenda quævis beneficia. pag. 119. n. 95. uſque ad n. 108. pag. 121. n. 112. uſque ad pag. 155.

Vacare.

VAcantia tempore nominationis beneficia acceptari nequeunt à nominatis. pag. 5. uſque ad 29. & pag. 220. n. 43. 44. 45.
Vana Wameſii, Joannis Blanche & aliorum refelluntur argumenta. pag. 8. uſque ad pag. 22. pag. 27. 28. 29.

VAI 1532564

165.
C.
8.